

Ε.Ε. Παρ. Ι(ΙΙΙ)
Αρ. 4253, 8.2.2019

Ν. 2(ΙΙΙ)/2019

Ο περί της Συμφωνίας Ενισχυμένης Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Κρατών Μελών της, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζακστάν, αφετέρου, (Κυρωτικός) Νόμος του 2019 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 2(ΙΙΙ) του 2019

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΚΥΡΩΝΕΙ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ, ΑΦΕΝΟΣ,
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ, ΑΦΕΤΕΡΟΥ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συμφωνίας Ενισχυμένης Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Κρατών Μελών της, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζακστάν, αφετέρου, (Κυρωτικός) Νόμος του 2019.

Ερμηνεία.

2. Στον παρόντα Νόμο –

«Συμφωνία» σημαίνει τη Συμφωνία Ενισχυμένης Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Κρατών Μελών της, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζακστάν, αφετέρου, που υπογράφηκε στην Αστάνα του Καζακστάν στις 21 Δεκεμβρίου 2015, από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον αντιπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον αντιπρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζακστάν.

Κύρωση της
Συμφωνίας.
Πίνακας.

3. Η Συμφωνία, της οποίας το κείμενο στο Ελληνικό πρωτότυπο εκτίθεται στον Πίνακα, κυρώνεται με τον παρόντα Νόμο.

Πίνακας

(Άρθρο 3)

ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της αφενό και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
αφετέρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΙΤΛΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΤΙΤΛΟΣ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΕΛΩΝΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΜΗΜΑ 1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 2 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΥΠΟΤΜΗΜΑ 1 ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΥΠΟΤΜΗΜΑ 2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΤΜΗΜΑ 3 ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ 4 ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 5 ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 6 ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΤΜΗΜΑ 1 ΑΡΧΕΣ

ΤΜΗΜΑ 2 ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 4 ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΕΙΔΙΚΑ Ή ΑΠΟΚΕΛΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Ή ΠΡΟΝΟΜΙΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ 1	ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ 2	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
ΤΜΗΜΑ 3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΥΠΟΤΜΗΜΑ 1	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ
ΥΠΟΤΜΗΜΑ 2	ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ
ΥΠΟΤΜΗΜΑ 3	ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΤΜΗΜΑ 4	ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ IV ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ, ΣΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΑΛΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΙΣΕΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ V ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ VI ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ VII ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ VIII ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΤΙΤΛΟΣ IX ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 46

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΟΓΓΟΛΙΑΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 48 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 8 (ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 8 (ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΕ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ,

Η ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ,

Η ΙΡΛΑΝΔΙΑ,

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΑΤΙΑΣ

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ,

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΔΟΥΚΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,

Η ΟΥΓΓΑΡΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ,

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ,

Η ΣΛΟΒΑΚΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ,

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ,

ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

Συμβαλλόμενα μέρη στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφεξής καλούμενα «κράτη μέλη», και

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

αφενός, και

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ,

αφετέρου,

εφεξής από κοινού καλούμενα «μέρη»,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τους ισχυρούς δεσμούς μεταξύ των μερών και τις κοινές τους αξίες, καθώς και την επιθυμία τους να ενισχύσουν και να διευρύνουν περαιτέρω τους δεσμούς που δημιουργήθηκαν κατά το παρελθόν μέσω της εφαρμογής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, αφετέρου, η οποία υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 23 Ιανουαρίου 1995, και της στρατηγικής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Κεντρικής Ασίας για νέα εταιρική σχέση, η οποία εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2007, καθώς και του κρατικού προγράμματος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν με τίτλο «Πορεία προς την Ευρώπη», το οποίο θεσπίστηκε το 2008,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ την προσήλωση των μερών στην πλήρη εφαρμογή των αρχών και των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (εφεξής ο «Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών»), της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), και ιδίως της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, καθώς και άλλων γενικώς αναγνωρισμένων κανόνων του διεθνούς δικαίου,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ την ισχυρή δέσμευση των μερών να ενισχύσουν την προαγωγή, την προστασία και την εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την ισχυρή προσήλωση των μερών στις ακόλουθες αρχές, όσον αφορά τη συνεργασία τους στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας: προώθηση κοινών στόχων, ανοικτού και εποικοδομητικού πολιτικού διαλόγου και διαφάνειας, και τήρηση διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να τηρήσουν τις αρχές της ελεύθερης οικονομίας της αγοράς,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την αυξανόμενη σημασία των εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι η παρούσα συμφωνία θα ενισχύσει περαιτέρω τη στενή οικονομική σχέση μεταξύ των μερών, θα δημιουργήσει νέο κλίμα και θα βελτιώσει τις συνθήκες για την περαιτέρω ανάπτυξη του εμπορίου και των επενδύσεων μεταξύ τους, μεταξύ άλλων και στον τομέα της ενέργειας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τον στόχο της προώθησης του εμπορίου και των επενδύσεων, σε όλους τους τομείς, με ενισχυμένη νομική βάση, και ιδίως με την παρούσα συμφωνία και τη συμφωνία για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου («συμφωνία ΠΟΕ»),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να προωθήσουν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και την ειρηνική επίλυση των διαφορών, κυρίως μέσω της αποτελεσματικής συνεργασίας προς τον σκοπό αυτό στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ την προθυμία των μερών να αναπτύξουν περαιτέρω τακτικό πολιτικό διάλογο σε διμερή και διεθνή ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ την προσήλωση των μερών στις διεθνείς υποχρεώσεις για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους, καθώς και για τη συνεργασία στους τομείς της μη διάδοσης και της πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να καταπολεμήσουν το παράνομο εμπόριο και τη συσσώρευση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και έχοντας υπόψη την έκδοση της συνθήκης για το εμπόριο όπλων («συνθήκη ΑΤΤ») από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη σημασία της ενεργού συμμετοχής της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στην εφαρμογή της στρατηγικής Ευρωπαϊκής Ένωσης-Κεντρικής Ασίας για νέα εταιρική σχέση,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να καταπολεμήσουν το οργανωμένο έγκλημα και την εμπορία ανθρώπων, καθώς και να ενισχύσουν τη συνεργασία στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να ενισχύσουν τον διάλογο και τη συνεργασία τους σε ζητήματα σχετικά με τη μετανάστευση, μέσω της υιοθέτησης μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που έχει ως στόχο τη συνεργασία για τη νόμιμη μετανάστευση και την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, και αναγνωρίζοντας τη σημασία της ρήτρας επανεισδοχής της παρούσας συμφωνίας,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διασφαλίσουν ισόρροπους όρους στις διμερείς εμπορικές σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να συμμορφωθούν με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου («ΠΟΕ»), και για τη διαφανή και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή των εν λόγω δικαιωμάτων και υποχρεώσεων,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να τηρήσουν την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, μεταξύ άλλων με την προώθηση της εφαρμογής πολυμερών διεθνών συμφωνιών και της περιφερειακής συνεργασίας,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να προαγάγουν την αμοιβαία επωφελή συνεργασία σε όλα τα πεδία αμοιβαίου ενδιαφέροντος και να ενισχύσουν το πλαίσιο της κατά περίπτωση,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη για ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα της ενέργειας για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης κατάλληλων υποδομών, αξιοποιώντας το μνημόνιο συμφωνίας για τη συνεργασία στον τομέα της ενέργειας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, το οποίο υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 4 Δεκεμβρίου 2006, και στο πλαίσιο της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι κάθε συνεργασία για την ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας διέπεται από τη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας, η οποία υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 19 Ιουλίου 1999 και δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να βελτιώσουν το επίπεδο ασφάλειας της δημόσιας υγείας και προστασίας της ανθρώπινης υγείας ως προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να ενισχύσουν τις επαφές μεταξύ των λαών, μεταξύ άλλων, μέσω της συνεργασίας και των ανταλλαγών στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας, της ανάπτυξης της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ τη δέσμευση των μερών να προαγάγουν την αμοιβαία κατανόηση και τη σύγκλιση των νομοθεσιών και των κανονιστικών πλαισίων τους, με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση αμοιβαία επωφελών δεσμών και της βιώσιμης ανάπτυξης,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι, σε περίπτωση που τα μέρη αποφασίσουν, στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, να συνάψουν ειδικές συμφωνίες στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, οι οποίες πρέπει να συναφθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τον τίτλο V του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διατάξεις των εν λόγω μελλοντικών συμφωνιών δεν θα είναι δεσμευτικές για το Ηνωμένο Βασίλειο και/ή για την Ιρλανδία, εκτός εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση, ταυτόχρονα με το Ηνωμένο Βασίλειο και/ή την Ιρλανδία όσον αφορά τις αντίστοιχες προγενέστερες διμερείς σχέσεις τους, κοινοποιήσει στη Δημοκρατία του Καζαχστάν ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και/ή η Ιρλανδία έχει/έχουν δεσμευθεί από τις εν λόγω συμφωνίες ως κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το πρωτόκολλο (αριθ. 21) για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ομοίως, οποιαδήποτε επακόλουθα εσωτερικά μέτρα της ΕΕ θεσπιστούν σύμφωνα με τον προαναφερόμενο τίτλο V για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας δεν δεσμεύουν το Ηνωμένο Βασίλειο και/ή την Ιρλανδία, εκτός εάν οι ίδιες κοινοποιήσουν την επιθυμία τους να αποδεχθούν ή να λάβουν μέρος σε τέτοια μέτρα σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 21. Σημειώνοντας επίσης ότι τέτοιου είδους μελλοντικές συμφωνίες ή επακόλουθα εσωτερικά μέτρα της ΕΕ εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του πρωτοκόλλου (αριθ. 22) σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στις προαναφερόμενες Συνθήκες,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ:

ΤΙΤΛΟΣ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές αρχές

Ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως ορίζονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην Τελική Πράξη του ΟΑΣΕ και στον Χάρτη των Παρισίων για μια νέα Ευρώπη και σε λοιπές συναφείς διεθνείς πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και της αρχής του κράτους δικαίου, διαπνέει τις εσωτερικές και διεθνείς πολιτικές και των δύο μερών και αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της παρούσας συμφωνίας.

Τα μέρη επιβεβαιώνουν την προσήλωσή τους στις αρχές της ελεύθερης οικονομίας της αγοράς, της προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης.

Η εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας βασίζεται στις αρχές του διαλόγου, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και του αμοιβαίου σεβασμού, της ισότιμης εταιρικής σχέσης και του αμοιβαίου οφέλους, καθώς και στον απόλυτο σεβασμό των αρχών και των αξιών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 2**Σκοποί της παρούσας συμφωνίας**

1. Με την παρούσα συμφωνία συνάπτεται ενισχυμένη εταιρική σχέση και συνεργασία μεταξύ των μερών εντός των ορίων των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, με βάση το κοινό τους συμφέρον και την εμβάθυνση των σχέσεών τους σε όλους τους τομείς εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας.
2. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί διαδικασία που διεξάγεται μεταξύ των μερών και συμβάλλει στη διεθνή και περιφερειακή ειρήνη και σταθερότητα, καθώς και στην οικονομική ανάπτυξη, και διαρθρώνεται γύρω από αρχές τις οποίες τα μέρη επαναβεβαιώνουν επίσης με τις διεθνείς δεσμεύσεις τους, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ.

Άρθρο 3**Συνεργασία στο πλαίσιο περιφερειακών και διεθνών οργανισμών**

Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν απόψεις στο πλαίσιο περιφερειακών και διεθνών φόρουμ και οργανισμών.

ΤΙΤΛΟΣ II**ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ****Άρθρο 4****Πολιτικός διάλογος**

Τα μέρη αναπτύσσουν και ενισχύουν περαιτέρω τον αποτελεσματικό πολιτικό διάλογο σε όλους τους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, με σκοπό την προώθηση της ειρήνης, της σταθερότητας και της ασφάλειας σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της ευρασιατικής ηπείρου, με βάση το διεθνές δίκαιο, την αποτελεσματική συνεργασία στο πλαίσιο πολυμερών οργανισμών και κοινές αξίες.

Τα μέρη συνεργάζονται με στόχο την ενδυνάμωση του ρόλου των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των συναφών διεθνών και περιφερειακών οργανισμών.

Τα μέρη εμβαδύνουν τη συνεργασία και τον διάλογο σε ζητήματα διεθνούς ασφάλειας και διαχείρισης κρίσεων για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων παγκόσμιων και περιφερειακών προκλήσεων και σημαντικών απειλών.

Τα μέρη δεσμεύονται να εντείνουν τη συνεργασία σε όλα τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, και ιδίως όσον αφορά την τήρηση του διεθνούς δικαίου και την ενίσχυση του σεβασμού των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών για διευρυμένη περιφερειακή συνεργασία, κυρίως όσον αφορά την κεντρική Ασία και πέραν αυτής.

Άρθρο 5**Δημοκρατία και κράτος δικαίου**

Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται στο πλαίσιο της προώθησης και της αποτελεσματικής προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, μεταξύ άλλων μέσω των συναφών διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η συνεργασία αυτή επιτυγχάνεται μέσω δραστηριοτήτων που συμφωνούνται από κοινού από τα μέρη, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση του σεβασμού του κράτους δικαίου, την περαιτέρω εμβάθυνση του υφιστάμενου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την περαιτέρω ανάπτυξη δημοκρατικών θεσμών, την προαγωγή της ευαισθητοποίησης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και με τη βελτίωση της συνεργασίας στο πλαίσιο των αρμόδιων οργάνων των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Άρθρο 6**Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας**

Τα μέρη εντείνουν τον διάλογο και τη συνεργασία τους στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και εξετάζουν ειδικότερα τα ζητήματα της πρόληψης των συγκρούσεων και της διαχείρισης κρίσεων, της περιφερειακής σταθερότητας, της μη διάδοσης, του αφοπλισμού και του ελέγχου των όπλων, της πυρηνικής ασφαλείας και του ελέγχου των εξαγωγών όπλων και ειδών διπλής χρήσης.

Η συνεργασία στηρίζεται στις κοινές αξίες και στα αμοιβαία συμφέροντα, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της σύγκλισης των πολιτικών, καθώς και στην αξιοποίηση διμερών, περιφερειακών και διεθνών φόρουμ.

Τα μέρη επιβεβαιώνουν εκ νέου την προσήλωσή τους στις αρχές του σεβασμού της εδαφικής ακεραιότητας, του απαραβίαστου των συνόρων, της εθνικής κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας, όπως καθορίζονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του ΟΑΣΕ, καθώς και τη δέσμευσή τους να προωθήσουν τις εν λόγω αρχές στο πλαίσιο των διμερών και πολυμερών σχέσεών τους.

Άρθρο 7**Ασφάλεια στον τομέα του διαστήματος**

Τα μέρη προάγουν την ενίσχυση της ασφάλειας, της προστασίας και της βιωσιμότητας όλων των δραστηριοτήτων που συνδέονται με το διάστημα, και συμφωνούν να συνεργάζονται σε διμερές, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο με σκοπό τη διασφάλιση των ειρηνικών χρήσεων του διαστήματος. Αμφότερα τα μέρη υπογραμμίζουν τη σημασία της πρόληψης του ανταγωνισμού των εξοπλισμών στο διάστημα.

Άρθρο 8**Σοβαρά εγκλήματα που προκαλούν ανησυχία στη διεθνή κοινότητα**

Τα μέρη διαβεβαιώνουν εκ νέου ότι τα σοβαρότερα εγκλήματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα στο σύνολό της δεν πρέπει να μένουν ατιμώρητα και ότι η δίωξή τους πρέπει να εξασφαλίζεται με τη λήψη μέτρων σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.

Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη διατήρηση της ακεραιότητας του Καταστατικού της Ρώμης, τα μέρη συμφωνούν να προβαίνουν σε διάλογο και να αναλαμβάνουν δράσεις για την καθολική προσχώρηση στο Καταστατικό της Ρώμης, σύμφωνα με τις οικείες σχετικές νομοθετικές διατάξεις, μεταξύ άλλων με την παροχή βοήθειας για ανάπτυξη ικανοτήτων.

Άρθρο 9**Πρόληψη των συγκρούσεων και διαχείριση κρίσεων**

Τα μέρη προάγουν τη συνεργασία όσον αφορά την πρόληψη συγκρούσεων, την επίλυση περιφερειακών συγκρούσεων και τη διαχείριση κρίσεων, με σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ειρήνης και σταθερότητας.

Άρθρο 10**Περιφερειακή σταθερότητα**

Τα μέρη εντείνουν τις κοινές τους προσπάθειες για την προώθηση της σταθερότητας και της ασφαλείας στην κεντρική Ασία, καθώς και για τη βελτίωση των συνθηκών για περαιτέρω περιφερειακή συνεργασία, με βάση τις αρχές που καθορίζονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του ΟΑΣΕ και σε άλλα συναφή πολυμερή έγγραφα, στα οποία έχουν προσχωρήσει αμφότερα τα μέρη.

Άρθρο 11

Καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής

Τα μέρη θεωρούν ότι η διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) και των φορέων τους, τόσο προς κρατικούς όσο και προς μη κρατικούς παράγοντες, αποτελεί μία από τις σοβαρότερες απειλές κατά της διεθνούς σταθερότητας και ασφάλειας.

Τα μέρη συνεργάζονται και συμβάλλουν στην καταπολέμηση της διάδοσης ΟΜΚ και των φορέων τους, μεριμνώντας για την πλήρη τήρηση και εφαρμογή των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες και άλλων συναφών διεθνών υποχρεώσεων στον τομέα του αφοπλισμού και της μη διάδοσης. Τα μέρη συμφωνούν ότι η παρούσα διάταξη αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της παρούσας συμφωνίας.

Η συνεργασία στον εν λόγω τομέα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- α) την περαιτέρω ανάπτυξη συστημάτων ελέγχου των εξαγωγών στρατιωτικού υλικού και ειδών και τεχνολογιών διπλής χρήσης,
- β) την καθιέρωση τακτικού πολιτικού διαλόγου σχετικά με τα ζητήματα που καλύπτονται από το παρόν άρθρο.

Άρθρο 12

Φορητά όπλα και ελαφρός οπλισμός

Τα μέρη συνεργάζονται και μεριμνούν για τον συντονισμό, τη συμπληρωματικότητα και τη συνέργεια των προσπαθειών τους στο πλαίσιο της καταπολέμησης του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών τους, σε όλα τα συναφή επίπεδα, και συμφωνούν για τη συνέχιση του διαλόγου σε τακτική βάση, μεταξύ άλλων σε πολυμερές πλαίσιο.

Η εν λόγω συνεργασία εξασφαλίζεται από τα μέρη σε πλήρη συμμόρφωση με τις ισχύουσες διεθνείς συμφωνίες και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και με τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο άλλων διεθνών πράξεων οι οποίες διέπουν τον συγκεκριμένο τομέα και στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα μέρη. Και τα δύο μέρη είναι πεπεισμένα εν προκειμένω για την αξία της συνθήκης ΑΤΤ.

Άρθρο 13

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται σε διμερές, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, σε πλήρη συμμόρφωση προς το κράτος δικαίου, το διεθνές δίκαιο, τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το ανθρωπιστικό δίκαιο και τις συναφείς αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένης της παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών.

Η συνεργασία μεταξύ των μερών αποσκοπεί στα εξής:

- α) εφαρμογή, κατά περίπτωση, των αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών, της παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών και των δεσμεύσεών τους δυνάμει διεθνών συμβάσεων και πράξεων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας,
- β) ανταλλαγή πληροφοριών για σχεδιαζόμενες και διαπραχθείσες τρομοκρατικές ενέργειες, για μορφές και μεθόδους εκτέλεσής τους, καθώς και για τρομοκρατικές ομάδες που σχεδιάζουν, διαπράττουν ή έχουν διαπράξει εγκληματική ενέργεια στο έδαφος άλλου μέρους, σύμφωνα με τις διατάξεις του διεθνούς και του εθνικού δικαίου,
- γ) ανταλλαγή πείρας όσον αφορά την πρόληψη κάθε μορφής τρομοκρατίας, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας παρακίνησης μέσω του διαδικτύου για διάπραξη τρομοκρατικού εγκλήματος, καθώς και πείρας σχετικά με τα μέσα και τις μεθόδους καταπολέμησης της τρομοκρατίας, πείρας σε τεχνικούς τομείς, και κατάρτιση η οποία παρέχεται ή χρηματοδοτείται από θεσμικά και λοιπά όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- δ) εντατικοποίηση των κοινών προσπαθειών κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις διαδικασίες ριζοσπαστικοποίησης και στρατολόγησής και
- ε) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Εμπορευματικές συναλλαγές

Άρθρο 14

Μεταχείριση «μάλλον ευνοούμενου κράτους»

1. Κάθε μέρος επιφυλάσσει μεταχείριση «μάλλον ευνοούμενου κράτους» στα εμπορεύματα του άλλου μέρους σύμφωνα με το άρθρο Ι της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου του 1994 (συμφωνία GATT 1994), συμπεριλαμβανομένων των ερμηνευτικών της σημειώσεων, που ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της προτιμησιακής μεταχείρισης που επιφυλάσσει οποιοδήποτε από τα μέρη στα εμπορεύματα άλλης χώρας δυνάμει της συμφωνίας GATT 1994.

Άρθρο 15

Εθνική μεταχείριση

Κάθε μέρος επιφυλάσσει εθνική μεταχείριση στα εμπορεύματα του άλλου μέρους σύμφωνα με το άρθρο ΙΙΙ της συμφωνίας GATT 1994, συμπεριλαμβανομένων των ερμηνευτικών της σημειώσεων, που ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 16

Εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί

Κάθε μέρος επιβάλλει εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς σύμφωνα με τις δασμολογικές υποχρεώσεις που υπέχει στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Άρθρο 17

Περιορισμοί εισαγωγών και εξαγωγών

Δεν επιτρέπεται στα μέρη να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ οποιαδήποτε απαγόρευση ή περιορισμό, πέραν των δασμών, των φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων, που τίθεται σε ισχύ είτε μέσω ποσοτώσεων, αδειών εισαγωγής ή εξαγωγής είτε μέσω άλλων μέτρων, επί της εισαγωγής αγαθών του άλλου μέρους ή επί της εξαγωγής ή πώλησης προς εξαγωγή αγαθών που προορίζονται για το έδαφος του άλλου μέρους, σύμφωνα με το άρθρο ΧΙ της συμφωνίας GATT 1994, περιλαμβανομένων των ερμηνευτικών της σημειώσεων, οι οποίες ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 18

Προσωρινή εισδοχή εμπορευμάτων

Κάθε μέρος χορηγεί στο άλλο μέρος απαλλαγή από επιβαρύνσεις και δασμούς επί των εμπορευμάτων που εισέρχονται προσωρινά, στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από οποιαδήποτε δεσμευτική για το εν λόγω μέρος διεθνή σύμβαση σχετικά με την προσωρινή εισδοχή εμπορευμάτων. Η απαλλαγή αυτή εφαρμόζεται δυνάμει της νομοθεσίας κάθε μέρους που χορηγεί την απαλλαγή.

Άρθρο 19**Διαμετακόμιση**

Τα μέρη συνομολογούν ότι η αρχή της ελευθερίας διαμετακόμισης είναι θεμελιώδης για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, κάθε μέρος μεριμνά για την ελευθερία διαμετακόμισης, διαμέσου της επικράτειάς του, εμπορευμάτων που αποστέλλονται από το άλλο μέρος ή προορίζονται για το τελωνειακό έδαφος του άλλου μέρους σύμφωνα με το άρθρο V της συμφωνίας GATT 1994, περιλαμβανομένων των ερμηνευτικών της σημειώσεων, που ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 20**Μέτρα διασφάλισης**

Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν επηρεάζει ούτε θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε μέρους που απορρέουν από το άρθρο XIX της συμφωνίας GATT 1994 και τη συμφωνία του ΠΟΕ για τα μέτρα διασφάλισης.

Άρθρο 21**Ειδικές διασφαλίσεις για τη γεωργία**

Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν επηρεάζει ούτε θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε μέρους που απορρέουν από το άρθρο 5 (διατάξεις για τις ειδικές διασφαλίσεις) της συμφωνίας του ΠΟΕ για τη γεωργία.

Άρθρο 22**Μέτρα αντανάμπινγκ και αντισταθμιστικά μέτρα**

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν επηρεάζει ούτε θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε μέρους που απορρέουν από το άρθρο VI της συμφωνίας GATT 1994, από τη συμφωνία του ΠΟΕ για την εφαρμογή του άρθρου VI της συμφωνίας GATT 1994 και από τη συμφωνία του ΠΟΕ για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα («συμφωνία SCM»).
2. Πριν από τη λήψη τελικής απόφασης, τα μέρη μεριμνούν για τη γνωστοποίηση όλων των υπό εξέταση ουσιαστών πραγματικών περιστατικών που διαμορφώνουν τη βάση για την απόφαση εφαρμογής μέτρων, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 παράγραφος 5 της συμφωνίας του ΠΟΕ για την εφαρμογή του άρθρου VI της συμφωνίας GATT 1994 και του άρθρου 12 παράγραφος 4 της συμφωνίας SCM. Οι γνωστοποιήσεις παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη επαρκή χρόνο για τη διατύπωση των παρατηρήσεών τους.
3. Εφόσον δεν επιβραδύνεται άσκοπα η διεξαγωγή της έρευνας, παρέχεται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη η δυνατότητα ακρόασης προκειμένου να εκφράσουν τις απόψεις τους κατά τη διάρκεια των ερευνών αντανάμπινγκ και για τα αντισταθμιστικά μέτρα.
4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν υπόκεινται στις διατάξεις επίλυσης διαφορών της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 23**Καθορισμός τιμών**

Κάθε μέρος μεριμνά ώστε οι επιχειρήσεις ή οι οντότητες στις οποίες χορηγεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή οι οποίες τελούν υπό τον έλεγχό του, και οι οποίες πωλούν εμπορεύματα στην εγχώρια αγορά και εξάγουν επίσης το ίδιο προϊόν, τηρούν χωριστούς λογαριασμούς, ούτως ώστε να διαπιστώνονται με σαφήνεια τα εξής:

- α) οι δαπάνες και τα έσοδα που συνδέονται με εγχώριες και διεθνείς δραστηριότητες και
- β) όλες οι λεπτομέρειες των μεθόδων καταλογισμού ή επιμερισμού των δαπανών και των εσόδων μεταξύ των εγχώριων και των διεθνών δραστηριοτήτων.

Οι χωριστοί αυτοί λογαριασμοί θα στηρίζονται στις λογιστικές αρχές της αιτιότητας, της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της συνοχής, σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα και να βασίζονται σε δεδομένα που έχουν υποβληθεί σε λογιστικό έλεγχο.

Άρθρο 24

Εξαιρέσεις

1. Τα μέρη επιβεβαιώνουν ότι τα ισχύοντα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους δυνάμει του άρθρου XX της συμφωνίας GATT 1994 και των ερμηνευτικών του σημειώσεων εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις εμπορευματικές συναλλαγές που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία. Προς τον σκοπό αυτό, το άρθρο XX της συμφωνίας GATT 1994 και οι ερμηνευτικές της σημειώσεις ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

2. Τα μέρη συνομολογούν ότι, πριν από τη λήψη τυχόν μέτρων που προβλέπονται στα στοιχεία θ) και ι) του άρθρου XX της συμφωνίας GATT 1994, το μέρος που σκοπεύει να λάβει τα μέτρα κοινοποιεί στο άλλο μέρος όλες τις σχετικές πληροφορίες, με σκοπό την εξεύρεση λύσης που να είναι κοινώς αποδεκτή από τα μέρη. Τα μέρη ενδέχεται να συμφωνήσουν σχετικά με τα μέσα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των δυσχερειών. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση των εν λόγω πληροφοριών, το μέρος μπορεί, δυνάμει του παρόντος άρθρου, να εφαρμόσει μέτρα για το συγκεκριμένο εμπόρευμα. Σε εξαιρετικές και κρίσιμες περιστάσεις που απαιτούν άμεση δράση και καθιστούν αδύνατη την εκ των προτέρων ενημέρωση ή εξέταση, το μέρος που σκοπεύει να λάβει τα μέτρα δύναται να εφαρμόσει αμέσως τα προληπτικά μέτρα που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης και υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά το άλλο μέρος αμελλητί.

3. Η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύναται να διατηρεί σε ισχύ ορισμένα μέτρα που δεν συνάδουν με τις διατάξεις των άρθρων 14, 15 και 17 της παρούσας συμφωνίας, τα οποία προσδιορίζονται στο πρωτόκολλο για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, έως τη λήξη των μεταβατικών περιόδων που προβλέπονται για τα συγκεκριμένα μέτρα στο εν λόγω πρωτόκολλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Τελωνεία

Άρθρο 25

Τελωνειακή συνεργασία

1. Τα μέρη εμβαδύνουν τη συνεργασία στον τελωνειακό τομέα με σκοπό την εξασφάλιση διαφανούς εμπορικού περιβάλλοντος, τη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών, την ενίσχυση της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού, την προώθηση της ασφάλειας των καταναλωτών, την αναχαίτιση των ροών εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας και της απάτης.

2. Για την επίτευξη των στόχων αυτών και εντός των ορίων των διαθέσιμων πόρων, τα μέρη συνεργάζονται, μεταξύ άλλων, για:

- α) τη βελτίωση του τελωνειακού δικαίου, την εναρμόνιση και απλούστευση των τελωνειακών διαδικασιών, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διεθνείς συμβάσεις και τα αντίστοιχα πρότυπα στον τομέα των τελωνείων και της διευκόλυνσης του εμπορίου, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων και των προτύπων που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (μεταξύ άλλων τα Τελωνειακά Προσχέδια), τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ιδίως η αναθεωρημένη σύμβαση του Κιότο),
- β) την καθιέρωση σύγχρονων τελωνειακών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων σύγχρονων τεχνολογιών εκτελωνισμού, διατάξεων για εγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, αυτοματοποιημένων συστημάτων ανάλυσης και ελέγχου βάσει κινδύνων, απλουστευμένων διαδικασιών για την παράδοση των εμπορευμάτων, ελέγχων μετά τον εκτελωνισμό, διαφανούς δασμολογικής αξίας και διατάξεων για τη συνεργασία τελωνείων με επιχειρήσεις,
- γ) την ενθάρρυνση των ανώτατων προτύπων ακεραιότητας στον τομέα των τελωνείων, ιδίως στα σύνορα, μέσω της εφαρμογής μέτρων τα οποία αντικατοπτρίζουν τις αρχές που καθορίζονται στη δήλωση της Αρούσα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων,
- δ) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την παροχή κατάρτισης και τεχνικής υποστήριξης για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και για την εξασφάλιση των ανώτατων προτύπων ακεραιότητας,
- ε) την ανταλλαγή, κατά περίπτωση, συναφών πληροφοριών και στοιχείων, τηρουμένων παράλληλα των κανόνων των μερών σχετικά με το απόρρητο των ευαίσθητων δεδομένων και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

- στ) την ανάληψη συντονισμένων τελωνειακών δράσεων μεταξύ των τελωνειακών αρχών των μερών,
- ζ) την καθιέρωση, όπου αρμόζει και ενδείκνυται, της αμοιβαίας αναγνώρισης προγραμμάτων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και τελωνειακών ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των ισοδύναμων μέτρων διευκόλυνσης του εμπορίου,
- η) την επιδίωξη, όπου αρμόζει και ενδείκνυται, δυνατοτήτων διασυνδεσιμότητας των αντίστοιχων συστημάτων τελωνειακής διαμετακόμισης.
3. Το Συμβούλιο Συνεργασίας συγκροτεί υποεπιτροπή τελωνειακής συνεργασίας.
4. Προβλέπεται διεξαγωγή τακτικού διαλόγου για τα ζητήματα που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να εκδίδει κανόνες για τη διεξαγωγή του εν λόγω διαλόγου.

Άρθρο 26

Αμοιβαία διοικητική συνδρομή

Με την επιφύλαξη άλλων μορφών συνεργασίας που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία, και ιδίως στο άρθρο 25, τα μέρη παρέχουν αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα σύμφωνα με το πρωτόκολλο για την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 27

Δασμολογητέα αξία

Η συμφωνία για την εφαρμογή του άρθρου VII της συμφωνίας GATT 1994 διέπει τη δασμολογητέα αξία των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των μερών. Οι διατάξεις του ενσωματώνονται διά του παρόντος στην παρούσα συμφωνία και αποτελούν μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο

Άρθρο 28

Συμφωνία ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο

Τα μέρη επιβεβαιώνουν ότι, στο πλαίσιο των μεταξύ τους σχέσεων, θα σέβονται τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμφωνία του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο («συμφωνία ΤΕΕ»), η οποία ενσωματώνεται στην παρούσα συμφωνία και αποτελεί μέρος της, τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 29

Τεχνικοί κανονισμοί, τυποποίηση, μετρολογία, διαπίστευση, εποπτεία αγοράς και αξιολόγηση της συμμόρφωσης

1. Τα μέρη συμφωνούν:
 - α) να μειώσουν τις αποκλίσεις που υπάρχουν μεταξύ τους στους τομείς των τεχνικών κανονισμών, της τυποποίησης, της νομικής μετρολογίας, της διαπίστευσης της εποπτείας της αγοράς, και της αξιολόγησης της συμμόρφωσης, μεταξύ άλλων μέσω της ενθάρρυνσης της χρήσης διεθνώς συμφωνημένων μέσων στους εν λόγω τομείς,
 - β) να προαγάγουν τη χρήση της διαπίστευσης, σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες, για τη στήριξη των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης και των δραστηριοτήτων τους, και
 - γ) να προωθήσουν τη συμμετοχή και, όπου είναι δυνατόν, την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και των αρμόδιων φορέων της στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς των οποίων η δραστηριότητα αφορά την τυποποίηση, τη μετρολογία, την αξιολόγηση της συμμόρφωσης και συναφή καθήκοντα.

2. Τα μέρη επιδιώκουν να θεσπίσουν και να διατηρήσουν διαδικασία μέσω της οποίας θα επιτευχθεί η σταδιακή εναρμόνιση των οικείων τεχνικών κανονισμών, προτύπων και διαδικασιών αξιολόγησης της συμμόρφωσης.
3. Για τους τομείς στους οποίους έχει επιτευχθεί εναρμόνιση, τα μέρη δύνανται να εξετάσουν το ενδεχόμενο διαπραγμάτευσης συμφωνιών σχετικά με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης και την αποδοχή βιομηχανικών προϊόντων.

Άρθρο 30

Διαφάνεια

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου 13 (Διαφάνεια) του παρόντος Τίτλου, κάθε μέρος διασφαλίζει ότι οι οικείες διαδικασίες για την κατάρτιση τεχνικών κανονισμών και διαδικασιών αξιολόγησης της συμμόρφωσης παρέχουν τη δυνατότητα διεξαγωγής δημόσιας διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη εγκαίρως ώστε να είναι δυνατή η υποβολή και η συνεκτίμηση των παρατηρήσεων που προκύπτουν από τη δημόσια διαβούλευση, εξαιρουμένης της περίπτωσης στην οποία αυτό δεν είναι εφικτό λόγω επείγουσας ανάγκης ή απειλής που συνδέεται με την ασφάλεια, την υγεία, την προστασία του περιβάλλοντος ή την εθνική ασφάλεια.
2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 9 της συμφωνίας ΤΕΕ, κάθε μέρος προβλέπει χρονικό διάστημα για την υποβολή παρατηρήσεων στα πρώτα στάδια της διαδικασίας που ακολουθεί την κοινοποίηση προτάσεων τεχνικών κανονισμών ή διαδικασιών αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Σε περίπτωση που η διαδικασία διαβούλευσης σχετικά με προτεινόμενα σχέδια τεχνικών κανονισμών ή διαδικασιών αξιολόγησης της συμμόρφωσης είναι ανοικτή για το κοινό, κάθε μέρος επιτρέπει στο άλλο μέρος, ή σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος του άλλου μέρους, να συμμετάσχουν υπό όρους όχι λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που παρέχονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος του εν λόγω μέρους.
3. Κάθε μέρος μεριμνά για τη δημοσίευση των τεχνικών κανονισμών και των διαδικασιών αξιολόγησης της συμμόρφωσης που θεσπίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά θέματα

Άρθρο 31

Στόχος

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι ο καθορισμός των αρχών που διέπουν τα μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ) και τα ζητήματα καλής μεταχείρισης των ζώων στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των μερών. Τα μέρη εφαρμόζουν τις εν λόγω αρχές κατά τρόπο ώστε να διευκολύνεται περαιτέρω το εμπόριο, διαφυλάσσοντας παράλληλα το επίπεδο προστασίας της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών που διασφαλίζει κάθε μέρος.

Άρθρο 32

Αρχές

1. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι τα μέτρα ΥΦΠ σχεδιάζονται και εφαρμόζονται με βάση τις αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της επιστημονικής τεκμηρίωσης.
2. Κάθε μέρος μεριμνά ώστε τα οικεία μέτρα ΥΦΠ να μην εισαγάγουν αυθαιρέτως ή αδικαιολογήτως διακρίσεις μεταξύ του δικού του εδάφους και του εδάφους του άλλου μέρους, εφόσον επικρατούν πανομοιότυπες ή παρόμοιες συνθήκες. Τα μέτρα ΥΦΠ εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να μην αποτελούν συγκεκριμένο περιορισμό των εμπορικών συναλλαγών.
3. Τα μέρη μεριμνούν για την εφαρμογή μέτρων, διαδικασιών ή ελέγχων ΥΦΠ και οι αρμόδιες αρχές κάθε μέρους ανταποκρίνονται στα σχετικά αιτήματα παροχής πληροφοριών χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, και κατά τρόπο όχι λιγότερο ευνοϊκό για τα εισαγόμενα προϊόντα από ό,τι για τα εγχώρια προϊόντα.

Άρθρο 33

Απαιτήσεις για τις εισαγωγές

1. Οι απαιτήσεις για τις εισαγωγές που ορίζει το εισάγον μέρος εφαρμόζονται σε ολόκληρη την επικράτεια του εξάγοντος μέρους, με την επιφύλαξη του άρθρου 35 του παρόντος κεφαλαίου. Οι απαιτήσεις για τις εισαγωγές που καθορίζονται στα πιστοποιητικά εισαγωγής βασίζονται στις αρχές της Επιτροπής του Κώδικα Τροφίμων (εφεξής «Codex»), του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Υγεία των Ζώων (εφεξής «ΟΙΕ») και της Διεθνούς σύμβασης για την προστασία των φυτών (εφεξής «σύμβαση IPPC»), εκτός εάν οι εν λόγω απαιτήσεις υποστηρίζονται από επιστημονικά τεκμηριωμένη εκτίμηση κινδύνων η οποία έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τους εφαρμοστέους διεθνείς κανόνες, όπως προβλέπονται στη συμφωνία του ΠΟΕ για την εφαρμογή μέτρων υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (εφεξής η «συμφωνία ΥΦΠ»).
2. Οι απαιτήσεις που καθορίζονται στις άδειες εισαγωγής δεν περιέχουν αυστηρότερους υγειονομικούς και κτηνιατρικούς όρους από αυτούς που προβλέπονται στα πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 34

Ισοδυναμία

Κατόπιν αιτήσεως του εξάγοντος μέρους και με την επιφύλαξη ικανοποιητικής αξιολόγησης από το εισάγον μέρος, τα μέρη αναγνωρίζουν ισοδυναμία, σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς διαδικασίες, όσον αφορά ένα επιμέρους μέτρο και/ή σύνολο μέτρων και/ή καθεστώτων που εφαρμόζονται εν γένει ή σε συγκεκριμένο τομέα ή σε συγκεκριμένο τμήμα τομέα.

Άρθρο 35

Μέτρα που αφορούν την υγεία των ζώων και των φυτών

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν την έννοια των απαλλαγμένων από παράσιτα ή νόσους περιοχών και των περιοχών με χαμηλό επιπολασμό παρασίτων ή νόσων, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας ΥΦΠ και τα σχετικά πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές ή τις συστάσεις της Codex, του ΟΙΕ και της IPPC.
2. Κατά τον καθορισμό των απαλλαγμένων από παράσιτα ή νόσους περιοχών και των περιοχών με χαμηλό επιπολασμό παρασίτων ή νόσων, τα μέρη εξετάζουν παράγοντες όπως η γεωγραφική θέση, τα οικοσυστήματα, η επιδημιολογική επιτήρηση και η αποτελεσματικότητα των υγειονομικών ή φυτοϋγειονομικών ελέγχων στις εν λόγω περιοχές.

Άρθρο 36

Διευκόλυνση του εμπορίου

1. Τα μέρη αναπτύσσουν και θέτουν σε εφαρμογή εργαλεία για τη διευκόλυνση του εμπορίου με βάση την αναγνώριση των συστημάτων επιθεώρησης και πιστοποίησης του εξάγοντος μέρους από το εισάγον μέρος.
2. Τα εν λόγω εργαλεία διευκόλυνσης του εμπορίου αποσκοπούν στην αποφυγή της επιθεώρησης από το εισάγον μέρος κάθε φορτίου αποστολής ή κάθε εξαγωγικής εγκατάστασης στο έδαφος του εξάγοντος μέρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται η έγκριση εξαγωγικής εγκατάστασης και η κατάρτιση καταλόγων των εξαγωγικών εγκαταστάσεων στο έδαφος του εξάγοντος μέρους βάσει εγγυήσεων που παρέχει το εξάγον μέρος.

Άρθρο 37

Επιθεωρήσεις και λογιστικοί έλεγχοι

Οι επιθεωρήσεις και οι λογιστικοί έλεγχοι που πραγματοποιεί το εισάγον μέρος στο έδαφος του εξάγοντος μέρους για την αξιολόγηση των συστημάτων επιθεώρησης και πιστοποίησης του εξάγοντος μέρους θα εκτελούνται βάσει των συναφών διεθνών προτύπων, κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων. Οι δαπάνες των επιθεωρήσεων και των λογιστικών ελέγχων βαρύνουν το μέρος που διενεργεί τους λογιστικούς ελέγχους και τις επιθεωρήσεις.

Άρθρο 38

Ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία

1. Τα μέρη συζητούν και ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με υφιστάμενα μέτρα ΥΦΠ και τα μέτρα καλής μεταχείρισης των ζώων, καθώς και σχετικά με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή τους. Στο πλαίσιο των εν λόγω συζητήσεων και ανταλλαγής πληροφοριών λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι διατάξεις της συμφωνίας ΥΦΠ και τα πρότυπα, οι κατευθυντήριες γραμμές και οι συστάσεις της IPPC, του ΟΙΕ και της Codex.
2. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων και των φυτών μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειρογνωμοσύνης και πείρας, με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων στον συγκεκριμένο τομέα. Η συνεργασία αυτή βασίζεται στις ειδικές ανάγκες κάθε μέρους και πραγματοποιείται με σκοπό την παροχή συνδρομής σε κάθε μέρος για τη συμμόρφωσή του προς το νομικό πλαίσιο του άλλου μέρους.
3. Τα μέρη καθιερώνουν την έγκαιρη διεξαγωγή διαλόγου σχετικά με ζητήματα ΥΦΠ, εφόσον ένα από τα μέρη ζητήσει να εξεταστούν ζητήματα σχετικά με την υγειονομική και φυτοϋγειονομική προστασία και άλλα επείγοντα ζητήματα που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να εκδίδει κανόνες για τη διεξαγωγή των εν λόγω διαλόγων.
4. Τα μέρη ορίζουν και επικαιροποιούν σε τακτική βάση τα σημεία επαφής για τη μεταξύ τους επικοινωνία σε θέματα που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και την εγκατάσταση

Τμήμα 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 39

Στόχος, πεδίο εφαρμογής και κάλυψη

1. Τα μέρη, επαναβεβαιώνοντας τις αντίστοιχες δεσμεύσεις τους που απορρέουν από τη συμφωνία του ΠΟΕ, καθορίζουν διά του παρόντος τις αναγκαίες ρυθμίσεις για τη βελτίωση των αμοιβαίων όρων που διέπουν τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και την εγκατάσταση.
2. Καμία διάταξη του παρόντος κεφαλαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιβάλλει υποχρέωση σχετικά με δημόσιες συμβάσεις, οι οποίες υπόκεινται στις διατάξεις του κεφαλαίου 8 (Δημόσιες Συμβάσεις) του παρόντος τίτλου.
3. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις επιδοτήσεις που χορηγούνται από τα μέρη.
4. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, κάθε μέρος διατηρεί το δικαίωμα ρύθμισης και θέσπισης νέων κανονιστικών ρυθμίσεων για την επίτευξη θεμιτών στόχων πολιτικής.
5. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται σε μέτρα που αφορούν φυσικά πρόσωπα τα οποία επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν ούτε σε μέτρα που αφορούν την ιθαγένεια, τη διαμονή ή την απασχόληση σε μόνιμη βάση.
6. Καμία διάταξη του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζει τα μέρη να θέτουν σε εφαρμογή μέτρα για τη ρύθμιση της εισόδου ή της προσωρινής διαμονής φυσικών προσώπων στο έδαφός τους, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που είναι αναγκαία για την προστασία της ακεραιότητας φυσικών προσώπων και την εξασφάλιση της ομαλής κυκλοφορίας τους διαμέσου των εθνικών τους συνόρων, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να ακυρώνουν ή να αποδυναμώνουν τα οφέλη που απορρέουν για οποιοδήποτε μέρος από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου ⁽¹⁾.
7. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται σε μέτρα που θεσπίζονται ή διατηρούνται σε ισχύ από τα μέρη και επηρεάζουν τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και την εγκατάσταση στον οπτικοακουστικό τομέα.

⁽¹⁾ Το γεγονός και μόνον ότι απαιτείται θεώρηση για τα φυσικά πρόσωπα ορισμένων χωρών και όχι για τα φυσικά πρόσωπα άλλων χωρών δεν θεωρείται ότι ακυρώνει ή αποδυναμώνει τα οφέλη που απορρέουν από τους όρους της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 40

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «μέτρο»: κάθε μέτρο που λαμβάνεται από ένα μέρος υπό μορφή νόμου, κανονισμού, κανόνα, διαδικασίας, απόφασης, διοικητικής πράξης ή υπό οποιαδήποτε άλλη μορφή,
- β) «μέτρα που λαμβάνονται ή διατηρούνται σε ισχύ από μέρος»: τα μέτρα που λαμβάνεται από:
- i) κεντρικές, περιφερειακές ή τοπικές διοικήσεις ή αρχές ενός μέρους και
 - ii) μη κυβερνητικούς φορείς ενός μέρους κατά την άσκηση αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται από κεντρικές, περιφερειακές ή τοπικές διοικήσεις ή αρχές ενός μέρους,
- γ) «φυσικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» ή «φυσικό πρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν»: ο υπήκοος ενός εκ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν σύμφωνα με την αντίστοιχη νομοθεσία τους,
- δ) «νομικό πρόσωπο»: κάθε νομική οντότητα που έχει δεόντως συσταθεί ή οργανωθεί βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, η οποία ανήκει στον ιδιωτικό ή τον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών, των οικονομικών συνασπισμών μεγάλων επιχειρήσεων, των προσωπικών εταιρειών, των κοινών επιχειρήσεων, των ατομικών επιχειρήσεων ή των ενώσεων,
- ε) «νομικό πρόσωπο μέρους»: το νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, που συγκροτείται βάσει του δικαίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν αντιστοίχως και έχει την καταστατική έδρα του, την κεντρική του διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή του στο έδαφος για το οποίο ισχύει η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν αντιστοίχως.

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο το οποίο συγκροτείται βάσει του δικαίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν αντιστοίχως έχει μόνο την καταστατική έδρα του ή την κεντρική του διοίκηση στο έδαφος για το οποίο ισχύει η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, δεν θεωρείται νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν αντιστοίχως, εκτός εάν ασκεί ουσιαστική επιχειρηματική δραστηριότητα στο έδαφος για το οποίο ισχύει η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, αντιστοίχως,

- στ) με την επιφύλαξη του στοιχείου ε), όσον αφορά τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των διατροφικών μεταφορών που εμπεριέχουν θαλάσσιο σκέλος, οι ναυτιλιακές εταιρείες που ιδρύονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και ελέγχονται από υπηκόους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, δεν θεωρείται αντιστοίχως διέπεται εξίσου από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, εάν τα σκάφη τους έχουν νηολογηθεί σύμφωνα με την αντίστοιχη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και φέρουν τη σημαία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,
- ζ) «συμφωνία οικονομικής ολοκλήρωσης»: κάθε συμφωνία η οποία ουσιαστικά ελευθερώνει τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις της γενικής συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (εφεξής η «συμφωνία GATS»), και ιδίως των άρθρων V και Va της συμφωνίας GATS, και/ή η οποία περιέχει διατάξεις που ουσιαστικά ελευθερώνουν την εγκατάσταση για την άσκηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που πληρούν, τηρουμένων των αναλογιών, τα κριτήρια των άρθρων V και Va της συμφωνίας GATS όσον αφορά τις εν λόγω δραστηριότητες,
- η) ο όρος «οικονομικές δραστηριότητες» περιλαμβάνει δραστηριότητες οικονομικού χαρακτήρα, με εξαίρεση τις οικονομικές δραστηριότητες που εκτελούνται κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας,
- θ) «οικονομικές δραστηριότητες που εκτελούνται κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας»: οι δραστηριότητες που δεν πραγματοποιούνται ούτε σε εμπορική βάση ούτε σε ανταγωνισμό με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς,
- ι) «λειτουργία»: η άσκηση και η διατήρηση οικονομικών δραστηριοτήτων,
- ια) «θυγατρική εταιρεία» νομικού προσώπου: το νομικό πρόσωπο επί του οποίου ασκείται ουσιαστικός έλεγχος από άλλο νομικό πρόσωπο του ίδιου μέρους (1),

(1) Νομικό πρόσωπο ελέγχεται από άλλο νομικό πρόσωπο, εάν το δεύτερο έχει την εξουσία να διορίζει την πλειοψηφία των διευθυντών του ή αλλιώς να κατευθύνει νομικά τις ενέργειές του.

- ιβ) «υποκατάστημα» νομικού προσώπου: ο χώρος άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων χωρίς ίδια νομική προσωπικότητα, με χαρακτήρα μονιμότητας, όπως η επέκταση μητρικής εταιρείας, που διαθέτει τη διοικητική δομή και τον υλικό εξοπλισμό που απαιτούνται για τη διαπραγμάτευση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με τρίτους οι οποίοι, παρότι γνωρίζουν ότι, εφόσον χρειαστεί, υφίσταται νομικός δεσμός με τη μητρική εταιρεία, η έδρα της οποίας βρίσκεται στην αλλοδαπή, δεν είναι υποχρεωμένοι να έρχονται σε άμεση επαφή με τη μητρική αυτή εταιρεία, αλλά μπορούν να συναλλάσσονται στον χώρο δραστηριοτήτων που αποτελεί την επέκτασή της,
- ιγ) «εγκατάσταση»: κάθε είδους επιχειρηματική ή εμπορική παρουσία, συμπεριλαμβανομένης:
- i) της σύστασης, απόκτησης ή διατήρησης νομικού προσώπου ⁽¹⁾ ή
 - ii) της δημιουργίας ή διατήρησης υποκαταστήματος ή γραφείου αντιπροσωπείας ⁽²⁾ εντός του εδάφους μέρους με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας,
- ιδ) «επενδυτής»: ενός μέρους: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που επιχειρεί να ασκήσει ή ασκεί οικονομική δραστηριότητα μέσω της σύστασης επιχείρησης,
- ιε) ο όρος «υπηρεσίες» περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες ⁽³⁾ σε οποιονδήποτε τομέα της οικονομίας, με εξαίρεση τις υπηρεσίες που παρέχονται κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας,
- ιστ) «υπηρεσία που παρέχεται κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας»: κάθε υπηρεσία που δεν παρέχεται σε εμπορική βάση ούτε ανταγωνιστικά σε σχέση με έναν ή περισσότερους παρόχους υπηρεσιών,
- ιζ) «πάροχος υπηρεσιών»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσία,
- ιη) ο όρος «παροχή υπηρεσιών» περιλαμβάνει την παραγωγή, διανομή, εμπορική προώθηση, πώληση και παράδοση υπηρεσιών.

Τμήμα 2

Εγκατάσταση και διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών

Υποτήμα 1

Όλες οι οικονομικές δραστηριότητες

Άρθρο 41

Πεδίο εφαρμογής και κάλυψη

1. Το παρόν υποτήμα εφαρμόζεται στα μέτρα των μερών που επηρεάζουν την εγκατάσταση σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες και τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών.

2. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις δεσμεύσεις τους δυνάμει της συμφωνίας GATS.

Για λόγους σαφήνειας, όσον αφορά τις υπηρεσίες, οι αντίστοιχοι πίνακες ειδικών υποχρεώσεων GATS των μερών ⁽⁴⁾, συμπεριλαμβανομένων των επιφυλάξεων και των καταλόγων εξαιρέσεων από τη μεταχείριση μάλλον ευνοούμενου κράτους, ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία, αποτελούν μέρος της και εφαρμόζονται.

Άρθρο 42

Σταδιακή βελτίωση των όρων εγκατάστασης

1. Η Επιτροπή Συνεργασίας κατά τις συνεδριάσεις της σύνθεσής της για εμπορικά θέματα, απευθύνει στα μέρη συστάσεις για την περαιτέρω ελευθέρωση της εγκατάστασης στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

⁽¹⁾ Οι όροι «σύσταση» και «απόκτηση» νομικού προσώπου θεωρείται ότι περιλαμβάνουν την κεφαλαιουχική συμμετοχή σε νομικό πρόσωπο με σκοπό τη σύνταξη ή τη διατήρηση διαρκών οικονομικών δεσμών.

⁽²⁾ Στα γραφεία αντιπροσωπείας νομικού προσώπου του άλλου μέρους δεν επιτρέπεται η άσκηση οικονομικής δραστηριότητας σε εμπορική βάση στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί το δικαίωμα να προβλέψει ανάλογες διατάξεις εν προκειμένω.

⁽³⁾ Χάριν μεγαλύτερης σαφήνειας, για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως υπηρεσίες λογίζονται οι υπηρεσίες που απαριθμούνται στην επικαιροποιημένη έκδοση του εγγράφου MTN.GNS/W/120 του ΠΟΕ.

⁽⁴⁾ Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, η παραπομπή περιλαμβάνει το κεφάλαιο σχετικά με τις υπηρεσίες του πρωτοκόλλου για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ.

2. Τα μέρη καταβάλλουν προσπάθειες για την αποφυγή θέσπισης μέτρων τα οποία καθιστούν τους όρους εγκατάστασης αυστηρότερους από την κατάσταση που επικρατεί την ημέρα πριν από την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 43

Σταδιακή βελτίωση των όρων διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν πλήρως τη σημασία της ελευθέρωσης της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών μεταξύ τους.
2. Η Επιτροπή Συνεργασίας, κατά τις συνεδριάσεις της σύνδεσής της για εμπορικά θέματα, απευθύνει στα μέρη συστάσεις για την περαιτέρω ελευθέρωση της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

Υποτήμα 2

Οικονομικές δραστηριότητες εκτός της παροχής υπηρεσιών

Άρθρο 44

Πεδίο εφαρμογής και κάλυψη

Το παρόν υποτήμα εφαρμόζεται στα μέτρα των μερών που επηρεάζουν την εγκατάσταση σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες εκτός της παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 45

Μεταχείριση μάλλον ευνοούμενου κράτους

1. Κάθε μέρος επιφυλάσσει στα νομικά πρόσωπα του άλλου μέρους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει σε νομικά πρόσωπα τρίτων χωρών όσον αφορά την εγκατάστασή τους.
2. Κάθε μέρος επιφυλάσσει στα νομικά πρόσωπα του άλλου μέρους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει σε νομικά πρόσωπα τρίτων χωρών όσον αφορά τη λειτουργία νομικών προσώπων του άλλου μέρους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος του πρώτου μέρους.
3. Κάθε πλεονέκτημα, όφελος, προνόμιο ή ασυλία σε σχέση με απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου που χορηγεί η Δημοκρατία του Καζαχστάν σε νομικά πρόσωπα μέλους του ΠΟΕ που είναι εγκατεστημένα υπό τη μορφή νομικού προσώπου στη Δημοκρατία του Καζαχστάν χορηγούνται πάραυτα και άνευ όρων στα νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι εγκατεστημένα υπό τη μορφή νομικού προσώπου στη Δημοκρατία του Καζαχστάν.
4. Η μεταχείριση που επιφυλάσσεται δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν ισχύει για τη μεταχείριση που επιφυλάσσει ένα μέρος δυνάμει συμφωνιών οικονομικής ολοκλήρωσης, συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών, συμφωνίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και συμφωνιών που διέπουν κατά κύριο λόγο φορολογικά ζητήματα ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι επεκτείνεται στην προστασία των επενδύσεων, πέραν της μεταχείρισης που απορρέει από το άρθρο 46 του παρόντος κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών επίλυσης διαφορών επενδυτή-κράτους.
5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4, όσον αφορά τους στρατηγικούς πόρους και στόχους, η Δημοκρατία του Καζαχστάν δεν επιφυλάσσει σε καμία περίπτωση σε θυγατρικές νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι εγκατεστημένες στη Δημοκρατία του Καζαχστάν υπό τη μορφή νομικού προσώπου λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση από εκείνη που επιφυλάσσεται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου σε θυγατρικές νομικών προσώπων τρίτων χωρών που είναι εγκατεστημένες στη Δημοκρατία του Καζαχστάν υπό τη μορφή νομικού προσώπου.

Άρθρο 46

Εθνική μεταχείριση

Λαμβανομένων υπόψη των επιφυλάξεων των μερών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι,

- a) κάθε μέρος επιφυλάσσει στις θυγατρικές νομικών προσώπων του άλλου μέρους που είναι εγκατεστημένες στο έδαφος του πρώτου μέρους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει στα οικεία νομικά πρόσωπα όσον αφορά τη λειτουργία τους,

- β) η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιφυλάσσει στα νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στα υποκαταστήματά τους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει στα νομικά πρόσωπα της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και στα υποκαταστήματά τους, αντιστοίχως, όσον αφορά την εγκατάσταση και τη λειτουργία τους στο πλαίσιο άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων εκτός της παροχής υπηρεσιών. Το καθεστώς εθνικής μεταχείρισης που χορηγεί η Δημοκρατία του Καζαχστάν εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των όρων του πρωτοκόλλου για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ.

Τμήμα 3

Προσωρινή παρουσία φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς

Άρθρο 47

Κάλυψη και ορισμοί

1. Το παρόν τμήμα εφαρμόζεται στα μέτρα των μερών που αφορούν την είσοδο και την προσωρινή διαμονή στα αντίστοιχα εδάφη τους επιχειρηματικών επισκεπτών για λόγους εγκατάστασης, ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων και παρόχων υπηρεσιών βάσει σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφοι 5 και 6.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «επιχειρηματικοί επισκέπτες για λόγους εγκατάστασης»: τα φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται από νομικό πρόσωπο μέρους και τα οποία κατέχουν ανώτερες θέσεις και είναι αρμόδια για τη σύσταση επιχείρησης στο έδαφος του άλλου μέρους. Δεν προσφέρουν ούτε παρέχουν υπηρεσίες, ούτε συμμετέχουν σε καμία άλλη οικονομική δραστηριότητα πέραν αυτής που απαιτείται για τη σύσταση της επιχείρησης. Δεν λαμβάνουν αμοιβή από πηγή που βρίσκεται στην επικράτεια του μέρους υποδοχής,
- β) «ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα»: τα φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν απασχοληθεί από νομικό πρόσωπο ενός μέρους ή υπήρξαν εταίροι σε αυτό ⁽¹⁾ επί ένα έτος τουλάχιστον και τα οποία μετατίθενται προσωρινά σε επιχειρηματική εγκατάσταση που είναι δυνατόν να έχει τη μορφή θυγατρικής, υποκαταστήματος ή μητρικής εταιρείας του νομικού προσώπου ενός μέρους στο έδαφος του άλλου μέρους.

Το συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο πρέπει να ανήκει σε μία από τις κατηγορίες που ορίζονται στους αντίστοιχους πίνακες ειδικών υποχρεώσεων GATS των μερών, οι οποίοι ισχύουν, για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, για όλες τις οικονομικές δραστηριότητες,

- γ) «πάροχος υπηρεσιών βάσει σύμβασης»: το φυσικό πρόσωπο το οποίο απασχολείται από νομικό πρόσωπο ενός μέρους και το οποίο δεν συνιστά πρακτορείο τοποθέτησης και παροχής προσωπικού ούτε ενεργεί μέσω τέτοιου πρακτορείου, δεν διαθέτει εγκατάσταση στο έδαφος του άλλου μέρους και έχει συνάψει σύμβαση καλής πίστης ⁽²⁾ για την παροχή υπηρεσιών με τελικό καταναλωτή στο άλλο μέρος βάσει της οποίας απαιτείται η παρουσία σε προσωρινή βάση των υπαλλήλων του στο εν λόγω μέρος προκειμένου να εκτελεστεί η σύμβαση παροχής υπηρεσιών,
- δ) «τίτλοι»: τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλα αποδεικτικά στοιχεία (επίσημης εκπαίδευσης) τα οποία εκδίδονται από αρχή που ορίζεται σύμφωνα με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις, και τα οποία πιστοποιούν την επιτυχή ολοκλήρωση επαγγελματικής κατάρτισης.

Άρθρο 48

Ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα και επιχειρηματικοί επισκέπτες για λόγους εγκατάστασης

1. Για τις υπηρεσίες, τα μέρη επιβεβαιώνουν εκ νέου τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις δεσμεύσεις τις οποίες έχουν αναλάβει δυνάμει της συμφωνίας GATS όσον αφορά την είσοδο και την προσωρινή διαμονή ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων ή επιχειρηματικών επισκεπτών για λόγους εγκατάστασης. Ισχύουν οι επιφυλάξεις που περιλαμβάνονται στην εν λόγω συμφωνία ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας, θεωρείται ότι οι εταίροι αποτελούν μέρος του ίδιου νομικού προσώπου.

⁽²⁾ Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών τηρεί τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις καθώς και τις νομικές απαιτήσεις του μέρους στο έδαφος του οποίου εκτελείται.

⁽³⁾ Για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας, οι επιφυλάξεις περιλαμβάνουν επίσης τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται στους ορισμούς των κατηγοριών των ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων και των επιχειρηματικών επισκεπτών για λόγους εγκατάστασης.

2. Για άλλες οικονομικές δραστηριότητες εκτός της παροχής υπηρεσιών και λαμβανομένων υπόψη των επιφυλάξεων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II:

- α) κάθε μέρος επιτρέπει στους επενδυτές που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή αγαθών στο έδαφος του άλλου μέρους να μεταθέτουν ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα, όπως ορίζονται στο άρθρο 47 παράγραφος 2 στοιχείο β) και επιχειρηματικούς επισκέπτες για λόγους εγκατάστασης, όπως ορίζονται στο άρθρο 47 παράγραφος 2 στοιχείο α) του παρόντος κεφαλαίου. Η εισόδος και η προσωρινή διαμονή επιτρέπεται για μέγιστη περίοδο τριών ετών για τα ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα και 90 ημερών σε οποιαδήποτε 12μηνη περίοδο για τους επιχειρηματικούς επισκέπτες που είναι υπεύθυνοι για τη σύσταση επιχείρησης,
- β) κανένα μέρος δεν διατηρεί σε ισχύ ούτε θεσπίζει μέτρα που προσδιορίζονται ως περιορισμοί ως προς τον συνολικό αριθμό των φυσικών προσώπων που ένας επενδυτής μπορεί να μεταθέτει ως ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα ή ως επιχειρηματικούς επισκέπτες με τη μορφή αριθμητικών ποσοτώσεων ή απαίτησης εξέτασης οικονομικών αναγκών και ως περιορισμοί που εισάγουν διακρίσεις.

Άρθρο 49

Πάροχοι υπηρεσιών βάσει σύμβασης

1. Η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών στο έδαφος της από νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διά της παρουσίας φυσικών προσώπων τα οποία είναι πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την επιφύλαξη των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στη Δημοκρατία του Καζαχστάν θα πρέπει να κατέχουν:
 - i) πανεπιστημιακό πτυχίο ή ανώτερο τεχνικό δίπλωμα που να πιστοποιεί γνώσεις ισοδύναμου επιπέδου και
 - ii) επαγγελματικούς τίτλους, εφόσον απαιτούνται για την άσκηση δραστηριότητας στον σχετικό τομέα σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις κανονιστικές διατάξεις ή τις απαιτήσεις της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,
- β) τα φυσικά πρόσωπα δεν λαμβάνουν αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών πέραν της αμοιβής που καταβάλλεται από το νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στη Δημοκρατία του Καζαχστάν,
- γ) τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στη Δημοκρατία του Καζαχστάν θα πρέπει να απασχολούνται από το νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τουλάχιστον για ένα έτος πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης εισόδου στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης εισόδου στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, τουλάχιστον πέντε έτη επαγγελματικής πείρας στον τομέα δραστηριότητας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης,
- δ) η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύναται να προβαίνει σε εξέταση των οικονομικών αναγκών και να εφαρμόζει ετήσια ποσόστωση για την έκδοση αδειών εργασίας που προορίζονται για παρόχους υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει σύμβασης οι οποίοι αποκτούν πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν. Ο συνολικός αριθμός των παρόχων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει σύμβασης που εισέρχονται στην αγορά υπηρεσιών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν δεν υπερβαίνει τα 800 άτομα ετησίως,
- ε) μετά την παρέλευση πενταετούς περιόδου από την ημερομηνία προσχώρησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, δεν πραγματοποιείται εξέταση των οικονομικών αναγκών⁽¹⁾. Κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία η Δημοκρατία του Καζαχστάν πραγματοποιεί την εξέταση των οικονομικών αναγκών⁽²⁾, η εισόδος και η προσωρινή διαμονή φυσικών προσώπων στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, στο πλαίσιο της εκτέλεσης της σύμβασης, επιτρέπονται για συνολική περίοδο που δεν υπερβαίνει τους τέσσερις μήνες εντός οποιασδήποτε 12μηνης περιόδου ή για τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, ανάλογα με το ποια περίοδος είναι βραχύτερη. Μετά τη λήξη πενταετούς περιόδου από την ημερομηνία προσχώρησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, η εισόδος και η προσωρινή διαμονή επιτρέπονται για συνολική περίοδο που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες εντός οποιασδήποτε 12μηνης περιόδου ή για τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, ανάλογα με το ποια περίοδος είναι βραχύτερη. Τα νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υπεύθυνα για την έγκαιρη αναχώρηση των υπαλλήλων τους από το έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

(1) Όλες οι άλλες απαιτήσεις και οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που αφορούν την είσοδο, τη διαμονή και την εργασία εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

(2) Για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας, για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, ως «εξέταση των οικονομικών αναγκών» νοούνται οι διαδικασίες που εφαρμόζει νομικό πρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν κατά την προσέλκυση παρόχων υπηρεσιών βάσει σύμβασης, στο πλαίσιο των οποίων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εισδοχή αλλοδαπού εργατικού δυναμικού με βάση τους όρους της εθνικής αγοράς εργασίας. Οι εν λόγω όροι πληρούνται όταν, μετά τη δημοσίευση ανακοίνωσης κενής θέσης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κατόπιν έρευνας στη βάση δεδομένων της αρμόδιας αρχής για την εξεύρεση ικανού προσώπου, κανένας από τους υποψηφίους δεν πληροί τις απαιτήσεις που περιγράφονται στην ανακοίνωση κενής θέσης. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν πρέπει να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Το νομικό πρόσωπο μπορεί να οριστικοποιήσει τη διαδικασία πρόσληψης παρόχων υπηρεσιών βάσει σύμβασης μόνον εφόσον ολοκληρωθεί η εν λόγω διαδικασία.

2. Η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών στο έδαφος της από νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διά της παρουσίας φυσικών προσώπων, εφόσον η σύμβαση παροχής υπηρεσιών πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις.

α) η σύμβαση παροχής υπηρεσιών:

- i) έχει συναφθεί απευθείας μεταξύ του νομικού προσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του τελικού καταναλωτή, ο οποίος συνιστά νομικό πρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,
- ii) απαιτεί για την παροχή της υπηρεσίας την προσωρινή παρουσία υπαλλήλων του εν λόγω νομικού προσώπου στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και
- iii) συνάδει με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις καθώς και τις απαιτήσεις της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,

β) η σύμβαση παροχής υπηρεσιών συνάπτεται για έναν από τους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται και ορίζονται στον πίνακα υποχρεώσεων GATS της Δημοκρατίας του Καζαχστάν:

- i) νομικές υπηρεσίες,
 - ii) υπηρεσίες λογιστικής και τήρησης λογιστικών βιβλίων,
 - iii) φορολογικές υπηρεσίες,
 - iv) αρχιτεκτονικές υπηρεσίες,
 - v) υπηρεσίες μηχανικού,
 - vi) ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικού,
 - vii) υπηρεσίες πολεοδομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου,
 - viii) υπηρεσίες πληροφορικής και συναφείς υπηρεσίες,
 - ix) υπηρεσίες διαφήμισης,
 - x) υπηρεσίες ερευνών αγοράς,
 - xi) υπηρεσίες συμβούλων επιχειρήσεων,
 - xii) υπηρεσίες συναφείς με τις εταιρείες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης,
 - xiii) υπηρεσίες τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων,
 - xiv) υπηρεσίες συναφείς με την εκμετάλλευση μεταλλείων,
 - xv) συναφείς υπηρεσίες επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών,
 - xvi) υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας,
 - xvii) συντήρηση και επιδιόρθωση εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού μεταφοράς, στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών μετά την πώληση,
 - xviii) περιβαλλοντικές υπηρεσίες,
- γ) η πρόσβαση που χορηγείται βάσει της παρούσας παραγράφου αφορά μόνον τη δραστηριότητα παροχής της υπηρεσίας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης· δεν εκχωρεί δικαίωμα άσκησης του επαγγελματικού τίτλου στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επαναβεβαιώνει τις αντίστοιχες υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις δεσμεύσεις τις οποίες έχει αναλάβει δυνάμει της συμφωνίας GATS όσον αφορά την είσοδο και την προσωρινή διαμονή παρόχων υπηρεσιών βάσει σύμβασης. Ισχύουν οι επιφυλάξεις που περιλαμβάνονται στην εν λόγω συμφωνία (1).

(1) Για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας, οι επιφυλάξεις περιλαμβάνουν επίσης τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται στους ορισμούς των κατηγοριών.

Άρθρο 50

Μεταχείριση «μάλλον ευνοούμενου κράτους»

1. Η μεταχείριση που επιφυλάσσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στους παρόχους υπηρεσιών βάσει σύμβασης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν δεν είναι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει στους παρόχους υπηρεσιών βάσει σύμβασης από τρίτες χώρες.
2. Η μεταχείριση που επιφυλάσσεται δυνάμει άλλων συμφωνιών, οι οποίες έχουν συναφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τρίτες χώρες και έχουν κοινοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο V της συμφωνίας GATS ή καλύπτονται από τον κατάλογο εξαιρέσεων «μάλλον ευνοούμενου κράτους» του πίνακα GATS για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εξαιρείται από το εύρος της παραγράφου 1. Από το εύρος της παραγράφου 1 εξαιρείται επίσης η μεταχείριση που απορρέει από την εναρμόνιση κανονιστικών ρυθμίσεων δυνάμει συμφωνιών που συνάπτονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προβλέπουν την αμοιβαία αναγνώριση σύμφωνα με το άρθρο VII της συμφωνίας GATS.
3. Εάν η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιφυλάσσει ευνοϊκότερη μεταχείριση από τη μεταχείριση που παρέχεται στην παρούσα συμφωνία σε παρόχους υπηρεσιών βάσει σύμβασης οποιουδήποτε άλλου μέλους του ΠΟΕ, με εξαίρεση τις χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών (ΚΑΚ) και τις χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη συμφωνιών οικονομικής ολοκλήρωσης με τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, η εν λόγω μεταχείριση ισχύει για τους παρόχους υπηρεσιών βάσει σύμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την παρούσα διάταξη εξαιρείται επίσης η μεταχείριση που απορρέει από την εναρμόνιση κανονιστικών ρυθμίσεων δυνάμει συμφωνιών που συνάπτονται από τη Δημοκρατία του Καζαχστάν και προβλέπουν την αμοιβαία αναγνώριση σύμφωνα με το άρθρο VII της συμφωνίας GATS.

Άρθρο 51

Προοδευτική βελτίωση των όρων προσωρινής παρουσίας φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς

Η Επιτροπή Συνεργασίας, κατά τις συνεδριάσεις της σύνθεσης της για εμπορικά θέματα, απευθύνει στα μέρη συστάσεις για την περαιτέρω ελευθέρωση της προσωρινής παρουσίας φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς.

Τμήμα 4

Εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις

Άρθρο 52

Πεδίο εφαρμογής και κάλυψη

1. Οι ρυθμίσεις που καθορίζονται στο άρθρο 53 εφαρμόζονται στα μέτρα των μερών που αφορούν τις διαδικασίες αδειοδότησης και αναγνώρισης προσόντων οι οποίες επηρεάζουν:
 - α) τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών,
 - β) την εγκατάσταση,
 - γ) την παροχή υπηρεσίας μέσω της παρουσίας φυσικού προσώπου στο έδαφος του άλλου μέρους σύμφωνα με τις διατάξεις του τμήματος 3 του παρόντος κεφαλαίου.
2. Οι ρυθμίσεις που καθορίζονται στο άρθρο 53 εφαρμόζονται σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου. Για τις υπηρεσίες, εφαρμόζονται στον βαθμό που ισχύουν οι σχετικές ειδικές υποχρεώσεις των μερών δυνάμει της GATS (1). Οι ρυθμίσεις αυτές δεν εφαρμόζονται σε μέτρα στον βαθμό που αυτά συνιστούν περιορισμούς που υπόκεινται σε καταχώριση σε πίνακες βάσει του άρθρου XVI ή XVII της συμφωνίας GATS.

Άρθρο 53

Αδειοδότηση και αναγνώριση προσόντων

1. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες αδειοδότησης και αναγνώρισης προσόντων για τους σκοπούς της έγκρισης παροχής υπηρεσίας ή εγκατάστασης είναι εύλογες, σαφείς και σχετικές με τους υποκείμενους στόχους πολιτικής, λαμβανομένης υπόψη της φύσης των απαιτήσεων που πρέπει να πληρούνται και των κριτηρίων που πρέπει να αξιολογηθούν, και ότι δεν συνιστούν αυτές καθαυτές περιορισμό επί της παροχής υπηρεσιών ή της εγκατάστασης.

(1) Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, η παραπομπή περιλαμβάνει το κεφάλαιο σχετικά με τις υπηρεσίες του πρωτοκόλλου για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ.

2. Όταν ισχύουν συγκεκριμένες προθεσμίες για την υποβολή αιτήσεων, παρέχεται στους αιτούντες εύλογη προθεσμία για την υποβολή αιτήσεων. Η αρμόδια αρχή κινεί τη διαδικασία εξέτασης της αίτησης χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Όπου είναι δυνατόν, οι αιτήσεις θα γίνονται δεκτές σε ηλεκτρονική μορφή και υπόκεινται στους ίδιους όρους γνησιότητας που ισχύουν και για τις αιτήσεις που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή.
3. επικυρωμένα αντίγραφα θα γίνονται δεκτά, κατά περίπτωση, έναντι των πρωτότυπων εγγράφων.
4. Κάθε μέρος μεριμνά ώστε η εξέταση μιας αίτησης, περιλαμβανομένης της έκδοσης τελικής απόφασης, να ολοκληρώνεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος που ορίζεται από την οικεία νομοθεσία ή, σε κάθε περίπτωση, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Κάθε μέρος μεριμνά ώστε να τηρείται το σύνθετο χρονοδιάγραμμα για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι, εφόσον χορηγηθεί, η άδεια ή η έγκριση τίθεται σε ισχύ χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σε αυτήν.
5. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι τα τέλη αδειοδότησης (1) είναι εύλογα σε σχέση με τις δαπάνες που πραγματοποιεί η αρμόδια αρχή και δεν περιορίζουν αυτά καθανά την παροχή της υπηρεσίας ή την εγκατάσταση.
6. Στην περίπτωση που η αρμόδια αρχή θεωρήσει ότι μια αίτηση είναι ελλιπής ή αποφασίζει ότι απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, φροντίζει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος:
- να ενημερώσει σχετικά τον αιτούντα,
 - στον βαθμό που αυτό είναι πρακτικά εφικτό, να προσδιορίσει τα στοιχεία που απαιτούνται και
 - στον βαθμό που αυτό είναι πρακτικά εφικτό, να παράσχει τη δυνατότητα διόρθωσης των ελλείψεων.
7. Εάν η αρμόδια αρχή απορρίψει την αίτηση, ενημερώνει σχετικά τον αιτούντα χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και, στον βαθμό που αυτό είναι εφικτό, εγγράφως. Η αρμόδια αρχή θα ενημερώνει τον αιτούντα, κατόπιν αιτήματος, για τους λόγους απόρριψης της αίτησης και, εφόσον είναι δυνατόν, για τυχόν ελλείψεις που διαπιστώθηκαν. Οφείλει επίσης να ενημερώνει τον αιτούντα για τις διαδικασίες προσφυγής κατά της απόφασης σύμφωνα με τη συναφή νομοθεσία. Η αρμόδια αρχή πρέπει να επιτρέπει στον αιτούντα να υποβάλει νέα αίτηση σύμφωνα με τις συναφείς καθιερωμένες διαδικασίες της εν λόγω αρχής, εξαιρουμένων των περιπτώσεων στις οποίες η αρμόδια αρχή περιορίζει τον αριθμό των αποφάσεων αδειοδότησης ή αναγνώρισης προσόντων.
8. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες που εφαρμόζει η αρμόδια αρχή, καθώς και οι αποφάσεις της ως προς τη διαδικασία χορήγησης άδειας ή έγκρισης είναι αμερόληπτες έναντι όλων των αιτούντων. Η αρμόδια αρχή θα λαμβάνει την απόφασή της κατά τρόπο ανεξάρτητο και δεν είναι υπόλογη σε κανέναν πάροχο υπηρεσιών ή επενδυτή για τον οποίο απαιτείται άδεια ή έγκριση.

Τμήμα 5

Τομεακές διατάξεις

Άρθρο 54

Διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές

1. Στο παρόν άρθρο καθορίζονται οι αρχές για την ελευθέρωση των υπηρεσιών διεθνών θαλάσσιων μεταφορών. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις δεσμεύσεις GATS κάθε μέρους.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι «διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές» περιλαμβάνουν τις μεταφορές από πόρτα σε πόρτα και τις πολυτροπικές μεταφορές, οι οποίες συνίστανται στη μεταφορά εμπορευμάτων με τη χρησιμοποίηση περισσότερων του ενός τρόπων μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων μεταφορών, βάσει ενιαίου εγγράφου μεταφοράς και συμπεριλαμβάνουν για τον σκοπό αυτό το δικαίωμα των παρόχων υπηρεσιών διεθνών θαλάσσιων μεταφορών να συνάπτουν απευθείας σύμβαση με παρόχους υπηρεσιών άλλων τρόπων μεταφοράς.
3. Όσον αφορά τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 4 και ασκούνται από ναυτιλιακές εταιρείες για την παροχή υπηρεσιών διεθνών θαλάσσιων μεταφορών, κάθε μέρος επιτρέπει σε νομικά πρόσωπα του άλλου μέρους να ιδρύουν θυγατρικές ή υποκαταστήματα στο έδαφός του, υπό όρους εγκατάστασης και λειτουργίας όχι λιγότερους ευνοϊκούς από εκείνους που διέπουν τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα του εν λόγω μέρους ή τις θυγατρικές ή τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών, ανάλογα με το ποιοι όροι είναι ευνοϊκότεροι.

(1) Στα τέλη αδειοδότησης δεν περιλαμβάνονται οι προμήθειες για τη χρήση φυσικών πόρων, πληρωμές για δημοπρασίες, διαγωνισμούς ή άλλα μέσα ανάθεσης συμβάσεων που δεν εισάγουν διακρίσεις, ούτε οι υποχρεωτικές εισφορές για την παροχή καθολικής υπηρεσίας.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση της εγκατάστασης για τους σκοπούς της επιχειρησιακής λειτουργίας στόλου υπό την εθνική σημαία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν ή ενός εκ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4. Στις εν λόγω δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- α) η εμπορική προώθηση και η πώληση υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών και συναφών υπηρεσιών με άμεση επαφή με τους πελάτες, από τον καθορισμό της τιμής έως την έκδοση τιμολογίου, είτε αυτές οι υπηρεσίες εκτελούνται ή προσφέρονται απευθείας από τον ίδιο τον πάροχο υπηρεσιών είτε από παρόχους υπηρεσιών με τους οποίους ο πωλητής υπηρεσιών έχει συνάψει μόνιμες εμπορικές συμφωνίες,
- β) η αγορά και η χρησιμοποίηση, για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό των πελατών τους (και για τη μεταπώληση στους τελευταίους), κάθε υπηρεσίας μεταφορών και συναφών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών στον τομέα των εσωτερικών μεταφορών με οποιοδήποτε μέσο, που απαιτούνται για την παροχή υπηρεσίας διατροφικών μεταφορών,
- γ) η προετοιμασία των εγγράφων μεταφοράς, των τελωνειακών εγγράφων ή άλλων εγγράφων σχετικά με την προέλευση και τη φύση των εμπορευμάτων που μεταφέρονται,
- δ) η παροχή εμπορικών πληροφοριών με κάθε δυνατό μέσο, συμπεριλαμβανομένων των μηχανοργανωμένων συστημάτων πληροφοριών και των ανταλλαγών ηλεκτρονικών στοιχείων (με την επιφύλαξη τυχόν περιορισμών σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες που δεν εισάγουν διακρίσεις),
- ε) η σύναψη τυχόν επιχειρηματικών διακανονισμών με άλλες ναυτιλιακές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας και της πρόσληψης τοπικού προσωπικού (ή, στην περίπτωση αλλοδαπού προσωπικού, με την επιφύλαξη των συναφών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας), εφόσον πρόκειται για τοπική ναυτιλιακή εταιρεία,
- στ) η αντιπροσώπευση νομικών προσώπων, μεταξύ άλλων, στην οργάνωση του ελλειμνισμού σκάφους ή, εφόσον απαιτείται, στην παραλαβή φορτίων.

5. Βάσει του υφιστάμενου επιπέδου ελευθέρωσης όσον αφορά τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών μεταξύ των μερών στον τομέα των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών:

- α) τα μέρη εφαρμόζουν αποτελεσματικά την αρχή της άνευ περιορισμών πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και συναλλαγές σε εμπορική βάση και χωρίς διακρίσεις,
- β) κάθε μέρος επιφυλάσσει στα πλοία τα οποία εκμεταλλεύονται πάροχοι υπηρεσιών του άλλου μέρους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει στα δικά του πλοία ή στα πλοία τρίτων χωρών, ανάλογα με το ποιο όροι είναι οι πλέον ευνοϊκοί, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στους λιμένες, τη χρήση των υποδομών και των υπηρεσιών των λιμένων και τη χρήση επικουρικών ναυτιλιακών υπηρεσιών, καθώς και τα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, τις τελωνειακές διευκολύνσεις και την παραχώρηση σταθμών αγκυροβόλησης και διευκολύνσεων για τη φόρτωση και εκφόρτωση.

6. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 5, τα μέρη:

- α) δεν εφαρμόζουν, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας, τυχόν διατάξεις για την κατανομή του φορτίου που προβλέπονται σε διμερείς συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν,
- β) δεν εισάγουν ρήτρες κατανομής φορτίου σε μελλοντικές διμερείς συμφωνίες με τρίτες χώρες, εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, οι ναυτιλιακές εταιρείες τακτικών γραμμών ενός από τα μέρη της παρούσας συμφωνίας δεν θα είχαν με άλλο τρόπο την ευκαιρία να πραγματοποιούν εμπορικές συναλλαγές με την εν λόγω τρίτη χώρα,
- γ) απαγορεύουν τις ρήτρες κατανομής φορτίου, σε μελλοντικές διμερείς συμφωνίες, όσον αφορά το εμπόριο υγρού και ξηρού χύδην φορτίου,
- δ) από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας, καταργούν και απέχουν από τη θέσπιση τυχόν μονομερών μέτρων και διοικητικών, τεχνικών και άλλων εμποδίων που ενδέχεται να αποτελούν συγκεκαλυμμένο περιορισμό ή να εισάγουν διακρίσεις στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών.

7. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχουν υπηρεσίες διεθνών θαλάσσιων μεταφορών είναι ελεύθερα να παρέχουν υπηρεσίες διεθνών ποταμοθαλάσσιων μεταφορών στο δίκτυο εσωτερικών πλωτών μεταφορών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και αντιστρόφως.

8. Κάθε μέρος καθιστά διαθέσιμες στους παρόχους διεθνών θαλάσσιων μεταφορών του άλλου μέρους, με εύλογους όρους και περιορισμούς που δεν εισάγουν διακρίσεις, τις ακόλουθες υπηρεσίες στον λιμένα: πλοήγηση, ρυμούλκηση και παροχή βοήθειας με ρυμούλκιά, προμήθειες, προμήθεια καυσίμων και ανεφοδιασμό σε νερό, συλλογή αποβλήτων και διάθεση έρματος, υπηρεσίες λιμενάρχη, βοηθήματα ναυσιπλοΐας, υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία των πλοίων και παρέχονται από παράκτιους σταθμούς, συμπεριλαμβανομένων των επικοινωνιών, υδροδότηση και ηλεκτροδότηση, μέσα επείγουσας επισκευής, αγκυροβόλιο, θέση πρόσδεσης και συναφείς υπηρεσίες.

9. Εάν η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιφυλάσσει ευνοϊκότερη μεταχείριση σε άλλα μέλη του ΠΟΕ όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές, εξαιρουμένων των παράκτιων κρατών της Κασπίας Θάλασσας και των χωρών της ΚΑΚ, οι εν λόγω ευνοϊκότεροι όροι εφαρμόζονται στα φυσικά και νομικά πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 54α

Οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και αεροπορικές μεταφορές

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντονισμένη ανάπτυξη των μεταφορών μεταξύ των μερών, ανάλογα με τις αμοιβαίες εμπορικές τους ανάγκες, οι όροι αμοιβαίας πρόσβασης στην αγορά των οδικών, σιδηροδρομικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών και, ενδεχομένως, των αεροπορικών μεταφορών, μπορούν να καθοριστούν στο πλαίσιο ενδεχόμενων ειδικών συμφωνιών, τις οποίες θα διαπραγματευτούν τα μέρη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

Τμήμα 6

Εξαιρέσεις

Άρθρο 55

Γενικές εξαιρέσεις

1. Υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συνιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ χωρών στις οποίες επικρατούν παρόμοιες συνθήκες ή συγκεκριμένο περιορισμό της εγκατάστασης ή της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν ή να επιβάλλουν μέτρα:

- α) τα οποία είναι αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας ηθικής ή την τήρηση της δημόσιας τάξης⁽¹⁾,
- β) τα οποία είναι αναγκαία για την προστασία της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών,
- γ) τα οποία αφορούν τη διατήρηση εξαντλήσιμων φυσικών πόρων, εφόσον τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε συνδυασμό με περιορισμούς επί των εγχώριων επενδυστών ή επί της εγχώριας προσφοράς ή κατανάλωσης υπηρεσιών,
- δ) τα οποία είναι αναγκαία για την προστασία εθνικών θησαυρών με καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία,
- ε) τα οποία είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις που δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος τίτλου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν:
 - i) την πρόληψη δόλιων και απατηλών πρακτικών ή αυτών που είναι αναγκαίων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πλημμελούς εκτέλεσης συμβάσεων,
 - ii) την προστασία της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων, όσον αφορά την επεξεργασία και τη διάδοση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα ατομικών στοιχείων και λογαριασμών,
 - iii) την ασφάλεια,

⁽¹⁾ Η επίκληση της εξαιρέσης για λόγους δημόσιας τάξης είναι δυνατή μόνον όταν υπάρχει πραγματικός και επαρκώς σοβαρός κίνδυνος για θεμελιώδη συμφέροντα της κοινωνίας.

στ) τα οποία δεν συνάδουν με το άρθρο 46, υπό τον όρο ότι η διαφορά στη μεταχείριση αποσκοπεί στη διασφάλιση της δίκαιης ή αποτελεσματικής επιβολής ή είσπραξης άμεσων φόρων όσον αφορά οικονομικές δραστηριότητες, επενδυτές ή παρόχους υπηρεσιών του άλλου μέρους (¹).

2. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται στα αντίστοιχα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των μερών ή στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο έδαφος καθενός από τα μέρη και οι οποίες συνδέονται, έστω και παρεμπιπτόντως, με την άσκηση κρατικής εξουσίας.

Τμήμα 7

Επενδύσεις

Άρθρο 56

Επανεξέταση και διαβουλεύσεις

Προκειμένου να εντοπίσουν πιθανά εμπόδια στις επενδύσεις, τα μέρη επανεξετάζουν από κοινού το επενδυτικό νομικό πλαίσιο το αργότερο τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου. Βάσει της εν λόγω επανεξέτασης, τα μέρη εξετάζουν το ενδεχόμενο έναρξης διαπραγματεύσεων για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων, με σκοπό τη συμπλήρωση της παρούσας συμφωνίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις γενικές αρχές της προστασίας των επενδύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Κινήσεις κεφαλαίων και πληρωμές

Άρθρο 57

Τρέχουσες συναλλαγές

Κάθε μέρος εγκρίνει, σε ελεύθερα μετατρέψιμο νόμισμα και σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), κατά περίπτωση, όλες τις πληρωμές και μεταβιβάσεις στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μεταξύ των μερών.

Άρθρο 58

Κινήσεις κεφαλαίων

1. Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, όσον αφορά τις συναλλαγές επί του λογαριασμού κεφαλαίων και του χρηματοπιστωτικού λογαριασμού του ισοζυγίου πληρωμών, τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην επιβάλλουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων που αφορούν άμεσες επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής, οικονομικές δραστηριότητες που καλύπτονται από το κεφάλαιο 5 («Εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών και εγκατάσταση») του παρόντος τίτλου, καθώς και τη ρευστοποίηση και τον επαναπαιρισμό αυτών των επενδεδυμένων κεφαλαίων και των κερδών που ενδεχομένως απορρέουν από αυτές.

(¹) Τα μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικής ή δίκαιης επιβολής ή είσπραξης άμεσων φόρων περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία λαμβάνονται από ένα εκ των μερών στο πλαίσιο του οικείου φορολογικού συστήματος και τα οποία:

- i) εφαρμόζονται σε επενδυτές και παρόχους υπηρεσιών που δεν έχουν μόνιμη κατοικία σε αυτό σε αναγνώριση του γεγονότος ότι η φορολογική υποχρέωση των μη μόνιμων κατοίκων καθορίζεται βάσει των στοιχείων φορολόγησης που προέρχονται από το έδαφος του εν λόγω μέρους ή βρίσκονται σε αυτό,
- ii) εφαρμόζονται σε μη μόνιμους κατοίκους προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβολή ή είσπραξη φόρων στο έδαφος του εν λόγω μέρους,
- iii) εφαρμόζονται σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους προκειμένου να αποτρέπεται η φοροοφυγή ή η φοροδιαφυγή, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων συμμόρφωσης,
- iv) εφαρμόζονται σε χρήστες υπηρεσιών που παρέχονται στο ή από το έδαφος του άλλου μέρους προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβολή ή είσπραξη φόρων όσον αφορά τους συγκεκριμένους χρήστες για στοιχεία που προέρχονται από το έδαφος του εν λόγω μέρους,
- v) διακρίνονται σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους που υπόκεινται σε φορολογία για φορολογητέα στοιχεία διεθνώς από άλλους επενδυτές και παρόχους υπηρεσιών, αναγνωρίζοντας τη διαφορά που υφίσταται μεταξύ τους ως προς τη φύση της φορολογικής βάσης, ή
- vi) καθορίζουν, χορηγούν ή διανέμουν τα εισοδήματα, τα κέρδη, τις ζημιές, τις εκπτώσεις ή τις πιστώσεις των μόνιμων κατοίκων ή υποκαταστημάτων ή μεταξύ προσώπων ή υποκαταστημάτων που συνδέονται με το ίδιο πρόσωπο, προκειμένου να διασφαλιστεί η φορολογική βάση του εν λόγω μέρους.

Οι όροι ή οι έννοιες που αναφέρονται στο στοιχείο στ) και στην παρούσα υποσημείωση καθορίζονται σε συνάρτηση με τους φορολογικούς ορισμούς και έννοιες ή με ισοδύναμους ή παρεμφερείς ορισμούς και έννοιες, δυνάμει της εσωτερικής νομοθεσίας του μέρους που λαμβάνει το συγκεκριμένο μέτρο.

2. Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, όσον αφορά τις συναλλαγές επί του λογαριασμού κεφαλαίων και του χρηματοπιστωτικού λογαριασμού του ισοζυγίου πληρωμών που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1, κάθε μέρος διασφαλίζει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του, την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων σχετικά, μεταξύ άλλων, με τα εξής:

α) πιστώσεις που έχουν σχέση με εμπορικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών στις οποίες συμμετέχει μόνιμος κάτοικος ενός εκ των μερών,

β) χρηματοδοτικά δάνεια και πιστώσεις ή

γ) κεφαλαιουχική συμμετοχή σε νομικό πρόσωπο χωρίς την πρόθεση σύναψης ή διατήρησης διαρκών οικονομικών δεσμών.

3. Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη δεν εισάγουν νέους περιορισμούς στην κυκλοφορία των κεφαλαίων μεταξύ μόνιμων κατοίκων των μερών και δεν καθιστούν περισσότερο περιοριστικές τις ισχύουσες ρυθμίσεις.

4. Τα μέρη δύνανται να διεξάγουν διαβουλεύσεις με σκοπό την περαιτέρω διευκόλυνση της κυκλοφορίας κεφαλαίων μεταξύ των μερών.

Άρθρο 59

Εξαιρέσεις

Υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συνιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ χωρών στις οποίες επικρατούν παρόμοιες συνθήκες ή συγκεκριμένο περιορισμό της κίνησης κεφαλαίων, καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν ή να επιβάλλουν μέτρα:

- α) τα οποία είναι αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας και της δημόσιας ηθικής ή την τήρηση της δημόσιας τάξης ή
- β) τα οποία είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις που δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος τίτλου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν:
 - i) την πρόληψη ποινικών αδικημάτων, δόλιων και απατηλών πρακτικών ή αυτών που είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πλημμελούς εκτέλεσης συμβάσεων (πτώχευση, αφερεγγυότητα και προστασία του δικαιώματος των πιστωτών),
 - ii) μέτρα που θεσπίζονται ή διατηρούνται σε ισχύ με σκοπό τη διαφύλαξη της ακεραιότητας και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ενός εκ των μερών,
 - iii) την έκδοση, την εμπορία ή τη διαπραγμάτευση τίτλων, συμβολαίων με δικαίωμα προαίρεσης, προθεσμιακών συμβολαίων ή άλλων παραγώγων προϊόντων,
 - iv) τη χρηματοοικονομική αναφορά ή την τήρηση αρχείων των συναλλαγών, όταν κρίνεται αναγκαία η παροχή συνδρομής στις αρχές επιβολής του νόμου ή στις χρηματοπιστωτικές ρυθμιστικές αρχές, ή
 - v) την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς εντολές ή δικαστικές αποφάσεις δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών.

Άρθρο 60

Προσωρινά μέτρα διασφάλισης όσον αφορά τις κινήσεις κεφαλαίων, τις πληρωμές ή τις μεταβιβάσεις

Σε εξαιρετικές περιστάσεις σοβαρών δυσχερειών για την άσκηση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, στην περίπτωση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, ή για τη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή κινδύνου εμφάνισης των εν λόγω δυσχερειών, το ενδιαφερόμενο μέρος δύναται να λάβει τα απολύτως αναγκαία μέτρα διασφάλισης όσον αφορά τις κινήσεις κεφαλαίων, τις πληρωμές ή τις μεταβιβάσεις για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το ένα έτος. Το μέρος που θεσπίζει ή διατηρεί σε ισχύ τα εν λόγω μέτρα ενημερώνει το άλλο μέρος πάραυτα και υποβάλλει, το συντομότερο δυνατόν, χρονοδιάγραμμα για την κατάργησή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Διανοητική ιδιοκτησία

Άρθρο 61

Στόχοι

Οι στόχοι του παρόντος κεφαλαίου είναι οι εξής:

- α) διευκόλυνση της παραγωγής και εμπορευματοποίησης καινοτόμων και δημιουργικών προϊόντων μεταξύ των μερών και
- β) διασφάλιση επαρκούς και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας και επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Τμήμα 1

Αρχές

Άρθρο 62

Φύση και πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν την υποχρέωσή τους να διασφαλίζουν την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών οι οποίες αφορούν τη διανοητική ιδιοκτησία και στις οποίες είναι συμβαλλόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου («συμφωνία TRIPS»). Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου συμπληρώνουν και αποσαφηνίζουν περαιτέρω τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μεταξύ των μερών βάσει της συμφωνίας TRIPS και άλλων διεθνών συμφωνιών στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας.
2. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ο όρος «διανοητική ιδιοκτησία» καλύπτει, μεταξύ άλλων, το σύνολο των κατηγοριών διανοητικής ιδιοκτησίας που αναφέρονται στα άρθρα 65 έως 96.
3. Η προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνει την προστασία κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 10α της σύμβασης των Παρισίων του 1883 για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε («σύμβαση των Παρισίων»).
4. Το παρόν κεφάλαιο δεν εμποδίζει τα μέρη να εφαρμόζουν δυνάμει του εθνικού τους δικαίου διατάξεις οι οποίες προβλέπουν υψηλότερα πρότυπα προστασίας των δικαιωμάτων της διανοητικής ιδιοκτησίας και την επιβολή τους, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 63

Μεταφορά τεχνολογίας

1. Τα μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν απόψεις και πληροφορίες σχετικά με το οικείο δίκαιο και τις διεθνείς πρακτικές όσον αφορά την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που επηρεάζουν τη μεταφορά της τεχνολογίας. Οι ανταλλαγές αυτές αφορούν, ειδικότερα, μέτρα για τη διευκόλυνση των ροών πληροφοριών, των επιχειρηματικών κοινοπραξιών, καθώς και των συμφωνιών εθελοντικής αδειοδότησης και υπεργολαβίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη δημιουργία κατάλληλου και ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη μεταφορά τεχνολογίας στις χώρες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων όπως το εσωτερικό νομικό πλαίσιο και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
2. Σε περίπτωση λήψης μέτρων για τη μεταφορά τεχνολογίας, προστατεύονται τα έννομα συμφέροντα των κατόχων δικαιωμάτων διανοητικής περιουσίας.

Άρθρο 64

Ανάλυση δικαιωμάτων

Κάθε μέρος θέτει σε εφαρμογή εθνικό ή περιφερειακό (!) καθεστώς ανάλυσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με το αντίστοιχο εθνικό του δίκαιο όσον αφορά τα δικαιώματα αναπαραγωγής και συγγενή δικαιώματα, -σχέδια ή υποδείγματα και εμπορικά σήματα.

(!) Με τον όρο «περιφερειακό» νοούνται οι περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης οι οποίοι δημιουργούν μια εσωτερική αγορά για την εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών.

Τμήμα 2

Πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 65

Χορήγηση προστασίας

Τα μέρη συμμορφώνονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στις ακόλουθες διεθνείς συμφωνίες:

- α) σύμβαση της Βέρνης περί προστασίας των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (σύμβαση της Βέρνης),
- β) διεθνής σύμβαση για την προστασία καλλιτεχνών ερμηνευτών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης (σύμβαση της Ρώμης),
- γ) συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO) για την πνευματική ιδιοκτησία,
- δ) συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO) για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα,
- ε) συμφωνία TRIPS.

Άρθρο 66

Δημιουργοί

Τα μέρη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

- α) την άμεση ή έμμεση, έκτακτη ή διαρκή αναπαραγωγή των έργων τους με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει,
- β) οποιαδήποτε μορφή διανομής στο κοινό, μέσω πώλησης ή άλλως, του πρωτοτύπου ή αντιγράφων των έργων τους,
- γ) κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, καθώς και να καθιστούν διαθέσιμα τα έργα τους στο κοινό κατά τέτοιον τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

Άρθρο 67

Καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές

Τα μέρη παρέχουν στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

- α) την εγγραφή⁽¹⁾ των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,
- β) την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή των εγγεγραμμένων ερμηνειών ή εκτελέσεών τους με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει,
- γ) τη διανομή στο κοινό, μέσω πώλησης ή άλλως, εγγραφών των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,
- δ) τη διάθεση στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, των εγγραφών των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους κατά τρόπον ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος,
- ε) την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και την παρουσίαση στο κοινό των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η ερμηνεία ή η εκτέλεση αποτελεί ήδη μέρος ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής ή γίνεται από εγγραφή.

⁽¹⁾ Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως «εγγραφή» νοείται η υλική ενσωμάτωση ήχων, ή της παράστασής τους, μέσω της οποίας μπορούν να γίνουν αντιληπτοί, να αναπαραχθούν ή να παρουσιαστούν μέσω ειδικής συσκευής.

Άρθρο 68

Παραγωγοί φωνογραφημάτων

Τα μέρη παρέχουν στους παραγωγούς φωνογραφημάτων το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

- α) την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή των φωνογραφημάτων τους με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει,
- β) τη διανομή των φωνογραφημάτων τους στο κοινό, μέσω πώλησης ή άλλως, συμπεριλαμβανομένων των αντιγράφων,
- γ) τη διάθεση στο κοινό των φωνογραφημάτων τους, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, κατά τέτοιον τρόπον ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

Άρθρο 69

Ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί

Τα μέρη παρέχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

- α) την εγγραφή των εκπομπών τους,
- β) την αναπαραγωγή των εγγραφών των εκπομπών τους,
- γ) τη διάθεση στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, των εγγραφών των εκπομπών τους κατά τέτοιον τρόπο, ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος, και
- δ) την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.

Άρθρο 70

Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και παρουσίαση στο κοινό

Τα μέρη προβλέπουν την παροχή συγκεκριμένου δικαιώματος προκειμένου να διασφαλίζεται, αφενός, ότι ο χρήστης καταβάλλει εύλογη και ενιαία αμοιβή σε περίπτωση που ένα φωνογράφημα, ή αναπαραγωγή του, που εκδίδεται για εμπορικούς σκοπούς, χρησιμοποιείται για ασύρματη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιοδήποτε παρουσίαση στο κοινό και, αφετέρου, ότι η αμοιβή αυτή κατανέμεται μεταξύ των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και των παραγωγών των φωνογραφημάτων. Κάθε μέρος δύναται, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών και παραγωγών φωνογραφημάτων, να καθορίζει τους όρους για την κατανομή της εν λόγω αμοιβής μεταξύ τους.

Άρθρο 71

Διάρκεια προστασίας

1. Τα δικαιώματα ενός δημιουργού λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου κατά την έννοια του άρθρου 2 της σύμβασης της Βέρνης προστατεύονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του δημιουργού και τουλάχιστον επί 70 έτη μετά τον θάνατό του.
2. Σε περίπτωση έργου κοινής δημιουργίας, η διάρκεια ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 υπολογίζεται από τον θάνατο του τελευταίου επιζώντος δημιουργού.
3. Τα δικαιώματα των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών αποσβένονται τουλάχιστον 50 έτη μετά την ημερομηνία της ερμηνείας ή εκτέλεσης. Ωστόσο, εάν εντός της περιόδου αυτής γίνει νόμιμη δημοσίευση ή νόμιμη παρουσίαση στο κοινό της εγγραφής της εν λόγω ερμηνείας ή εκτέλεσης, τα δικαιώματα αποσβένονται τουλάχιστον 50 έτη μετά την ημερομηνία της πρώτης αυτής δημοσίευσης ή παρουσίασης στο κοινό, ανάλογα με το ποια έγινε πρώτη.
4. Τα δικαιώματα των παραγωγών φωνογραφημάτων αποσβένονται τουλάχιστον 50 έτη μετά την εγγραφή τους. Ωστόσο, εάν το φωνογράφημα έχει δημοσιευθεί νομίμως κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα εν λόγω δικαιώματα αποσβένονται τουλάχιστον 50 έτη μετά την ημερομηνία της πρώτης νόμιμης δημοσίευσης. Εάν δεν έχει πραγματοποιηθεί νόμιμη δημοσίευση κατά την περίοδο που αναφέρεται στην πρώτη πρόταση, και εφόσον το φωνογράφημα έχει παρουσιαστεί νομίμως στο κοινό κατά την περίοδο αυτή, τα δικαιώματα αποσβένονται τουλάχιστον 50 έτη μετά την ημερομηνία της πρώτης νόμιμης παρουσίασης στο κοινό.

5. Τα δικαιώματα των ραδιοηλεκτρονικών οργανισμών εκπνέουν τουλάχιστον 50 έτη μετά την πρώτη μετάδοση μιας εκπομπής, είτε αυτή μεταδίδεται ενσύρματα είτε ασύρματα, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.
6. Οι περίοδοι ισχύος που ορίζονται στο παρόν άρθρο υπολογίζονται από την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται του γενεσιουργού γεγονότος.
7. Η διάρκεια ισχύος της προστασίας μπορεί να υπερβαίνει τις περιόδους ισχύος που ορίζονται στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 72

Προστασία τεχνολογικών μέτρων

1. Τα μέρη παρέχουν την κατάλληλη έννομη προστασία κατά της εξουδετέρωσης κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου, στην οποία προβαίνει ένα πρόσωπο είτε εν γνώσει του είτε ενώ υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να γνωρίζει ότι επιδιώκει αυτόν τον σκοπό.
2. Κάθε μέρος παρέχει κατάλληλη έννομη προστασία κατά της κατασκευής, εισαγωγής, διανομής, πώλησης, εκμίσθωσης, διαφήμισης προς πώληση ή εκμίσθωση ή κατοχής για εμπορικούς σκοπούς συσκευών, προϊόντων ή συστατικών στοιχείων ή κατά της παροχής υπηρεσιών που κατά κύριο λόγο στοχεύουν ή καθιστούν δυνατή την εξουδετέρωση κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου.
3. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως «τεχνολογικό μέτρο» νοείται κάθε τεχνολογία, συσκευή ή συστατικό στοιχείο που, με τον συνήθη τρόπο λειτουργίας του, αποσκοπεί να εμποδίσει ή να περιορίσει πράξεις, σε σχέση με έργα ή άλλα προστατευόμενα αντικείμενα, μη επιτρεπόμενες από τον κάτοχο οποιουδήποτε δικαιώματος δημιουργού ή συγγενούς δικαιώματος, όπως ορίζεται από το εθνικό δίκαιο. Τα τεχνολογικά μέτρα θεωρούνται «αποτελεσματικά» όταν η χρήση ενός έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ελέγχεται από τους δικαιούχους μέσω της εφαρμογής διαδικασίας ελέγχου της πρόσβασης ή προστασίας, όπως κρυπτογράφησης, διατάραξης της μετάδοσης ή άλλης μετατροπής του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ή μηχανισμού ελέγχου της αντιγραφής ο οποίος επιτυγχάνει τον στόχο της προστασίας.

Άρθρο 73

Προστασία των πληροφοριών για το καθεστώς των δικαιωμάτων

1. Τα μέρη παρέχουν την κατάλληλη έννομη προστασία έναντι κάθε προσώπου που προβαίνει άνευ αδειάς σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες ενέργειες:
 - α) αφαίρεση ή αλλοίωση οποιασδήποτε πληροφορίας με ηλεκτρονική μορφή σχετικά με το καθεστώς των δικαιωμάτων,
 - β) διανομή, εισαγωγή προς διανομή, ραδιοηλεκτρονική μετάδοση, παρουσίαση στο κοινό ή διάθεση στο κοινό έργων ή άλλου αντικειμένου προστατευόμενων δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, από το οποίο έχουν αφαιρεθεί ή αλλοιωθεί άνευ αδειάς οι πληροφορίες ηλεκτρονικής μορφής σχετικά με το καθεστώς των δικαιωμάτων,
 εάν το πρόσωπο αυτό γνωρίζει ή έχει βάσιμο λόγο να γνωρίζει ότι με την ενέργεια αυτή προτρέπει, επιτρέπει, διευκολύνει ή συγκαλύπτει την παραβίαση δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων συγγενών δικαιωμάτων, όπως προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως «πληροφορία για το καθεστώς των δικαιωμάτων» νοείται κάθε παρεχόμενη από τον δικαιούχο πληροφορία η οποία επιτρέπει την αναγνώριση του έργου ή άλλου αντικειμένου που προστατεύεται από δικαιώματα δημιουργού ή συγγενή δικαιώματα, του δημιουργού ή οποιουδήποτε άλλου δικαιούχου, ή πληροφορίες σχετικές με τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου, καθώς και κάθε αριθμός ή κωδικός που αντιπροσωπεύει τις πληροφορίες αυτές.
3. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται εφόσον οποιαδήποτε από τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 συνδέεται με αντίγραφο ή εμφανίζεται σε συνδυασμό με την παρουσίαση στο κοινό ενός έργου ή άλλου αντικειμένου που προστατεύεται από δικαιώματα δημιουργού ή συγγενή δικαιώματα.

Άρθρο 74

Εξαιρέσεις και περιορισμοί

1. Σύμφωνα με τις συμβάσεις και τις διεθνείς συμφωνίες των οποίων είναι συμβαλλόμενα μέρη, τα μέρη δύνανται να προβλέπουν περιορισμούς ή εξαιρέσεις στα δικαιώματα που καθορίζονται στα άρθρα 66 έως 70 μόνον σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις που δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα των δικαιούχων.

2. Τα μέρη προβλέπουν ότι οι αναφερόμενες στα άρθρα 66 έως 70 προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής, οι οποίες είναι μεταβατικές ή παρεπόμενες και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου, έχουν δε ως αποκλειστικό σκοπό να επιτρέψουν:

- α) την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή ή
- β) τη νόμιμη χρήση

ενός έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου και οι οποίες δεν έχουν καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία, εξαιρούνται από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στα άρθρα 66 έως 69.

Άρθρο 75

Δικαίωμα παρακολούθησης στις πωλήσεις

Τα μέρη προβλέπουν υπέρ του δημιουργού πρωτότυπου έργου τέχνης, ο οποίος είναι υπήκοος του άλλου μέρους, καθώς και υπέρ του δικαιούχου του, δικαίωμα παρακολούθησης το οποίο ορίζεται ως το αναπαλλοτριώτο δικαίωμα, από το οποίο δεν χωρεί παραίτηση ούτε εκ των προτέρων, είσπραξης ενός ποσοστού επί του τιμήματος κάθε μεταπώλησης του εν λόγω έργου, μετά την πρώτη μεταβίβασή του εκ μέρους του δημιουργού. Τα κατώτατα όρια και τα ποσοστά της είσπραξης των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης καθορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου του μέρους στο έδαφος του οποίου λαμβάνει χώρα η μεταπώληση (!).

Άρθρο 76

Συνεργασία για τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων

Τα μέρη λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα που έχουν ενδεχομένως στη διάθεσή τους για τη διευκόλυνση της κατ'εξουσιοδότηση ρυθμίσεων μεταξύ των οικείων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων, με σκοπό τη διευκόλυνση της αμοιβαίας πρόσβασης σε έργα και άλλα προστατευόμενα αντικείμενα καθώς και της παράδοσής τους μεταξύ των εδαφών των μερών, όπως επίσης και της μεταβίβασης μεταξύ τους των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης για τη χρήση των εν λόγω έργων ή άλλων προστατευόμενων αντικειμένων. Τα μέρη λαμβάνουν επίσης όλα τα εύλογα μέτρα που έχουν ενδεχομένως στη διάθεσή τους για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εξορθολογισμού και διαφάνειας όσον αφορά την εκτέλεση των καθηκόντων των οικείων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Άρθρο 77

Διεθνείς συμφωνίες

Τα μέρη:

- α) συμμορφώνονται προς τις διατάξεις του πρωτοκόλλου που αφορά τη συμφωνία της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώριση σημάτων, καθώς και της συνθήκης της Παγκόσμιας Οργάνωσης Διανοητικής Ιδιοκτησίας για το δικαίωμα των σημάτων, και
- β) καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια για να προσχωρήσουν στη συνθήκη της Σιγκαπούρης για το δικαίωμα των σημάτων.

(!) Τα μέρη μπορούν, σύμφωνα με το εθνικό δικαίο, να περιορίσουν το δικαίωμα παρακολούθησης σε πράξεις μεταπώλησης μέσω εμπόρων έργων τέχνης.

Άρθρο 78

Διαδικασία καταχώρισης

1. Κάθε μέρος μεριμνά για την καθιέρωση συστήματος καταχώρισης εμπορικών σημάτων, στο πλαίσιο του οποίου κάθε οριστική απόφαση που λαμβάνει η αρμόδια αρχή καταχώρισης εμπορικών σημάτων αιτιολογείται δόντως και κοινοποιείται εγγράφως στον αιτούντα, στον οποίο παρέχεται η δυνατότητα προσβολής της ενώπιον της αρμόδιας αρχής καταχώρισης εμπορικών σημάτων, καθώς και η δυνατότητα προσφυγής ενώπιον της δικαιοσύνης.
2. Κάθε μέρος προβλέπει τη δυνατότητα εναντίωσης των δικαιούχων σε αιτήσεις ή καταχωρίσεις εμπορικών σημάτων. Στις περιπτώσεις αυτές ακολουθείται η διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης.
3. Κάθε μέρος παρέχει στο κοινό πρόσβαση σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων η οποία περιλαμβάνει τις καταχωρίσεις εμπορικών σημάτων.

Άρθρο 79

Γνωστά εμπορικά σήματα

Τα μέρη συνεργάζονται για την αποτελεσματική προστασία γνωστών εμπορικών σημάτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6α της σύμβασης των Παρισίων, καθώς και στο άρθρο 16 παράγραφοι 2 και 3 της συμφωνίας TRIPS.

Άρθρο 80

Εξαιρέσεις στα δικαιώματα που απορρέουν από εμπορικό σήμα

Τα μέρη προβλέπουν περιορισμένης έκτασης εξαιρέσεις από τα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από ένα εμπορικό σήμα, όπως η θεμιτή χρήση περιγραφικών όρων, η χρήση γεωγραφικών ενδείξεων ή άλλες περιορισμένης έκτασης εξαιρέσεις, λαμβανομένων υπόψη των έννομων συμφερόντων τόσο του προσώπου στο οποίο ανήκει το εμπορικό σήμα όσο και τρίτων μερών.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

Άρθρο 81

Ορισμός

Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως γεωγραφικές ενδείξεις νοούνται οι ενδείξεις με τις οποίες επισημαίνεται ότι ένα αγαθό κατάγεται από το έδαφος μέρους ή από περιοχή ή τοποθεσία στο εν λόγω έδαφος, στην περίπτωση που μια ιδιότητα, φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό του προϊόντος μπορεί ουσιαστικά να αποδοθεί στη γεωγραφική του καταγωγή.

Άρθρο 82

Αρχές της προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων

1. Τα μέρη διασφαλίζουν κατάλληλη και επ' αόριστον προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων, μέσω καθεστώτος προστασίας ειδικής φύσεως (*sui generis*) και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, εφόσον η γεωγραφική ένδειξη τυγχάνει νομικής προστασίας στη χώρα καταγωγής.
2. Προς τον σκοπό αυτό, τα μέρη συνεργάζονται στον τομέα των γεωγραφικών ενδείξεων βάσει του παρόντος άρθρου, οι οποίες συμπληρώνουν τα ελάχιστα πρότυπα που καθορίζονται στις συναφείς διατάξεις της συμφωνίας TRIPS.
3. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι τα οικεία καθεστάτα προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων επιτρέπουν την καταχώριση γεωγραφικών ενδείξεων του άλλου μέρους. Κάθε μέρος παρέχει στο κοινό πρόσβαση σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων η οποία περιλαμβάνει τις καταχωρισμένες γεωγραφικές ενδείξεις.

4. Όσον αφορά τις γεωγραφικές ενδείξεις που προστατεύονται στα οικεία εδάφη, τα μέρη απαγορεύουν και αποτρέπουν:
- a) κάθε άμεση ή έμμεση εμπορική χρήση καταχωρισμένης ονομασίας για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την καταχώριση, εφόσον
 - i) τα προϊόντα αυτά είναι συγκρίσιμα με τα προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας ή
 - ii) η χρήση αυτή αποτελεί εκμετάλλευση της φήμης της προστατευόμενης ονομασίας,
 - β) κάθε κατάχρηση, απομίμηση ή επίκληση καταχωρημένης ονομασίας, έστω και αν αναφέρεται η πραγματική προέλευση των προϊόντων ή εάν η προστατευόμενη ονομασία χρησιμοποιείται σε μετάφραση, μεταγραφή ή μεταγραμματισμό ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως «στυλ», «τύπος», «μέθοδος», «όπως παράγεται στ.», «είδος», «απομίμηση» ή άλλες ανάλογες εκφράσεις, ΠΑ
 - γ) οποιαδήποτε άλλη ψευδή ή παραπλανητική ένδειξη, όσον αφορά την καταγωγή, την προέλευση, τη φύση ή τις βασικές ιδιότητες του προϊόντος, αναγραφόμενη στη συσκευασία ή στο περιτύλιγμα, στο διαφημιστικό υλικό ή σε έγγραφα που αφορούν το συγκεκριμένο προϊόν, καθώς και η χρησιμοποίηση συσκευασίας που θα μπορούσε να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση ως προς την προέλευση του προϊόντος, ή
 - δ) οποιαδήποτε άλλη πρακτική ικανή να παραπλανήσει τους καταναλωτές όσον αφορά την πραγματική προέλευση του προϊόντος.
5. Τα μέρη μεριμνούν για την επιβολή της προστασίας που προβλέπεται στα άρθρα 81 έως 83, μεταξύ άλλων κατόπιν αιτήματος από ενδιαφερόμενο μέρος, μέσω ενδεδειγμένων διοικητικών μέτρων επιβολής σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
6. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι οι προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις μπορούν να χρησιμοποιούνται από οποιονδήποτε φορέα εμπορικής προώθησης ενός προϊόντος το οποίο πληροί τις αντίστοιχες προδιαγραφές.
7. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι οι ονομασίες που προστατεύονται δυνάμει του εθνικού του δικαίου δεν μπορούν να καταστούν γενικές.
8. Τα μέρη δεν έχουν υποχρέωση να καταχωρίζουν μια γεωγραφική ένδειξη, εφόσον, για ένα εμπορικό σήμα με φήμη ή αναγνωρισιμότητα, η καταχώριση μπορεί να οδηγήσει στην παραπλάνηση των καταναλωτών όσον αφορά την αληθινή ταυτότητα του προϊόντος.
9. Με την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, τα μέρη προστατεύουν γεωγραφικές ενδείξεις και στην περίπτωση που υπάρχει προηγούμενο εμπορικό σήμα. Ως «προηγούμενο εμπορικό σήμα» νοείται σήμα του οποίου η χρήση αντιστοιχεί σε μία από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 4, για το οποίο έχει υποβληθεί αίτηση καταχώρισης ή το οποίο έχει καταχωριστεί ή έχει καθιερωθεί με τη χρήση, εφόσον αυτή η δυνατότητα προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία υποβλήθηκε αίτηση για την καταχώριση της γεωγραφικής ένδειξης από την αρμόδια αρχή του άλλου μέρους. Το εν λόγω προηγούμενο εμπορικό σήμα μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιείται και να ανανεωθεί κατά παρέκκλιση της προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης, υπό τον όρο ότι δεν συντρέχουν λόγοι για την ακύρωση ή την ανάκληση του εμπορικού σήματος στο δίκαιο περί εμπορικών σημάτων του μέρους στο οποίο το έδαφος έχει καταχωριστεί ή χρησιμοποιείται.

Άρθρο 83

Διαπραγματεύσεις

Το αργότερο επτά έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου, τα μέρη ξεκινούν διαπραγματεύσεις οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στα εδάφη τους.

ΣΧΕΔΙΑ

Άρθρο 84

Διεθνείς συμφωνίες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνει εκ νέου την προσηλωσή της στην πράξη της Γενεύης του διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή καταχώριση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων (1999). Η Δημοκρατία του Καζαχστάν καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια για την προσχώρησή της σε αυτήν.

Άρθρο 85

Απαιτήσεις για την προστασία καταχωρισμένων σχεδίων ή υποδειγμάτων

1. Τα μέρη μεριμνούν για την προστασία νέων και πρωτότυπων σχεδίων ή υποδειγμάτων που έχουν δημιουργηθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο. Η εν λόγω προστασία παρέχεται με καταχώριση, η οποία χορηγεί στον κάτοχο καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος αποκλειστικό δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, τα μέρη μπορούν να θεωρούν ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που παρουσιάζει ατομικότητα είναι πρωτότυπο.
2. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος λογίζεται ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα μόνον:
 - α) εάν το συστατικό, αφού ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν, παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος, μη λαμβανομένων υπόψη των εργασιών συντήρησης, τακτικού ελέγχου ή επισκευής, και
 - β) στον βαθμό που τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού πληρούν, αυτά καθαυτά, τις προϋποθέσεις όσον αφορά τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα.

Άρθρο 86

Δικαιώματα που παρέχει η καταχώριση

Ο κάτοχος καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να εμποδίζει τρίτους να προβαίνουν, χωρίς τη συγκατάθεση του κατόχου, μεταξύ άλλων, στην παραγωγή, την προσφορά προς πώληση, την πώληση, την εισαγωγή, την εξαγωγή, την αποθήκευση ή τη χρήση προϊόντων που φέρουν ή ενσωματώνουν το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, εφόσον οι προαναφερόμενες ενέργειες επιχειρούνται για εμπορικούς σκοπούς.

Άρθρο 87

Προστασία που παρέχεται σε μη καταχωρισμένα σχέδια ή υποδείγματα

Το αργότερο επτά έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου, η Δημοκρατία του Καζαχστάν θεσπίζει μέτρα νομικής προστασίας κατά της αντιγραφής μη καταχωρισμένων σχεδίων ή υποδειγμάτων, υπό τον όρο ότι το αργότερο δύο έτη πριν από τη λήξη της εν λόγω επταετούς περιόδου η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει κατάλληλη κατάρτιση σε εκπροσώπους των εξουσιοδοτημένων οργάνων, οργανισμών και δικαστών.

Άρθρο 88

Διάρκεια προστασίας

Η διάρκεια της προστασίας που παρέχεται από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης ανέρχεται σε τουλάχιστον δέκα έτη. Κάθε μέρος δύναται να προβλέψει ότι ο δικαιούχος μπορεί να λάβει παράταση της διάρκειας προστασίας για μία ή περισσότερες πενταετείς περιόδους η καθεμία, έως την ανώτατη διάρκεια προστασίας που ορίζεται βάσει του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 89

Εξαιρέσεις

1. Τα μέρη μπορούν να προβλέπουν περιορισμένης έκτασης εξαιρέσεις όσον αφορά την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων, υπό τον όρο ότι οι εξαιρέσεις αυτές δεν συνεπάγονται υπέρμετρους περιορισμούς για την κανονική εκμετάλλευση των προστατευόμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων και δεν θίγουν αδικαιολόγητα τα έννομα συμφέροντα του κατόχου του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, λαμβανομένων υπόψη των εννόμων συμφερόντων τρίτων μερών.

2. Η προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων δεν επεκτείνεται ούτε στα χαρακτηριστικά εμφάνισης που υπαγορεύονται αποκλειστικά και μόνο από τις τεχνικές λειτουργίες του προϊόντος ούτε στα χαρακτηριστικά εμφάνισης του προϊόντος που είναι απαραίτητα για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας του με άλλο προϊόν (!).
3. Η καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος δεν παρέχει δικαιώματα επί σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο αντιβαίνει στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

Άρθρο 90

Σχέση με τα δικαιώματα δημιουργού

Σχέδιο ή υπόδειγμα που προστατεύεται από δικαίωμα επί σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο έχει καταχωριστεί σε ένα από τα μέρη, δύναται επίσης να τύχει προστασίας βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων δημιουργού του εν λόγω μέρους, αρχής γενομένης από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή το υπόδειγμα δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή. Η έκταση και οι προϋποθέσεις παροχής της προστασίας, καθώς και ο απαιτούμενος βαθμός πρωτοτυπίας, καθορίζονται από κάθε μέρος.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ

Άρθρο 91

Διεθνείς συμφωνίες

Τα μέρη καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 16 της συνθήκης για το δίκαιο περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Άρθρο 92

Διπλώματα ευρεσιτεχνίας και δημόσια υγεία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της δήλωσης της υπουργικής διάσκεψης του ΠΟΕ σχετικά με τη συμφωνία TRIPS και τη δημόσια υγεία, η οποία εκδόθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2001. Κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, τα μέρη μεριμνούν για τη συνέπεια με την εν λόγω δήλωση.
2. Τα μέρη τηρούν την απόφαση του Γενικού Συμβουλίου του ΠΟΕ, της 30ής Αυγούστου 2003, σχετικά με την παράγραφο 6 της δήλωσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 93

Συμπληρωματικά πιστοποιητικά προστασίας

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι τα φάρμακα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα τα οποία προστατεύονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στα εδάφη τους μπορεί να υπόκεινται σε διαδικασία διοικητικής έγκρισης πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της κατάθεσης της αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας και της πρώτης έγκρισης για τη διάθεση του προϊόντος στην αγορά, όπως ορίζει προς τον σκοπό αυτό το σχετικό εθνικό δίκαιο, μπορεί να συντομεύσει την περίοδο πραγματικής προστασίας που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
2. Τα μέρη προβλέπουν περαιτέρω περίοδο προστασίας για ένα φάρμακο ή φυτοπροστατευτικό προϊόν που προστατεύεται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και υπόκειται σε διαδικασία διοικητικής έγκρισης, η οποία είναι ίση με την περίοδο που αναφέρεται στη δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1, μειωμένη κατά πέντε έτη.
3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, η διάρκεια της περαιτέρω περιόδου προστασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη.

(!) Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται στα δομοστοιχειωτά προϊόντα.

Άρθρο 94

Προστασία των δεδομένων που υποβάλλονται για τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας φαρμάκου (*) στην αγορά

1. Κάθε μέρος θέτει σε εφαρμογή ολοκληρωμένο σύστημα για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, του απορρήτου και της μη εξάρτησης από τα δεδομένα που υποβάλλονται με σκοπό τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας φαρμάκου στην αγορά.
2. Τα μέρη μεριμνούν ώστε όλα τα δεδομένα που υποβάλλονται για τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας φαρμάκου στην αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 39 παράγραφος 3 της συμφωνίας TRIPS, δεν αποκαλύπτονται σε τρίτους και τυγχάνουν τουλάχιστον εξαιτούς προστασίας έναντι αθέμιτων εμπορικών χρήσεων, αρχής γενομένης από την ημερομηνία χορήγησης άδειας κυκλοφορίας στο έδαφος ενός εκ των μερών.

Προς τον σκοπό αυτό:

- α) για διάστημα τουλάχιστον έξι ετών, αρχής γενομένης από την ημερομηνία χορήγησης της άδειας κυκλοφορίας, κανένα πρόσωπο ή οντότητα, είτε δημοσίου είτε ιδιωτικού δικαίου, εκτός από το πρόσωπο ή την οντότητα που υπέβαλε τα εν λόγω απόρρητα δεδομένα, δεν επιτρέπεται να στηριχθεί άμεσα ή έμμεσα στα στοιχεία αυτά, χωρίς τη ρητή συγκατάθεση του προσώπου ή της οντότητας που τα υπέβαλε, προς επίρρωση αίτησης χορήγησης άδειας κυκλοφορίας φαρμάκου στην αγορά,
- β) για διάστημα τουλάχιστον έξι ετών, αρχής γενομένης από την ημερομηνία χορήγησης της άδειας κυκλοφορίας, δεν χορηγείται άδεια διάθεσης στην αγορά σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη αίτηση, εκτός εάν ο επόμενος αιτών υποβάλει δικά του δεδομένα ή δεδομένα που χρησιμοποιούνται με την άδεια του κατόχου της πρώτης άδειας κυκλοφορίας, εφόσον πληρούν τις ίδιες απαιτήσεις στις οποίες υπόκειται και ο πρώτος αιτών. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω εξαιτούς περιόδου, τα προϊόντα που έχουν καταχωριστεί χωρίς να έχουν υποβληθεί τα στοιχεία αυτά αποσύρονται από την αγορά έως ότου ικανοποιηθούν οι σχετικές απαιτήσεις.

Άρθρο 95

Προστασία των δεδομένων σχετικά με φυτοπροστατευτικά προϊόντα και κανόνες για την αποφυγή επανάληψης των δοκιμών

1. Τα μέρη καθορίζουν απαιτήσεις ασφαλείας και αποτελεσματικότητας πριν χορηγήσουν άδεια κυκλοφορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά.
2. Τα μέρη αναγνωρίζουν προσωρινό δικαίωμα προστασίας δεδομένων στον κάτοχο έκδοσης δοκιμής ή μελέτης που υποβάλλεται για πρώτη φορά με σκοπό την απόκτηση άδειας κυκλοφορίας φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

Κατά την περίοδο ισχύος του δικαιώματος προστασίας δεδομένων, η έκδοση δοκιμής ή μελέτης δεν χρησιμοποιείται προς όφελος οποιουδήποτε άλλου προσώπου αποβλέπει στην απόκτηση άδειας κυκλοφορίας φυτοπροστατευτικού προϊόντος, εκτός εάν παρέχεται η ρητή συγκατάθεση του κατόχου. Το δικαίωμα αυτό αναφέρεται εφεξής ως «προστασία δεδομένων».

3. Η έκδοση δοκιμής ή μελέτης:
 - α) είναι απαραίτητη για την άδεια ή την τροποποίηση άδειας, προκειμένου να καταστεί εφικτή η χρήση του προϊόντος σε άλλη καλλιέργεια και
 - β) έχει πιστοποιηθεί ως σύμφωνη προς τις αρχές ορθής εργαστηριακής πρακτικής ή της ορθής πειραματικής πρακτικής.
4. Η διάρκεια της προστασίας δεδομένων για φυτοπροστατευτικά προϊόντα στο έδαφος ενός εκ των μερών ορίζεται στα 10 έτη, με έναρξη ισχύος την ημερομηνία της πρώτης άδειας που εκδόθηκε στο έδαφος του εν λόγω μέρους. Τα μέρη δύνανται να προβλέψουν μεγαλύτερη διάρκεια προστασίας, με στόχο την ενθάρρυνση της χορήγησης άδειας, παραδείγματος χάριν, για φυτοπροστατευτικά προϊόντα χαμηλότερου κινδύνου ή για χρήσεις ήσσονος σημασίας.
5. Μια δοκιμή ή μια μελέτη προστατεύεται επίσης εάν είναι απαραίτητη για την ανανέωση ή την επανεξέταση της άδειας.
6. Τα μέρη καθορίζουν τους κανόνες για την αποφυγή επανάληψης δοκιμών σε σπονδυλωτά ζώα. Κάθε αιτών που σκοπεύει να διενεργήσει δοκιμές και μελέτες σε σπονδυλωτά λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να επαληθεύσει ότι δεν έχουν ήδη διενεργηθεί ή αρχίσει οι εν λόγω δοκιμές και μελέτες.

(*) Στο παρόν κεφάλαιο, με τον όρο «φάρμακο» νοούνται, στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα φάρμακα κατά την έννοια της οδηγίας 2001/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση.

7. Ο μελλοντικός αιτών και ο ή οι κάτοχοι των σχετικών αδειών καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλίσουν ότι χρησιμοποιούν από κοινού δοκιμές και μελέτες σε σπονδυλωτά ζώα. Το κόστος που συνεπάγεται η κοινή χρήση των εκθέσεων δοκιμών και μελετών καθορίζεται με δίκαιο και διαφανή τρόπο, ο οποίος δεν εισάγει διακρίσεις. Ο μελλοντικός αιτών καλείται μόνο να συμμετάσχει στην κάλυψη του κόστους των πληροφοριών που υποχρεούται να υποβάλει προκειμένου να πληροί τις απαιτήσεις για τη χορήγηση της άδειας.

8. Όταν ο μελλοντικός αιτών και ο κάτοχος ή οι κάτοχοι των σχετικών αδειών φυτοπροστατευτικών προϊόντων δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία ως προς την κοινή χρήση των εκθέσεων δοκιμών και μελετών σε σπονδυλωτά ζώα, ο μελλοντικός αιτών ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή του οικείου μέρους.

9. Η αδυναμία επίτευξης συμφωνίας ως προς την κοινή χρήση των εκθέσεων δοκιμών και μελετών σε σπονδυλωτά ζώα δεν εμποδίζει την αρμόδια αρχή του οικείου μέρους να χρησιμοποιήσει τις εν λόγω εκθέσεις για την αίτηση του μελλοντικού αιτούντος.

Ο κάτοχος ή οι κάτοχοι των σχετικών αδειών διεκδικούν από τον μελλοντικό αιτούντα δίκαιο μερίδιο των δαπανών που πραγματοποιήσε. Το οικείο μέρος μπορεί να υποδείξει στα εμπλεκόμενα μέρη να διευθετήσουν το ζήτημα μέσω επίσημης και δεσμευτικής διατησίας δυνάμει του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 96

Ποικιλίες φυτών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επαναβεβαιώνει την προσηλωσή της στη διεθνή σύμβαση για την προστασία των νέων ποικιλιών φυτών (σύμβαση UPOV), στην οποία η Δημοκρατία του Καζαχστάν καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια να προσχωρήσει.

Τμήμα 3

Επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

Άρθρο 97

Γενικές υποχρεώσεις

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τις δεσμεύσεις τους δυνάμει της συμφωνίας TRIPS και ειδικότερα του μέρους III αυτής, και θεσπίζουν τα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα, διαδικασίες και μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στο παρόν τμήμα για να διασφαλίσουν την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (1).

2. Τα εν λόγω μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης πρέπει να είναι θεμιτά και δίκαια, να μην είναι σύνθετα και δαπανηρά άνευ λόγου και να μην προβλέπουν παράλογες προθεσμίες ούτε να συνεπάγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις. Πρέπει επίσης να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά και να εφαρμόζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία εμποδίων στο θεμιτό εμπόριο και να προβλέπονται διασφαλίσεις κατά της καταχρηστικής εφαρμογής τους.

Άρθρο 98

Επιλέξιμοι αιτούντες

Τα μέρη αναγνωρίζουν ως πρόσωπα που έχουν δικαίωμα να ζητούν την εφαρμογή των μέτρων, των διαδικασιών και των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στο παρόν τμήμα και στο μέρος III της συμφωνίας TRIPS:

- α) τους κατόχους δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου,
- β) κάθε άλλο πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί να χρησιμοποιεί τα εν λόγω δικαιώματα, ιδίως τους κατόχους άδειας εκμετάλλευσης, εφόσον το επιτρέπουν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με αυτές,

(1) Για τους σκοπούς των άρθρων 98 έως 110, η έννοια των «δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας» καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα δικαιώματα: δικαιώματα δημιουργού· συγγενή δικαιώματα των δημιουργού· δικαίωμα ειδικής φύσεως (*sui generis*) του κατασκευαστή βάσης δεδομένων· δικαιώματα δημιουργού τοπογραφικών προϊόντων· ημιαγωγών· δικαιώματα κατόχων εμπορικών σημάτων· δικαιώματα επί σχεδίων ή υποδειγμάτων· δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων που απορρέουν από συμπληρωματικά πιστοποιητικά προστασίας γεωγραφικές ενδείξεις· δικαιώματα επί υποδειγμάτων χρησιμότητας· δικαιώματα επί φυτικής ποικιλίας· εμπορικές ονομασίες, εφόσον προστατεύονται από αποκλειστικά δικαιώματα ιδιοκτησίας στην οικεία εθνική νομοθεσία.

- γ) τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους οποίους αναγνωρίζεται τακτικά το δικαίωμα να εκπροσωπούν κατόχους δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον το επιτρέπουν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με αυτές,
- δ) τους οργανισμούς προάσπισης επαγγελματικών συμφερόντων ή άλλα πρόσωπα στα οποία αναγνωρίζεται το δικαίωμα να εκπροσωπούν τους κατόχους δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον το επιτρέπουν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με αυτές.

Άρθρο 99

Αποδεικτικά στοιχεία

1. Όταν ένας διάδικος έχει προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία κατέστη ευλόγως δυνατόν να συγκεντρώσει και τα οποία αρκούν για τη θεμελίωση των ισχυρισμών του, ενώ παράλληλα επισημαίνει κάποια άλλα στοιχεία, τα οποία θα ήταν επίσης χρήσιμα για τη θεμελίωση των ισχυρισμών του αλλά τα οποία βρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου του, οι δικαστικές αρχές των μερών έχουν την εξουσία να απαιτήσουν από τον αντίδικο να προσκομίσει τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία, με την επιφύλαξη της προστασίας ορισμένων εμπιστευτικών πληροφοριών.
2. Υπό τις συνθήκες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα μέρη λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα ώστε, σε περίπτωση παραβίασης δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας σε εμπορική κλίμακα, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να μπορούν, κατά περίπτωση και κατόπιν σχετικής αίτησης, να διατάξουν την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου, με την επιφύλαξη ότι διασφαλίζεται η προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών.

Άρθρο 100

Μέτρα προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων

1. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι, ακόμη και πριν από την εξέταση της αγωγής επί της ουσίας, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται, κατόπιν αιτήσεως δικαιούχου ο οποίος προσκόμισε ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προς επίρρωση των ισχυρισμών του περί παραβίασης ή επικείμενης παραβίασης του οικείου δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, να διατάξουν την άμεση και αποτελεσματική λήψη προσωρινών μέτρων για την προστασία των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν την εικαζόμενη παραβίαση, με την επιφύλαξη της προστασίας πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα.
2. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν τη λεπτομερή περιγραφή, με ή χωρίς λήψη δειγμάτων, ή την πραγματική κατάσχεση των κατ' ισχυρισμόν παράνομων εμπορευμάτων και, εφόσον ενδείκνυται, των υλικών και εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή και/ή τη διανομή των εμπορευμάτων αυτών, καθώς και των σχετικών εγγράφων. Τα συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνονται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, χωρίς να έχει προηγηθεί ακρόαση του αντιδίκου, ιδίως όταν οποιαδήποτε καθυστέρηση ενδέχεται να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημία στον κάτοχο του δικαιώματος ή όταν υπάρχει αποδεδειγμένος κίνδυνος καταστροφής των αποδεικτικών στοιχείων.

Άρθρο 101

Δικαίωμα ενημέρωσης

1. Κάθε μέρος μεριμνά ώστε, στο πλαίσιο διαδικασίας που αφορά παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας και κατόπιν αιτιολογημένου και αναλογικού αιτήματος του προσφεύγοντος, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να δύνανται να διατάξουν την παροχή πληροφοριών σχετικά με την προέλευση και τα δίκτυα διανομής των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας από τον παραβάτη και/ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο:
- α) για το οποίο διαπιστώθηκε ότι διατηρεί τα παράνομα εμπορεύματα στην κατοχή του σε εμπορική κλίμακα,
- β) για το οποίο διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιεί τις παράνομες υπηρεσίες σε εμπορική κλίμακα,
- γ) για το οποίο διαπιστώθηκε ότι παρέιχε, σε εμπορική κλίμακα, υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες για την παραβίαση δικαιώματος ή
- δ) το οποίο υποδείχθηκε, από το πρόσωπο που αναφέρεται στο στοιχείο α), β) ή γ), ως εμπλεκόμενο στην παραγωγή, κατασκευή ή διανομή των εμπορευμάτων ή στην παροχή των υπηρεσιών.

2. Οι πληροφορίες της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν:
- α) τα ονοματεπώνυμα και τις διευθύνσεις των παραγωγών, κατασκευαστών, διανομέων, προμηθευτών και άλλων προηγούμενων κατόχων των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών, καθώς και των χονδρεμπόρων και των εμπόρων λιανικής για τους οποίους προορίζονται,
 - β) τις πληροφορίες όσον αφορά τις ποσότητες που παρήχθησαν, κατασκευάστηκαν, παραδόθηκαν, παρελήφθησαν ή παραγγέλθηκαν, καθώς και το τίμημα που εισπράχθηκε για τα εν λόγω εμπορεύματα ή υπηρεσίες.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη άλλων νομοθετικών διατάξεων οι οποίες:
- α) παρέχουν στον δικαιούχο δικαιώματα πληρέστερης ενημέρωσης,
 - β) διέπουν τη χρήση, στο πλαίσιο αστικής ή ποινικής διαδικασίας, των πληροφοριών που γνωστοποιούνται βάσει του παρόντος άρθρου,
 - γ) διέπουν την ευθύνη για καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης,
 - δ) παρέχουν τη δυνατότητα άρνησης της παροχής πληροφοριών που θα υποχρέωναν το πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να παραδεχθεί τη συμμετοχή του ιδίου ή στενών συγγενών του στην παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ή
 - ε) διέπουν την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πηγών πληροφοριών ή την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 102

Προσωρινά και προληπτικά μέτρα

1. Τα μέρη μεριμνούν ώστε οι δικαστικές αρχές να μπορούν, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος, να εκδίδουν προσωρινή διαταγή κατά του εικαζόμενου παραβάτη, με σκοπό να προλάβουν κάθε επικείμενη παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ή να απαγορεύσουν, προσωρινά και εφόσον απαιτείται υπό την προϋπόθεση επαναληπτικής καταβολής προτίμου, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, τη συνέχιση των εικαζόμενων παραβιάσεων του εν λόγω δικαιώματος ή να εξαρτήσουν τη συνέχιση της εν λόγω παραβίασης από την καταβολή εγγύησης με σκοπό να διασφαλιστεί η αποζημίωση του δικαιούχου. Μπορεί επίσης να εκδίδεται προσωρινή διαταγή υπό τους ίδιους όρους κατά ενδιαμέσου φορέα, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτο για την παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.
2. Προσωρινή διαταγή μπορεί επίσης να εκδίδεται με σκοπό την κατάσχεση ή την παράδοση εμπορευμάτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι παραβιάζουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, προκειμένου να εμποδιστεί η είσοδος ή η κυκλοφορία τους στους εμπορικούς διαύλους.
3. Σε περίπτωση παραβίασης που διαπράττεται σε εμπορική κλίμακα, τα μέρη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να μπορούν να διατάσσουν, εφόσον ο προσφεύγων αποδεικνύει την ύπαρξη περιστάσεων που είναι δυνατόν να θέσουν σε κίνδυνο την καταβολή της αποζημίωσης, την προληπτική κατάσχεση των κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του κατ' ισχυρισμόν παραβάτη, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης των τραπεζικών του λογαριασμών και των λοιπών περιουσιακών του στοιχείων. Προς τον σκοπό αυτό, οι δικαστικές αρχές μπορούν να ζητούν την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων ή την απαιτούμενη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες.

Άρθρο 103

Διορθωτικά μέτρα

1. Τα μέρη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να έχουν τη δυνατότητα, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος και με την επιφύλαξη τυχόν αποζημίωσης που οφείλεται στον δικαιούχο λόγω της παραβίασης και αυτό χωρίς οποιοδήποτε αντίτιμο, να διατάσσουν την απόσυρση, την οριστική απομάκρυνση από τους εμπορικούς διαύλους ή την καταστροφή των εμπορευμάτων για τα οποία διαπιστώθηκε παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας. Κατά περίπτωση, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται επίσης να διατάσσουν την καταστροφή των υλικών και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για τη δημιουργία ή την κατασκευή των εμπορευμάτων αυτών.
2. Οι δικαστικές αρχές κάθε μέρους έχουν την εξουσία να διατάσσουν την εκτέλεση των εν λόγω μέτρων με δαπάνες του παραβάτη, εκτός εάν συνηγορούν ειδικοί λόγοι για το αντίθετο.

Άρθρο 104

Δικαστικές διαταγές

Τα μέρη μεριμνούν ώστε, όταν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δικαστικές αρχές να μπορούν να εκδίδουν διαταγή απαγόρευσης της συνέχισης της εν λόγω παραβίασης από τον παραβάτη στο μέλλον. Εφόσον τούτο προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, η μη συμμόρφωση προς την εν λόγω δικαστική διαταγή υπόκειται, κατά περίπτωση, σε επαναλαμβανόμενες χρηματικές ποινές, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση. Τα μέρη εξασφαλίζουν επίσης ότι οι δικαιούχοι μπορούν να στραφούν κατά ενδιάμεσου φορέα, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτο για την παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.

Άρθρο 105

Εναλλακτικά μέτρα

Κάθε μέρος δύναται, σύμφωνα με το οικείο εθνικό δίκαιο, να προβλέπει ότι, εφόσον ενδείκνυται και κατόπιν αιτήματος του προσώπου έναντι του οποίου ενδέχεται να ληφθούν τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 103 και/ή στο άρθρο 104, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν, αντί της εφαρμογής των προβλεπόμενων στο άρθρο 103 και/ή στο άρθρο 104, να διατάσσουν την καταβολή χρηματικής αποζημίωσης στον ζημιωθέντα, εάν το εν λόγω πρόσωπο ενήργησε χωρίς δόλο ή αμέλεια, εφόσον η εκτέλεση των συγκεκριμένων μέτρων θα του προκαλούσε δυσανάλογη ζημία και εφόσον η καταβολή χρηματικής αποζημίωσης στον ζημιωθέντα διάδικο κρίνεται αρκούντως ικανοποιητική.

Άρθρο 106

Αποζημίωση

1. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι, όταν οι δικαστικές αρχές καθορίζουν την αποζημίωση:

- α) λαμβάνουν υπόψη όλα τα συναφή ζητήματα, όπως τις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας κερδών, τις οποίες υφίσταται ο ζημιωθείς διάδικος, τα τυχόν αδικαιολόγητα κέρδη που αποκόμισε ο παραβάτης και, εφόσον ενδείκνυται, άλλα στοιχεία, πέραν των οικονομικών, όπως η ηθική βλάβη που προκάλεσε στον δικαιούχο η παραβίαση, ή
- β) δύναται, κατά περίπτωση, να καθορίζουν την αποζημίωση ως κατ' αποκοπήν ποσό βάσει στοιχείων, όπως τουλάχιστον το ύψος των δικαιωμάτων ή λοιπών αμοιβών που θα οφείλονταν εάν ο παραβάτης είχε ζητήσει την άδεια να χρησιμοποιεί το επίδικο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας.

2. Σε περιπτώσεις στις οποίες ο παραβάτης προέβη σε παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας εν αγνοία του ή επειδή δεν είχε βάσιμους λόγους να το γνωρίζει, τα μέρη μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα των δικαστικών αρχών να διατάσσουν την ανάκτηση των κερδών ή την καταβολή αποζημίωσης στον ζημιωθέντα, η οποία μπορεί να είναι προκαθορισμένη.

Άρθρο 107

Δικαστικά έξοδα

Τα μέρη μεριμνούν ώστε τα εύλογα και αναλογικά δικαστικά έξοδα και οι λοιπές δαπάνες στις οποίες προέβη ο νικήσας διάδικος να βαρύνουν κατά κανόνα τον ηττηθέντα διάδικο, εκτός εάν για λόγους δικαίου οι δαπάνες κατανέμονται διαφορετικά.

Άρθρο 108

Δημοσίευση δικαστικών αποφάσεων

Τα μέρη μεριμνούν ώστε, στις δικαστικές προσφυγές που ασκούνται για παραβίαση δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δικαστικές αρχές να μπορούν να διατάξουν, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος και με δαπάνες του παραβάτη, ενδεδειγμένα μέτρα για τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με την απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της ανάρτησης της απόφασης, καθώς και της πλήρους ή της μερικής δημοσίευσής της.

Άρθρο 109

Τεκμήριο διανοητικής ιδιοκτησίας ή κατοχής συγγενικών δικαιωμάτων

Για τους σκοπούς της εφαρμογής των μέτρων, των διαδικασιών και των μέτρων αποκατάστασης που προβλέπονται στο παρόν τμήμα για να θεωρείται ο δημιουργός λογοτεχνικού ή καλλιτεχνικού έργου δημιουργός, μέχρι αποδείξεως του εναντίου, και για να έχει κατά συνέπεια το δικαίωμα προσφυγής κατά των παραβατών, αρκεί να εμφανίζεται το όνομά του επί του έργου κατά τον συνήθη τρόπο. Αυτό εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, στους κατόχους συγγενών δικαιωμάτων του δικαιώματος δημιουργού ως προς το προστατευόμενο αντικείμενο.

Άρθρο 110

Διοικητικές διαδικασίες

Στον βαθμό που είναι δυνατόν να διαταχθεί οποιοδήποτε μέτρο αποκατάστασης αστικού δικαίου στο πλαίσιο διοικητικών διαδικασιών όσον αφορά την εξέταση της υπόθεσης επί της ουσίας, οι εν λόγω διαδικασίες πρέπει να διέπονται από αρχές ισόδυνames κατ' ουσίαν προς εκείνες που ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του παρόντος τμήματος.

Άρθρο 111

Συνοριακά μέτρα

1. Κατά την εφαρμογή των συνοριακών μέτρων για την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, τα μέρη διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει της συμφωνίας GATT 1994 και της συμφωνίας TRIPS.
2. Για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο τελωνειακό έδαφος των μερών, οι τελωνειακές αρχές υιοθετούν, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους, ευρύ φάσμα προσεγγίσεων για τον εντοπισμό αποστολών φορτίων που περιέχουν εμπορεύματα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες παραβίασης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας κατά την έννοια των παραγράφων 3 και 4. Οι προσεγγίσεις αυτές περιλαμβάνουν τεχνικές ανάλυσης κινδύνου οι οποίες βασίζονται, μεταξύ άλλων, σε πληροφορίες που παρέχονται από τους κατόχους δικαιωμάτων, σε πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί εκ των προτέρων και σε επιθεωρήσεις φορτίων.
3. Οι τελωνειακές αρχές έχουν την εξουσία να λαμβάνουν, κατόπιν αιτήσεως του κατόχου δικαιωμάτων, μέτρα για την παρακράτηση ή την αναστολή της παράδοσης εμπορευμάτων υπό τελωνειακό έλεγχο, για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες παραβίασης εμπορικών σημάτων, δικαιωμάτων δημιουργού και συγγενών δικαιωμάτων ή γεωγραφικών ενδείξεων.
4. Το αργότερο τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου, οι τελωνειακές αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν έχουν την εξουσία να λαμβάνουν, κατόπιν αιτήσεως που υποβάλλει ο κάτοχος δικαιωμάτων, μέτρα για την παρακράτηση ή την αναστολή της παράδοσης εμπορευμάτων υπό τελωνειακό έλεγχο, για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες παραβίασης δικαιωμάτων επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, υποδειγμάτων χρησιμότητας, βιομηχανικών σχεδίων ή υποδειγμάτων, τοπογραφικών ολοκληρωμένων κυκλωμάτων ή ποικιλιών φυτών, υπό τον όρο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει, πριν από τη λήξη του δεύτερου έτους της εν λόγω τριετούς περιόδου, κατάλληλη κατάρτιση σε εκπροσώπους των εξουσιοδοτημένων οργάνων, όπως οι τελωνειακοί υπάλληλοι, οι εισαγγελείς, οι δικαστές και άλλα μέλη προσωπικού, κατά περίπτωση.
5. Οι τελωνειακές αρχές έχουν την εξουσία να λαμβάνουν, με δική τους πρωτοβουλία, μέτρα για την παρακράτηση ή την καθυστέρηση, στο πλαίσιο του τελωνειακού ελέγχου, της παράδοσης εμπορευμάτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες παραβίασης εμπορικών σημάτων, δικαιωμάτων δημιουργού και συγγενών δικαιωμάτων ή γεωγραφικών ενδείξεων.
6. Το αργότερο πέντε έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου, οι τελωνειακές αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν έχουν την εξουσία να λαμβάνουν, με δική τους πρωτοβουλία, μέτρα για την παρακράτηση ή την καθυστέρηση στο πλαίσιο του τελωνειακού ελέγχου της παράδοσης εμπορευμάτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες παραβίασης δικαιωμάτων επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, υποδειγμάτων χρησιμότητας, βιομηχανικών σχεδίων ή υποδειγμάτων, τοπογραφικών ολοκληρωμένων κυκλωμάτων ή ποικιλιών φυτών, υπό τον όρο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει, το αργότερο δύο έτη πριν από τη λήξη της εν λόγω πενταετούς περιόδου, κατάλληλη κατάρτιση σε εκπροσώπους των εξουσιοδοτημένων οργάνων, όπως οι τελωνειακοί υπάλληλοι, οι εισαγγελείς, οι δικαστές και άλλα μέλη προσωπικού, κατά περίπτωση.
7. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 3 έως 6, δεν υφίσταται υποχρέωση εφαρμογής των εν λόγω μέτρων παρακράτησης ή αναστολής για τις εισαγωγές εμπορευμάτων που κυκλοφορούν στην αγορά άλλης χώρας εκ μέρους ή με τη συγκατάθεση του κατόχου των δικαιωμάτων.

8. Τα μέρη συμφωνούν να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 69 της συμφωνίας TRIPS όσον αφορά τις διεθνείς συναλλαγές εμπορευμάτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε μέρος είναι πρόθυμο να δημιουργήσει και να κοινοποιήσει στο άλλο μέρος σημείο επαφής εντός των τελωνειακών του αρχών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει την ανταλλαγή πληροφοριών όσον αφορά μηχανισμούς λήψης πληροφοριών από κατόχους δικαιωμάτων, βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών σχετικά με στρατηγικές διαχείρισης των κινδύνων, καθώς και πληροφοριών για τον εντοπισμό αποστολών για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ότι περιέχουν παράνομα εμπορεύματα.

9. Οι τελωνειακές αρχές κάθε μέρους είναι πρόθυμες να συνεργαστούν, εφόσον τους ζητηθεί από το άλλο μέρος ή με δική τους πρωτοβουλία, για την παροχή των σχετικών διαθέσιμων πληροφοριών στις τελωνειακές αρχές του άλλου μέρους, ιδίως όσον αφορά εμπορεύματα υπό διαμετακόμιση στο έδαφος ενός εκ των μερών που προορίζονται για, ή προέρχονται από, το άλλο μέρος.

10. Με την επιφύλαξη άλλων μορφών συνεργασίας, το πρωτόκολλο για την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα εφαρμόζεται σε σχέση με τις παραγράφους 8 και 9 του παρόντος άρθρου σε περιπτώσεις παραβίασης των διατάξεων του τελωνειακού δικαίου όσον αφορά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

11. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Συνεργασίας, η υποεπιτροπή τελωνειακής συνεργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 3 είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας και εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Η υποεπιτροπή τελωνειακής συνεργασίας ορίζει τις προτεραιότητες και προβλέπει κατάλληλες διαδικασίες για τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των μερών.

Τμήμα 4

Ευθύνη των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών

Άρθρο 112

Χρήση των υπηρεσιών ενδιάμεσων παρόχων

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι υπηρεσίες ενδιάμεσων παρόχων είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από τρίτους για παράνομες δραστηριότητες. Προκειμένου να διασφαλιστεί, αφενός, η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών πληροφόρησης και, αφετέρου, η επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο ψηφιακό περιβάλλον, τα μέρη μεριμνούν για τη λήψη των μέτρων που προβλέπονται στο παρόν τμήμα σχετικά με τους ενδιάμεσους παρόχους υπηρεσιών, εφόσον οι εν λόγω πάροχοι δεν εμπλέκονται καθ' ουδένα τρόπο στις πληροφορίες που διαβιβάζονται.

Άρθρο 113

Ευθύνη των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών: «απλή μεταφορά»

1. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης της υπηρεσίας σε δίκτυο επικοινωνιών ή στην παροχή πρόσβασης σε δίκτυο επικοινωνιών, τα μέρη διασφαλίζουν ότι ο πάροχος της υπηρεσίας δεν φέρει ευθύνη για τις μεταδιδόμενες πληροφορίες, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω πάροχος:

- α) δεν αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης των πληροφοριών,
- β) δεν επιλέγει τον αποδέκτη της μετάδοσης και
- γ) δεν επιλέγει και δεν τροποποιεί τις μεταδιδόμενες πληροφορίες.

2. Οι δραστηριότητες μετάδοσης και παροχής πρόσβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των μεταδιδόμενων πληροφοριών, στον βαθμό που η εν λόγω αποθήκευση εξυπηρετεί αποκλειστικά την πραγματοποίηση της μετάδοσης στο δίκτυο επικοινωνιών και η διάρκειά της δεν υπερβαίνει τον χρόνο που είναι ευλόγως απαραίτητος για τη μετάδοση.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, βάσει του εθνικού δικαίου, να απαιτεί από τον πάροχο υπηρεσιών να θέτει τέλος ή να αποτρέπει τυχόν παραβιάσεις.

Άρθρο 114

Ευθύνη των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών: «αποθήκευση σε κρυφή μνήμη» (caching)

1. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία συνίσταται στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης υπηρεσίας σε δίκτυο επικοινωνιών, τα μέρη διασφαλίζουν ότι ο πάροχος της υπηρεσίας δεν φέρει ευθύνη όσον αφορά την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των εν λόγω πληροφοριών η οποία πραγματοποιείται με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η μεταγενέστερη μετάδοση των πληροφοριών σε άλλους αποδέκτες της υπηρεσίας, κατόπιν αιτήματός τους, υπό τον όρο ότι ο πάροχος:
- α) δεν τροποποιεί τις πληροφορίες,
 - β) τηρεί τους όρους πρόσβασης στις πληροφορίες,
 - γ) τηρεί τους κανόνες σχετικά με την επικαιροποίηση των εν λόγω πληροφοριών, οι οποίοι προσδιορίζονται κατά ευρέως αναγνωρισμένο τρόπο και χρησιμοποιούνται από τον κλάδο,
 - δ) δεν παρεμποδίζει τη νόμιμη χρήση της τεχνολογίας, η οποία αναγνωρίζεται ευρέως και χρησιμοποιείται από τον κλάδο, με σκοπό την απόκτηση δεδομένων σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πληροφοριών, και
 - ε) ενεργεί άμεσα προκειμένου να αποσύρει τις πληροφορίες που αποθήκευσε ή να καταστήσει την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη, μόλις αντιληφθεί ότι οι πληροφορίες έχουν αποσυρθεί από το σημείο του δικτύου στο οποίο βρίσκονταν αρχικά ή ότι η πρόσβαση στις πληροφορίες κατέστη αδύνατη ή ότι αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή διέταξε την απόσυρση των εν λόγω πληροφοριών ή απαγόρευσε την πρόσβαση σε αυτές.
2. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, βάσει του εθνικού δικαίου, να απαιτεί από τον πάροχο υπηρεσιών να θέτει τέλος ή να αποτρέπει τυχόν παραβιάσεις.

Άρθρο 115

Ευθύνη των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών: «φιλοξενία» (hosting)

1. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχονται από αποδέκτη της υπηρεσίας, τα μέρη διασφαλίζουν ότι δεν υφίσταται ευθύνη του παρόχου της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται κατόπιν αιτήματος του αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο πάροχος:
- α) δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, σε ό,τι αφορά την αγωγή αποζημίωσης, δεν γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά ή τις περιστάσεις υπό τις οποίες εκδηλώνεται η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία ή
 - β) μόλις αντιληφθεί τα προαναφερόμενα, ενεργεί άμεσα προκειμένου να αποσύρει τις πληροφορίες ή να καταστήσει την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας ενεργεί υπό την εξουσία ή υπό τον έλεγχο του παρόχου της υπηρεσίας.
3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, βάσει του εθνικού δικαίου, να απαιτεί από τον πάροχο υπηρεσιών να θέτει τέλος ή να αποτρέπει τυχόν παραβιάσεις, ούτε θίγει τη δυνατότητα των μερών να θεσπίζουν διαδικασίες που διέπουν την απόσυρση των πληροφοριών ή την άρση της πρόσβασης σε αυτές.

Άρθρο 116

Απουσία γενικής υποχρέωσης ελέγχου

1. Κατά την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στα άρθρα 113 έως 115, τα μέρη δεν επιβάλλουν στους παρόχους υπηρεσιών γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση ενεργής αναζήτησης πραγματικών περιστατικών ή περιστάσεων που να δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.

2. Τα μέρη δύνανται να επιβάλουν στους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας υποχρεώσεις για την άμεση ενημέρωση των αρμόδιων δημόσιων αρχών σχετικά με εικαζόμενες παράνομες δραστηριότητες ή πληροφορίες που ασκούνται ή παρέχονται αντιστοίχως από αποδέκτες των υπηρεσιών τους. Τα μέρη δύνανται επίσης να επιβάλουν στους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας υποχρέωση κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές, κατόπιν σχετικού αιτήματος, πληροφοριών οι οποίες καθιστούν εφικτή την ταυτοποίηση των αποδεκτών των υπηρεσιών τους με τους οποίους έχουν συνάψει συμφωνίες αποθήκευσης.

Άρθρο 117

Ημερομηνία εφαρμογής των άρθρων 112 έως 116

Η Δημοκρατία του Καζαχστάν θέτει σε πλήρη εφαρμογή τις υποχρεώσεις των άρθρων 112 έως 116 εντός προθεσμίας πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου.

Άρθρο 118

Συνεργασία

1. Τα μέρη ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ εμπορικών ή επαγγελματικών ενώσεων ή οργανώσεων με σκοπό την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
2. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται μεταξύ τους για την υποστήριξη της υλοποίησης των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου. Οι τομείς συνεργασίας περιλαμβάνουν ενδεικτικά τις ακόλουθες δραστηριότητες:
 - α) ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα οικεία νομικά πλαίσια που αφορούν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και τους σχετικούς κανόνες προστασίας και επιβολής τους, ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τη νομοθετική πρόοδο που σημειώνεται στους συγκεκριμένους τομείς,
 - β) ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας,
 - γ) ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την προστασία και την επιβολή μεταξύ των τελωνειακών, των αστυνομικών, των διοικητικών και των δικαστικών αρχών, καθώς και μεταξύ των ενδιαφερόμενων οργανισμών, συντονισμός για την πρόληψη εξαγωγών εμπορευμάτων που αποτελούν προϊόντα παραποίησης/απομίμησης,
 - δ) ανάπτυξη ικανοτήτων και
 - ε) προώθηση και διάδοση πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, μεταξύ άλλων, στους επιχειρηματικούς κύκλους και στην κοινωνία των πολιτών, προώθηση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης των καταναλωτών και των κατόχων δικαιωμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Δημόσιες συμβάσεις

Άρθρο 119

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «εμπορικά αγαθά ή υπηρεσίες»: ο τύπος αγαθών ή υπηρεσιών που γενικά πωλούνται ή προσφέρονται προς πώληση στην εμπορική αγορά σε μη δημόσιους φορείς-αγοραστές, από τους οποίους και αγοράζονται συνήθως, για μη δημόσιους σκοπούς,
- β) «κατασκευαστική υπηρεσία»: η υπηρεσία που αποβλέπει στην εκτέλεση, ανεξαρτήτως μέσου, έργων πολιτικού μηχανικού ή οικοδομικών εργασιών κατά την έννοια του κλάδου 51 της Προσωρινής Κεντρικής Ταξινόμησης Προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών («CPCrgον»),
- γ) «ημέρες»: οι ημερολογιακές ημέρες,

- δ) «ηλεκτρονική δημοπρασία»: η επαναληπτική διαδικασία η οποία βασίζεται σε ηλεκτρονικό μηχανισμό παρουσίασης νέων μειωμένων τιμών και/ή νέων αξιών όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών η οποία διεξάγεται έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με τη χρήση μεθόδων αυτόματης αξιολόγησης. Κατά συνέπεια, ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών δημοπρασιών,
- ε) «γραπτώς» ή «εγγράφως»: κάθε έκφραση η οποία αποτελείται από λέξεις ή αριθμούς που είναι δυνατό να αναγνωστούν, να αναπαραχθούν και εν συνεχεία να κοινοποιηθούν. Μπορεί δε να περιλαμβάνει πληροφορίες που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται ηλεκτρονικώς,
- στ) «διαγωνισμός με απευθείας ανάθεση»: η μέθοδος σύναψης σύμβασης στο πλαίσιο της οποίας ο αναθέτων φορέας απευθύνεται σε προμηθευτή ή προμηθευτές της επιλογής του,
- ζ) «μέτρο»: κάθε νόμος, κανονισμός, διαδικασία, διοικητική οδηγία ή πρακτική ή οποιαδήποτε ενέργεια αναθέτοντος φορέα η οποία αφορά καλυπτόμενες συμβάσεις,
- η) «κατάλογος πολλαπλής χρήσης»: ο κατάλογος των προμηθευτών για τους οποίους ο αναθέτων φορέας έχει καταλήξει ότι πληρούν τους όρους συμμετοχής στον εν λόγω κατάλογο, τον οποίο ο αναθέτων φορέας προτίθεται να χρησιμοποιήσει περισσότερες από μία φορές,
- θ) «προκίρυξη προβλεπόμενης σύμβασης»: η προκίρυξη που δημοσιεύεται από αναθέτοντα φορέα, με την οποία καλούνται οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής, προσφορά ή και τα δύο,
- ι) «διαγωνισμός με ανοικτή διαδικασία»: η μέθοδος σύναψης σύμβασης στο πλαίσιο της οποίας όλοι οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές δύνανται να υποβάλουν προσφορά,
- ια) «πρόσωπο»: ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο,
- ιβ) «αναθέτων φορέας»: ο φορέας ο οποίος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των μερών 1 έως 3 του παραρτήματος III,
- ιγ) «προκριθείς προμηθευτής»: ο προμηθευτής για τον οποίο αναγνωρίζεται από αναθέτοντα φορέα ότι πληροί τους όρους συμμετοχής,
- ιδ) «διαγωνισμός με κλειστή διαδικασία»: η μέθοδος σύναψης σύμβασης στο πλαίσιο της οποίας ο αναθέτων φορέας καλεί μόνον τους προκριθέντες προμηθευτές να υποβάλουν προσφορά,
- ιε) ο όρος «υπηρεσίες» περιλαμβάνει τις κατασκευαστικές υπηρεσίες, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά,
- ιστ) «πρότυπο»: κάθε έγγραφο, εγκεκριμένο από αναγνωρισμένο οργανισμό, το οποίο προβλέπει κοινή και επαναλαμβανόμενη χρήση, κανόνες, κατευθυντήριες γραμμές ή χαρακτηριστικά για τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες ή σχετικές διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής, η τήρηση των οποίων δεν είναι υποχρεωτική. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ή να πραγματοποιείται αποκλειστικά απαιτήσεις όσον αφορά την ορολογία, τα σύμβολα, τη συσκευασία, τη σήμανση ή την επικόλληση ετικετών σε σχέση με εμπόρευμα, υπηρεσία, διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής,
- ιζ) «προμηθευτής»: πρόσωπο ή ομάδα προσώπων που παρέχουν ή θα μπορούσαν να παρέχουν εμπορεύματα ή υπηρεσίες,
- ιη) «τεχνική προδιαγραφή»: κάθε απαίτηση διαγωνισμού η οποία:
- i) ορίζει τα χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας, της απόδοσης, της ασφάλειας και των διαστάσεων, ή τις διαδικασίες και μεθόδους για την παραγωγή ή την παροχή τους, ή
 - ii) αφορά απαιτήσεις σχετικά με την ορολογία, τα σύμβολα, τη συσκευασία, τη σήμανση ή την επικόλληση ετικετών οι οποίες ισχύουν για εμπόρευμα ή υπηρεσία.

Άρθρο 120

Πεδίο εφαρμογής και κάλυψη

Εφαρμογή του του παρόντος κεφαλαίου

1. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται σε όλα τα μέτρα που αφορούν καλυπτόμενη σύμβαση, ανεξάρτητα από το εάν εκτελείται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως «καλυπτόμενη σύμβαση» νοείται η σύμβαση προμήθειας για δημόσιους σκοπούς:

α) αγαθών, υπηρεσιών ή συνδυασμού αυτών:

i) όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα III και

ii) των οποίων η προμήθεια δεν πραγματοποιείται με σκοπό την πώληση ή τη μεταπώληση για εμπορικούς σκοπούς ή προς χρήση για την παραγωγή ή παροχή αγαθών ή υπηρεσιών με σκοπό την πώληση ή τη μεταπώληση για εμπορικούς σκοπούς,

β) με οποιοδήποτε συμβατικό μέσο, μεταξύ άλλων: αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση και πώληση με δόσεις, με ή χωρίς προαίρεση αγοράς,

γ) της οποίας η αξία ισούται με ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προσδιορίζεται στο παράρτημα III, κατά τη χρονική στιγμή της δημοσίευσης της προκήρυξης σύμφωνα με το άρθρο 124,

δ) από αναθέτοντα φορέα και

ε) η οποία δεν αποκλείεται κατά τα λοιπά από την κάλυψη στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου ή στο παράρτημα III.

Σε περίπτωση αβεβαιότητας όσον αφορά την αξία της σύμβασης, η αξία της εκτιμάται σύμφωνα με τις παραγράφους 6 έως 8.

3. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο παράρτημα III, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται:

α) στην απόκτηση ή μίσθωση οικοπέδων, υφισταμένων κτιρίων ή άλλης ακίνητης περιουσίας ή των σχετικών δικαιωμάτων,

β) σε εξωσυμβατικές συμφωνίες ή οποιαδήποτε μορφή συνδρομής που παρέχεται από μέρος, συμπεριλαμβανομένων συμφωνιών συνεργασίας, επιχορηγήσεων, δανείων, εισφορών κεφαλαίου, εγγυήσεων και φορολογικών κινήτρων,

γ) στην προμήθεια ή την αγορά υπηρεσιών χρηματοπιστωτικής διαχείρισης ή αποθετηρίου, υπηρεσιών εκκαθάρισης και διαχείρισης για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε κρατικές ρυθμίσεις ή υπηρεσίες που αφορούν την πώληση, την απόσβεση και τη διανομή τίτλων δημόσιου χρέους, συμπεριλαμβανομένων δανείων και κρατικών ομολόγων, εντόκων γραμματίων και άλλων τίτλων,

δ) σε δημόσιες συμβάσεις απασχόλησης,

ε) σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που πραγματοποιούνται:

i) αποβλέποντας συγκεκριμένα στην παροχή διεθνούς συνδρομής, συμπεριλαμβανομένης της αναπτυξιακής βοήθειας,

ii) στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαδικασίας ή προϋπόθεσης διεθνούς συμφωνίας που αφορά τη στάθμευση στρατιωτικών δυνάμεων ή την από κοινού υλοποίηση έργου από τις υπογράφουσες χώρες ή

iii) στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαδικασίας ή προϋπόθεσης διεθνούς οργανισμού ή χρηματοδοτούμενης από διεθνείς επιχορηγήσεις, δάνεια ή άλλη μορφή συνδρομής, εφόσον η διαδικασία ή η προϋπόθεση που εφαρμόζεται δεν συνάδει με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

4. Στο παράρτημα III προσδιορίζονται για κάθε μέρος οι ακόλουθες πληροφορίες:

α) στο μέρος 1, οι φορείς κεντρικής διοίκησης των οποίων οι συμβάσεις καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο,

β) στο μέρος 2, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης των οποίων οι συμβάσεις καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο,

γ) στο μέρος 3, όλοι οι άλλοι φορείς των οποίων οι συμβάσεις καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο,

δ) στο μέρος 4, τα εμπορεύματα τα οποία καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο,

ε) στο μέρος 5, οι υπηρεσίες, εκτός από τις κατασκευαστικές υπηρεσίες, οι οποίες καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο,

στ) στο μέρος 6, οι κατασκευαστικές υπηρεσίες οι οποίες καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο, και

ζ) στο μέρος 7, τυχόν γενικές σημειώσεις.

5. Σε περίπτωση που αναθέτων φορέας, στο πλαίσιο καλυπτόμενης σύμβασης, ζητεί από πρόσωπα που δεν καλύπτονται από το παράρτημα III να συνάψουν σύμβαση σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις, για τις εν λόγω απαιτήσεις εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, το άρθρο 122.

Αποτίμηση

6. Κατά την εκτίμηση της αξίας δημόσιας σύμβασης με σκοπό να διαπιστωθεί εάν πρόκειται για καλυπτόμενη σύμβαση, ο αναθέτων φορέας:

- α) δεν διαιρεί τη σύμβαση σε χωριστές συμβάσεις ούτε επιλέγει ή χρησιμοποιεί μια συγκεκριμένη μέθοδο αποτίμησης για την εκτίμηση της αξίας της σύμβασης με σκοπό την πλήρη ή μερική εξαίρεσή της από την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου και
- β) περιλαμβάνει την εκτιμώμενη μέγιστη συνολική αξία της σύμβασης καθ' όλη τη διάρκειά της, ανεξαρτήτως του εάν έχει ανατεθεί σε έναν ή περισσότερους προμηθευτές, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις μορφές αμοιβής, όπως:
 - i) ασφάλιστρα, τέλη, προμήθειες και τόκους και
 - ii) οσάκις η σύμβαση προβλέπει δικαιώματα προαίρεσης, τη συνολική αξία των εν λόγω προαιρέσεων.

7. Σε περίπτωση που συγκεκριμένη απαίτηση προμήθειας έχει ως αποτέλεσμα την ανάθεση περισσότερων της μιας σύμβασης ή την ανάθεση συμβάσεων σε χωριστά μέρη (εφεξής «επαναλαμβανόμενες συμβάσεις»), ο υπολογισμός της εκτιμώμενης μέγιστης συνολικής αξίας της σύμβασης βασίζεται στα εξής:

- α) στην αξία των επαναλαμβανόμενων συμβάσεων για την παροχή εμπορευμάτων ή υπηρεσιών του ίδιου τύπου οι οποίες έχουν συναφθεί κατά το προηγούμενο 12μηνο ή κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος του αναθέτοντος φορέα, προσαρμοσμένη, κατά το δυνατόν, ώστε να ληφθούν υπόψη οι προβλεπόμενες μεταβολές στην ποσότητα ή την αξία των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που θα παρέχονται κατά το επόμενο 12μηνο, ή
- β) την εκτιμώμενη αξία των επαναλαμβανόμενων συμβάσεων για την παροχή εμπορευμάτων και υπηρεσιών του ίδιου τύπου οι οποίες πρόκειται να ανατεθούν κατά το 12μηνο που ακολουθεί την ανάθεση της αρχικής σύμβασης ή το οικονομικό έτος του αναθέτοντος φορέα.

8. Σε περίπτωση σύμβασης προμήθειας μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης, μίσθωσης ή πώλησης με δόσεις αγαθών ή υπηρεσιών, η σύμβασης για την οποία δεν έχει καθοριστεί συνολική τιμή, η αποτίμηση βασίζεται:

- α) σε περίπτωση σύμβασης ορισμένου χρόνου:
 - i) όταν η διάρκεια της σύμβασης δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες, στην εκτιμώμενη μέγιστη συνολική αξία για τη διάρκειά της ή
 - ii) όταν η διάρκεια της σύμβασης υπερβαίνει τους 12 μήνες, στην εκτιμώμενη μέγιστη συνολική αξία, συμπεριλαμβανομένης τυχόν εκτιμώμενης υπολειμματικής αξίας,
- β) όταν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου, στην εκτιμώμενη μηνιαία δόση πολλαπλασιαζόμενη επί 48 και
- γ) όταν δεν είναι βέβαιο εάν η σύμβαση είναι ορισμένου χρόνου, χρησιμοποιείται η βάση για την αποτίμηση του στοιχείου β).

Άρθρο 121

Γενικές εξαιρέσεις

Υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να συνιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των μερών ή συγκεκριμένου περιορισμού του διεθνούς εμπορίου, καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν ή να επιβάλλουν μέτρα τα οποία:

- α) είναι αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ηθικής, τάξης ή ασφάλειας,
- β) είναι αναγκαία για την προστασία της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών,
- γ) είναι αναγκαία για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας ή
- δ) αφορούν εμπορεύματα ή υπηρεσίες ατόμων με αναπηρίες, φιλανθρωπικά ιδρύματα ή εργασία στις φυλακές.

Άρθρο 122

Γενικές αρχές

Απαγόρευση των διακρίσεων

1. Όσον αφορά οποιοδήποτε μέτρο σχετικό με καλυπτόμενη σύμβαση, κάθε μέρος, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων του, επιφυλάσσει άνευ όρων, για τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες του άλλου μέρους και για τους προμηθευτές του άλλου μέρους που διαθέτουν τα συγκεκριμένα εμπορεύματα ή τις συγκεκριμένες υπηρεσίες, μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσει το εν λόγω μέρος, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων του, στα οικεία εμπορεύματα, στις οικείες υπηρεσίες και στους προμηθευτές με τοπική έδρα.
2. Όσον αφορά οποιοδήποτε μέτρο σχετικό με καλυπτόμενη σύμβαση, τα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων τους:
 - α) δεν επιφυλάσσουν σε προμηθευτή με τοπική έδρα μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που επιφυλάσσουν σε άλλο προμηθευτή με τοπική έδρα ανάλογα με τον βαθμό αλλοδαπής συμμετοχής ή ιδιοκτησίας ή
 - β) δεν εισάγουν διακρίσεις εις βάρος προμηθευτή με τοπική έδρα, με βάση το σκεπτικό ότι τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες που παρέχει ο εν λόγω προμηθευτής στο πλαίσιο συγκεκριμένης σύμβασης αποτελούν εμπορεύματα ή υπηρεσίες του άλλου μέρους.

Χρήση ηλεκτρονικών μέσων

3. Κατά τη σύναψη καλυπτόμενης σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα, ο αναθέτων φορέας:
 - α) διασφαλίζει ότι η σύμβαση συνάπτεται με τη χρήση γενικά διαθέσιμων συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών και λογισμικού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τον έλεγχο της ταυτότητας και την κρυπτογράφηση των πληροφοριών, τα οποία είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με άλλα γενικά διαθέσιμα συστήματα τεχνολογίας πληροφοριών και λογισμικού, και
 - β) διατηρεί μηχανισμούς που εξασφαλίζουν, αφενός, την ακεραιότητα των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού του χρόνου παραλαβής τους, και, αφετέρου, την πρόληψη κατά της μη ενδεδειγμένης πρόσβασης.

Σύναψη συμβάσεων

4. Ο αναθέτων φορέας προβαίνει σε διαδικασία σύναψης καλυπτόμενων συμβάσεων κατά τρόπο διαφανή και αμερόληπτο, ο οποίος:
 - α) συνάδει με το παρόν κεφάλαιο, χρησιμοποιώντας μεθόδους, όπως ο διαγωνισμός με ανοικτή διαδικασία, ο διαγωνισμός με κλειστή διαδικασία, ο διαγωνισμός με απευθείας ανάθεση και η ηλεκτρονική δημοπρασία,
 - β) αποφεύγει συγκρούσεις συμφερόντων και
 - γ) προλαμβάνει πρακτικές διαφθοράς.

Κανόνες καταγωγής

5. Για τους σκοπούς των καλυπτόμενων συμβάσεων, κανένα μέρος δεν εφαρμόζει σε εμπορεύματα ή υπηρεσίες που εισάγονται ή παρέχονται από το άλλο μέρος κανόνες καταγωγής διαφορετικούς από τους κανόνες καταγωγής τους οποίους εφαρμόζει παράλληλα στο πλαίσιο της συνήθους διεξαγωγής εμπορικών συναλλαγών σε εισαγωγές ή προμήθειες ιδίων εμπορευμάτων ή υπηρεσιών από το ίδιο μέρος.

Μέτρα που δεν αφορούν ειδικά τις συμβάσεις

6. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται: στους δασμούς και κάθε είδους επιβαρύνσεις που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή ή συνδέονται με αυτή, στον τρόπο εισπραξης των εν λόγω δασμών και επιβαρύνσεων, στους λοιπούς κανονισμούς ή διατυπώσεις κατά την εισαγωγή και στα μέτρα που αφορούν συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών πλην των μέτρων που διέπουν τις καλυπτόμενες συμβάσεις.

Άρθρο 123

Πληροφορίες σχετικά με το σύστημα σύναψης συμβάσεων

1. Κάθε μέρος:

α) δημοσιεύει πάραυτα κάθε νόμο, κανονισμό, δικαστική απόφαση, διοικητική απόφαση γενικής ισχύος, πρότυπη συμβατική ρήτρα που ορίζεται βάσει νόμου ή κανονισμού και προσαρτάται μέσω παραπομπής σε προκηρύξεις ή τεύχη δημοπράτησης και διαδικασίες διαγωνισμών που αφορούν καλυπτόμενες συμβάσεις, και κάθε τροποποίηση αυτών, σε επίσημωσ ορισθέντα ηλεκτρονικά ή έντυπα μέσα ευρείας κυκλοφορίας στα οποία έχει ευχερή πρόσβαση το κοινό, και

β) παρέχει στο άλλο μέρος σχετικές διευκρινίσεις, εφόσον ζητηθούν.

2. Το μέρος 1 του παραρτήματος IV περιλαμβάνει:

α) τα ηλεκτρονικά ή έντυπα μέσα στα οποία κάθε μέρος δημοσιεύει τις πληροφορίες που περιγράφονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου,

β) τα ηλεκτρονικά ή έντυπα μέσα στα οποία κάθε μέρος δημοσιεύει τις προκηρύξεις που απαιτούνται βάσει του άρθρου 124, του άρθρου 126 παράγραφος 7 και του άρθρου 133 παράγραφος 2 και

γ) τη διεύθυνση του ενός ή περισσότερων δικτυακών τόπων όπου κάθε μέρος δημοσιεύει τις προκηρύξεις του σχετικά με τις συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει του άρθρου 133 παράγραφος 2.

3. Κάθε μέρος κοινοποιεί πάραυτα στην Επιτροπή Συνεργασίας οποιαδήποτε τροποποίηση των πληροφοριών του μέρους που παρατίθενται στο μέρος 1 του παραρτήματος IV. Η Επιτροπή Συνεργασίας εκδίδει σε τακτική βάση αποφάσεις που αντικατοπτρίζουν τις τροποποιήσεις στο μέρος 1 του παραρτήματος IV.

Άρθρο 124

Προκηρύξεις

Προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης

1. Για κάθε καλυπτόμενη σύμβαση, ο αναθέτων φορέας δημοσιεύει προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης στα κατάλληλα έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα που απαριθμούνται στο μέρος 2 του παραρτήματος IV, εκτός από τις περιπτώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 130. Τα μέσα αυτά είναι ευρείας κυκλοφορίας και το κοινό έχει ευχερή πρόσβαση στις εν λόγω προκηρύξεις, τουλάχιστον έως την εκπνοή της χρονικής περιόδου που αναφέρεται στην προκήρυξη. Για τους αναθέτοντες φορείς που καλύπτονται από τα μέρη 1, 2 ή 3 του παραρτήματος III, οι προκηρύξεις είναι προσβάσιμες ηλεκτρονικώς χωρίς επιβάρυνση, μέσω ενιαίου σημείου πρόσβασης, τουλάχιστον για την ελάχιστη χρονική περίοδο που ορίζεται στο μέρος 2 του παραρτήματος IV.

2. Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο, κάθε προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης περιλαμβάνει:

α) την ονομασία και τη διεύθυνση του αναθέτοντος φορέα, άλλα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την επικοινωνία με τον αναθέτοντα φορέα και για την παραλαβή όλων των σχετικών εγγράφων που αφορούν τη σύμβαση, καθώς και το κόστος και τους όρους πληρωμής, εάν υπάρχουν,

β) περιγραφή της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της φύσης και της ποσότητας των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης ή, εάν η ποσότητα δεν είναι γνωστή, της εκτιμώμενης ποσότητας,

γ) στην περίπτωση των επαναλαμβανόμενων συμβάσεων, εκτίμηση, εφόσον είναι δυνατόν, του χρονοδιαγράμματος των επόμενων προκηρύξεων προβλεπόμενης σύμβασης,

δ) περιγραφή τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης,

ε) το χρονοδιάγραμμα παράδοσης των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών ή τη διάρκεια της σύμβασης,

στ) τη μέθοδο σύναψης σύμβασης που θα χρησιμοποιηθεί και εάν θα περιλαμβάνει διαπραγμάτευση ή ηλεκτρονική δημοπρασία,

- ζ) κατά περίπτωση, τη διεύθυνση και ενδεχομένως την τελική προθεσμία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,
- η) τη διεύθυνση και την καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των προσφορών,
- θ) τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες μπορούν να υποβληθούν οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής, εφόσον μπορούν να υποβληθούν σε διαφορετική γλώσσα από την επίσημη γλώσσα του μέρους του αναθέτοντος φορέα,
- ι) κατάλογο και σύντομη περιγραφή τυχόν όρων συμμετοχής των προμηθευτών, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων απαιτήσεων υποβολής συγκεκριμένων εγγράφων ή πιστοποιητικών από τους προμηθευτές στο πλαίσιο της σύμβασης, εκτός εάν οι απαιτήσεις αυτές αναφέρονται ήδη στα τεύχη δημοπράτησης τα οποία τίθενται στη διάθεση όλων ενδιαφερόμενων προμηθευτών συγχρόνως με την προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης και
- ια) εφόσον, δυνάμει του άρθρου 126, ο αναθέτων φορέας προτίθεται να επιλέξει περιορισμένο αριθμό προκρίθεντων προμηθευτών για την υποβολή προσφοράς, τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν για την επιλογή τους και, κατά περίπτωση, τυχόν περιορισμούς στον αριθμό των προμηθευτών στους οποίους θα επιτραπεί να υποβάλουν προσφορά.

Περίληψη της προκήρυξης

3. Για κάθε περίπτωση προβλεπόμενης σύμβασης, ο αναθέτων φορέας δημοσιεύει περίληψη της προκήρυξης, στην οποία έχει ευχερή πρόσβαση το κοινό, ταυτόχρονα με τη δημοσίευση της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης, στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Η περίληψη της προκήρυξης περιέχει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) το αντικείμενο της σύμβασης,
- β) την καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή προσφορών ή, κατά περίπτωση, τυχόν τελική προθεσμία υποβολής αιτήσεων συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή ένταξης σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης και
- γ) τη διεύθυνση από την οποία μπορούν να ζητηθούν τα έγγραφα που αφορούν τη σύμβαση.

Προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης

4. Οι αναθέτοντες φορείς ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν, όσο το δυνατόν νωρίτερα κάθε οικονομικό έτος, και στα κατάλληλα έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα που παρατίθενται στο μέρος 2 του παραρτήματος IV, προκήρυξη σχετικά με τον προγραμματισμό των μελλοντικών τους συμβάσεων (εφεξής «προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης»). Η προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο της σύμβασης και την προγραμματιζόμενη ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης.

5. Αναθέτων φορέας ο οποίος καλύπτεται από το μέρος 3 του παραρτήματος III μπορεί να χρησιμοποιήσει προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης ως προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης περιέχει όσο το δυνατόν περισσότερες από τις πληροφορίες της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου που είναι διαθέσιμες στον φορέα, καθώς και δήλωση ότι οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές πρέπει να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για τη σύμβαση στον αναθέτοντα φορέα.

Άρθρο 125

Όροι συμμετοχής

1. Ο αναθέτων φορέας περιορίζει τους όρους συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης στους όρους που είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλίζεται ότι ο προμηθευτής διαθέτει τις νομικές και χρηματοοικονομικές δυνατότητες και τις εμπορικές και τεχνικές ικανότητες για την ανάληψη της σχετικής προμήθειας.
2. Κατά τον καθορισμό των όρων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας:
 - α) δεν επιβάλλει ως όρο για τη συμμετοχή προμηθευτή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης να έχουν ανατεθεί κατά το παρελθόν στον εν λόγω προμηθευτή μία ή περισσότερες συμβάσεις από αναθέτοντα φορέα ενός εκ των μερών,
 - β) μπορεί να ζητήσει συναφή προηγούμενη εμπειρία, όπου αυτή έχει ουσιαστική σημασία για την εκπλήρωση των απαιτήσεων της σύμβασης και
 - γ) δεν επιβάλλει τον όρο σύμφωνα με τον οποίο, προκειμένου προμηθευτής ενός εκ των μερών να συμμετάσχει σε διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να του ανατεθεί σύμβαση, πρέπει στον εν λόγω προμηθευτή να έχει ανατεθεί κατά το παρελθόν μία ή περισσότερες συμβάσεις από αναθέτοντα φορέα του άλλου μέρους ή να διαθέτει προηγούμενη εμπειρία στο έδαφος του εν λόγω μέρους, εκτός εάν η προηγούμενη εμπειρία έχει ουσιαστική σημασία για την εκπλήρωση των απαιτήσεων της σύμβασης.

3. Προκειμένου να κρίνει αν ένας προμηθευτής πληροί τους όρους συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας:
- α) αξιολογεί τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και τις εμπορικές και τεχνικές ικανότητες του προμηθευτή βάσει των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του εν λόγω προμηθευτή, τόσο εντός όσο και εκτός του εδάφους του μέρους του αναθέτοντος φορέα, και
 - β) στηρίζει την αξιολόγησή του στους όρους τους οποίους ο αναθέτων φορέας έχει προσδιορίσει εκ των προτέρων στις προκηρύξεις ή στα τεύχη δημοπράτησης.
4. Όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία, ένα μέρος, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων του, μπορεί να εξαιρέσει έναν προμηθευτή για λόγους όπως οι ακόλουθοι:
- α) πτώχευση,
 - β) ψευδείς δηλώσεις,
 - γ) σημαντικές ή επανειλημμένες ελλείψεις κατά την εκπλήρωση ουσιαστικής απαίτησης ή υποχρέωσης που υπείχε στο πλαίσιο μιας ή περισσότερων προηγούμενων συμβάσεων,
 - δ) τελεσιδικές δικαστικές αποφάσεις σε σχέση με σοβαρά εγκλήματα ή άλλες σοβαρές αξιόπινες πράξεις,
 - ε) επαγγελματικά παραπτώματα ή πράξεις ή παραλείψεις που επηρεάζουν δυσμενώς την επαγγελματική ακεραιότητα του προμηθευτή ή
 - στ) μη καταβολή φόρων.

Άρθρο 126

Προεπιλογή προμηθευτών

Συστήματα καταχώρισης και διαδικασίες προεπιλογής

1. Τα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων τους, δύνανται να τηρούν σύστημα καταχώρισης προμηθευτών, στο οποίο ζητείται από τους ενδιαφερόμενους προμηθευτές να εγγράφονται και να παρέχουν ορισμένες πληροφορίες.
2. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι:
 - α) οι αναθέτοντες φορείς του καταβάλλουν προσπάθειες ελαχιστοποίησης των διαφορών μεταξύ των διαδικασιών προεπιλογής που εφαρμόζουν και
 - β) εφόσον οι αναθέτοντες φορείς του τηρούν συστήματα καταχώρισης, οι εν λόγω φορείς καταβάλλουν προσπάθειες ελαχιστοποίησης των διαφορών μεταξύ των συστημάτων καταχώρισης που χρησιμοποιούν.
3. Κανένα εκ των μερών, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων του, δεν εγκρίνει ούτε εφαρμόζει συστήματα καταχώρισης ή διαδικασίες προεπιλογής με σκοπό ή αποτέλεσμα τη δημιουργία άσκοπων εμποδίων στη συμμετοχή προμηθευτών του άλλου μέρους στην οικεία διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Διαγωνισμός με κλειστή διαδικασία

4. Σε περίπτωση που αναθέτων φορέας προτίθεται να προκηρύξει διαγωνισμό με κλειστή διαδικασία:
 - α) περιλαμβάνει στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης τουλάχιστον τις πληροφορίες που ορίζονται στο άρθρο 124 παράγραφος 2 στοιχεία α), β), στ), ζ), ι) και ια) και καλεί τους προμηθευτές να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής και
 - β) έως την έναρξη της χρονικής περιόδου υποβολής προσφορών, παρέχει στους προκριθέντες προμηθευτές που ενημερώνει, όπως ορίζεται στο άρθρο 128 παράγραφος 3 στοιχείο β), τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 124 παράγραφος 2 στοιχεία γ), δ), ε), η) και θ).
5. Ο αναθέτων φορέας επιτρέπει σε όλους τους προκριθέντες προμηθευτές να συμμετάσχουν σε συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης, εκτός εάν ο αναθέτων φορέας αναφέρει στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης τυχόν περιορισμό στον αριθμό των προμηθευτών στους οποίους θα επιτραπεί να υποβάλουν προσφορές, καθώς και τα κριτήρια επιλογής του περιορισμένου αριθμού προμηθευτών.
6. Σε περίπτωση που τα τεύχη δημοπράτησης δεν διατίθενται δημόσια από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης που αναφέρεται στην παράγραφο 4, ο αναθέτων φορέας μεριμνά ώστε τα εν λόγω τεύχη να διατίθενται ταυτόχρονα σε όλους τους προκριθέντες προμηθευτές που επιλέχθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 5.

Κατάλογοι πολλαπλής χρήσης

7. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να τηρεί κατάλογο πολλαπλής χρήσης προμηθευτών, υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική προκήρυξη με την οποία καλούνται οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές να υποβάλουν αίτηση για να συμπεριληφθούν στον κατάλογο:

- α) δημοσιεύεται ετησίως και
- β) εφόσον δημοσιεύεται με ηλεκτρονικά μέσα, διατίθεται σε μόνιμη βάση, στα κατάλληλα μέσα που παρατίθενται στο μέρος 2 του παραρτήματος IV.

8. Η προκήρυξη που προβλέπεται στην παράγραφο 7 περιλαμβάνει:

- α) περιγραφή των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών ή των κατηγοριών τους, για τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κατάλογος,
- β) τους όρους συμμετοχής που πρέπει να πληρούν οι προμηθευτές για να συμπεριληφθούν στον κατάλογο και τις μεθόδους που θα εφαρμόσει ο αναθέτων φορέας για να εξακριβώσει ότι οι προμηθευτές πληρούν τους όρους αυτούς,
- γ) την ονομασία και τη διεύθυνση του αναθέτοντος φορέα, καθώς και άλλα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την επικοινωνία με τον φορέα και για τη λήψη όλων των σχετικών εγγράφων που αφορούν τον κατάλογο,
- δ) την περίοδο ισχύος του καταλόγου και τα μέσα για την ανανέωση ή τη λήξη ισχύος του ή, εφόσον δεν προβλέπεται περίοδος ισχύος, επισήμανση του τρόπου με τον οποίο θα ανακοινωθεί η λήξη ισχύος του καταλόγου,
- ε) διευκρίνιση ότι ο κατάλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σύμβαση που καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο.

9. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 7, εάν ο κατάλογος πολλαπλής χρήσης έχει μέγιστη ισχύ διάρκειας τριών ετών, ο αναθέτων φορέας δύναται να δημοσιεύσει μόνο μία φορά την προκήρυξη που αναφέρεται στην παράγραφο 7, κατά την έναρξη της περιόδου ισχύος του καταλόγου, εφόσον:

- α) στην προκήρυξη αναφέρεται η περίοδος ισχύος και διευκρινίζεται ότι δεν πρόκειται να δημοσιευθούν περαιτέρω προκηρύξεις και
- β) η προκήρυξη δημοσιεύεται ηλεκτρονικώς και είναι διαθέσιμη σε μόνιμη βάση κατά την περίοδο ισχύος της.

10. Ο αναθέτων φορέας επιτρέπει στους προμηθευτές να υποβάλουν ανά πάσα στιγμή αίτηση για να συμπεριληφθούν σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης και περιλαμβάνει στον κατάλογο όλους τους προκριθέντες προμηθευτές εντός ευλόγως σύντομου χρονικού διαστήματος.

11. Όταν ένας προμηθευτής που δεν περιλαμβάνεται σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης υποβάλει αίτηση συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης βάσει καταλόγου πολλαπλής χρήσης, καθώς και όλα τα απαιτούμενα έγγραφα, εντός της χρονικής περιόδου που προβλέπεται στο άρθρο 128 παράγραφος 2, ο αναθέτων φορέας εξετάζει την αίτηση. Ο αναθέτων φορέας δεν αποκλείει τον προμηθευτή με την αιτιολογία ότι ο φορέας δεν διαθέτει επαρκή χρόνο για την εξέταση της αίτησής του, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες, λόγω του σύνθετου χαρακτήρα της σύμβασης, ο φορέας δεν είναι σε θέση να ολοκληρώσει την εξέταση της αίτησης εντός της χρονικής περιόδου που προβλέπεται για την υποβολή των προσφορών.

Φορείς που καλύπτονται από το μέρος 3 του παραρτήματος III

12. Οι αναθέτοντες φορείς που καλύπτονται από το μέρος 3 του παραρτήματος III δύναται να χρησιμοποιούν ως προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης προκήρυξη με την οποία καλούνται οι προμηθευτές να υποβάλουν αίτηση για να συμπεριληφθούν σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης, υπό την προϋπόθεση ότι:

- α) η προκήρυξη δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου και περιλαμβάνει τις απαιτούμενες πληροφορίες βάσει της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου, όσες από τις πληροφορίες που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 124 παράγραφος 2 είναι διαθέσιμες, καθώς και δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι συνιστά προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή ότι μόνον οι προμηθευτές του καταλόγου πολλαπλής χρήσης θα λάβουν περαιτέρω προκηρύξεις συμβάσεων που καλύπτονται από τον κατάλογο πολλαπλής χρήσης, και
- β) ο φορέας παρέχει πάραυτα στους προμηθευτές οι οποίοι εκδήλωσαν στον φορέα ενδιαφέρον για συγκεκριμένη σύμβαση, επαρκείς πληροφορίες βάσει των οποίων οι προμηθευτές θα είναι σε θέση να κρίνουν κατά πόσον τους συμφέρει η συμμετοχή τους στον διαγωνισμό, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπόλοιπων πληροφοριών που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 124 παράγραφος 2, εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες.

13. Οι αναθέτοντες φορείς που καλύπτονται από το μέρος 3 του παραρτήματος III δύναται να επιτρέψουν σε προμηθευτή, ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση να συμπεριληφθεί σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης σύμφωνα με την παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου, να υποβάλει προσφορά για συγκεκριμένη σύμβαση, εφόσον οι αναθέτοντες φορείς διαθέτουν επαρκή χρόνο ώστε να εξετάσουν κατά πόσον ο προμηθευτής πληροί τους όρους συμμετοχής.

Ενημέρωση σχετικά με τις αποφάσεις των ανατετόνων φορέων

14. Ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί πάραυτα σε κάθε προμηθευτή, ο οποίος υποβάλλει αίτηση συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης ή αίτηση για να συμπεριληφθεί σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης, την απόφασή του σχετικά με την εν λόγω αίτηση.

15. Σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας είτε απορρίψει αίτηση συμμετοχής προμηθευτή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης ή αίτηση να συμπεριληφθεί σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης, είτε δεν αναγνωρίζει πλέον τον προμηθευτή ως προκριθέντα ή διαγράφει προμηθευτή από κατάλογο πολλαπλής χρήσης, ο εν λόγω φορέας ενημερώνει πάραυτα τον προμηθευτή σχετικά και, κατόπιν αιτήματος του τελευταίου, παρέχει σε αυτόν αμελλητί γραπτή αιτιολόγηση της απόφασής του.

Άρθρο 127

Τεχνικές προδιαγραφές και τεύχη δημοπράτησης

Τεχνικές προδιαγραφές

1. Ο αναθέτων φορέας δεν καταρτίζει, εγκρίνει ή εφαρμόζει τεχνικές προδιαγραφές ούτε ορίζει διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης με σκοπό ή με αποτέλεσμα τη δημιουργία άσκοπων εμποδίων στο διεθνές εμπόριο.

Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να επιτρέπουν την ισότιμη πρόσβαση των προμηθευτών και να μην έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των αγορών δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

2. Κατά τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών για τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας, κατά περίπτωση:

- α) καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές με γνώμονα τις επιδόσεις και τις λειτουργικές απαιτήσεις και δεν επικεντρώνεται σε σχεδιαστικά ή περιγραφικά χαρακτηριστικά και
- β) βασίζει τις τεχνικές προδιαγραφές σε διεθνή πρότυπα, εφόσον υπάρχουν· σε διαφορετική περίπτωση, τις βασίζει σε εθνικούς τεχνικούς κανονισμούς, αναγνωρισμένα εθνικά πρότυπα ή κώδικες κατασκευής.

3. Σε περίπτωση που στις τεχνικές προδιαγραφές χρησιμοποιούνται σχεδιαστικά ή περιγραφικά χαρακτηριστικά, ο αναθέτων φορέας πρέπει να επισημαίνει, κατά περίπτωση, ότι θα εξετάσει προσφορές ισοδύναμων εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που αποδεδειγμένα πληρούν τις απαιτήσεις της σύμβασης, περιλαμβάνοντας στα τεύχη δημοπράτησης φράσεις όπως «ή ισοδύναμο».

4. Ο αναθέτων φορέας δεν καθορίζει τεχνικές προδιαγραφές οι οποίες απαιτούν ή αναφέρονται σε συγκεκριμένο εμπορικό σήμα ή εμπορική επωνυμία, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δικαίωμα δημιουργού, σχέδιο ή υπόδειγμα, τύπο, συγκεκριμένη καταγωγή, παραγωγό ή προμηθευτή, εκτός εάν δεν υπάρχει άλλος αρκετά ακριβής ή κατανοητός τρόπος περιγραφής των απαιτήσεων της σύμβασης και υπό την προϋπόθεση ότι, σε αυτές τις περιπτώσεις, ο φορέας περιλαμβάνει στα τεύχη δημοπράτησης φράσεις όπως «ή ισοδύναμο».

5. Ο αναθέτων φορέας δεν επιζητεί ούτε αποδέχεται, κατά τρόπο που να παρακωλύει τον ανταγωνισμό, συμβουλές που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν κατά την κατάρτιση ή τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για συγκεκριμένη σύμβαση από πρόσωπο το οποίο ενδέχεται να έχει εμπορικό συμφέρον από τη σύμβαση.

6. Για μεγαλύτερη βεβαιότητα, κάθε μέρος, συμπεριλαμβανομένων των ανατετόνων φορέων του, δύναται, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, να καταρτίζει, να θεσπίζει ή να εφαρμόζει τεχνικές προδιαγραφές για την προώθηση της διατήρησης των φυσικών πόρων ή για την προστασία του περιβάλλοντος.

Τεύχη δημοπράτησης

7. Ο αναθέτων φορέας θέτει στη διάθεση των προμηθευτών τα τεύχη δημοπράτησης, τα οποία περιλαμβάνουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες που θα επιτρέψουν στους προμηθευτές να καταρτίσουν και να υποβάλουν τις κατάλληλες προσφορές. Εφόσον οι πληροφορίες αυτές δεν παρέχονται ήδη στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης, τα εν λόγω τεύχη δημοπράτησης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) πλήρη περιγραφή της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της φύσης και της ποσότητας των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή, εάν η ποσότητα δεν είναι γνωστή, της εκτιμώμενης ποσότητας και τυχόν απαιτήσεων που πρέπει να πληρούνται, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε τεχνικών προδιαγραφών, πιστοποίησης σχετικά με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, σχεδίων, σχεδιαγραμμάτων ή οδηγιών,

- β) τυχόν όρους συμμετοχής των προμηθευτών, συμπεριλαμβανομένου καταλόγου πληροφοριών και εγγράφων που πρέπει να υποβάλουν οι προμηθευτές σε σχέση με τους όρους συμμετοχής,
- γ) όλα τα κριτήρια αξιολόγησης που θα ληφθούν υπόψη από τον αναθέτοντα φορέα για την ανάθεση της σύμβασης και, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η τιμή αποτελεί το μοναδικό κριτήριο, τη σχετική σημασία των εν λόγω κριτηρίων,
- δ) σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας διενεργεί τη διαδικασία σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα, τυχόν απαιτήσεις που αφορούν τον έλεγχο της ταυτότητας και την κρυπτογράφηση στοιχείων ή άλλες απαιτήσεις σχετικά με την υποβολή στοιχείων με ηλεκτρονικά μέσα,
- ε) σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας διεξάγει ηλεκτρονική δημοπρασία, τους κανόνες, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των στοιχείων της προσφοράς που αφορούν τα κριτήρια αξιολόγησης, βάσει των οποίων θα διεξαχθεί η δημοπρασία,
- στ) σε περίπτωση που η αποσφράγιση των προσφορών πρόκειται να διεξαχθεί δημοσίως, την ημερομηνία, τον χρόνο και τον τόπο της αποσφράγισης και, κατά περίπτωση, τα πρόσωπα που επιτρέπεται να παρίστανται,
- ζ) τυχόν άλλους όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των όρων πληρωμής και τυχόν περιορισμών όσον αφορά τα μέσα με τα οποία μπορούν να υποβληθούν οι προσφορές, π.χ. έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα, και
- η) τυχόν προθεσμίες για την παράδοση των εμπορευμάτων ή την παροχή των υπηρεσιών.

8. Προκειμένου να οριστεί η ημερομηνία παράδοσης των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει υπόψη παράγοντες, όπως ο σύνθετος χαρακτήρας της σύμβασης, η προβλεπόμενη έκταση των υπεργολαβιών και ο ρεαλιστικά απαιτούμενος χρόνος για την παραγωγή, τη διάθεση των αποθεμάτων και τη μεταφορά των εμπορευμάτων από το σημείο προμήθειας ή για την παροχή των υπηρεσιών.

9. Τα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή στα τεύχη δημοπράτησης μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τιμές και άλλους παράγοντες κόστους, ποιοτικά χαρακτηριστικά, τεχνικά πλεονεκτήματα, περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και όρους παράδοσης.

10. Ο αναθέτων φορέας μεριμνά ώστε:

- α) να καθιστά άμεσα διαθέσιμα τα τεύχη δημοπράτησης προκειμένου να διασφαλίζεται στους ενδιαφερόμενους προμηθευτές επαρκής χρόνος για την υποβολή κατάλληλων προσφορών,
- β) να διαβιβάζει αμελλητί, κατόπιν αιτήματος, τα τεύχη δημοπράτησης σε κάθε ενδιαφερόμενο προμηθευτή και
- γ) να απαντά πάραυτα σε κάθε εύλογο αίτημα παροχής σχετικών πληροφοριών από ενδιαφερόμενο ή συμμετέχοντα προμηθευτή, υπό την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες αυτές δεν παρέχουν στον εν λόγω προμηθευτή πλεονέκτημα έναντι των άλλων προμηθευτών.

Τροποποιήσεις

11. Σε περίπτωση που, πριν από την ανάθεση σύμβασης, ο αναθέτων φορέας τροποποιεί τα κριτήρια ή τις απαιτήσεις που προσδιορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή στα τεύχη δημοπράτησης που παρασχέθηκαν στους συμμετέχοντες προμηθευτές, ή τροποποιεί ή επανεκδίδει προκήρυξη ή τεύχος δημοπράτησης, κοινοποιεί γραπτώς όλες αυτές τις τροποποιήσεις ή την τροποποιημένη ή επανεκδοθείσα προκήρυξη ή το αντίστοιχο τεύχος δημοπράτησης:

- α) σε όλους τους προμηθευτές που συμμετέχουν κατά τον χρόνο της τροποποίησης ή επανέκδοσης της προκήρυξης, όταν οι εν λόγω προμηθευτές είναι γνωστοί στον φορέα και, σε κάθε άλλη περίπτωση, κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο διατέθηκαν οι αρχικές πληροφορίες, και
- β) εγκαίρως ώστε οι εν λόγω προμηθευτές να είναι σε θέση να τροποποιήσουν τις προσφορές τους και, κατά περίπτωση, να υποβάλουν εκ νέου τροποποιημένες προσφορές.

Άρθρο 128

Χρονικές περίοδοι

Γενικά

1. Ο αναθέτων φορέας, ανάλογα με τις εύλογες ανάγκες του, παρέχει στους προμηθευτές επαρκή χρόνο για την κατάρτιση και την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής και κατάλληλων προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες, όπως οι ακόλουθοι:

- α) η φύση και ο σύνθετος χαρακτήρας της σύμβασης,

β) η προβλεπόμενη έκταση των υπεργολαβιών και

γ) ο απαιτούμενος χρόνος για τη διαβίβαση των προσφορών με μη ηλεκτρονικά μέσα από σημεία της αλλοδαπής και της ημεδαπής, σε περίπτωση που δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα.

Οι εν λόγω χρονικές περιόδους, συμπεριλαμβανομένης ενδεχομένως παράταξής τους, είναι ίδιες για όλους τους ενδιαφερόμενους ή συμμετέχοντες προμηθευτές.

Προθεσμίες

2. Ο αναθέτων φορέας που προκηρύσσει διαγωνισμό με κλειστή διαδικασία ορίζει ότι η τελική προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής δεν είναι, καταρχήν, μικρότερη από 25 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης. Σε περίπτωση που, για δεόντως αιτιολογημένους λόγους έκτακτης ανάγκης, ο αναθέτων φορέας κρίνει ως πρακτικά μη εφαρμόσιμη την εν λόγω χρονική περίοδο, η προθεσμία μπορεί να μειωθεί σε όχι λιγότερο από δέκα ημέρες.

3. Με εξαίρεση τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 4, 5, 7 και 8, ο αναθέτων φορέας ορίζει ότι η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των προσφορών δεν είναι μικρότερη από 40 ημέρες από την ημερομηνία κατά την οποία:

α) σε περίπτωση διαγωνισμού με ανοικτή διαδικασία, δημοσιεύεται η προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή

β) σε περίπτωση διαγωνισμού με κλειστή διαδικασία, ο φορέας κοινοποιεί στους προμηθευτές ότι θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές, ανεξάρτητα από το εάν χρησιμοποιεί κατάλογο πολλαπλής χρήσης.

4. Ο αναθέτων φορέας δύναται να μειώσει τη χρονική περίοδο υποβολής των προσφορών που προβλέπεται στην παράγραφο 3 σε όχι λιγότερο από δέκα ημέρες, εφόσον:

α) ο αναθέτων φορέας έχει δημοσιεύσει προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 124 παράγραφος 4, τουλάχιστον 40 ημέρες και όχι περισσότερο από 12 μήνες πριν από τη δημοσίευση της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης, και η προκήρυξη προγραμματιζόμενης σύμβασης περιλαμβάνει:

i) περιγραφή της σύμβασης,

ii) τις κατά προσέγγιση καταληκτικές ημερομηνίες για την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής,

iii) δήλωση ότι οι ενδιαφερόμενοι προμηθευτές πρέπει να εκδηλώσουν στον αναθέτοντα φορέα το ενδιαφέρον τους για τη σύμβαση,

iv) τη διεύθυνση από την οποία μπορούν να ζητηθούν τα έγγραφα που αφορούν τη σύμβαση και

v) όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες που απαιτούνται για την προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 124 παράγραφος 2,

β) στην περίπτωση των επαναλαμβανόμενων συμβάσεων, ο αναθέτων φορέας επισημαίνει στην αρχική προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ότι σε προκηρύξεις που θα δημοσιευθούν στη συνέχεια θα αναφέρονται οι προθεσμίες για την υποβολή προσφορών βάσει της παρούσας παραγράφου ή

γ) για δεόντως αιτιολογημένους λόγους έκτακτης ανάγκης, η χρονική περίοδος υποβολής προσφορών που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 καθίσταται πρακτικά μη εφαρμόσιμη.

5. Ο αναθέτων φορέας δύναται να μειώσει τη χρονική περίοδο υποβολής προσφορών που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 κατά επτά ημέρες σε κάθε μία από τις ακόλουθες περιστάσεις:

α) η προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης δημοσιεύεται με ηλεκτρονικά μέσα,

β) όλα τα τεύχη δημοπράτησης καθίστανται διαθέσιμα με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της προβλεπόμενης σύμβασης και

γ) ο φορέας δέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα.

6. Η χρήση των διατάξεων της παραγράφου 5, σε συνδυασμό με την παράγραφο 4, δεν έχει σε καμία περίπτωση ως αποτέλεσμα τη μείωση της χρονικής περιόδου για την υποβολή προσφορών που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 σε λιγότερες από επτά ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης.

7. Κατά παρέκκλιση οποιαδήποτε άλλης διάταξης του παρόντος άρθρου, όταν αναθέτων φορέας προμηθεύεται εμπορικά αγαθά ή υπηρεσίες ή συνδυασμό αυτών, μπορεί να μειώσει τη χρονική περίοδο υποβολής προσφορών που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 σε όχι λιγότερο από 13 ημέρες, υπό την προϋπόθεση ότι δημοσιεύει, ταυτόχρονα, με ηλεκτρονικά μέσα τόσο την προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης όσο και τα τεύχη δημοπράτησης. Επιπλέον, όταν ο φορέας δέχεται προσφορές για εμπορικά αγαθά ή υπηρεσίες με ηλεκτρονικά μέσα, δύναται να μειώσει τη χρονική περίοδο που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 σε όχι λιγότερο από επτά ημέρες.

8. Όταν αναθέτων φορέας που καλύπτεται από το μέρος 3 του παραρτήματος III έχει επιλέξει όλους τους προκριθέντες προμηθευτές ή περιορισμένο αριθμό αυτών, η χρονική περίοδος υποβολής προσφορών μπορεί να οριστεί κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και των επιλεγμένων προμηθευτών. Απουσία συμφωνίας, η εν λόγω περίοδος δεν είναι μικρότερη από επτά ημέρες.

Άρθρο 129

Διαπραγμάτευση

1. Τα μέρη δύναται να προβλέπουν τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων από τους οικείους αναθέτοντες φορείς:
 - α) όταν ο φορέας έχει δηλώσει την πρόθεσή του να προβεί σε διαπραγματεύσεις στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης η οποία απαιτείται δυνάμει του άρθρου 124 παράγραφος 2 ή
 - β) όταν από την αξιολόγηση προκύπτει ότι καμία προσφορά δεν είναι εμφανώς η πλέον συμφέρουσα με βάση τα συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή στα τεύχη δημοπράτησης.
2. Ο αναθέτων φορέας:
 - α) διασφαλίζει ότι κάθε αποκλεισμός προμηθευτών που συμμετείχαν σε διαπραγματεύσεις διενεργείται σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης ή στα τεύχη δημοπράτησης και
 - β) εφόσον ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις, ορίζει για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες προμηθευτές κοινή προθεσμία για την υποβολή τυχόν νέων ή αναθεωρημένων προσφορών.

Άρθρο 130

Διαγωνισμός με απευθείας ανάθεση

1. Υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα κάνει χρήση της παρούσας διάταξης με σκοπό την αποφυγή του ανταγωνισμού μεταξύ προμηθευτών ή κατά τρόπο που συνεπάγεται είτε διακρίσεις εις βάρος προμηθευτών από το άλλο μέρος είτε προστασία των εγχώριων προμηθευτών, ο αναθέτων φορέας δύναται να προκηρύσσει διαγωνισμό με απευθείας ανάθεση και να επιλέγει να μην εφαρμόσει τα άρθρα 124, 125, 126, 127 (παράγραφοι 7 έως 11), 128, 129, 131 και 132 μόνο σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) υπό τον όρο ότι δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά οι απαιτήσεις των τευχών δημοπράτησης, εάν:
 - i) δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ούτε αίτηση συμμετοχής από προμηθευτές,
 - ii) δεν υποβλήθηκαν προσφορές που να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις των τευχών δημοπράτησης,
 - iii) κανένας προμηθευτής δεν πληρούσε τους όρους συμμετοχής ή
 - iv) οι υποβληθείσες προσφορές υπήρξαν προϊόντα συμπαιγνίας,
 - β) εάν τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο προμηθευτή και δεν υφίσταται εύλογη εναλλακτική λύση ούτε υποκατάστατα εμπορεύματα ή υπηρεσίες για οποιονδήποτε από τους ακόλουθους λόγους:
 - i) διότι η απαίτηση αφορά έργο τέχνης,
 - ii) λόγω της προστασίας διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δικαιωμάτων δημιουργού ή άλλων αποκλειστικών δικαιωμάτων ή
 - iii) ελλείψει ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

- γ) για συμπληρωματικές παραδόσεις εμπορευμάτων ή υπηρεσιών από τον αρχικό προμηθευτή που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή για τα εν λόγω συμπληρωματικά εμπορεύματα ή υπηρεσίες:
- i) δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, όπως απαιτήσεις αμοιβαίας αντικατάστασης ή διαλειτουργικότητας με υφιστάμενο εξοπλισμό, λογισμικό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις η προμήθεια των οποίων έγινε στο πλαίσιο της αρχικής σύμβασης, και
 - ii) θα επέφερε σημαντικές δυσχέρειες ή ουσιαστικό διπλασιασμό του κόστους για τον αναθέτοντα φορέα,
- δ) στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο, εφόσον, για λόγους εξαιρετικά επείγουσας ανάγκης που προκύπτει λόγω απρόβλεπτων για τον αναθέτοντα φορέα γεγονότων, η διεξαγωγή διαγωνισμού με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία δεν θα επέτρεπε την εμπρόθεση παραλαβή των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών,
- ε) για εμπορεύματα που αποκτώνται σε αγορά βασικών εμπορευμάτων,
- στ) όταν ο αναθέτων φορέας προμηθεύεται πρωτότυπο ή πρώτο προϊόν ή υπηρεσία που έχει αναπτυχθεί μετά από αίτημά του κατά τη διάρκεια και για τον σκοπό συγκεκριμένης σύμβασης για έρευνα, πείραμα, μελέτη ή πρωτότυπη ανάπτυξη. Η πρωτότυπη ανάπτυξη πρώτου προϊόντος ή πρώτης υπηρεσίας μπορεί να περιλαμβάνει περιορισμένη παραγωγή ή παροχή προκειμένου να συμπεριληφθούν τα αποτελέσματα των επιτόπιων δοκιμών και να καταδειχθεί ότι το προϊόν ή η υπηρεσία είναι κατάλληλα για μαζική παραγωγή ή παροχή σε αποδεκτά πρότυπα ποιότητας, αλλά δεν περιλαμβάνει μαζική παραγωγή ή παροχή για την εξασφάλιση εμπορικής βιωσιμότητας ή για την ανάκτηση του κόστους έρευνας και ανάπτυξης,
- ζ) για προμήθειες που πραγματοποιούνται υπό εξαιρετικά ευνοϊκές προϋποθέσεις, οι οποίες προκύπτουν μόνο σε πολύ βραχυπρόθεση κλίμακα στην περίπτωση ασυνήθιστης εκποίησης, π.χ. από εκκαθάριση, διαχείριση περιουσίας ή πτώχευση, και όχι για συνήθεις αγορές από τακτικούς προμηθευτές, ή
- η) όταν η σύμβαση ανατίθεται στον επιτυχόντα διαγωνισμού μελετών, υπό την προϋπόθεση ότι:
- i) ο διαγωνισμός έχει διοργανωθεί κατά τρόπο που συνάδει με τις αρχές του παρόντος κεφαλαίου, ιδίως όσον αφορά τη δημοσίευση προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης, και
 - ii) οι συμμετέχοντες αξιολογούνται από ανεξάρτητη κριτική επιτροπή με σκοπό την ανάθεση σύμβασης μελετών στον επιτυχόντα.
2. Ο αναθέτων φορέας καταρτίζει γραπτή έκθεση για κάθε σύμβαση που ανατίθεται δυνάμει της παραγράφου 1. Η έκθεση περιλαμβάνει την ονομασία του αναθέτοντος φορέα, την αξία και το είδος των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και δήλωση στην οποία αναφέρονται οι συνθήκες και οι όροι που περιγράφονται στην παράγραφο 1 και δικαιολογούν τη χρήση διαγωνισμού με απευθείας ανάθεση.

Άρθρο 131

Ηλεκτρονικές δημοπρασίες

1. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές δημοπρασίες.
 2. Στο πλαίσιο ανοικτών διαδικασιών, διαδικασιών με απευθείας ανάθεση ή διαδικασιών με διαπραγμάτευση, ο αναθέτων φορέας δύνανται να αποφασίσει ότι η ανάθεση της σύμβασης θα γίνει κατόπιν ηλεκτρονικής δημοπρασίας, εφόσον μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια η συγγραφή υποχρεώσεων.
- Η ηλεκτρονική δημοπρασία βασίζεται:
- α) μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται στην κατώτερη τιμή, ή
 - β) στις τιμές και/ή στις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα προσφορά.
3. Ο αναθέτων φορέας που αποφασίζει να διενεργήσει ηλεκτρονική δημοπρασία αναφέρει το στοιχείο αυτό στην προκήρυξη προβλεπόμενης σύμβασης.

Η συγγραφή υποχρεώσεων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) τα στοιχεία, οι αξίες των οποίων αποτελούν αντικείμενο της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικά κατά τρόπο ώστε να εκφράζονται σε αριθμούς ή ποσοστά,
- β) τα ενδεχόμενα όρια των τιμών που μπορούν να προσφερθούν, όπως αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης,

- γ) τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων κατά τη διάρκεια της ηλεκτρονικής δημοπρασίας και τη χρονική στιγμή που, ενδεχομένως, τίθενται στη διάθεσή τους,
- δ) τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής δημοπρασίας,
- ε) τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι προσφέροντες μπορούν να μειοδοτήσουν, και ιδίως τις κατ' ελάχιστον αποκλίσεις που, εφόσον συντρέχει περίπτωση, απαιτούνται προς τον σκοπό αυτό,
- στ) τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και για τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης.

4. Προτού προβεί σε ηλεκτρονική δημοπρασία, ο αναθέτων φορέας διενεργεί μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών σύμφωνα με το επιλεγμένο κριτήριο/τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα, με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, να υποβάλουν νέες τιμές και/ή νέες αξίες. Η πρόσκληση περιέχει όλες τις κατάλληλες πληροφορίες για τη σύνδεσή τους σε ατομική βάση με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και προσδιορίζει την ημερομηνία και την ώρα έναρξης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας. Η ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να διεξαχθεί σε διαδοχικές φάσεις. Η ηλεκτρονική δημοπρασία δεν είναι δυνατόν να αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

5. Όταν γίνεται η ανάθεση στην πλέον συμφέρουσα προσφορά, η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της προσφοράς του οικείου προσφέροντος. Στην πρόσκληση αναφέρεται και ο μαθηματικός τύπος που θα χρησιμοποιηθεί κατά την ηλεκτρονική δημοπρασία για την αυτόματη ανακατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες τιμές και/ή τις νέες αξίες που θα υποβληθούν. Ο μαθηματικός αυτός τύπος περιλαμβάνει τους συντελεστές στάθμισης όλων των κριτηρίων που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, σύμφωνα με την προκήρυξη του διαγωνισμού ή τη συγγραφή υποχρεώσεων. Προς τον σκοπό αυτό, οι ενδεχόμενες κλίμακες πρέπει να ανάγονται εκ των προτέρων σε μια συγκεκριμένη τιμή.

6. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τα πληροφοριακά στοιχεία που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την κατάταξή τους. Ακόμη, μπορούν να τους γνωστοποιούν και άλλα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με άλλες προσφερόμενες τιμές ή αξίες, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στη συγγραφή υποχρεώσεων. Μπορούν επίσης, ανά πάσα στιγμή, να ανακοινώνουν τον αριθμό των συμμετεχόντων σε δεδομένη φάση της δημοπρασίας. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

7. Οι αναθέτοντες φορείς περατώνουν την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) υποδεικνύοντας στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία την καθορισμένη ημερομηνία και ώρα, όπως ορίζεται εκ των προτέρων,
- β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις κατ' ελάχιστον αποκλίσεις με την επισήμανση από τους αναθέτοντες φορείς στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία της προθεσμίας που θα τηρήσουν μετά τη λήψη της τελευταίας προσφοράς πριν κλείσουν την ηλεκτρονική δημοπρασία,
- γ) όταν έχουν ολοκληρωθεί όλες οι φάσεις της δημοπρασίας, όπως καθορίζονται στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία.

8. Εάν οι αναθέτοντες φορείς αποφασίσουν να περατώσουν την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με το στοιχείο γ) της παραγράφου 7, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στο στοιχείο β) της εν λόγω παραγράφου, η πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία πρέπει να αναφέρει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης της δημοπρασίας.

9. Αφού περατώσουν την ηλεκτρονική δημοπρασία, οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τη σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 132, με βάση τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

10. Οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική δημοπρασία καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ή να τροποποιεί το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό έχει καθοριστεί στη δημοσίευση της προκήρυξης προβλεπόμενης σύμβασης και προσδιορίζεται στη συγγραφή υποχρεώσεων.

Άρθρο 132

Εξέταση προσφορών και ανάθεση των συμβάσεων

Εξέταση προσφορών

1. Ο αναθέτων φορέας λαμβάνει, αποσφραγίζει και εξετάζει όλες τις προσφορές βάσει διαδικασιών που εγγυώνται τη δίκαιη και αμερόληπτη διαδικασία σύναψης σύμβασης, καθώς και το απόρρητο των προσφορών.

2. Ο αναθέτων φορέας δεν επιβάλλει κυρώσεις σε οποιονδήποτε προμηθευτή του οποίου η προσφορά ελήφθη μετά την παρέλευση της προκαθορισμένης χρονικής περιόδου για την παραλαβή προσφορών, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται αποκλειστικά σε λανθασμένη διαχείριση από την πλευρά του αναθέτοντος φορέα.

3. Όταν ο αναθέτων φορέας παρέχει σε προμηθευτή τη δυνατότητα να διορθώσει ακούσια τυπικά σφάλματα μεταξύ του διαστήματος από την αποσφράγιση των προσφορών έως την ανάθεση της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας παρέχει την ίδια δυνατότητα σε όλους τους συμμετέχοντες προμηθευτές.

Ανάθεση συμβάσεων

4. Προκειμένου να εξεταστεί ενόψει ενδεχόμενης ανάθεσης, η προσφορά υποβάλλεται εγγράφως και, κατά τον χρόνο της αποσφράγισης, συνάδει με τις ουσιώδεις απαιτήσεις που καθορίζονται στις προκηρύξεις και στα τεύχη δημοπράτησης και υποβάλλεται από προμηθευτή ο οποίος πληροί τους όρους συμμετοχής.

5. Εκτός εάν αποφασίσει ότι η ανάθεση της σύμβασης αντιβαίνει στο δημόσιο συμφέρον, ο αναθέτων φορέας αναθέτει τη σύμβαση στον προμηθευτή για τον οποίο έχει διαπιστωθεί ότι είναι ικανός να εκπληρώσει τους όρους της σύμβασης και ο οποίος, αποκλειστικά βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που καθορίζονται στις προκηρύξεις και στα τεύχη δημοπράτησης:

α) έχει υποβάλει την πλέον συμφέρουσα προσφορά ή

β) σε περίπτωση που η τιμή αποτελεί το μοναδικό κριτήριο, έχει προσφέρει τη χαμηλότερη τιμή.

6. Σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας λάβει προσφορά σε τιμή ασυνήθιστα χαμηλότερη από τις τιμές των άλλων προσφορών που έχουν υποβληθεί, δύναται να εξακριβώσει αν ο προμηθευτής πληροί τους όρους συμμετοχής και είναι σε θέση να εκπληρώσει τους όρους της σύμβασης.

7. Ο αναθέτων φορέας δεν κάνει χρήση δικαιωμάτων προαίρεσης, δεν ακυρώνει διαδικασία σύναψης σύμβασης ούτε τροποποιεί συμβάσεις που έχουν ανατεθεί κατά τρόπο που καταστρατηγεί τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από το παρόν κεφάλαιο.

Άρθρο 133

Διαφάνεια των πληροφοριών που αφορούν συμβάσεις

Πληροφορίες που παρέχονται σε προμηθευτές

1. Ο αναθέτων φορέας ενημερώνει πάραυτα τους συμμετέχοντες προμηθευτές για τις αποφάσεις του όσον αφορά την ανάθεση των συμβάσεων και, κατόπιν αιτήματος προμηθευτή, το πράττει εγγράφως. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 134, ο αναθέτων φορέας γνωστοποιεί, κατόπιν αιτήματος, στους μη επιλεγέντες προμηθευτές τους λόγους για τους οποίους ο φορέας δεν επέλεξε την προσφορά τους, καθώς και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς.

Δημοσίευση των πληροφοριών σχετικά με την ανάθεση

2. Το αργότερο εντός 72 ημερών από την ανάθεση κάθε σύμβασης που καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο, ο αναθέτων φορέας δημοσιεύει ανακοίνωση στο κατάλληλο έντυπο ή ηλεκτρονικό μέσο που αναφέρεται στο μέρος 2 του παραρτήματος IV. Όταν ο φορέας δημοσιεύει την ανακοίνωση αποκλειστικά σε ηλεκτρονικό μέσο, οι πληροφορίες παραμένουν άμεσα διαθέσιμες για εύλογο χρονικό διάστημα. Η ανακοίνωση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) περιγραφή των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης,

β) την ονομασία και τη διεύθυνση του αναθέτοντος φορέα,

γ) την επωνυμία και τη διεύθυνση του επιλεγέντος προμηθευτή,

δ) την αξία της επιλεγείσας προσφοράς ή την υψηλότερη και τη χαμηλότερη προσφορά που ελήφθησαν υπόψη για την ανάθεση της σύμβασης,

ε) την ημερομηνία της ανάθεσης και

στ) το είδος της μεθόδου σύναψης σύμβασης που χρησιμοποιήθηκε και, στις περιπτώσεις στις οποίες διενεργήθηκε διαγωνισμός με απευθείας ανάθεση, σύμφωνα με το άρθρο 130, περιγραφή των περιστάσεων που δικαιολογούν τη χρήση αυτού του είδους διαγωνισμού.

Τήρηση τευχών δημοπράτησης, εκθέσεων και ηλεκτρονικής ιχνηλασιμότητας

3. Οι αναθέτοντες φορείς τηρούν, για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών από την ημερομηνία ανάθεσης σύμβασης:
- α) τα τεύχη δημοπράτησης και τις εκθέσεις των διαδικασιών του διαγωνισμού και των αναθέσεων συμβάσεων που αφορούν καλυπτόμενη σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων που απαιτούνται βάσει του άρθρου 130, και
 - β) στοιχεία που διασφαλίζουν την κατάλληλη ιχνηλασιμότητα της σύναψης καλυπτόμενης σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 134

Κοινοποίηση πληροφοριών

Παροχή πληροφοριών στα μέρη

1. Κάθε μέρος παρέχει πάραυτα, κατόπιν αιτήματος του άλλου μέρους, τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες προκειμένου να διαπιστωθεί αν η σύμβαση συνήφθη αδιάβλητα, αμερόληπτα και σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς. Στις περιπτώσεις που η κοινοποίηση των εν λόγω πληροφοριών ενδέχεται να θίξει τον ανταγωνισμό σε μεταγενέστερους διαγωνισμούς, το μέρος που λαμβάνει τις πληροφορίες δεν τις κοινοποιεί σε άλλους προμηθευτές παρά μόνον κατόπιν διαβούλευσης με το μέρος που τις παρέσχε και σε συμφωνία με αυτό.

Απαγόρευση κοινοποίησης πληροφοριών

2. Κατά παρέκκλιση τυχόν άλλης διάταξης του παρόντος κεφαλαίου, τα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων τους, δεν κοινοποιούν σε κανέναν προμηθευτή πληροφορίες που θα μπορούσαν να βλάψουν τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών.

3. Καμία διάταξη του παρόντος κεφαλαίου δεν θεωρείται ότι επιβάλλει στα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αναθετότων φορέων, των αρχών και των οργάνων προσφυγής τους, την υποχρέωση να κοινοποιούν εμπιστευτικές πληροφορίες, η κοινοποίηση των οποίων ενδέχεται:

- α) να παρεμποδίσει την επιβολή του νόμου,
- β) να θίξει τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών,
- γ) να θίξει τα έννομα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένων προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας ή
- δ) να είναι, με άλλο τρόπο, αντίθετη στο δημόσιο συμφέρον.

Άρθρο 135

Εγγώριες διαδικασίες προσφυγής

1. Κάθε μέρος προβλέπει έγκαιρη, αποτελεσματική, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διοικητική ή δικαστική διαδικασία προσφυγής, η οποία επιτρέπει στους προμηθευτές, στο πλαίσιο καλυπτόμενων συμβάσεων για τις οποίες έχουν ή είχαν συμφέρον οι προμηθευτές, να ασκήσουν προσφυγή:

- α) για παραβίαση του παρόντος κεφαλαίου ή
- β) σε περίπτωση που ο προμηθευτής δεν έχει δικαίωμα άσκησης άμεσης προσφυγής για παραβίαση του παρόντος κεφαλαίου δυνάμει του εθνικού δικαίου του υιγόμενου μέρους, για μη τήρηση των μέτρων που έχει θεσπίσει το μέρος για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου.

2. Οι δικονομικοί κανόνες που διέπουν όλες τις προσφυγές δυνάμει της παραγράφου 1 δημοσιεύονται εγγράφως και δημοσιοποιούνται.

3. Σε περίπτωση καταγγελίας από προμηθευτή, στο πλαίσιο καλυπτόμενης σύμβασης για την οποία έχει ή είχε συμφέρον ο προμηθευτής, σχετικά με παραβίαση ή παράλειψη σύμφωνα με την παράγραφο 1, το μέρος του αναθέτοντος φορέα που συνάπτει τη σύμβαση παροτρύνει τον φορέα και τον προμηθευτή να επιλύουν την επίλυση του ζητήματος μέσω διαβουλεύσεων. Ο φορέας προβαίνει σε αμερόληπτη και έγκαιρη εξέταση όλων των καταγγελιών αυτού του είδους κατά τρόπο ώστε να μην θίγεται η συμμετοχή του προμηθευτή σε τρέχουσα ή μελλοντική διαδικασία σύναψης σύμβασης ούτε το δικαίωμά του να ζητεί τη λήψη διορθωτικών μέτρων στο πλαίσιο της διοικητικής ή της δικαστικής διαδικασίας προσφυγής.

4. Σε κάθε προμηθευτή παρέχεται επαρκής προθεσμία για την κατάρτιση και την υποβολή προσφυγής, η οποία σε καμία περίπτωση δεν είναι μικρότερη από δέκα ημέρες από την ημερομηνία κατά την οποία του γνωστοποιήθηκε, ή έπρεπε ευλόγως να του έχει γνωστοποιηθεί, το έρεισμα της προσφυγής.

5. Κάθε μέρος συστήνει ή ορίζει τουλάχιστον μία ανεξάρτητη διοικητική ή δικαστική αρχή, ανεξάρτητη από τους αναθέτοντες φορείς του, επιφορτισμένη με την παραλαβή και εξέταση προσφυγών που υποβάλλουν προμηθευτές στο πλαίσιο καλυπτόμενης σύμβασης.

6. Σε περίπτωση που η προσφυγή εξετάζεται αρχικά από όργανο άλλο από την αρχή που αναφέρεται στην παράγραφο 5, το οικείο μέρος μεριμνά ώστε ο προμηθευτής να μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά της αρχικής απόφασης ενώπιον ανεξάρτητης διοικητικής ή δικαστικής αρχής, ανεξάρτητης από τον αναθέτοντα φορέα η σύμβαση του οποίου αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής.

7. Κάθε μέρος διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις οργάνου προσφυγής που δεν είναι δικαστήριο υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο ή ότι το εν λόγω όργανο διαθέτει διαδικασίες οι οποίες προβλέπουν ότι:

- α) ο αναθέτων φορέας απαντά εγγράφως στην προσφυγή και κοινοποιεί όλα τα σχετικά έγγραφα στο όργανο προσφυγής,
- β) οι συμμετέχοντες στη διαδικασία (εφεξής «συμμετέχοντες») έχουν το δικαίωμα ακρόασης πριν αποφανθεί το όργανο προσφυγής,
- γ) οι συμμετέχοντες έχουν το δικαίωμα να εκπροσωπούνται και να συνοδεύονται,
- δ) οι συμμετέχοντες έχουν πρόσβαση σε όλες τις διαδικασίες,
- ε) οι συμμετέχοντες έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη διεξαγωγή δημόσιας διαδικασίας και την παρουσία μαρτύρων και
- στ) οι αποφάσεις ή συστάσεις του οργάνου προσφυγής παρέχονται εγκαίρως και εγγράφως, και αιτιολογούνται.

8. Κάθε μέρος θεσπίζει ή τηρεί διαδικασίες οι οποίες προβλέπουν:

- α) άμεσα προσωρινά μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η δυνατότητα του προμηθευτή να συμμετάσχει στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και
- β) σε περίπτωση που το όργανο προσφυγής αποφανθεί ότι υπήρξε παραβίαση ή παράλειψη κατά την έννοια της παραγράφου 1, διορθωτικά μέτρα ή αποζημίωση για τις απώλειες ή τις ζημιές που έχουν προκληθεί, η οποία μπορεί να περιορίζεται είτε στο κόστος κατάρτισης της προσφοράς είτε στο κόστος της προσφυγής ή και στα δύο.

9. Τα άμεσα προσωρινά μέτρα που αναφέρονται στο στοιχείο α) της παραγράφου 8 ενδέχεται να οδηγήσουν σε αναστολή της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Στις διαδικασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 8 δύναται να προβλέπεται ότι, όταν πρέπει να αποφασιστεί η σκοπιμότητα εφαρμογής των εν λόγω μέτρων, είναι δυνατόν να λαμβάνονται υπόψη επιτακτικές αρνητικές συνέπειες για τα οικεία συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου συμφέροντος. Η μη λήψη μέτρων πρέπει να αιτιολογείται εγγράφως.

Άρθρο 136

Τροποποιήσεις και διορθώσεις της κάλυψης

1. Κάθε μέρος δύναται να προτείνει τροποποίηση ή διόρθωση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα III και αφορούν το εν λόγω μέρος.

Τροποποιήσεις

2. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών προτείνει τροποποίηση, το εν λόγω μέρος:

- α) προβαίνει εγγράφως σε σχετική κοινοποίηση προς το άλλο μέρος και
- β) περιλαμβάνει στην κοινοποίηση πρόταση προς το άλλο μέρος σχετικά με κατάλληλες αντισταθμιστικές προσαρμογές για τη διατήρηση πεδίου κάλυψης συγκρίσιμου με εκείνο που υπήρχε πριν από την τροποποίηση.

3. Κατά παρέκκλιση του στοιχείου β) της παραγράφου 2, το ενδιαφερόμενο μέρος δεν υποχρεούται να προβλέψει αντισταθμιστικές προσαρμογές εάν:

- α) η εν λόγω τροποποίηση είναι ήσσονος σημασίας ως προς τις επιπτώσεις της ή
- β) η τροποποίηση καλύπτει φορέα επί του οποίου το μέρος ουσιαστικά δεν ασκεί πλέον έλεγχο ή επιρροή.

4. Το άλλο μέρος θεωρείται ότι αποδέχεται την τροποποίηση, μεταξύ άλλων για τους σκοπούς του κεφαλαίου 14 («Επίλυση διαφορών») του παρόντος τίτλου, εκτός εάν προβάλει εγγράφως ένσταση, εντός 45 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 2, σύμφωνα με την οποία:

- α) η προσαρμογή που προτείνεται δυνάμει του στοιχείου β) της παραγράφου 2 δεν είναι ικανή να διατηρήσει σε συγκρίσιμο επίπεδο το αμοιβαίως αποδεκτό πεδίο κάλυψης,
- β) η τροποποίηση δεν είναι ήσσονος σημασίας ως προς τις επιπτώσεις της δυνάμει του στοιχείου α) της παραγράφου 3 ή
- γ) η τροποποίηση δεν καλύπτει φορέα επί του οποίου το μέρος ουσιαστικά δεν ασκεί πλέον έλεγχο ή επιρροή δυνάμει του στοιχείου β) της παραγράφου 3.

Διορθώσεις

5. Οι κατωτέρω αλλαγές στα μέρη 1 έως 3 του παραρτήματος III λογίζονται ως διόρθωση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγουν το αμοιβαίως αποδεκτό πεδίο κάλυψης που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο:

- α) αλλαγή της ονομασίας φορέα,
- β) συγχώνευση δύο ή περισσότερων φορέων που περιλαμβάνονται στο ίδιο μέρος του παραρτήματος III και
- γ) ο διαχωρισμός φορέα σε δύο ή περισσότερους φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι οι νέοι φορείς προστίθενται στο ίδιο μέρος του παραρτήματος III στο οποίο περιλαμβάνεται ο αρχικός φορέας.

6. Το μέρος το οποίο προτείνει διόρθωση προβαίνει σε σχετική κοινοποίηση προς το άλλο μέρος ανά διετία, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου ⁽¹⁾.

7. Κάθε μέρος μπορεί να κοινοποιήσει στο άλλο μέρος ένσταση κατά προτεινόμενης διόρθωσης εντός 45 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης που αναφέρεται στην παράγραφο 6. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών υποβάλει ένσταση, παραθέτει τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι η προτεινόμενη διόρθωση δεν συνιστά τροποποίηση κατά την έννοια της παραγράφου 5 και περιγράφει τις επιπτώσεις της προτεινόμενης διόρθωσης στο αμοιβαίως αποδεκτό πεδίο κάλυψης που προβλέπεται στην παρούσα συμφωνία. Εάν δεν υποβληθεί ένσταση εντός 45 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, θεωρείται ότι το μέρος συμφωνεί με την προτεινόμενη διόρθωση.

Επιτροπή Συνεργασίας

8. Εάν δεν υποβληθεί ένσταση κατά προτεινόμενης τροποποίησης ή διόρθωσης εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις παραγράφους 4 και 7, η Επιτροπή Συνεργασίας τροποποιεί το παράρτημα III κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει την εν λόγω τροποποίηση ή διόρθωση. Η τροποποίηση ή διόρθωση τίθεται σε ισχύ από την επομένη της ημερομηνίας λήξης της περιόδου που αναφέρεται στις παραγράφους 4 και 7.

9. Εάν υποβληθεί ένσταση κατά προτεινόμενης τροποποίησης ή διόρθωσης, η Επιτροπή Συνεργασίας θέτει το θέμα προς συζήτηση. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να αποφασίσει να εγκρίνει τροποποίηση ή διόρθωση και να τροποποιήσει αναλόγως το παράρτημα III.

Άρθρο 137

Μεταβατική περίοδος

Το παρόν κεφάλαιο αρχίζει να εφαρμόζεται πέντε έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου. Για τα εμπορεύματα που περιλαμβάνονται στο μέρος 4 του παραρτήματος III και για τις υπηρεσίες που καλύπτονται από το μέρος 6 του παραρτήματος III, το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται οκτώ έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου.

⁽¹⁾ Θεωρείται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εκπληρώνει την εν λόγω υποχρέωση εφόσον κοινοποιεί τυχόν διορθώσεις στη Δημοκρατία του Καζαχστάν παράλληλα με τον κύκλο κοινοποιήσεων στο πλαίσιο της συμφωνίας του ΠΟΕ περί δημοσίων συμβάσεων προμηθειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Πρώτες ύλες και ενέργεια

Άρθρο 138

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «πρώτες ύλες»: οι ουσίες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων, εξαιρουμένων των ενεργειακών προϊόντων, των μεταποιημένων αλιευτικών ή γεωργικών προϊόντων, αλλά συμπεριλαμβανομένων του φυσικού ελαστικού (καουτσούκ), των ακατέργαστων δερμάτων, ξυλείας και ξυλοπολτού, μεταξιού, μαλλιού, βαμβακιού και άλλων υλικών από φυτικές ίνες,
- β) «ενεργειακά προϊόντα»: βάσει του εναρμονισμένου συστήματος περιγραφής και κωδικοποίησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων και της Συνδυασμένης Ονοματολογίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το φυσικό αέριο, το υγροποιημένο φυσικό αέριο, το υγροποιημένο αέριο πετρελαίου (υγραέριο) (ΕΣ 27.11), το ηλεκτρικό ρεύμα (κωδικός ΕΣ 27.16), το αργό πετρέλαιο και τα πετρελαιοειδή (κωδικοί HS 27.09-27.10 και 27.13-27.15 αντιστοίχως), καθώς και ο άνθρακας και άλλα στερεά καύσιμα (κωδικός ΕΣ 27.01-27.04),
- γ) «εταιρική σχέση»: η νομική οντότητα η οποία συνιστά εμπορική οργάνωση υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο ενός εκ των μερών, όπως, ενδεικτικά, εταιρεία, οικονομικός συνασπισμός μεγάλων επιχειρήσεων, προσωπική εταιρεία, κοινή επιχείρηση ή ένωση,
- δ) «πάροχος υπηρεσιών»: ο πάροχος υπηρεσιών σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 40 στοιχείο ιζ),
- ε) «μέτρο»: οποιοδήποτε μέτρο σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 40 στοιχείο α),
- στ) «μεταφορά»: η μεταφορά και διανομή ενεργειακών προϊόντων μέσω των αγωγών μεταφοράς πετρελαίου και πετρελαιοειδών, καθώς και φυσικού αερίου υψηλής πίεσης, μέσω δικτύων και γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης, σιδηροδρομικών και οδικών δικτύων και άλλων εγκαταστάσεων διακίνησης ενεργειακών προϊόντων,
- ζ) «μη εξουσιοδοτημένη παραλαβή»: η δραστηριότητα που συνίσταται στην παράνομη παραλαβή ενεργειακών προϊόντων από τους αγωγούς μεταφοράς πετρελαίου και πετρελαιοειδών, καθώς και φυσικού αερίου υψηλής πίεσης, από δίκτυα και γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης, σιδηροδρομικά και οδικά δίκτυα και άλλες εγκαταστάσεις διακίνησης ενεργειακών προϊόντων,
- η) «κατάσταση έκτακτης ανάγκης»: κατάσταση η οποία προκαλεί σημαντική διαταραχή ή φυσική διακοπή του εφοδιασμού φυσικού αερίου, πετρελαίου ή ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, συμπεριλαμβανομένου του εφοδιασμού μέσω τρίτων χωρών διαμετακόμισης, ή κατάσταση εξαιρετικά υψηλής ζήτησης ενεργειακών προϊόντων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν για την αντιμετώπιση της οποίας δεν επαρκούν τα μέτρα της αγοράς και πρέπει να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα που δεν βασίζονται στην αγορά,
- θ) «απαίτηση τοπικού περιεχομένου» νοείται:
- i) όσον αφορά τα εμπορεύματα, απαίτηση βάσει της οποίας μια επιχείρηση υποχρεούται να αγοράζει ή να χρησιμοποιεί εμπορεύματα εγχώριας προέλευσης ή από εγχώρια πηγή, και η οποία ορίζεται σε σχέση είτε με συγκεκριμένα προϊόντα ή με τον όγκο ή την αξία των προϊόντων είτε με ποσοστό του όγκου ή της αξίας της τοπικής της παραγωγής,
- ii) όσον αφορά τις υπηρεσίες, απαίτηση η οποία περιορίζει την επιλογή του παρόχου υπηρεσιών ή της παρεχόμενης υπηρεσίας εις βάρος των υπηρεσιών ή των παρόχων υπηρεσιών του άλλου μέρους,
- ι) «κρατική επιχείρηση»: κάθε επιχείρηση η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα και στην οποία ένα εκ των μερών κατέχει άμεσα ή έμμεσα, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, ποσοστό άνω του 50 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή των ψήφων που συνδέονται με τα μερίδια που εκδίδει η επιχείρηση,
- ια) «νομικό πρόσωπο»: κάθε νομικό πρόσωπο σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 40 στοιχείο δ),
- ιβ) «νομικό πρόσωπο μέρους»: κάθε νομικό πρόσωπο σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 40 στοιχείο ε).

Άρθρο 139

Ρύθμιση των τιμών

1. Τα μέρη θέτουν ως στόχο οι τιμές για την προμήθεια πρώτων υλών ή ενεργειακών προϊόντων σε βιομηχανικούς χρήστες, εφόσον υπόκεινται σε κρατική ρύθμιση από ένα μέρος, να διασφαλίζουν την ανάκτηση του κόστους και την αποκόμιση εύλογου κέρδους.

2. Εάν η τιμή για τις πρώτες ύλες ή τα ενεργειακά προϊόντα που πωλούνται στην εγχώρια αγορά είναι διαφορετική από την τιμή εξαγωγής για το ίδιο προϊόν, το εξάγον μέρος παρέχει, κατόπιν αιτήματος του άλλου μέρους, πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαφορές, εξαιρουμένου του κόστους μεταφοράς και των φόρων εξαγωγής.

Άρθρο 140

Εμπορικά και εξαγωγικά μονοπώλια

Τα μέρη δεν διατηρούν ούτε δημιουργούν εμπορικό ή εξαγωγικό μονοπώλιο πρώτων υλών ή ενεργειακών προϊόντων, εξαιρουμένης της περίπτωσης στην οποία ένα εκ των μερών ασκεί το οικείο δικαίωμα προτεραιότητας (προτίμησης) για την αγορά ακατέργαστου και ξηρού αερίου και χρυσού.

Άρθρο 141

Πρόσβαση και δικαιώματα όσον αφορά την αναζήτηση, εξερεύνηση και εξόρυξη υδρογονανθράκων (αργό πετρέλαιο και φυσικό αέριο)

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θίγει την πλήρη κυριαρχία των μερών δυνάμει του διεθνούς δικαίου επί των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που βρίσκονται στο έδαφός τους και στα εσωτερικά, αρχιπελαγικά και χωρικά ύδατά τους, ούτε τα κυριαρχικά δικαιώματά τους για τους σκοπούς της εξερεύνησης και εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που βρίσκονται εντός των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών και της υφαλοκρηπίδας τους.

2. Τα μέρη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τις περιοχές εντός του εδάφους του, καθώς και εντός των εσωτερικών, αρχιπελαγικών και χωρικών υδάτων τους, των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών και της υφαλοκρηπίδας τους που θα διατεθούν για την άσκηση των δραστηριοτήτων αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων.

3. Για κάθε κυρίαρχη απόφαση μέρους, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 2, κάθε μέρος διασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις του άλλου μέρους δεν υφίστανται διακριτική μεταχείριση όσον αφορά την πρόσβαση και την άσκηση των δικαιωμάτων αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων, υπό την προϋπόθεση ότι η ενδιαφερόμενη επιχείρηση είναι εγκατεστημένη με τη μορφή νομικού προσώπου στο έδαφος του μέρους υποδοχής που χορηγεί την πρόσβαση.

4. Κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει από επιχείρηση, στην οποία έχει χορηγηθεί έγκριση για την άσκηση των δραστηριοτήτων αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων, να καταβάλλει χρηματοδοτική συνεισφορά ή συνεισφορά σε υδρογονάνθρακες.

5. Τα μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι άδειες ή άλλες εγκρίσεις, μέσω των οποίων εκχωρείται σε μια επιχείρηση το δικαίωμα αναζήτησης, εξερεύνησης ή παραγωγής υδρογονανθράκων, χορηγούνται κατόπιν δημοσίευσης μέσω προκήρυξης διαδικασίας ή πρόσκλησης προς δυνητικά ενδιαφερόμενους αιτούντες των μερών να υποβάλουν αιτήσεις. Στην εν λόγω προκήρυξη προσδιορίζονται ο τύπος αδειας ή άλλης έγκρισης, η σχετική γεωγραφική περιοχή και η προτεινόμενη ημερομηνία ή προθεσμία για τη χορήγηση αδειας ή άλλων μορφών έγκρισης.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 5 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του δικαιώματος κρατικής επιχείρησης να αποκτά πρόσβαση και δικαιώματα όσον αφορά την αναζήτηση, εξερεύνηση και παραγωγή υδρογονανθράκων μέσω άμεσων διαπραγματεύσεων με το οικείο μέρος. Σε περίπτωση που κρατική επιχείρηση αποφασίσει να μεταβιβάσει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει το δικαίωμά της όσον αφορά την αναζήτηση, εξερεύνηση και παραγωγή υδρογονανθράκων, εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 3 και 5.

7. Όσον αφορά τους όρους αδειοδότησης και τη διαδικασία έγκρισης της αδειοδότησης, εφαρμόζεται το άρθρο 53.

Άρθρο 142

Προϋποθέσεις για τις επενδύσεις σε πρώτες ύλες και ενεργειακά προϊόντα

Προκειμένου να προωθήσουν τις επενδύσεις σε δραστηριότητες αναζήτησης, εξερεύνησης, εξόρυξης και εκμετάλλευσης πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων, τα μέρη:

α) δεν διατηρούν σε ισχύ ούτε θεσπίζουν μέτρα τα οποία προβλέπουν απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου που αφορούν προϊόντα, παρόχους υπηρεσιών, επενδυτές ή επενδύσεις του άλλου μέρους, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο πρωτόκολλο για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ και στους πίνακες ειδικών υποχρεώσεων GATS της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της,

- β) δεν διατηρούν σε ισχύ ούτε θεσπίζουν μέτρα βάσει των οποίων επιχείρηση του άλλου μέρους υποχρεούται να μεταβιβάσει ή να ασκεί από κοινού δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας προκειμένου να προβεί σε πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών ή στην υλοποίηση επενδύσεων στο έδαφος του εν λόγω μέρους. Δεν απαγορεύεται στα μέρη να διαπραγματεύονται συμβάσεις με επενδυτές που επιζητούν δικαιώματα αναζήτησης, εξερεύνησης, εξόρυξης και εκμετάλλευσης πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων προς μεταβίβαση σε εθελοντική βάση, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβάσεις συνάπτονται με όρους αγοράς και σε τιμή της αγοράς.

Άρθρο 143

Διαμετακόμιση

1. Τα μέρη λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διευκολύνουν τη διαμετακόμιση ενεργειακών προϊόντων, τηρουμένης της αρχής της ελευθερίας διαμετακόμισης, και σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφοι 1 και 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας.
2. Κάθε μέρος απαγορεύει τη μη εξουσιοδοτημένη παραλαβή πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων που διαμετακομίζονται ή μεταφέρονται μέσω του εδάφους του από οντότητα η οποία υπόκειται στον έλεγχο ή τη δικαιοδοσία του και λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την αντιμετώπιση της εν λόγω μη εξουσιοδοτημένης παραλαβής.

Άρθρο 144

Διακοπή

1. Τα μέρη λαμβάνουν όλα τα δυνατά μέτρα για να διασφαλίζουν ότι οι φορείς εκμετάλλευσης κύριων γραμμών διαμετακόμισης ενέργειας ή αγωγών και δικτύων μεταφοράς:
 - α) ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο τυχαίας διακοπής, μείωσης ή παύσης της διαμετακόμισης και/ή της μεταφοράς,
 - β) αποκαθιστούν αμέσως την κανονική λειτουργία της διαμετακόμισης ή μεταφοράς, σε περίπτωση τυχαίας διακοπής, μείωσης ή παύσης.
2. Σε περίπτωση διαφωνίας σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα αφορά τα μέρη ή μία ή περισσότερες οντότητες που υπόκεινται στον έλεγχο ή τη δικαιοδοσία ενός εκ των μερών, το μέρος μέσω του εδάφους του οποίου πραγματοποιείται η διαμετακόμιση, η μεταφορά, η παραλαβή και η αποθήκευση ενεργειακών προϊόντων ως τμήμα της διαδρομής μεταφοράς/διαμετακόμισης δεν διακόπτει ούτε μειώνει την εν λόγω διαμετακόμιση ούτε επιτρέπει σε οποιαδήποτε οντότητα που υπόκειται στον έλεγχο ή τη δικαιοδοσία του, να διακόψει ή να μειώσει την εν λόγω διαμετακόμιση, μεταφορά, παραλαβή και αποθήκευση ως τμήμα της διαδρομής μεταφοράς/διαμετακόμισης ενεργειακών προϊόντων πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο της σχετικής σύμβασης ή της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που καθορίζεται στο κεφάλαιο 14 (Διαδικασία επίλυσης διαφορών) του παρόντος τίτλου σχετικά με τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως ορίζονται στο άρθρο 138 παράγραφος 8, εκτός εάν ορίζεται ρητώς διαφορετικά σε σύμβαση ή άλλη συμφωνία που διέπει την εν λόγω διαμετακόμιση, μεταφορά, παραλαβή και αποθήκευση ως τμήμα της διαδρομής μεταφοράς/διαμετακόμισης.
3. Ένα μέρος δεν θεωρείται υπεύθυνο για τη διακοπή ή τη μείωση της διαμετακόμισης σύμφωνα με το παρόν άρθρο σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή εφόσον το εν λόγω μέρος δεν είναι σε θέση να προβεί σε προμήθεια ή διαμετακόμιση ενεργειακών αγαθών συνεπεία ενεργειών που αποδίδονται σε τρίτη χώρα ή σε οντότητα που τελεί υπό τον έλεγχο ή τη δικαιοδοσία τρίτης χώρας.

Άρθρο 145

Πρόσβαση σε δίκτυα και γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης

1. Κάθε μέρος παρέχει στις επιχειρήσεις του άλλου μέρους οι οποίες είναι εγκατεστημένες ως νομικά πρόσωπα στο έδαφος του μέρους που χορηγεί την πρόσβαση, πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στα δίκτυα και τις γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης που ανήκουν εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην κυριότητα του μέρους που χορηγεί την πρόσβαση ή που ρυθμίζονται από αυτό εντός των ορίων της διαθέσιμης ικανότητας των εν λόγω δικτύων και γραμμών. Η πρόσβαση αυτή χορηγείται κατά τρόπο δίκαιο και ισότιμο.
2. Κατά την εφαρμογή μέτρων που αφορούν τα εν λόγω δίκτυα και τις γραμμές μεταφοράς, το μέρος μεριμνά ώστε να τηρούνται οι ακόλουθες αρχές:
 - α) όλα τα νομοθετικά και κανονιστικά μέτρα σχετικά με τα τιμολόγια πρόσβασης και μεταφοράς διέπονται από απόλυτη διαφάνεια,

- β) τα μέτρα δεν εισάγουν διακρίσεις όσον αφορά τόσο την προέλευση της ηλεκτροπαραγωγής στο έδαφος του όσο και τον προορισμό της ηλεκτρικής ενέργειας και
- γ) εφαρμόζονται τιμολόγια μεταφοράς χωρίς διακρίσεις όσον αφορά τις επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Άρθρο 146

Ρυθμιστικές αρχές για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο

1. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι ορίζονται και εξουσιοδοτούνται από το κράτος ρυθμιστικές αρχές για τη ρύθμιση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στα αντίστοιχα εδάφη τους. Οι εν λόγω ρυθμιστικές αρχές είναι νομικά διακριτές και λειτουργικά ανεξάρτητες από κάθε άλλη δημόσια αρχή ή άλλον συμμετέχοντα στην αγορά.
2. Οι αποφάσεις της ρυθμιστικής αρχής και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται από αυτή είναι αμερόληπτες και ισχύουν έναντι όλων των συμμετεχόντων στην αγορά.
3. Συμμετέχων στην αγορά ο οποίος θίγεται από τυχόν απόφαση ρυθμιστικής αρχής έχει δικαίωμα προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον οργάνου προσφυγής. Εάν το όργανο προσφυγής δεν είναι ανεξάρτητο από τα εμπλεκόμενα μέρη ή δεν είναι δικαιοδοτικού χαρακτήρα, οι αποφάσεις του οργάνου προσφυγής υπόκεινται σε επανεξέταση από αμερόληπτη και ανεξάρτητη δικαστική αρχή. Στις αποφάσεις του οργάνου προσφυγής και της δικαστικής αρχής παρατίθεται γραπτώς η σχετική αιτιολόγηση. Τα μέρη μεριμνούν ώστε η τελική απόφαση του οργάνου προσφυγής ή της δικαστικής αρχής, ανάλογα με το ποια απόφαση θα εκδοθεί τελευταία, να εκτελείται με αποτελεσματικό τρόπο.

Άρθρο 147

Τομέας ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε μέτρα τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν το εμπόριο και τις επενδύσεις μεταξύ των μερών ως προς την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες μη ορυκτές πηγές, συμπεριλαμβανομένων της αιολικής, της ηλιακής και της υδροηλεκτρικής ενέργειας, αλλά όχι και ως προς τα προϊόντα από τα οποία παράγεται η ενέργεια αυτή.
2. Τα μέρη:
 - α) δεν διατηρούν σε ισχύ ούτε θεσπίζουν μέτρα τα οποία απαιτούν τη σύναψη εταιρικών σχέσεων με τοπικές εταιρείες, εκτός εάν οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις κρίνονται αναγκαίες για τεχνικούς λόγους και το μέρος που διατηρεί σε ισχύ ή θεσπίζει τα συγκεκριμένα μέτρα μπορεί να τεκμηριώσει αυτούς τους τεχνικούς λόγους εφόσον του το ζητήσει το άλλο μέρος,
 - β) διασφαλίζουν ότι τυχόν κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και αδειοδότησης, εφόσον ισχύουν, ιδίως όσον αφορά τον εξοπλισμό, τις μονάδες και τις σχετικές υποδομές δικτύων μεταφοράς, είναι αντικειμενικοί και διαφανείς, δεν είναι αυθαίρετοι και δεν εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των αιτούντων από το άλλο μέρος,
 - γ) μεριμνούν ώστε τα διοικητικά τέλη στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως τα τέλη που καταβάλλουν οι καταναλωτές, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού, οι αρχιτέκτονες, οι κατασκευαστές, οι υπεύθυνοι εγκατάστασης εξοπλισμού και οι προμηθευτές, να διέπονται από διαφάνεια και το ύψος τους να περιορίζεται στο κατά προσέγγιση κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών,
 - δ) διασφαλίζουν ότι η εισαγωγή και η χρήση των προϊόντων που προέρχονται από το άλλο μέρος ή η παροχή προϊόντων από προμηθευτές του άλλου μέρους υπόκεινται στις διατάξεις του κεφαλαίου 1 (Εμπορευματικές συναλλαγές) του παρόντος τίτλου,
 - ε) διασφαλίζουν ότι η παροχή υπηρεσιών από τους προμηθευτές του άλλου μέρους υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 53,
 - στ) εξασφαλίζουν ότι οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για τη σύνδεση και την πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας διέπονται από διαφάνεια και δεν εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των προμηθευτών του άλλου μέρους ή εις βάρος της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τα μέρη μεριμνούν για τη λήψη κατάλληλων μέτρων σχετικά με τα δίκτυα και την αγορά, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των περικοπών (περιορισμών) της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές,

ζ) δεν επιβάλλουν ούτε διατηρούν σε ισχύ απαίτηση:

- i) η οποία υποχρεώνει επιχείρηση του άλλου μέρους να αγοράζει ή να χρησιμοποιεί εμπορεύματα εγχώριας προέλευσης ή από εγχώρια πηγή του μέρους που επιβάλλει την απαίτηση και η οποία ορίζεται σε σχέση είτε με συγκεκριμένα προϊόντα ή με τον όγκο ή την αξία των προϊόντων είτε με ποσοστό του όγκου ή της αξίας της τοπικής του παραγωγής ή
- ii) η οποία περιορίζει τις αγορές της επιχείρησης ή τη χρήση εισαγόμενων προϊόντων εκ μέρους της σε ποσότητα που αντιστοιχεί στον όγκο ή στην αξία των τοπικών προϊόντων που εξάγει.

3. Εφόσον υπάρχουν διεθνή ή περιφερειακά πρότυπα όσον αφορά τον εξοπλισμό και τα συστήματα που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες και μη ορυκτές πηγές, τα μέρη χρησιμοποιούν τα εν λόγω πρότυπα ή τα σχετικά μέρη αυτών ως βάση των τεχνικών κανονισμών τους, εκτός από την περίπτωση στην οποία τα εν λόγω διεθνή πρότυπα ή τα σχετικά μέρη αυτών κρίνονται ως αναποτελεσματικά ή ακατάλληλα μέσα για την εκπλήρωση των επιδιωκόμενων θεμιτών στόχων. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας παραγράφου, αρμόδιοι διεθνείς φορείς τυποποίησης θεωρούνται ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) και η Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή (ΔΗΕ).

4. Κατά περίπτωση, τα μέρη καθορίζουν τεχνικούς κανονισμούς βάσει απαιτήσεων για προϊόντα οι οποίες αφορούν επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών επιδόσεων, και όχι σχεδιαστικά ή περιγραφικά χαρακτηριστικά.

5. Καμία από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν ή να επιβάλλουν μέτρα τα οποία είναι αναγκαία για την ασφαλή λειτουργία των αντιστοιχών ενεργειακών δικτύων ή για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να συσιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ εμπορευμάτων, παρόχων υπηρεσιών ή επενδυτών των μερών όταν επικρατούν παρόμοιες συνθήκες ή συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου και των επενδύσεων μεταξύ των μερών.

Άρθρο 148

Συνεργασία στους τομείς των πρώτων υλών και της ενέργειας

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 204 έως 208, τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τη συνεργασία και την προώθηση αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ τους στον τομέα του εμπορίου πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων.

2. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της απαγόρευσης των διακρίσεων και η εξασφάλιση κανόνων που δεν στρεβλώνουν το εμπόριο αποτελούν το βέλτιστο μέσο για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την υλοποίηση άμεσων ξένων επενδύσεων στην παραγωγή και το εμπόριο πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων. Γενικότερα, το εν λόγω περιβάλλον προάγει την αποδοτική κατανομή και την αποδοτική χρήση των πρώτων υλών και των ενεργειακών προϊόντων.

3. Η συνεργασία και η προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης καλύπτουν ζητήματα διμερών εμπορικών συναλλαγών, καθώς και ζητήματα κοινού συμφέροντος που απορρέουν από το διεθνές εμπόριο. Τα εν λόγω ζητήματα περιλαμβάνουν στρεβλώσεις του εμπορίου που έχουν αντίκτυπο στις παγκόσμιες αγορές, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά ζητήματα που συνδέονται ειδικά με το εμπόριο πρώτων υλών και ενεργειακών προϊόντων, καθώς και ζητήματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σύμφωνα με διεθνή αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού με ορυκτά από περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις και περιοχές υψηλού κινδύνου. Η συνεργασία και η προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης περιλαμβάνουν την ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο των τομέων των πρώτων υλών και της ενέργειας. Η παρούσα διάταξη δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιβάλλει την υποχρέωση στα μέρη να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία η γνωστοποίηση της οποίας κρίνουν ότι προσκρούει στα οικεία συμφέροντα ασφαλείας.

4. Κάθε μέρος δύναται να ζητήσει τη διοργάνωση *ad hoc* συνεδρίασης σχετικά με τους τομείς των πρώτων υλών και των ενεργειακών προϊόντων ή *ad hoc* συνόδου σχετικά με τους τομείς των πρώτων υλών και των ενεργειακών προϊόντων κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Επιτροπής Συνεργασίας. Η διμερής συνεργασία θα μπορούσε συμπληρωματικά, και κατά περίπτωση, να διευρυνθεί ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνει τα σχετικά πλειομερή ή πολυμερή φόρουμ στα οποία συμμετέχουν και τα δύο μέρη.

Άρθρο 149

Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης

1. Τα μέρη θεσπίζουν μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης για τη θέσπιση πρακτικών μέτρων τα οποία αποσκοπούν στην πρόληψη και την ταχεία ανταπόκριση σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή σε επειλουμένη κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

2. Τα μέρη αναλαμβάνουν από κοινού δράσεις για:
- α) τη διενέργεια έγκαιρης αξιολόγησης των δυνητικών κινδύνων και προβλημάτων σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση φυσικού αερίου, πετρελαίου ή ηλεκτρικής ενέργειας και
 - β) την πρόληψη ή την ταχεία αντίδραση σε περίπτωση κατάστασης έκτακτης ανάγκης ή επηρεαζόμενης κατάστασης έκτακτης ανάγκης.
3. Εάν ένα εκ των μερών λάβει γνώση κατάστασης έκτακτης ανάγκης ή κατάστασης που θα μπορούσε κατά την άποψή του να οδηγήσει σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, το μέρος αυτό ειδοποιεί σχετικά το άλλο μέρος το συντομότερο δυνατόν.
4. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, τα μέρη συμφωνούν ότι ως αρμόδιοι φορείς νοούνται το μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι αρμόδιο για θέματα ενέργειας και ο αρμόδιος υπουργός της Δημοκρατίας του Καζαχστάν για τα αντίστοιχα θέματα ενέργειας.
5. Κατόπιν ειδοποιήσεως, τα μέρη προβαίνουν σε ανταλλαγή των οικείων αξιολογήσεων της κατάστασης.
6. Εντός τριών ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία της ειδοποίησης, κάθε μέρος δύναται να ζητήσει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με σκοπό:
- α) την εκπόνηση κοινής αξιολόγησης της κατάστασης,
 - β) την κατάρτιση συστάσεων για την εξάλειψη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της κατάστασης έκτακτης ανάγκης,
 - γ) τη δημιουργία ειδικής ομάδας παρακολούθησης, μεταξύ άλλων, για την παρακολούθηση των ροών ενέργειας στα σχετικά σημεία της συγκεκριμένης υποδομής.
7. Τα μέρη συνεργάζονται, κατά περίπτωση, με τρίτες χώρες για την εξάλειψη της απειλής κατάστασης έκτακτης ανάγκης ή για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.
8. Σε περίπτωση που η κατάσταση έκτακτης ανάγκης εμμένει, κάθε μέρος μπορεί να κινήσει τη διαδικασία επίλυσης διαφορών σε σχέση με καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με τον ειδικό μηχανισμό που προβλέπεται στο κεφάλαιο 14 («Επίλυση διαφορών») του παρόντος τίτλου.
9. Από τη χρονική στιγμή της ειδοποίησης και μετά, τα μέρη δεν αναλαμβάνουν οποιαδήποτε δράση η οποία μπορεί να οξύνει ή να εντείνει την κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ανάλογα με τη δεδομένη κατάσταση.
10. Στο πλαίσιο των διαδικασιών επίλυσης διαφορών, τα μέρη δεν βασίζονται ούτε προσκομίζουν ως αποδεικτικά στοιχεία τα ακόλουθα:
- α) θέσεις που λήφθηκαν ή προτάσεις που υποβλήθηκαν από το άλλο μέρος κατά τη διάρκεια διαδικασίας που προβλέπεται στο παρόν άρθρο ή
 - β) οποιαδήποτε δήλωση ότι το άλλο μέρος είναι διατεθειμένο να αποδεχτεί λύση για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που αναφέρεται στο παρόν άρθρο.
11. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να καταρτίσει, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, λεπτομερείς εκτελεστικές διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 150

Εξαιρέσεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη τυχόν εξαιρέσεων, επιφυλάξεων ή περιορισμών που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία.
2. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται ούτε σε έργα έρευνας και ανάπτυξης ούτε σε έργα επίδειξης που υλοποιούνται σε μη εμπορική κλίμακα.
3. Καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν ή να επιβάλλουν μέτρα τα οποία είναι αναγκαία για την ασφαλή λειτουργία των ενεργειακών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων εγκαταστάσεων μεταφοράς και παραγωγής ενέργειας για λόγους εθνικής ή δημόσιας ασφάλειας, μεταξύ άλλων για την πρόληψη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και την αντίδραση σε αυτές, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να συνιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ εμπορευμάτων, παρόχων υπηρεσιών ή επενδυτών των μερών όταν επικρατούν παρόμοιες συνθήκες ή συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου και των επενδύσεων μεταξύ των μερών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη**Άρθρο 151****Πλαίσιο και στόχοι**

1. Τα μέρη επικαλούνται το Πρόγραμμα Δράσης 21 της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών του 1992 για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, τη διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) του 1998 για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία, το σχέδιο εφαρμογής του Γιοχάνεσμπουργκ του 2002 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την υπουργική διακήρυξη του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών του 2006 για την επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, τη διακήρυξη της ΔΟΕ του 2008 σχετικά με την κοινωνική δικαιοσύνη για μια έντιμη παγκοσμιοποίηση και το έγγραφο αποτελεσμάτων της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών του 2012 για τη βιώσιμη ανάπτυξη με τίτλο «The Future We Want» (Το μέλλον που θέλουμε), το οποίο προσαρτάται στην απόφαση 66/288 που εξέδωσε η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 27 Ιουλίου 2012.

2. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να προωθήσουν την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου κατά τρόπο ώστε να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, για την ευημερία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών. Τα μέρη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διασφαλιστεί ότι ο στόχος αυτός ενσωματώνεται και αντικατοπτρίζεται σε κάθε επίπεδο των εμπορικών τους σχέσεων.

Άρθρο 152**Πολυμερείς περιβαλλοντικές και εργασιακές προδιαγραφές και συμφωνίες**

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν την αξία της διεθνούς περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και των διεθνών περιβαλλοντικών συμφωνιών ως απάντηση της διεθνούς κοινότητας στα παγκόσμια ή περιφερειακά περιβαλλοντικά προβλήματα.

2. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η πλήρης και παραγωγική απασχόληση και η αξιοπρεπής εργασία για όλους είναι βασικά στοιχεία της βιώσιμης ανάπτυξης για όλες τις χώρες και στόχοι προτεραιότητας της διεθνούς συνεργασίας.

3. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέλη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να ενσωματώσουν αποτελεσματικά στο δίκαιο και στις πρακτικές τους τις πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες στις οποίες έχουν προσχωρήσει, καθώς και τις συμβάσεις της ΔΟΕ που έχουν κυρωθεί από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τη Δημοκρατία του Καζαχστάν και αντίστοιχως.

Άρθρο 153**Δικαίωμα ρύθμισης και επίπεδα προστασίας**

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε μέρους να καθορίζει τα δικά του επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος και της εργασίας, καθώς και να θεσπίζει ή να τροποποιεί ανάλογα το συναφές δίκαιο και την πολιτική του, με συνέπεια προς τις διεθνώς αναγνωρισμένες προδιαγραφές και συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 152. Τα μέρη στοχεύουν σε υψηλά επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος και της εργασίας.

2. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι είναι αθέμιτο να ενθαρρύνονται οι εμπορικές συναλλαγές ή οι επενδύσεις με την αποδυνάμωση ή τη μείωση των επιπέδων προστασίας που παρέχει το εθνικό δίκαιο στους τομείς του περιβάλλοντος και της εργασίας.

3. Τα μέρη δεν παρεκκλίνουν από ούτε παραλείπουν, μέσω της διατήρησης ή της επανάληψης συγκεκριμένων ενεργειών ή μέσω της αδράνειας, την αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας τους στους τομείς του περιβάλλοντος και της εργασίας, με σκοπό την ενθάρρυνση των εμπορικών συναλλαγών ή των επενδύσεων.

Άρθρο 154**Εμπόριο και επενδύσεις που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη**

1. Τα μέρη επιβεβαιώνουν εκ νέου τη δέσμευσή τους να ενισχύσουν τη συμβολή του εμπορίου στην επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική της διάσταση. Για τον σκοπό αυτό, συμφωνούν να προαγάγουν:

α) το εμπόριο και τις επενδύσεις σε περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες και σε φιλικά προς το κλίμα προϊόντα και αντίστοιχες τεχνολογίες,

- β) τη χρήση σχεδίων εξασφάλισης της βιωσιμότητας, όπως το δίκαιο και ηθικό εμπόριο ή η οικολογική σήμανση, και
- γ) πρακτικές εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

2. Τα μέρη ανταλλάσσουν πληροφορίες και πείρα σχετικά με τις δράσεις που αναλαμβάνουν για την προώθηση της συνοχής και της αμοιβαίας υποστήριξης μεταξύ των εμπορικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Περαιτέρω, τα μέρη βελτιώνουν τη συνεργασία τους και τον διάλογο σε ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης που ενδέχεται να ανακύψουν στο πλαίσιο των εμπορικών τους σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συναφών πτυχών που αναφέρονται στον τίτλο IV («Συνεργασία στον τομέα της οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης»).

3. Στο πλαίσιο της συνεργασίας και του σχετικού διαλόγου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου εξασφαλίζεται η συμμετοχή των αντίστοιχων ενδιαφερόμενων φορέων, ιδίως των κοινωνικών εταιρών, καθώς και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, μέσω της συνεργασίας της κοινωνίας των πολιτών που προβλέπεται βάσει του άρθρου 251.

4. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να εκδίδει κανόνες για την εν λόγω συνεργασία και τον αντίστοιχο διάλογο.

Άρθρο 155

Επίλυση διαφορών

Το υποτίμημα 2 του τμήματος 3 του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του παρόντος τίτλου δεν εφαρμόζεται στις διαφορές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου. Για οποιαδήποτε από τις διαφορές αυτές, μετά τη διαβίβαση της τελικής έκθεσης της ειδικής ομάδας διατησίας δυνάμει των άρθρων 180 και 182, τα μέρη εξετάζουν κατάλληλα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν, λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω έκθεση. Η Επιτροπή Συνεργασίας παρακολουθεί την εφαρμογή των μέτρων αυτών και επανεξετάζει το θέμα σε τακτική βάση, μεταξύ άλλων μέσω του μηχανισμού που αναφέρεται στο άρθρο 154 παράγραφος 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Ανταγωνισμός

Άρθρο 156

Αρχές

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία του ελεύθερου και ανόδευτου ανταγωνισμού στο πλαίσιο των εμπορικών τους σχέσεων. Τα μέρη συνομολογούν ότι οι επιχειρηματικές πρακτικές που είναι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό και οι κρατικές παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιδοτήσεων, μπορούν να στρεβλώσουν την εύρυθμη λειτουργία των αγορών και να υπονομεύσουν τα οφέλη που προκύπτουν από την ελευθέρωση των συναλλαγών.

Άρθρο 157

Αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, νομοθεσία περί συγκεντρώσεων και εφαρμογή τους

1. Τα μέρη διατηρούν σε ισχύ στα αντίστοιχα εδάφη τους ολοκληρωμένη νομοθεσία περί ανταγωνισμού, η οποία αντιμετωπίζει αποτελεσματικά συμφωνίες που θίγουν τον ανταγωνισμό, εναρμονισμένες πρακτικές και επιζήμια για τον ανταγωνισμό μονομερή συμπεριφορά επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση στην αγορά και διασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο των συγκεντρώσεων.
2. Τα μέρη διατηρούν λειτουργικά ανεξάρτητες αρχές, οι οποίες είναι αρμόδιες και κατάλληλα εξοπλισμένες για την αποτελεσματική επιβολή της προαναφερόμενης στην παράγραφο 1 νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.
3. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της εφαρμογής των οικείων νομοθεσιών περί ανταγωνισμού κατά τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις, τηρουμένων των αρχών του δικαίου χαρακτήρα των διαδικασιών και των δικαιωμάτων υπεράσπισης των οικείων επιχειρήσεων.

Άρθρο 158

Κρατικά μονοπώλια, κρατικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια

1. Καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζει τα μέρη να ορίζουν ή να διατηρούν κρατικά μονοπώλια ή κρατικές επιχειρήσεις ή να παραχωρούν σε επιχειρήσεις ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια σύμφωνα με το οικείο δίκαιο.
2. Όσον αφορά τα κρατικά μονοπώλια, τις κρατικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες παραχωρούνται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια και ασκούν οικονομικές δραστηριότητες, τα μέρη μεριμνούν ώστε οι εν λόγω επιχειρήσεις να υπόκεινται στις διατάξεις του δικαίου περί ανταγωνισμού που αναφέρεται στο άρθρο 157. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, οι οικονομικές δραστηριότητες συνίστανται στην προσφορά εμπορευμάτων και υπηρεσιών σε μια αγορά. Δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας, ήτοι δραστηριότητες που δεν πραγματοποιούνται σε εμπορική βάση ούτε σε ανταγωνισμό με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς.
3. Η εφαρμογή του δικαίου περί ανταγωνισμού που αναφέρεται στο άρθρο 157 δεν πρέπει να παρακαλύπει την εκτέλεση, εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων, των ιδιαίτερων καθηκόντων δημόσιου συμφέροντος που έχουν ανατεθεί στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Οι εξαιρέσεις πρέπει να είναι περιορισμένες και να διέπονται από διαφάνεια. Το εμπόριο και οι επενδύσεις δεν πρέπει να επηρεάζονται σε βαθμό που να υπονομεύεται ο στόχος της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 159

Επιδοτήσεις

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «επιδότηση» νοείται μέτρο το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 της συμφωνίας περί επιδοτήσεων και αντισταθμιστικών μέτρων, ανεξαρτήτως εάν χορηγείται σε επιχείρηση για την παραγωγή προϊόντων ή για την παροχή υπηρεσιών, και το οποίο είναι ειδικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2 της εν λόγω συμφωνίας.
2. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι ο τομέας των επιδοτήσεων διέπεται από διαφάνεια. Προς τον σκοπό αυτό, ανά διετία από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος τίτλου, κάθε μέρος υποβάλλει στο άλλο μέρος εκθέσεις σχετικά με τη νομική βάση, συμπεριλαμβανομένου του στόχου πολιτικής ή του σκοπού της επιδότησης, τη διάρκεια ή τυχόν άλλες προθεσμίες, τη μορφή και, ει δυνατόν, το ποσό ή τον προϋπολογισμό και τον αποδέκτη επιδότησης που χορηγείται από την κυβέρνηση ή από δημόσιο φορέα. Η εν λόγω έκθεση θεωρείται ότι έχει υποβληθεί εάν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται σε δικτυακό τόπο προσβάσιμο από το ευρύ κοινό ή μέσω του μηχανισμού κοινοποίησης του ΠΟΕ.
3. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών κρίνει ότι επιδότηση που χορηγήθηκε από το άλλο μέρος επηρεάζει δυσμενώς τα συμφέροντά του, το εν λόγω μέρος δύναται να ζητήσει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων επί του θέματος αυτού. Το μέρος στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα εξετάζει δεόντως το εν λόγω αίτημα. Οι διαβουλεύσεις πρέπει να αποσκοπούν ειδικότερα στο να προσδιοριστεί ο στόχος πολιτικής της επιδότησης, κατά πόσον η επιδότηση δημιουργεί κίνητρα και είναι αναλογική και αν έχουν ληφθεί ενδεχομένως μέτρα για τον περιορισμό των δυνητικών στρεβλωτικών επιπτώσεων στο εμπόριο και τις επενδύσεις του αιτούντος μέρους (!).
4. Για τη διευκόλυνση των διαβουλεύσεων, το μέρος στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την επίμαχη επιδότηση εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος. Σε περίπτωση που, μετά την παροχή των πληροφοριών σχετικά με την επίμαχη επιδότηση, το αιτούν μέρος εκτιμά ότι η επιδότηση που αποτέλεσε αντικείμενο των διαβουλεύσεων επηρεάζει ή ενδέχεται να επηρεάσει δυσμενώς και κατά δυσανάλογο τρόπο τα εμπορικά ή επενδυτικά συμφέροντα του αιτούντος μέρους, το μέρος στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων που έχει η επίμαχη επιδότηση ή επένδυση στα εμπορικά συμφέροντα του αιτούντος μέρους.
5. Οι παράγραφοι 3 και 4 δεν εφαρμόζονται σε επιδοτήσεις που αφορούν την αλιεία και το εμπόριο των προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος 1 της συμφωνίας του ΠΟΕ για τη γεωργία.

Άρθρο 160

Επίλυση διαφορών

Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 14 (επίλυση διαφορών) του παρόντος τίτλου δεν εφαρμόζονται στα άρθρα 156 έως 158 και στο άρθρο 159 παράγραφοι 3 και 4.

(!) Ως αναλογική λογίζεται η επιδότηση της οποίας το ύψος δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου.

Άρθρο 161

Σχέση με τον ΠΟΕ

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών στο πλαίσιο της συμφωνίας του ΠΟΕ, και ιδίως της συμφωνίας περί επιδοτήσεων και αντισταθμιστικών μέτρων και του μνημονίου συμφωνίας για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση διαφορών.

Άρθρο 162

Εμπιστευτικότητα

Κατά την ανταλλαγή πληροφοριών δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, τα μέρη λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς που επιβάλλονται από τις απαιτήσεις του επαγγελματικού και του επιχειρηματικού απορρήτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Κρατικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις που υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο και επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούνται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια

Άρθρο 163

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου:

- α) «κρατική επιχείρηση»: κάθε επιχείρηση η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα και στην οποία ένα εκ των μερών κατέχει, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, ποσοστό άνω του 50 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή των ψήφων που συνδέονται με τα μερίδια που εκδίδει η επιχείρηση,
- β) «επιχείρηση που υπόκειται σε κρατικό έλεγχο»: κάθε επιχείρηση η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα και στην οποία ένα εκ των μερών ασκεί ή έχει τη δυνατότητα άσκησης αποφασιστικής επιρροής, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, άμεσα ή έμμεσα, μέσω της χρηματοδοτικής συμμετοχής του σε αυτή ή δυνάμει των κανόνων ή των πρακτικών λειτουργίας της ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά εφικτή την εν λόγω αποφασιστική επιρροή. Αποφασιστική επιρροή από την πλευρά ενός εκ των μερών τεκμαίρεται όταν ένα εκ των μερών μπορεί, άμεσα ή έμμεσα, να διορίσει περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης,
- γ) «επιχείρηση στην οποία χορηγούνται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια»: κάθε επιχείρηση, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα και στην οποία ένα εκ των μερών έχει χορηγήσει, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων, αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα ή προνόμια. Τα εν λόγω δικαιώματα ή προνόμια μπορεί να περιλαμβάνουν το δικαίωμα να ενεργεί ως διανομέας, ως πάροχος δικτύου ή ως άλλος μεσάζων για την αγορά ή την πώληση εμπορεύματος ή για την παροχή ή την παραλαβή υπηρεσίας. Στις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούνται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια περιλαμβάνονται επίσης τα μονοπώλια που ασκούν εμπορική δραστηριότητα,
- δ) «μονοπώλιο»: η οντότητα η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των κοινοπραξιών, και η οποία ορίζεται σε μια δεδομένη αγορά στο έδαφος ενός εκ των μερών, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, ως ο μοναδικός προμηθευτής ή αγοραστής ενός εμπορεύματος ή μιας υπηρεσίας, αλλά δεν περιλαμβάνει οντότητα στην οποία έχει εκχωρηθεί αποκλειστικό δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας απλώς και μόνο λόγω της συγκεκριμένης εκχώρησης,
- ε) «ειδικά δικαιώματα»: τα δικαιώματα τα οποία χορηγεί ένα εκ των μερών, σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο, σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων εντός των ορίων μιας δεδομένης γεωγραφικής περιοχής ή αγοράς προϊόντων ή υπηρεσιών, και των οποίων το αποτέλεσμα είναι να περιορίζεται σημαντικά η ικανότητα οποιασδήποτε άλλης επιχείρησης να ασκεί τη δραστηριότητα της στην ίδια γεωγραφική περιοχή υπό ουσιαστικά ισοδύναμους όρους. Η χορήγηση άδειας ή έγκρισης σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων στο πλαίσιο της κατανομής εν ανεπαρκεία πόρων βάσει αντικειμενικών και αναλογικών κριτηρίων που δεν εισάγουν διακρίσεις δεν συνιστά αυτή καθαυτή ειδικό δικαίωμα,
- στ) «μη διακριτική μεταχείριση»: η εθνική μεταχείριση ή η μεταχείριση «μάλλον ευνοούμενου κράτους» κατά την έννοια της παρούσας συμφωνίας, ανάλογα με το ποια είναι η ευνοϊκότερη,

- ζ) με τον όρο «σύμφωνα με εμπορικά κριτήρια» νοείται η τήρηση των συνήθων επιχειρηματικών πρακτικών ιδιωτικής επιχείρησης η οποία ασκεί τη δραστηριότητά της σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας της αγοράς στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου,
- η) «ορισμός»: η δημιουργία ή έγκριση μονοπωλίου ή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής μονοπωλίου, είτε εκ του νόμου είτε εκ των πραγμάτων.

Άρθρο 164

Πεδίο εφαρμογής

1. Τα μέρη διατηρούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του άρθρου XVII παράγραφοι 1 έως 3 της συμφωνίας GATT 1994, του μνημονίου συμφωνίας για την ερμηνεία του άρθρου XVII της συμφωνίας GATT 1994, καθώς και δυνάμει του άρθρου VIII της συμφωνίας GATS, των παραγράφων 1, 2 και 5 και του κεφαλαίου σχετικά με τις κρατικές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούνται ειδικά και αποκλειστικά προνόμια του πρωτοκόλλου για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, που ενσωματώνονται στην παρούσα συμφωνία, αποτελούν μέρος της και τίθενται σε εφαρμογή.
2. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση «καλυπτόμενης σύμβασης» που συνάπτει ένα εκ των μερών ή οι αναθέτοντες φορείς του κατά την έννοια του άρθρου 120.
3. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες που καλύπτονται από τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας. Οι υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα ειδικών υποχρεώσεων GATS ενός εκ των μερών δεν υπόκεινται στις διατάξεις των άρθρων 166 και 167.

Άρθρο 165

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών που απορρέουν από το παρόν κεφάλαιο, καμία από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζει τα μέρη να συστήνουν ή να διατηρούν κρατικές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις που υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο ή να ορίζουν ή να διατηρούν μονοπώλια ή να χορηγούν σε επιχειρήσεις ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια.
2. Στην περίπτωση που επιχείρηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου, τα μέρη δεν υποχρεώνουν ούτε ενθαρρύνουν την εν λόγω επιχείρηση να ενεργεί κατά τρόπο που δεν συνάδει με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 166

Απαγόρευση των διακρίσεων

Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το άρθρο 142 ή από τον πίνακα ειδικών υποχρεώσεων GATS ενός εκ των μερών ή από τις επιφυλάξεις εθνικής μεταχείρισης από την πλευρά ενός εκ των μερών που παραρτήματα I, κάθε μέρος διασφαλίζει στο έδαφός του ότι οποιαδήποτε επιχείρηση που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 163 στοιχεία γ) και δ) κατά την αγορά ή την πώληση εμπορεύματος ή υπηρεσίας επιφυλάσσει μη διακριτική μεταχείριση σε εμπόρευμα του άλλου μέρους και/ή σε υπηρεσία ή σε πάροχο υπηρεσίας του άλλου μέρους.

Άρθρο 167

Εμπορικά κριτήρια

Με εξαίρεση την εκπλήρωση του σκοπού όπως στην περίπτωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας για τον οποίο χορηγούνται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα ή προνόμια ή στην περίπτωση κρατικής επιχείρησης ή επιχείρησης που υπόκειται σε κρατικό έλεγχο για την εκτέλεση της δημόσιας εντολής της, και υπό την προϋπόθεση ότι η συμπεριφορά της εν λόγω επιχείρησης κατά την εκπλήρωση του συγκεκριμένου σκοπού ή κατά την εκτέλεση της συγκεκριμένης εντολής συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 166 και του κεφαλαίου 11 του παρόντος τίτλου, κάθε μέρος μεριμνά ώστε οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) να ενεργούν σύμφωνα με τα εμπορικά κριτήρια που εφαρμόζονται στο αντίστοιχο έδαφος κατά την αγορά και την πώληση εκ μέρους της εμπορευμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την τιμή, την ποιότητα, τη διαθεσιμότητα, την εμπορευσιμότητα, τη μεταφορά και άλλους όρους και προϋποθέσεις αγοράς ή πώλησης, καθώς και όσον αφορά την αγορά ή την παροχή υπηρεσιών, μεταξύ άλλων όταν τα εν λόγω εμπόρευμα ή οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται στο πλαίσιο επένδυσης ενός επενδυτή του άλλου μέρους.

Άρθρο 168

Καθορισμός τιμών

Η χρέωση διαφορετικών τιμών σε διαφορετικές αγορές, ή εντός της ίδιας αγοράς, εφόσον οι εν λόγω διαφοροποιήσεις βασίζονται σε συνήθη εμπορικά κριτήρια, όπως οι όροι προσφοράς και ζήτησης, δεν αντιβαίνει αυτή καθαυτή στις διατάξεις των άρθρων 166 και 166.

Άρθρο 169

Εταιρική διακυβέρνηση

1. Τα μέρη μεριμνούν ώστε οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) να τηρούν υψηλές προδιαγραφές διαφάνειας και εταιρικής διακυβέρνησης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την εταιρική διακυβέρνηση κρατικών επιχειρήσεων που εξέδωσε ο ΟΟΣΑ το 2005. Η περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτικής εταιρικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.
2. Τα μέρη διασφαλίζουν ότι όλες οι ρυθμιστικές αρχές που είναι αρμόδιες για τη ρύθμιση των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) είναι νομικά διακριτές και λειτουργικά ανεξάρτητες από οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) και δεν λογοδοτούν σε καμία από αυτές.
3. Κάθε μέρος μεριμνά για την επιβολή των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων με συνέπεια και χωρίς την εισαγωγή διακρίσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, είτε σε κεντρικό είτε σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων και στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ). Οι απαλλαγές πρέπει να είναι περιορισμένες και να διέπονται από διαφάνεια.

Άρθρο 170

Ανταλλαγή πληροφοριών

1. Εάν ένα εκ των μερών έχει λόγους να πιστεύει ότι τα συμφέροντά του δυνάμει της παρούσας συμφωνίας επηρεάζονται δυσμενώς από τις δραστηριότητες μιας ή περισσότερων από τις επιχειρήσεις του άλλου μέρους που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ), δύναται να ζητήσει από το άλλο μέρος να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες της εν λόγω επιχείρησης ή των εν λόγω επιχειρήσεων που αφορούν την εκτέλεση των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας. Οι εν λόγω πληροφορίες μπορεί να περιλαμβάνουν οργανωτικά, εταιρικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία.
2. Κάθε μέρος καθιστά διαθέσιμες, εφόσον του ζητηθεί από το άλλο μέρος, πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένες επιχειρήσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ) και οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια χαρακτηρισμού τους ως μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όπως ορίζονται από τη νομοθεσία του αιτούμενου μέρους. Στα αιτήματα παροχής των εν λόγω πληροφοριών αναφέρονται η επιχείρηση, τα σχετικά εμπορεύματα ή υπηρεσίες και οι σχετικές αγορές και περιλαμβάνονται ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες η συγκεκριμένη επιχείρηση ασκεί πρακτικές οι οποίες παρακωλύουν το εμπόριο ή τις επενδύσεις μεταξύ των μερών.
3. Κάθε μέρος καθιστά διαθέσιμες, κατόπιν αιτήματος του άλλου μέρους, πληροφορίες σχετικά με απαλλαγές, μη συμβατά μέτρα, ασυλίες και τυχόν άλλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ευνοϊκότερης μεταχείρισης, που εφαρμόζονται στο έδαφος του μέρους στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα για οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 163 στοιχεία α) έως δ).
4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν υποχρεώνουν τα μέρη να γνωστοποιούν εμπιστευτικές πληροφορίες των οποίων η γνωστοποίηση θα δημιουργούσε εμπόδια στην επιβολή της νομοθεσίας, θα ήταν αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή θα έδινε τα έννομα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένων επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Διαφάνεια

Άρθρο 171

1. Κάθε μέρος ανταποκρίνεται πάραυτα σε όλα τα αιτήματα που υποβάλλει το άλλο μέρος για την παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών όσον αφορά οποιοδήποτε μέτρο γενικής εφαρμογής που λαμβάνει ή διεθνείς συμφωνίες που αφορούν ή επηρεάζουν τον παρόντα τίτλο. Κάθε μέρος δημιουργεί επίσης ένα ή περισσότερα κέντρα πληροφόρησης, ούτως ώστε να παρέχονται στους ενδιαφερομένους του άλλου μέρους, κατόπιν σχετικού αιτήματος, συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με όλα αυτά τα ζητήματα⁽¹⁾. Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος τίτλου, τα μέρη προβαίνουν σε αμοιβαία κοινοποίηση των εν λόγω κέντρων πληροφόρησης. Τα κέντρα πληροφόρησης δεν είναι αναγκαίο να αποτελούν θεματοφύλακες νόμων και κανονισμών.
2. Το σύνολο των νόμων, των κανονισμών, των διαταγμάτων, των αποφάσεων και των διοικητικών αποφάσεων γενικής εφαρμογής των μερών που αφορούν ή επηρεάζουν οποιοδήποτε από τα θέματα που διέπονται από τον παρόντα τίτλο δημοσιεύεται πάραυτα κατά τρόπο ώστε να ικανοποιούνται οι εφαρμοστέες απαιτήσεις της συμφωνίας του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων του άρθρου Χ της συμφωνίας GATT 1994, του άρθρου ΙΙΙ της συμφωνίας GATS και του άρθρου 63 της συμφωνίας TRIPS. Τα μέρη επικαιροποιούν τις δημοσιευμένες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των δικτυακών τόπων στους οποίους περιλαμβάνονται τα εν λόγω μέτρα, σε τακτική βάση και τις καθιστούν άμεσα διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους. Τα εν λόγω μέτρα καθίστανται διαθέσιμα εφόσον έχουν τεθεί σε ισχύ και για εύλογο χρονικό διάστημα μετά την παύση ισχύος τους.
3. Τα μέρη δημοσιεύουν, πριν από την έγκρισή τους, το σύνολο των νόμων, των κανονισμών, των διαταγμάτων, των αποφάσεων και των διοικητικών αποφάσεων γενικής εφαρμογής που αφορούν ή επηρεάζουν οποιοδήποτε από τα θέματα που διέπονται από τον παρόντα τίτλο. Τα μέρη παρέχουν στους ενδιαφερομένους εύλογο χρονικό διάστημα, κατά κανόνα τουλάχιστον 30 ημερολογιακές ημέρες, για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στις αρμόδιες αρχές πριν από την οριστικοποίηση ή την υποβολή του μέτρου στις αρχές που είναι αρμόδιες για την έγκρισή του. Λαμβάνονται υπόψη όλες οι παρατηρήσεις που παραλαμβάνονται κατά την προβλεπόμενη περίοδο για την υποβολή παρατηρήσεων.
4. Κανένας νόμος, κανονισμός, διάταγμα, απόφαση ή διοικητική απόφαση γενικής εφαρμογής των μερών που αφορά ή επηρεάζει οποιοδήποτε από τα θέματα που διέπονται από τον παρόντα τίτλο δεν τίθεται σε ισχύ πριν από τη δημοσίευσή του.
5. Καμία από τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας δεν υποχρεώνει τα μέρη να παρέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες των οποίων η γνωστοποίηση θα παρεμπόδιζε την επιβολή της νομοθεσίας ή θα ήταν αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή θα έδινε τα ένομα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένων δημόσιων ή ιδιωτικών επιχειρήσεων.
6. Το άρθρο 55 εφαρμόζεται στις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Επίλυση διαφορών

Τμήμα 1

Στόχος και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 172

Στόχος

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι η δημιουργία αποτελεσματικού και αποδοτικού μηχανισμού για την αποφυγή και επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των μερών που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, με σκοπό την επίτευξη, στο μέτρο του δυνατού, αμοιβαίως αποδεκτής λύσης.

⁽¹⁾ Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, ως κέντρο πληροφόρησης ορίζεται το κέντρο πληροφόρησης που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας GATS.

Άρθρο 173

Πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν για κάθε διαφορά που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του παρόντος τίτλου της παρούσας συμφωνίας, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά.

Τμήμα 2

Διαβουλεύσεις και διαμεσολάβηση

Άρθρο 174

Διαβουλεύσεις

1. Τα μέρη επιδιώκουν την επίλυση οποιασδήποτε από τις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 173 με τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων καλή την πίστη και με στόχο την επίτευξη αμοιβαίως αποδεκτής λύσης.
2. Το ενδιαφερόμενο μέρος ζητεί τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων διαβιβάζοντας σχετικό γραπτό αίτημα στο άλλο μέρος, με αντίγραφο στην Επιτροπή Συνεργασίας, στο οποίο προσδιορίζεται το επίμαχο μέτρο, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 173 τις οποίες κρίνει εφαρμοστέες.
3. Το μέρος στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα ανταποκρίνεται στο αίτημα για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην παρούσα συμφωνία ή έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα μέρη.
4. Οι διαβουλεύσεις πραγματοποιούνται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος και διεξάγονται στο έδαφος του μέρους στο οποίο απευθύνεται το σχετικό αίτημα, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Οι διαβουλεύσεις θεωρείται ότι έχουν ολοκληρωθεί εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος, εκτός εάν και τα δύο μέρη συμφωνήσουν τη συνέχιση των διαβουλεύσεων. Οι διαβουλεύσεις, και ειδικότερα όλες οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται και οι θέσεις που υποστηρίζονται από τα μέρη κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, είναι εμπιστευτικές και δεν θίγουν τα δικαιώματα κανενός εκ των μερών σε περαιτέρω διαδικασίες.
5. Οι διαβουλεύσεις σε θέματα κατεπείγοντος θεωρείται ότι έχουν ολοκληρωθεί εντός 15 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος, εκτός εάν και τα δύο μέρη συμφωνήσουν τη συνέχιση των διαβουλεύσεων.
6. Σε περίπτωση που το μέρος στο οποίο απευθύνεται το αίτημα δεν απαντήσει στο αίτημα για διεξαγωγή διαβουλεύσεων εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του ή εάν οι διαβουλεύσεις δεν πραγματοποιηθούν εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην παράγραφο 3 ή στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου αντιστοίχως, ή εάν τα μέρη συμφωνήσουν να μην προβούν σε διαβουλεύσεις, ή εάν οι διαβουλεύσεις ολοκληρωθούν χωρίς να επιτευχθεί αμοιβαίως αποδεκτή λύση, το μέρος που ζήτησε τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων δύναται να προσφύγει στο άρθρο 176.
7. Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, τα μέρη παρέχουν επαρκή στοιχεία ως προς τα πραγματικά περιστατικά, ούτως ώστε να είναι δυνατή η ολοκληρωμένη εξέταση του τρόπου με τον οποίο το επίμαχο μέτρο θα μπορούσε να επηρεάσει τη λειτουργία και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.
8. Στις περιπτώσεις που αφορούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, οι διαβουλεύσεις θεωρείται ότι έχουν ολοκληρωθεί εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος για διεξαγωγή διαβουλεύσεων, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά.

Άρθρο 175

Διαμεσολάβηση

Κάθε μέρος μπορεί να υποβάλει προς το άλλο μέρος αίτηση για την έναρξη διαδικασίας διαμεσολάβησης σχετικά με οποιοδήποτε μέτρο το οποίο επηρεάζει δυσμενώς το εμπόριο ή τις επενδύσεις μεταξύ των μερών, σύμφωνα με το παράρτημα VII.

Τμήμα 3

Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Υποτμήμα 1

Διαδικασία διαιτησίας

Άρθρο 176

Κίνηση της διαδικασίας διαιτησίας

1. Εάν τα μέρη δεν κατορθώσουν να επιλύσουν τη διαφορά στο πλαίσιο διαβουλεύσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 174, το μέρος που υπέβαλε αίτημα για διεξαγωγή διαβουλεύσεων δύναται να ζητήσει τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
2. Το αίτημα για τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας διαβιβάζεται γραπτώς στο άλλο μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας. Το καταγγέλλον μέρος προσδιορίζει στο αίτημά του το επίμαχο μέτρο και παραθέτει τους λόγους για τους οποίους το συγκεκριμένο μέτρο συνιστά παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 173 κατά τρόπο αρκούντως αναλυτικό ώστε να παρουσιάζεται με σαφήνεια η νομική βάση της καταγγελίας.

Άρθρο 177

Σύσταση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Συστήνεται ειδική ομάδα διαιτησίας, η οποία απαρτίζεται από τρεις διαιτητές.
2. Εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την ημερομηνία διαβίβασης του γραπτού αιτήματος για τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας στο μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, τα μέρη διαβουλεύονται για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τη σύνθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας.
3. Σε περίπτωση αδυναμίας των μερών να συμφωνήσουν σχετικά με τη σύνθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, κάθε μέρος, εντός πέντε ημερών από τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, δύναται να διορίσει έναν διαιτητή από τον υποκατάλογο του εν λόγω μέρους του κατακλόγου που καταρτίζεται δυνάμει του άρθρου 196. Σε περίπτωση αδυναμίας ενός εκ των μερών να ορίσει τον διαιτητή, και κατόπιν αιτήματος του άλλου μέρους, ο διαιτητής επιλέγεται με κλήρωση από τον πρόεδρο της Επιτροπής Συνεργασίας, ή από τον αναπληρωτή του προέδρου, από τον υποκατάλογο του εν λόγω μέρους ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο που καταρτίζεται δυνάμει του άρθρου 196.
4. Εκτός εάν τα μέρη έχουν καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με τον πρόεδρο της ειδικής ομάδας διαιτησίας εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, ο πρόεδρος της Επιτροπής Συνεργασίας, ή ο αναπληρωτής του, επιλέγει με κλήρωση, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών, τον πρόεδρο της ειδικής ομάδας διαιτησίας από τον υποκατάλογο προέδρων ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο που καταρτίζεται δυνάμει του άρθρου 196.
5. Ο πρόεδρος της Επιτροπής Συνεργασίας, ή ο αναπληρωτής του, επιλέγει τους διαιτητές εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία του αιτήματος ενός εκ των μερών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3 ή στην παράγραφο 4.
6. Ως ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας λογίζεται η ημερομηνία κατά την οποία και οι τρεις επιλεγθέντες διαιτητές αποδέχθηκαν τον διορισμό, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό που προβλέπεται στο παράρτημα V.
7. Σε περίπτωση που οποιοσδήποτε από τους καταλόγους που προβλέπονται στο άρθρο 196 δεν έχει καταρτιστεί ή δεν περιέχει αρκετά ονόματα κατά τον χρόνο που υποβάλλεται το αίτημα σύμφωνα με την παράγραφο 3 ή την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, οι διαιτητές επιλέγονται με κλήρωση από τα άτομα που είχαν προταθεί επισήμως από ένα εκ των μερών ή και από τα δύο μέρη.
8. Εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά, σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των μερών που αφορά κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, εφαρμόζεται η δεύτερη πρόταση της παραγράφου 3 και της παραγράφου 4 χωρίς προσφυγή στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, και η χρονική περίοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου ορίζεται σε δύο ημέρες.

Άρθρο 178

Προκαταρκτική απόφαση σχετικά με τον χαρακτήρα του επείγοντος

Εάν ένα εκ των μερών υποβάλει σχετικό αίτημα, η ειδική ομάδα διαιτησίας εκδίδει, εντός προθεσμίας 10 ημερών από τη σύστασή της, προκαταρκτική απόφαση με την οποία κρίνει αν η συγκεκριμένη υπόθεση είναι επείγοντος χαρακτήρα.

Άρθρο 179

Συνδιαλλαγή για επείγουσες διαφορές σε θέματα ενέργειας

1. Σε περίπτωση διαφοράς που αφορά κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, κάθε μέρος δύναται να ζητήσει από τον πρόεδρο της ειδικής ομάδας διαιτησίας να ενεργήσει ως διαμεσολαβητής σε οποιοδήποτε ζήτημα το οποίο σχετίζεται με την εν λόγω διαφορά μέσω υποβολής αιτήματος προς την ειδική ομάδα διαιτησίας.

2. Ο διαμεσολαβητής ζητεί αμοιβαίως αποδεκτή επίλυση της διαφοράς ή ζητεί να συμφωνηθεί διαδικασία επίτευξης ανάλογης λύσης. Εάν, εντός 15 ημερών από την ημερομηνία διορισμού του, ο διαμεσολαβητής δεν κατορθώσει να εξασφαλίσει τη σχετική συμφωνία, διατυπώνει σύσταση σχετικά με τρόπο επίλυσης της διαφοράς ή διαδικασία για την επίτευξη λύσης και λαμβάνει απόφαση σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να τηρηθούν αρχής γενομένης από την ημερομηνία που θα ορίσει έως και την επίλυση της διαφοράς.

3. Τα μέρη και οι οντότητες που τελούν υπό τον έλεγχο ή τη δικαιοδοσία τους τηρούν τις συστάσεις που διατυπώνονται δυνάμει της παραγράφου 2 σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις επί τρεις μήνες από την απόφαση του διαμεσολαβητή ή έως την επίλυση της διαφοράς, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι προγενέστερη.

4. Ο διαμεσολαβητής τηρεί τον κώδικα δεοντολογίας για τα μέλη των ειδικών ομάδων διαιτησίας και τους διαιτητές («κώδικας δεοντολογίας») που προβλέπεται στο παράρτημα VI.

Άρθρο 180

Εκθέσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει στα μέρη ενδιάμεση έκθεση, στην οποία αναφέρονται τα πραγματικά περιστατικά, η δυνατότητα εφαρμογής των συναφών διατάξεων και το βασικό σκεπτικό των διαπιστώσεων και συστάσεων που διατυπώνει.

2. Εντός προθεσμίας 14 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της ενδιάμεσης έκθεσης, κάθε μέρος δύναται να διαβιβάσει στην ειδική ομάδα διαιτησίας γραπτό αίτημα για την επανεξέταση συγκεκριμένων πτυχών της ενδιάμεσης έκθεσης.

3. Αφού εξετάσει τυχόν γραπτές παρατηρήσεις των μερών σχετικά με την ενδιάμεση έκθεση, η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να τροποποιήσει την ενδιάμεση έκθεσή της και να προβεί σε οποιαδήποτε περαιτέρω εξέταση κρίνει σκόπιμη.

4. Στην τελική της έκθεση, η ειδική ομάδα διαιτησίας αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά, τη δυνατότητα εφαρμογής των συναφών διατάξεων του άρθρου 173 και το βασικό σκεπτικό των πορισμάτων και των συμπερασμάτων που διατυπώνει. Η τελική έκθεση περιλαμβάνει ικανοποιητική εξέταση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν στο στάδιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης και σαφείς απαντήσεις στις ερωτήσεις και τις παρατηρήσεις των μερών.

Άρθρο 181

Ενδιάμεση έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Το αργότερο εντός 90 ημερών από την ημερομηνία σύστασής της, η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει στα μέρη ενδιάμεση έκθεση. Σε περίπτωση που η ειδική ομάδα διαιτησίας κρίνει ότι η εν λόγω προθεσμία δεν μπορεί να τηρηθεί, ο πρόεδρος της ενημερώνει εγγράφως τα μέρη και την Επιτροπή Συνεργασίας, αναφέροντας τους λόγους της καθυστέρησης και την ημερομηνία κατά την οποία η ειδική ομάδα διαιτησίας προτίθεται να διαβιβάσει την ενδιάμεση έκθεσή της. Σε κάθε περίπτωση η ενδιάμεση έκθεση πρέπει να διαβιβαστεί εντός 120 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

2. Σε περιπτώσεις κατεπείγοντος, η ειδική ομάδα διαιτησίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διαβιβάσει την ενδιάμεση έκθεσή της εντός προθεσμίας 45 ημερών και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο εντός 60 ημερών από την ημερομηνία σύστασής της. Εντός προθεσμίας εφτά ημερών από τη διαβίβαση της ενδιάμεσης έκθεσης, κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει εγγράφως από την ειδική ομάδα διαιτησίας να επανεξετάσει συγκεκριμένες πτυχές της ενδιάμεσης έκθεσης δυνάμει του άρθρου 180 παράγραφος 2.

3. Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των μερών που αφορά κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, η ενδιάμεση έκθεση διαβιβάζεται εντός προθεσμίας 20 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας και οποιοδήποτε αίτημα δυνάμει του άρθρου 180 παράγραφος 2 υποβάλλεται εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την ημερομηνία διαβίβασης της ενδιάμεσης έκθεσης. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί επίσης να αποφασίσει να μην κοινοποιήσει την ενδιάμεση έκθεση.

Άρθρο 182

Τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Εντός προθεσμίας 120 ημερών από την ημερομηνία σύστασής της, η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει στα μέρη και στην Επιτροπή Συνεργασίας την τελική της έκθεση. Σε περίπτωση που η ειδική ομάδα διαιτησίας κρίνει ότι η εν λόγω προθεσμία δεν μπορεί να τηρηθεί, ο πρόεδρος της ενημερώνει εγγράφως τα μέρη και την Επιτροπή Συνεργασίας, αναφέροντας τους λόγους της καθυστέρησης και την ημερομηνία κατά την οποία η ειδική ομάδα προτίθεται να διαβιβάσει την τελική της έκθεση. Σε κάθε περίπτωση η τελική έκθεση πρέπει να διαβιβαστεί εντός 150 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

2. Σε περιπτώσεις κατεπείγοντος, η ειδική ομάδα διαιτησίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διαβιβάσει την έκθεσή της εντός προθεσμίας 60 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Σε κάθε περίπτωση η τελική έκθεση πρέπει να διαβιβαστεί εντός 75 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

3. Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των μερών που αφορά κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει την τελική της έκθεση εντός προθεσμίας 40 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

Υπομνήμα 2

Συμμόρφωση

Άρθρο 183

Συμμόρφωση προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την άμεση και καλή την πίστη συμμόρφωσή του προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

Άρθρο 184

Εύλογη χρονική περίοδος συμμόρφωσης

1. Εάν δεν είναι εφικτή η άμεση συμμόρφωση, τα μέρη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να συμφωνήσουν τη χρονική περίοδο για τη συμμόρφωση προς την τελική έκθεση. Στην περίπτωση αυτή, και το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της τελικής έκθεσης της ειδικής ομάδας διαιτησίας, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία διαβιβάζει στο καταγγέλλον μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας κοινοποίηση σχετικά με τη χρονική περίοδο που θα απαιτηθεί για τη συμμόρφωσή του («η εύλογη χρονική περίοδος»).

2. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μερών σχετικά με τη διάρκεια της εν λόγω εύλογης χρονικής περιόδου, το καταγγέλλον μέρος δύναται, εντός προθεσμίας είκοσι ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, να ζητήσει εγγράφως από την ειδική ομάδα διαιτησίας, η οποία συστάθηκε αρχικά δυνάμει του άρθρου 177 («η αρχική ειδική ομάδα διαιτησίας»), να προσδιορίσει τη διάρκεια αυτής της εύλογης χρονικής περιόδου. Το εν λόγω αίτημα διαβιβάζεται συγχρόνως στο άλλο μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας. Η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει την έκθεσή της στα μέρη και στην Επιτροπή Συνεργασίας εντός προθεσμίας 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος.

3. Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία κοινοποιεί εγγράφως στο καταγγέλλον μέρος την πρόοδο που σημειώνει όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Η εν λόγω κοινοποίηση πραγματοποιείται εγγράφως και διαβιβάζεται τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την εκπνοή της εύλογης χρονικής περιόδου.

4. Η εύλογη χρονική περίοδος μπορεί να παραταθεί κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας των μερών.

Άρθρο 185

Επανεξέταση των μέτρων που ελήφθησαν για τη συμμόρφωση προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας

1. Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία κοινοποιεί στο καταγγέλλον μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας κάθε μέτρο που έχει λάβει για τη συμμόρφωση προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας. Η εν λόγω κοινοποίηση διαβιβάζεται πριν από τη λήξη της εύλογης χρονικής περιόδου.
2. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μερών όσον αφορά την ύπαρξη ή τη συμβατότητα τυχόν μέτρου που έχει κοινοποιηθεί δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προς τις διατάξεις του άρθρου 173, το καταγγέλλον μέρος δύναται να ζητήσει εγγράφως από την αρχική ειδική ομάδα διατησίας να αποφανθεί επί του θέματος αυτού. Στο σχετικό αίτημα προσδιορίζεται το συγκεκριμένο επίμαχο μέτρο και παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους το εν λόγω μέτρο δεν συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 173, κατά τρόπο αρκούντως αναλυτικό ώστε να παρουσιάζεται με σαφήνεια η νομική βάση της καταγγελίας. Η ειδική ομάδα διατησίας διαβιβάζει την έκθεσή της στα μέρη και στην Επιτροπή Συνεργασίας εντός προθεσμίας 45 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος.

Άρθρο 186

Προσωρινά μέτρα αποκατάστασης σε περίπτωση μη συμμόρφωσης

1. Εάν το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία παραλείψει να κοινοποιήσει τυχόν μέτρο που έχει λάβει για τη συμμόρφωσή του προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας πριν από τη λήξη της εύλογης χρονικής περιόδου, ή εάν η ειδική ομάδα διατησίας αποφανθεί ότι δεν έχουν ληφθεί μέτρα συμμόρφωσης ή ότι το μέτρο που έχει κοινοποιηθεί βάσει του άρθρου 185 παράγραφος 1 δεν συνάδει με τις υποχρεώσεις του εν λόγω μέρους δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 173, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία υποβάλλει προσφορά για αποζημίωση, εφόσον το ζητήσει το καταγγέλλον μέρος και κατόπιν διαβουλεύσεων με το εν λόγω μέρος.
2. Σε περίπτωση που το καταγγέλλον μέρος αποφασίσει να μην ζητήσει προσφορά για αποζημίωση δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ή σε περίπτωση που υποβάλει σχετικό αίτημα, εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία όσον αφορά την αποζημίωση εντός προθεσμίας 30 ημερών είτε από την ημερομηνία λήξης της εύλογης χρονικής περιόδου είτε από την ημερομηνία διαβίβασης της έκθεσης της ειδικής ομάδας διατησίας βάσει του άρθρου 185 παράγραφος 2, το καταγγέλλον μέρος δικαιούται, κατόπιν κοινοποιήσεως προς το άλλο μέρος και προς την Επιτροπή Συνεργασίας, να λάβει ενδεδειγμένα μέτρα ισοδύναμου επιπέδου με την ολική ή μερική αναίρεση (*) λόγω της παραβίασης. Τα μέτρα αυτά προσδιορίζονται στη σχετική κοινοποίηση. Το καταγγέλλον μέρος δύναται να εφαρμόσει τα μέτρα ανά πάσα στιγμή μετά την παρέλευση περιόδου δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης από το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, εκτός εάν το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία έχει ζητήσει διαδικασία διατησίας δυνάμει της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.
3. Εάν το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία θεωρεί ότι τα ενδεδειγμένα μέτρα δεν είναι ισοδύναμου επιπέδου με την ολική ή μερική αναίρεση λόγω της παραβίασης των υποχρεώσεων του εν λόγω μέρους που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 173, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία δύναται να ζητήσει εγγράφως από την αρχική ειδική ομάδα διατησίας να αποφανθεί επί του θέματος αυτού. Το σχετικό αίτημα κοινοποιείται στο καταγγέλλον μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας πριν από την εκπνοή της χρονικής περιόδου των δέκα ημερών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Η αρχική ειδική ομάδα διατησίας διαβιβάζει στα μέρη και στην Επιτροπή Συνεργασίας την έκθεσή της σχετικά με τα μέτρα που κοινοποίησε το καταγγέλλον μέρος εντός προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία διαβίβασης του σχετικού αιτήματος. Το καταγγέλλον μέρος δεν θέτει σε ισχύ τα κοινοποιηθέντα μέτρα προτού διαβιβάσει η αρχική ειδική ομάδα διατησίας την έκθεσή της. Τα εν λόγω μέτρα τα οποία τίθενται σε ισχύ μετά τη διαβίβαση της έκθεσης συνάδουν με την έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας.
4. Τα μέτρα που θέτει σε ισχύ το καταγγέλλον μέρος και η αποζημίωση που προβλέπεται στο παρόν άρθρο είναι προσωρινού χαρακτήρα και δεν εφαρμόζονται εφόσον:
 - α) τα μέρη έχουν καταλήξει σε αμοιβαίως αποδεκτή λύση δυνάμει του άρθρου 191,
 - β) τα μέρη έχουν συμφωνήσει ότι το μέτρο που κοινοποιείται δυνάμει του άρθρου 185 παράγραφος 1 διασφαλίζει τη συμμόρφωση του μέρους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία προς τις διατάξεις του άρθρου 173 ή
 - γ) έχουν ανακληθεί ή τροποποιηθεί όλα τα μέτρα για τα οποία η ειδική ομάδα διατησίας έχει διαπιστώσει ότι δεν συνάδουν με τις διατάξεις του άρθρου 173, ούτως ώστε να επιτευχθεί η συμμόρφωσή τους προς τις εν λόγω διατάξεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 185 παράγραφος 2.

(*) Η ολική ή μερική αναίρεση ερμηνεύεται ως ολική ή μερική αναίρεση δυνάμει του μνημονίου συμφωνίας του ΠΟΕ για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση διαφορών.

Άρθρο 187

Επανεξέταση μέτρων που ελήφθησαν για τη συμμόρφωση μετά τη θέσπιση προσωρινών μέτρων αποκατάστασης για μη συμμόρφωση

1. Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία κοινοποιεί στο καταγγέλλον μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας το μέτρο που έλαβε για τη συμμόρφωσή του προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας κατόπιν αιτήσεως αποζημίωσης ή λήψης ενδεδειγμένου μέτρου από το καταγγέλλον μέρος δυνάμει του άρθρου 186, ανάλογα με την περίπτωση. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το καταγγέλλον μέρος προβαίνει σε άρση του μέτρου εντός προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Στις περιπτώσεις αίτησης αποζημίωσης, και εξαιρουμένων των περιπτώσεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία δύναται να ζητήσει την ανάκληση της εν λόγω αίτησης αποζημίωσης εντός προθεσμίας 30 ημερών από την παραλαβή της κοινοποίησης σχετικά με τη συμμόρφωσή του προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας.
2. Εάν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το κατά πόσον το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία συμμορφώθηκε προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας εντός προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το καταγγέλλον μέρος ζητεί εγγράφως από την αρχική ειδική ομάδα διατησίας να αποφανθεί επί του θέματος αυτού. Το εν λόγω αίτημα διαβιβάζεται συγχρόνως στο άλλο μέρος και στην Επιτροπή Συνεργασίας. Η έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας διαβιβάζεται στα μέρη και στην Επιτροπή Συνεργασίας εντός προθεσμίας 45 ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος. Εάν η ειδική ομάδα διατησίας αποφανθεί ότι το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία έχει συμμορφωθεί προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας, το καταγγέλλον μέρος προβαίνει σε άρση του ενδεδειγμένου μέτρου που έλαβε δυνάμει του άρθρου 186 ή το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία σε ανάκληση της αποζημίωσης, ανάλογα με την περίπτωση. Εάν η ειδική ομάδα διατησίας αποφανθεί ότι το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία δεν έχει συμμορφωθεί πλήρως προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας, η αποζημίωση ή το ενδεδειγμένο μέτρο που έχει ληφθεί δυνάμει του άρθρου 186 προσαρμόζεται αναλόγως βάσει της έκθεσης της ειδικής ομάδας διατησίας.

Άρθρο 188

Μέτρα αποκατάστασης για επείγουσες διαφορές σε θέματα ενέργειας

1. Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των μερών που αφορά κατάσταση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 138 παράγραφος 8, εφαρμόζεται το παρόν άρθρο σχετικά με τα μέτρα αποκατάστασης.
2. Κατά παρέκκλιση των άρθρων 184, 185 και 186, το καταγγέλλον μέρος δύναται να λάβει ενδεδειγμένα μέτρα ισοδύναμου επιπέδου με την ολική ή μερική αναίρεση λόγω μη συμμόρφωσης του άλλου μέρους προς την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας εντός προθεσμίας 15 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να τεθούν άμεσα σε ισχύ. Μπορούν επίσης να διατηρηθούν σε ισχύ καθ' όλη τη χρονική περίοδο κατά την οποία το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία δεν συμμορφώνεται με την τελική έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας.
3. Σε περίπτωση που το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία αμφισβητήσει την ύπαρξη αδυναμίας συμμόρφωσης ή την αναλογικότητα του μέτρου που έδωσε σε ισχύ το καταγγέλλον μέρος ή την αδυναμία συμμόρφωσης, δύναται να κινηθεί τη διαδικασία του άρθρου 186 παράγραφος 3 και του άρθρου 187, η οποία εξετάζεται με διαδικασία κατεπείγοντος. Το καταγγέλλον μέρος υποχρεούται να άρει ή να προσαρμόσει αναλόγως τα μέτρα μόνον αφού η ειδική ομάδα διατησίας αποφανθεί επί του θέματος αυτού, και μπορεί να διατηρήσει σε ισχύ τα μέτρα εν αναμονή ολοκλήρωσης της διαδικασίας.

Υποτήμημα 3

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 189

Αντικατάσταση διατητών

Εάν στο πλαίσιο διαδικασίας διατησίας δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου η αρχική ειδική ομάδα διατησίας ή ορισμένα από τα μέλη της δεν είναι σε θέση να συμμετάσχουν ή αποσυρθούν ή πρέπει να αντικατασταθούν λόγω μη συμμόρφωσής τους με τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας που προβλέπεται στο παράρτημα VI, εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 177. Η προθεσμία διαβίβασης της έκθεσης μπορεί να παραταθεί για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για τον διορισμό νέου διατητή, αλλά δεν μπορεί να υπερβεί τις 20 ημέρες.

Άρθρο 190

Αναστολή και περάτωση των διαδικασιών διαιτησίας και συμμόρφωσης

Κατόπιν αιτήματος αμφοτέρων των μερών, η ειδική ομάδα διαιτησίας αναστέλλει ανά πάσα στιγμή τις εργασίες της για χρονική περίοδο που συμφωνείται από τα μέρη και η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 12 διαδοχικούς μήνες. Η ειδική ομάδα διαιτησίας επαναλαμβάνει τις εργασίες της πριν από τη λήξη της εν λόγω περιόδου κατόπιν γραπτού αιτήματος αμφοτέρων των μερών ή στο τέλος αυτής της περιόδου κατόπιν γραπτού αιτήματος ενός εκ των μερών. Το αιτούν μέρος ενημερώνει τον πρόεδρο της Επιτροπής Συνεργασίας και το άλλο μέρος. Σε περίπτωση που η συνέχιση των εργασιών της ειδικής ομάδας διαιτησίας δεν ζητηθεί από ένα εκ των μερών κατά τη λήξη της συμφωνηθείσας περιόδου αναστολής, η διαδικασία περατώνεται. Η αναστολή και η περάτωση των εργασιών της ειδικής ομάδας διαιτησίας πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων οποιουδήποτε εκ των μερών στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 197.

Άρθρο 191

Αμοιβαίως αποδεκτή λύση

Τα μέρη μπορούν ανά πάσα στιγμή να καταλήξουν σε αμοιβαίως αποδεκτή λύση για διαφορές που διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου. Κοινοποιούν από κοινού την εν λόγω λύση στην Επιτροπή Συνεργασίας και στον πρόεδρο της ειδικής ομάδας διαιτησίας, κατά περίπτωση. Εάν για τη συγκεκριμένη λύση απαιτείται έγκριση σύμφωνα με τις συναφείς εθνικές διαδικασίες ενός εκ των μερών, στην εν λόγω κοινοποίηση αναφέρεται η απαίτηση αυτή, και η διαδικασία επίλυσης διαφορών αναστέλλεται. Εάν δεν απαιτείται σχετική έγκριση ή εάν κοινοποιηθεί η ολοκλήρωση των σχετικών εθνικών διαδικασιών, η διαδικασία επίλυσης διαφορών περατώνεται.

Άρθρο 192

Εσωτερικός κανονισμός

1. Οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών βάσει του παρόντος κεφαλαίου διέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό που προβλέπεται στο παράρτημα V και από τον κώδικα δεοντολογίας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VI.
2. Οι ακροάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας είναι δημόσιες, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον εσωτερικό κανονισμό που προβλέπεται στο παράρτημα V.

Άρθρο 193

Πληροφορίες και τεχνικές συμβουλές

Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών ή με δική της πρωτοβουλία, να ζητεί την παροχή των πληροφοριών τις οποίες κρίνει απαραίτητες για τη διαδικασία της ειδικής ομάδας διαιτησίας από οποιαδήποτε πηγή, συμπεριλαμβανομένων των μερών που εμπλέκονται στη διαφορά. Η ειδική ομάδα διαιτησίας έχει επίσης το δικαίωμα να ζητεί τη γνώμη εμπειρογνομόνων, εφόσον το κρίνει σκόπιμο. Πριν από την επιλογή των εμπειρογνομόνων, η ειδική ομάδα διαιτησίας προβαίνει σε διαβούλευση με τα μέρη. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος ενός εκ των μερών δύνανται να υποβάλουν φιλικές (amicus curiae) παρατηρήσεις στην ειδική ομάδα διαιτησίας σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό που ορίζεται στο παράρτημα V. Όλες οι πληροφορίες που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος άρθρου γνωστοποιούνται και στα δύο μέρη για τη διατύπωση παρατηρήσεων.

Άρθρο 194

Κανόνες ερμηνείας

Η ειδική ομάδα διαιτησίας ερμηνεύει τις διατάξεις του άρθρου 173 σύμφωνα με τους εθιμικούς κανόνες ερμηνείας του δημόσιου διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των κωδικοποιημένων διατάξεων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση της Βιέννης του 1969 περί του δικαίου των Συνθηκών. Η ειδική ομάδα διαιτησίας λαμβάνει επίσης υπόψη τις σχετικές ερμηνείες των ειδικών ομάδων του ΠΟΕ και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου που έχουν εγκριθεί από το όργανο επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ (εφεξής «ΟΕΔ»). Οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας δεν πρέπει να αυξάνουν ή να μειώνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από την παρούσα συμφωνία.

Άρθρο 195

Αποφάσεις και εκθέσεις της ειδικής ομάδας διατησίας

1. Οι συζητήσεις της ειδικής ομάδας διατησίας είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα. Η ειδική ομάδα διατησίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε κάθε απόφασή της να λαμβάνεται με συναίνεση. Εντούτοις, σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να ληφθεί απόφαση με συναίνεση, η σχετική απόφαση λαμβάνεται κατά πλειοψηφία. Δεν δημοσιεύονται σε καμία περίπτωση οι μειοψηφούσες γνώμες των διατητών.
2. Οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας διατησίας καταρτίζονται χωρίς την παρουσία των μερών. Στις εκθέσεις αναφέρονται τα πραγματικά περιστατικά, η δυνατότητα εφαρμογής των συναφών διατάξεων του άρθρου 173 και το βασικό σκεπτικό των πορισμάτων και των συμπερασμάτων που διατυπώνονται.
3. Οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας διατησίας γίνονται αποδεκτές από τα μέρη ανεπιφύλακτα. Δεν δημιουργούν σε καμία περίπτωση δικαιώματα ή υποχρεώσεις για φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
4. Τα μέρη καθιστούν την έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας διαθέσιμη στο κοινό, με την επιφύλαξη της προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών, όπως προβλέπεται στον εσωτερικό κανονισμό που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V.

Τμήμα 4

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 196

Κατάλογος διατητών

1. Το αργότερο εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, και βάσει των προτάσεων που έχουν υποβάλει τα μέρη, η Επιτροπή Συνεργασίας καταρτίζει κατάλογο τουλάχιστον 15 ατόμων τα οποία είναι πρόθυμα και ικανά να εκτελέσουν χρέη διατητή. Ο κατάλογος απαρτίζεται από τρεις υποκατάλογους: έναν υποκατάλογο για κάθε μέρος και έναν υποκατάλογο ατόμων τα οποία δεν είναι υπήκοοι κανενός μέρους και τα οποία μπορούν να εκτελέσουν χρέη προέδρου της ειδικής ομάδας διατησίας. Κάθε υποκατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον πέντε άτομα. Η Επιτροπή Συνεργασίας μεριμνά ώστε ο κατάλογος να διατηρείται πάντα σε αυτό το επίπεδο.
2. Οι διατητές διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική πείρα όσον αφορά τη νομοθεσία και το διεθνές εμπόριο. Οι διατητές είναι ανεξάρτητοι, εκτελούν τα καθήκοντά τους σε ατομική βάση, δεν λαμβάνουν οδηγίες από κανέναν οργανισμό ή κρατική αρχή ούτε συνδέονται με την κυβέρνηση κανενός εκ των μερών και τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας που προβλέπεται στο παράρτημα VI.
3. Η Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να καταρτίζει συμπληρωματικούς καταλόγους 15 ατόμων με γνώσεις και πείρα σε ειδικούς τομείς που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία. Με την επιφύλαξη της συμφωνίας των μερών, οι εν λόγω συμπληρωματικοί κατάλογοι χρησιμοποιούνται για τη σύνθεση της ειδικής ομάδας διατησίας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 177.

Άρθρο 197

Σχέση με τις υποχρεώσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ

1. Η προσφυγή στις διατάξεις του παρόντος τίτλου σχετικά με την επίλυση διαφορών δεν επηρεάζει την ανάληψη δράσης στο πλαίσιο του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης δράσης για την επίλυση διαφορών.
2. Ωστόσο, τα μέρη δεν επιδιώκουν, για συγκεκριμένο μέτρο, αποκατάσταση της παραβίασης ουσιαστικά ισοδύναμης υποχρέωσης βάσει τόσο της παρούσας συμφωνίας όσο και της συμφωνίας του ΠΟΕ και στα δύο φόρουμ. Στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον έχει κινηθεί διαδικασία επίλυσης διαφορών, το μέρος δεν προβάλλει αξίωση για αποκατάσταση της παραβίασης της ουσιαστικά ισοδύναμης υποχρέωσης βάσει της άλλης συμφωνίας στο άλλο φόρουμ, εκτός αν το φόρουμ που επιλέγεται δεν κατορθώσει, για διαδικαστικούς ή δικαιοδοτικούς λόγους, να καταλήξει σε πόρισμα όσον αφορά την αξίωση για αποκατάσταση της εν λόγω παραβίασης υποχρέωσης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου,
- α) θεωρείται ότι διαδικασίες επίλυσης διαφορών δυνάμει της συμφωνίας του ΠΟΕ κινούνται όταν ένα μέρος ζητήσει τη σύσταση ειδικής ομάδας δυνάμει του άρθρου 6 του μνημονίου συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση διαφορών του ΠΟΕ,
- β) θεωρείται ότι οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου κινούνται με αίτημα ενός εκ των μερών για τη σύσταση ειδικής ομάδας διατησίας βάσει του άρθρου 176 παράγραφος 1.
4. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν εμποδίζει ένα μέρος να εφαρμόζει την αναστολή υποχρεώσεων που εγκρίνεται από το όργανο επίλυσης διαφορών. Δεν μπορεί να γίνει επίκληση της συμφωνίας του ΠΟΕ προκειμένου να μην επιτραπεί σε ένα εκ των μερών να εφαρμόσει τα προσωρινά μέτρα αποκατάστασης για μη συμμόρφωση δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 198

Προθεσμίες

1. Όλες οι προθεσμίες που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών για την υποβολή των εκθέσεων των ειδικών ομάδων διατησίας, υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες, αρχής γενομένης από την πρώτη ημέρα που έπεται της πράξης ή του γεγονότος που αφορούν, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.
2. Κάθε προθεσμία που αναφέρεται στο παρόν κεφάλαιο δύναται να τροποποιείται με αμοιβαία συμφωνία των μερών της διαφοράς. Η ειδική ομάδα διατησίας δύναται ανά πάσα στιγμή να προτείνει στα μέρη την τροποποίηση οποιασδήποτε από τις προθεσμίες που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο, αιτιολογώντας την πρότασή της.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Οικονομικός διάλογος

Άρθρο 199

Τα μέρη τηρούν τις αρχές της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς, διασφαλίζοντας την άσκηση ορθών μακροοικονομικών πολιτικών, και αναπτύσσουν και ενισχύουν τον τακτικό οικονομικό διάλογο που αποσκοπεί στην περαιτέρω διεύρυνση και εμβάθυνση αμοιβαίως επωφελών οικονομικών δεσμών, καθώς και στη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση.

Άρθρο 200

Τα μέρη επανεξετάζουν σε τακτική βάση την κατάσταση της διμερούς συνεργασίας και προβαίνουν τακτικά σε ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρογνωμοσύνης και βέλτιστων πρακτικών στους τομείς των οικονομικών πολιτικών, της οικονομικής και δημοσιονομικής ανάπτυξης και των στατιστικών στοιχείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου λογιστικού και εσωτερικού ελέγχου

Άρθρο 201

Τα μέρη συνεργάζονται στον τομέα της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου λογιστικού ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη ενός συστήματος χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, το οποίο θα συνάδει με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, καθώς και της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Η εν λόγω συνεργασία περιλαμβάνει:

- α) την προώθηση της εφαρμογής αποδεκτών και γενικώς αναγνωρισμένων διεθνών προτύπων, καθώς και σύγκλιση με τις ορθές πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα,
- β) την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών στον συγκεκριμένο τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συνεργασία στον τομέα της φορολογίας

Άρθρο 202

Τα μέρη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας στον φορολογικό τομέα, ιδίως όσον αφορά τη διευκόλυνση της είσπραξης νόμιμων φορολογικών εσόδων, καθώς και για την ανάπτυξη μέτρων σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης στον φορολογικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας και της ανταλλαγής πληροφοριών. Τα μέρη ενισχύουν τον διάλογο και την ανταλλαγή εμπειριών με σκοπό την αποφυγή επιζήμιων φορολογικών πρακτικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συνεργασία στον τομέα των στατιστικών

Άρθρο 203

Τα μέρη προάγουν την εναρμόνιση των στατιστικών μεθόδων και πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης και διάδοσης στατιστικών στοιχείων. Η στατιστική συνεργασία επικεντρώνεται στην ανταλλαγή γνώσεων, την προώθηση ορθών πρακτικών και την τήρηση των θεμελιωδών αρχών των επίσημων στατιστικών των Ηνωμένων Εθνών και του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου αυτού με την παροχή τεχνικής βοήθειας στη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συνεργασία στον τομέα της ενέργειας

Άρθρο 204

Τα μέρη συνεχίζουν και εντείνουν την υφιστάμενη συνεργασία τους σε ενεργειακά θέματα, με στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας, της απόδοσης, της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της ενέργειας. Η εν λόγω συνεργασία βασίζεται σε ολοκληρωμένη εταιρική σχέση και διέπεται από τις αρχές του αμοιβαίου συμφέροντος, της αμοιβαιότητας, της διαφάνειας και της προβλεψιμότητας σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας της αγοράς και των υφιστάμενων συναφών πολυμερών και διμερών συμφωνιών.

Άρθρο 205

Η εν λόγω συνεργασία καλύπτει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους τομείς:

- α) εφαρμογή ενεργειακών στρατηγικών και πολιτικών, εκπόνηση προβλέψεων και σεναρίων, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τις συνθήκες της παγκόσμιας αγοράς ενεργειακών προϊόντων, καθώς και βελτίωση του στατιστικού συστήματος στον τομέα της ενέργειας,
- β) δημιουργία ελκυστικού και σταθερού επενδυτικού κλίματος και ενθάρρυνση αμοιβαίων επενδύσεων στον ενεργειακό τομέα σε αμερόληπτη και διαφανή βάση,
- γ) αποτελεσματική συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μέσα για τη στήριξη της ενεργειακής συνεργασίας μεταξύ των μερών,

- δ) βελτίωση της επιστημονικής και τεχνικής συνεργασίας και ανταλλαγή πληροφοριών για την ανάπτυξη ενεργειακών τεχνολογιών με ιδιαίτερη έμφαση σε ενεργειακά αποδοτικές και φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 (Συνεργασία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας) του τίτλου VI,
- ε) τεχνική κατάρτιση και κατάρτιση σε θέματα διαχείρισης στον τομέα της ενέργειας μέσω, μεταξύ άλλων, της διευκόλυνσης ανταλλαγής ασκουμένων που συμμετέχουν σε κύκλους μαθημάτων ειδίκευσης σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, καθώς και ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων κατάρτισης σύμφωνα με ορθές πρακτικές,
- στ) επέκταση της συνεργασίας σε πολυμερή ενεργειακά φόρουμ, πρωτοβουλίες και οργανισμούς,
- ζ) συνεργασία στο πλαίσιο ανταλλαγής γνώσεων και πείρας, καθώς και μεταφορά τεχνολογίας όσον αφορά την καινοτομία, μεταξύ άλλων στους τομείς της διαχείρισης και των τεχνολογιών ενέργειας.

Άρθρο 206

Ενέργεια από υδρογονάνθρακες

Η συνεργασία στο πεδίο της ενέργειας από υδρογονάνθρακες καλύπτει τους ακόλουθους τομείς:

- α) εκσυγχρονισμός και βελτίωση των υφιστάμενων και ανάπτυξη μελλοντικών ενεργειακών υποδομών κοινού συμφέροντος σύμφωνα με τις αρχές της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στη διαφοροποίηση των πηγών, των προμηθευτών και των οδών μεταφοράς και των μεθόδων μεταφοράς ενέργειας, καθώς και ανάπτυξη νέας δυναμικότητας παραγωγής, και ακεραιότητα, αποδοτικότητα, ασφάλεια και προστασία των ενεργειακών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών ηλεκτρικής ενέργειας,
- β) ανάπτυξη ανταγωνιστικών ενεργειακών αγορών που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και δεν εισάγουν διακρίσεις, σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές και μέσω κανονιστικών μεταρρυθμίσεων,
- γ) βελτίωση και ενίσχυση της μακροπρόθεσμης σταθερότητας και ασφάλειας του ενεργειακού εμπορίου, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της προβλεψιμότητας και της σταθερότητας της ενεργειακής ζήτησης, σε αμερόληπτη βάση, με ελαχιστοποίηση παράλληλα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κινδύνων,
- δ) προώθηση περιβαλλοντικής προστασίας υψηλού επιπέδου και βιώσιμης ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της εξόρυξης, της παραγωγής, της διανομής και την κατανάλωσης,
- ε) ενίσχυση της ασφάλειας των υπεράκτιων δραστηριοτήτων εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών σε θέματα πρόληψης ατυχημάτων, ανάλυσης μετά από ατυχήματα, πολιτικών ανταπόκρισης και αποκατάστασης, καθώς και βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την ευθύνη και τη νομική πρακτική σε περίπτωση καταστροφής.

Άρθρο 207

Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές

Η συνεργασία επιδιώκεται στους ακόλουθους τομείς:

- α) ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με οικονομικό και περιβαλλοντικά ορθό τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας σε κανονιστικά ζητήματα, σε θέματα πιστοποίησης και τυποποίησης, καθώς και στο πεδίο της τεχνολογικής ανάπτυξης,
- β) διευκόλυνση των ανταλλαγών μεταξύ της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και ευρωπαϊκών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων και οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα, μεταξύ άλλων μέσω κοινών προγραμμάτων που έχουν ως στόχο την εφαρμογή ορθών πρακτικών για τη δημιουργία της ενέργειας του μέλλοντος και της πράσινης οικονομίας,
- γ) διοργάνωση κοινών σεμιναρίων, συνεδρίων, και προγραμμάτων κατάρτισης και ανταλλαγής πληροφοριών και ανοικτών στατιστικών δεδομένων σε τακτική βάση, καθώς και πληροφοριών σχετικά με την ανάπτυξη παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Άρθρο 208

Ενεργειακή απόδοση και εξοικονόμηση ενέργειας

Η συνεργασία στο πεδίο της προώθησης της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μεταξύ άλλων και στον τομέα του άνθρακα, της καύσης αερίων σε πυρσούς (και της χρήσης συναφών αερίων), των κτιρίων, των συσκευών και των μεταφορών, επιδιώκεται:

- α) με την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές ενεργειακής απόδοσης, τα νομικά και κανονιστικά πλαίσια και τα σχέδια δράσης,
- β) με τη διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών, τεχνογνωσίας στο πεδίο της εξοικονόμησης ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης,
- γ) με την έναρξη και την υλοποίηση έργων, συμπεριλαμβανομένων των έργων επίδειξης, για την καθιέρωση καινοτόμων τεχνολογιών και λύσεων στο πεδίο της εξοικονόμησης ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης,
- δ) με την υλοποίηση προγραμμάτων και κύκλων μαθημάτων κατάρτισης στο πεδίο της ενεργειακής απόδοσης με σκοπό την επίτευξη των στόχων του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συνεργασία στον τομέα των μεταφορών

Άρθρο 209

Τα μέρη συνεργάζονται:

- α) για τη διεύρυνση και την ενίσχυση της συνεργασίας τους στον τομέα των μεταφορών, με σκοπό τη συμβολή τους στην ανάπτυξη βιώσιμων συστημάτων μεταφορών,
- β) για την εστίαση στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές των συστημάτων μεταφορών,
- γ) για την προώθηση αποδοτικών και ασφαλών μεταφορικών δραστηριοτήτων,
- δ) για τη βελτίωση των κύριων μεταφορικών συνδέσεων μεταξύ των εδαφών τους.

Άρθρο 210

Η συνεργασία που αναφέρεται στο παρόν κεφάλαιο καλύπτει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους τομείς:

- α) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τις πολιτικές μεταφορών,
- β) βελτίωση της κυκλοφορίας των επιβατών και των εμπορευμάτων, αύξηση της ρευστότητας των μεταφορικών ροών με την άρση διοικητικών, τεχνικών και άλλων εμποδίων, επιδίωξη μεγαλύτερης ενοποίησης της αγοράς, βελτίωση των δικτύων μεταφορών και αναβάθμιση των υποδομών,
- γ) ανταλλαγή πληροφοριών και κοινές δραστηριότητες σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και εφαρμογή των ισχυουσών διεθνών συμφωνιών και συμβάσεων,
- δ) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε θέματα ασφάλειας και βιώσιμης ανάπτυξης των θαλάσσιων μεταφορών.

Η Δημοκρατία του Καζαχστάν μεριμνά για τη συμμόρφωση των διμερών συμφωνιών που έχει συνάψει με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της αεροπλοΐας με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 211

Προβλέπεται διεξαγωγή τακτικού διαλόγου για τα θέματα που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος**Άρθρο 212**

Τα μέρη αναπτύσσουν και ενισχύουν τη συνεργασία τους σε περιβαλλοντικά θέματα, συμβάλλοντας κατά τον τρόπο αυτό στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η εν λόγω συνεργασία επιδιώκεται στους ακόλουθους τομείς:

- α) περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, περιβαλλοντική παρακολούθηση και περιβαλλοντικός έλεγχος,
- β) περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση, βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες, ενίσχυση της συμμετοχής του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα,
- γ) νομοθεσία στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος,
- δ) ποιότητα του αέρα,
- ε) διαχείριση των αποβλήτων,
- στ) διαχείριση της ποιότητας των υδάτων, συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου περιβάλλοντος,
- ζ) ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης προηγμένων τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού,
- η) διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας και της ποικιλομορφίας του τοπίου,
- θ) βιώσιμη διαχείριση των δασών,
- ι) βιομηχανική ρύπανση και βιομηχανικές εκπομπές,
- ια) ταξινόμηση και ασφαλής διαχείριση χημικών προϊόντων,
- ιβ) πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον τομέα της πράσινης οικονομίας και
- ιγ) αμοιβαία ανταλλαγή πείρας όσον αφορά τις πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της αλιείας.

Άρθρο 213

Η συνεργασία στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος υλοποιείται με βάση την αμοιβαία συναίνεση των μερών, μεταξύ άλλων, υπό τις ακόλουθες μορφές:

- α) ανταλλαγή τεχνολογιών, επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών και ερευνητικών δραστηριοτήτων στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος,
- β) ανταλλαγή πείρας σε θέματα βελτίωσης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών μεθοδολογιών.

Άρθρο 214

Τα μέρη δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή των σχετικών πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, καθώς και στη συνεργασία σε περιβαλλοντικά ζητήματα στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών, και συμφωνούν να εντείνουν τη συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο.

Τα μέρη ανταλλάσσουν εμπειρίες όσον αφορά την προώθηση της ενοποίησης του τομέα του περιβάλλοντος με άλλους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, της αύξησης των γνώσεων και των ικανοτήτων, καθώς και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης στους τομείς που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Συνεργασία στον τομέα της κλιματικής αλλαγής**Άρθρο 215**

Τα μέρη αναπτύσσουν και ενισχύουν τη συνεργασία τους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή. Η συνεργασία πραγματοποιείται λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων των μερών με βάση την ισότητα και τα αμοιβαία οφέλη, ενώ συνεκτιμάται επίσης η αλληλεξάρτηση που υφίσταται μεταξύ των διμερών και πολυμερών δεσμεύσεων στον συγκεκριμένο τομέα.

Άρθρο 216

Η συνεργασία προάγει μέτρα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων στους ακόλουθους τομείς:

- α) μετριασμός της κλιματικής αλλαγής,
- β) προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- γ) αγορακεντρικές προσεγγίσεις και προσεγγίσεις ανεξάρτητες από την αγορά για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
- δ) έρευνα, ανάπτυξη, επίδειξη, εγκατάσταση και διάδοση νέων, ασφαλών και βιώσιμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και προσαρμογής,
- ε) ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης στον τομέα του κλίματος και στήριξη σε άλλους τομείς,
- στ) ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση και κατάρτιση.

Άρθρο 217

Τα μέρη ανταλλάσσουν, μεταξύ άλλων, πληροφορίες και εμπειρογνωμοσύνη, προβαίνουν σε κοινές ερευνητικές δραστηριότητες και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με καθαρότερες τεχνολογίες, εκτελούν κοινές δραστηριότητες σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, μεταξύ άλλων όσον αφορά πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες που διέπουν τα μέρη, όπως η σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, και κοινές δραστηριότητες στο πλαίσιο αρμόδιων οργανισμών, κατά περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Συνεργασία στον τομέα της βιομηχανίας**Άρθρο 218**

Τα μέρη αναπτύσσουν και εμβαδύνουν τη συνεργασία τους στον βιομηχανικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων που αφορούν τη δημιουργία ουσιαστικών κινήτρων και ευνοϊκών συνθηκών για την περαιτέρω διαφοροποίηση και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της μεταποιητικής βιομηχανίας.

Τα μέρη συνεργάζονται προς τον σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών, στους ακόλουθους τομείς:

- α) παραγωγικότητα και αποδοτική χρήση των πόρων,
- β) δημόσια μέτρα στήριξης για τους κλάδους της βιομηχανίας, βάσει των απαιτήσεων του ΠΟΕ και άλλων ισχυόντων κανόνων των μερών,
- γ) εφαρμογή της βιομηχανικής πολιτικής στο πλαίσιο της περαιτέρω ολοκλήρωσης,
- δ) μέσα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας όσον αφορά την εφαρμογή της βιομηχανικής πολιτικής,

- ε) επενδυτικές δραστηριότητες στη μεταποιητική βιομηχανία, μείωση της ενεργειακής της κατανάλωσης, καθώς και ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή πολιτικών για την παραγωγικότητα της εργασίας,
- στ) προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών παραγωγής, των βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας και της μεταφορά γνώσης και τεχνολογίας, καθώς περαιτέρω ανάπτυξη βασικών υποδομών και ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη δημιουργία συσπειρώσεων καινοτομίας,
- ζ) επενδύσεις και εμπόριο στον τομέα της εξόρυξης και παραγωγής πρώτων υλών, με στόχο την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης και της διαφάνειας, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας στον τομέα των μη ενεργειακών εξορυκτικών δραστηριοτήτων, ιδίως όσον αφορά τα μεταλλεύματα και τα βιομηχανικά ορυκτά,
- η) ανάπτυξη ικανοτήτων ανθρώπινων πόρων στη μεταποιητική βιομηχανία,
- θ) προώθηση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και της βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Η παρούσα συμφωνία δεν αποκλείει τη στενότερη βιομηχανική συνεργασία μεταξύ των μερών, και είναι δυνατή η σύναψη χωριστών διακανονισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Συνεργασία στον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

Άρθρο 219

Τα μέρη αναπτύσσουν και εμβαδύνουν τη συνεργασία τους στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), με σκοπό την προώθηση ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος που συμβάλλει στην επιτυχή ανάπτυξη και δημιουργία ΜΜΕ.

Προς τον σκοπό αυτό, τα μέρη συνεργάζονται στους ακόλουθους τομείς:

- α) την ανταλλαγή πληροφοριών όσον αφορά την πολιτική για την ανάπτυξη των ΜΜΕ,
- β) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με πρωτοβουλίες που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα ως θεμελιώδη ικανότητα,
- γ) την προώθηση καλύτερων επαφών μεταξύ επιχειρηματικών ενώσεων και από τις δύο πλευρές μέσω εντατικότερου διαλόγου,
- δ) την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τη στήριξη της ικανότητας πρόσβασης των ΜΜΕ στις διεθνείς αγορές,
- ε) την ανταλλαγή εμπειριών στον τομέα της βελτίωσης του αντίκτυπου του κανονιστικού πλαισίου στις ΜΜΕ,
- στ) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Συνεργασία στον τομέα του εταιρικού δικαίου

Άρθρο 220

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της εφαρμογής αποτελεσματικής δεσμής κανόνων και πρακτικών στους τομείς του εταιρικού δικαίου και της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και της λογιστικής και του λογιστικού ελέγχου, σε μια λειτουργική οικονομία της αγοράς στο πλαίσιο ενός προβλέψιμου και διαφανούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος, και υπογραμμίζουν τη σημασία της προώθησης της κανονιστικής σύγκλισης στον εν λόγω τομέα.

Τα μέρη συνεργάζονται στα ακόλουθα:

- α) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη διασφάλιση διαθεσιμότητας και πρόσβασης σε πληροφορίες όσον αφορά την οργάνωση και την εκπροσώπηση εγγεγραμμένων εταιρειών με διαφανή και εύκολα προσβάσιμο τρόπο,
- β) την περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτικής εταιρικής διακυβέρνησης σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, και ιδίως τα πρότυπα του ΟΟΣΑ,

- γ) την προώθηση της επιβολής και της συνεπούς εφαρμογής των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) για τους ενοποιημένους λογαριασμούς των εισηγμένων εταιρειών στο χρηματιστήριο,
- δ) την προσέγγιση των λογιστικών κανόνων και της χρηματοοικονομικής αναφοράς, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ΜΜΕ,
- ε) τη ρύθμιση και την εποπτεία των επαγγελματικών κλάδων των λογιστών και των ελεγκτών,
- στ) τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τον κώδικα δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC), με σκοπό τη βελτίωση του επαγγελματικού επιπέδου των ελεγκτών μέσω της τήρησης των προτύπων και των δεοντολογικών κανόνων από τις επαγγελματικές οργανώσεις, τους ελεγκτικούς οργανισμούς και τις ελεγκτικές εταιρείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Συνεργασία στον τραπεζικό τομέα, στον ασφαλιστικό τομέα και στον τομέα άλλων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών**Άρθρο 221**

Τα μέρη συμφωνούν ως προς τη σημασία της αποτελεσματικής νομοθεσίας και των αποτελεσματικών πρακτικών, καθώς για την ανάπτυξη συνεργασίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με τους ακόλουθους στόχους:

- α) βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,
- β) διασφάλιση της αποτελεσματικής και επαρκούς προστασίας των επενδυτών και των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,
- γ) συμβολή στη σταθερότητα και την ακεραιότητα του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- δ) προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων παραγόντων του χρηματοπιστωτικού συστήματος, περιλαμβανομένων των ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών,
- ε) προώθηση ανεξάρτητης και αποτελεσματικής εποπτείας.

Τα μέρη προάγουν την κανονιστική σύγκλιση με τα αναγνωρισμένα διεθνή πρότυπα για υγιή χρηματοπιστωτικά συστήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Συνεργασία στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας**Άρθρο 222**

Τα μέρη προωθούν τη συνεργασία για την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων μέσω της ευρείας διαθεσιμότητας τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) και μέσω της καλύτερης ποιότητας των υπηρεσιών σε προσιτές τιμές. Η εν λόγω συνεργασία πρέπει να επιδιώκει την προώθηση της ανάπτυξης του ανταγωνισμού και του ανοικτού χαρακτήρα των αγορών ΤΠΕ, καθώς και την ενθάρρυνση των επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα.

Άρθρο 223

Η συνεργασία καλύπτει, μεταξύ άλλων, την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών σχετικά με την υλοποίηση πρωτοβουλιών της κοινωνίας της πληροφορίας, με ιδιαίτερη έμφαση στα εξής:

- α) ανάπτυξη αποτελεσματικού κανονιστικού πλαισίου για τον τομέα των ΤΠΕ,
- β) προώθηση της ευρυζωνικής πρόσβασης,
- γ) ανάπτυξη διαλειτουργικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών,
- δ) διασφάλιση της προστασίας των δεδομένων και
- ε) ανάπτυξη υπηρεσιών περιαγωγής.

Άρθρο 224

Τα μέρη προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών στον τομέα των ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14**Συνεργασία στον τομέα του τουρισμού****Άρθρο 225**

Τα μέρη συνεργάζονται στον τομέα του τουρισμού, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης τουριστικής βιομηχανίας, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την οικονομική μεγέθυνση, τη χειραφέτηση, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις ανταλλαγές στον τουριστικό τομέα.

Άρθρο 226

Η συνεργασία βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- α) σεβασμό της ακεραιότητας και των συμφερόντων των τοπικών κοινοτήτων, ιδίως σε αγροτικές περιοχές,
- β) σημασία της προστασίας της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς και
- γ) θετική αλληλεπίδραση μεταξύ του τουρισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Άρθρο 227

Η συνεργασία διαρθρώνεται γύρω από τα ακόλουθα θέματα:

- α) ανταλλαγή πληροφοριών, βέλτιστων πρακτικών, εμπειριών και τεχνογνωσία, μεταξύ άλλων όσον αφορά καινοτόμες τεχνολογίες,
- β) καθιέρωση στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και των ενδιαφερομένων φορέων των τοπικών κοινοτήτων, με σκοπό τη στήριξη της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης,
- γ) προώθηση και ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων και αγορών, υποδομών, ανθρώπινων πόρων και θεσμικών δομών, καθώς και εντοπισμός και εξάλειψη των εμποδίων στις ταξιδιωτικές υπηρεσίες,
- δ) ανάπτυξη και εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών και στρατηγικών, περιλαμβανομένων των κατάλληλων νομοθετικών, διοικητικών και χρηματοοικονομικών παραμέτρων,
- ε) κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα του τουρισμού με στόχο τη βελτίωση των προτύπων παροχής υπηρεσιών και
- στ) ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού που εξασφαλίζει τη συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, καθώς και άλλων μορφών τουρισμού με βιώσιμο τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15**Συνεργασία στον τομέα της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης****Άρθρο 228**

Τα μέρη συνεργάζονται για την προώθηση της γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως μέσω της σταδιακής σύγκλισης των πολιτικών και της νομοθεσίας.

Άρθρο 229

Η εν λόγω συνεργασία καλύπτει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους τομείς:

- α) διευκόλυνση της αμοιβαίας κατανόησης των γεωργικών πολιτικών και των πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης,
- β) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση και την εφαρμογή γεωργικών πολιτικών και πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης,
- γ) ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης για την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των αγροτικών κοινοτήτων,
- δ) προώθηση του εκσυγχρονισμού και της βιωσιμότητας της γεωργικής παραγωγής,
- ε) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα και της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας των αγορών,
- στ) ανταλλαγή εμπειριών όσον αφορά τις γεωργικές ενδείξεις για τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, τις πολιτικές ποιότητας και τους μηχανισμούς ελέγχου τους, τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και την ανάπτυξη της παραγωγής βιολογικών γεωργικών προϊόντων,
- ζ) διάδοση γνώσεων και προώθηση υπηρεσιών γεωργικών εφαρμογών για τους γεωργικούς παραγωγούς,
- η) προώθηση της συνεργασίας στο πλαίσιο γεωργοβιομηχανικών επενδυτικών έργων, ιδίως για την ανάπτυξη των κλάδων της κτηνοτροφίας και της φυτικής παραγωγής,
- θ) ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με πολιτικές που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη της γεωργικής επιχειρηματικότητας, τη μεταποίηση και τη διανομή γεωργικών προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Συνεργασία για την απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις, την κοινωνική πολιτική και τις ίσες ευκαιρίες

Άρθρο 230

Τα μέρη προωθούν την ανάπτυξη διαλόγου και τη συνεργασία για την προώθηση της ατζέντας της ΔΟΕ για αξιοπρεπή εργασία, της πολιτικής απασχόλησης, των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας και της υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας, του κοινωνικού διαλόγου, της κοινωνικής προστασίας, της κοινωνικής ένταξης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της δίκαιης μεταχείρισης των εργαζομένων που διαμένουν και εργάζονται νόμιμα στο άλλο μέρος.

Άρθρο 231

Τα μέρη επιδιώκουν τους στόχους του άρθρου 230, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής πρακτικών στους ακόλουθους τομείς:

- α) βελτίωση της ποιότητας ζωής και εξασφάλιση καλύτερου κοινωνικού πλαισίου,
- β) βελτίωση της κοινωνικής ένταξης και του επιπέδου κοινωνικής προστασίας για όλους τους εργαζομένους και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, από πλευράς ποιότητας, προσβασιμότητας και οικονομικής βιωσιμότητας,
- γ) μείωση της φτώχειας και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της προστασίας των ευάλωτων ατόμων,
- δ) καταπολέμηση των διακρίσεων στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων σύμφωνα με τις υποχρεώσεις κάθε μέρους βάσει διεθνών προτύπων και συμβάσεων,
- ε) προώθηση ενεργητικών μέτρων για την αγορά εργασίας και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών απασχόλησης,
- στ) δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας με αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας,
- ζ) βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, καθώς και του επιπέδου προστασίας της υγείας και ασφάλειας στην εργασία,

- η) ενίσχυση της ισότητας των φύλων με την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην κοινωνική και οικονομική ζωή, καθώς και με την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στην απασχόληση, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την οικονομία, την κοινωνία και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων,
- θ) βελτίωση της ποιότητας του εργατικού δικαίου και εξασφάλιση καλύτερου επιπέδου προστασίας για τους εργαζομένους,
- ι) βελτίωση και προώθηση του κοινωνικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων.

Άρθρο 232

Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τις δεσμεύσεις τους για την αποτελεσματική εφαρμογή των ισχυουσών συμβάσεων της ΔΟΕ.

Τα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη την υπουργική διακήρυξη του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών του 2006 για την πλήρη και παραγωγική απασχόληση και την αξιοπρεπή εργασία για όλους, αναγνωρίζουν ότι η πλήρης και παραγωγική απασχόληση και η αξιοπρεπής εργασία για όλους αποτελεί ζωτικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Τα μέρη ενθαρρύνουν, σύμφωνα με τις αρχές της διακήρυξης της ΔΟΕ του 1998 για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία, τη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως των κοινωνικών εταίρων, στην ανάπτυξη των αντίστοιχων κοινωνικών πολιτικών και στη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

Τα μέρη επιδιώκουν την ενίσχυση της συνεργασίας σε θέματα αξιοπρεπούς εργασίας, απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής σε όλα τα σχετικά φόρουμ και τους σχετικούς οργανισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Συνεργασία στον τομέα της υγείας

Άρθρο 233

Τα μέρη αναπτύσσουν τη συνεργασία τους στον τομέα της δημόσιας υγείας, με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και τη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας, σύμφωνα με κοινές αξίες και αρχές για την υγεία, και ως προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση.

Άρθρο 234

Η συνεργασία περιλαμβάνει την πρόληψη και τον έλεγχο μεταδοτικών και μη μεταδοτικών ασθενειών, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με την υγεία, την προώθηση μιας προσέγγισης για συνεκτίμηση της υγείας σε όλες τις πολιτικές, τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, και ιδίως με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, καθώς και την προώθηση της εφαρμογής διεθνών συμφωνιών στον τομέα της υγείας, όπως η σύμβαση-πλαίσιο της Παγκόσμια Οργάνωσης Υγείας του 2003 για τον έλεγχο του καπνού και ο Διεθνής Υγειονομικός κανονισμός.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ, ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,

Άρθρο 235

Κράτος δικαίου και σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών

Στο πλαίσιο της συνεργασίας τους δυνάμει του παρόντος τίτλου, τα μέρη αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και του δικαιώματος για αμερόληπτη δίκη, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Τα μέρη συνεργάζονται στο πλαίσιο της ενίσχυσης της λειτουργίας των θεσμικών οργάνων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επιβολή του νόμου, την άσκηση διώξεων, την απονομή της δικαιοσύνης και την πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς.

Άρθρο 236

Νομική συνεργασία

Τα μέρη αναπτύσσουν συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις όσον αφορά τη διαπραγμάτευση, την επικύρωση και την εφαρμογή συναφών πολυμερών συμβάσεων σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, και ιδίως των συμβάσεων της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.

Τα μέρη βελτιώνουν τη συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ισχύουσες διαδικασίες, την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στις συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις ποινικές διαδικασίες, καθώς και την εφαρμογή τους από το Καζαχστάν, την εφαρμογή των συναφών διεθνών πράξεων των Ηνωμένων Εθνών και τη συνεργασία με την Eurojust.

Άρθρο 237

Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Τα μέρη συνεργάζονται με σκοπό τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών, λαμβανομένων υπόψη των ευρωπαϊκών και διεθνών νομικών πράξεων και προτύπων.

Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ισχύουσες διαδικασίες, την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν τόσο στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα όσο και στο πρόσθετο πρωτόκολλο της εν λόγω σύμβασης, καθώς και την εφαρμογή τους από τη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

Άρθρο 238

Συνεργασία στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της διαχείρισης των συνόρων

1. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τη σημασία που αποδίδουν στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Η συνεργασία εν προκειμένω στηρίζεται στις αμοιβαίες διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών και εφαρμόζεται σύμφωνα με τη συναφή ισχύουσα νομοθεσία.

2. Στο πλαίσιο της συνεργασίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης, τα μέρη συνομολογούν τα εξής:

- α) η Δημοκρατία του Καζαχστάν κάνει δεκτή την επανεισοχή των υπηκόων της που βρίσκονται παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν αιτήματος του εν λόγω κράτους και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση· και
- β) κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάνει δεκτή την επανεισοχή των υπηκόων του που βρίσκονται παράνομα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, κατόπιν αιτήματος του Καζαχστάν και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

3. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν χορηγούν στους υπηκόους τους τα κατάλληλα έγγραφα ταυτότητας προς τον σκοπό της παραγράφου 2, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Σε περίπτωση που το προς επανεισοχή πρόσωπο δεν διαθέτει έγγραφο ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία της ιθαγένειάς του, οι αρμόδιες διπλωματικές και προξενικές αντιπροσωπείες του αντίστοιχου κράτους μέλους της ΕΕ ή της Δημοκρατίας του Καζαχστάν μεριμνούν, κατόπιν αιτήματος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν ή του εν λόγω κράτους μέλους της ΕΕ αντίστοιχως, για την πραγματοποίηση συνέντευξης με το προς επανεισοχή πρόσωπο, προκειμένου να καθοριστεί η ιθαγένειά του χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις και αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

4. Τα μέρη συμφωνούν να καθιερώσουν ολοκληρωμένο διάλογο για τα συναφή μεταναστευτικά ζητήματα, σύμφωνα με τη συνολική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας, μεταξύ άλλων, για την εξέταση του ενδεχόμενου διαπραγματευτικής συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν σχετικά με τη ρύθμιση των συγκεκριμένων υποχρεώσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν όσον αφορά την επανεισοχή, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης επανεισοχής υπηκόων άλλων χωρών και ανιθαγενών, καθώς και για την εξέταση του ενδεχόμενου διαπραγματευτικής, παράλληλα, συμφωνίας σχετικά με την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων για πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Άρθρο 239

Προξενική προστασία

Η Δημοκρατία του Καζαχστάν συμφωνεί ότι οι διπλωματικές και προξενικές αρχές οποιουδήποτε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Δημοκρατία του Καζαχστάν θα παρέχουν προστασία σε οποιονδήποτε υπήκοο κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος δεν διαθέτει προσβάσιμη μόνιμη αντιπροσωπεία στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους υπηκόους του εν λόγω κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 240

Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Τα μέρη συνεργάζονται ώστε να εμποδίζουν τη χρησιμοποίηση των χρηματοπιστωτικών και των σχετικών μη χρηματοπιστωτικών τομέων τους για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες εν γένει, και ιδίως αυτές που σχετίζονται με ναρκωτικά, καθώς και για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα που θεσπίζει η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η συνεργασία αυτή επεκτείνεται στην ανάκτηση, κατάσχεση, δήμευση και επιστροφή περιουσιακών στοιχείων ή κεφαλαίων που προέρχονται από έσοδα από παράνομες δραστηριότητες.

Η εν λόγω συνεργασία καθιστά δυνατή την ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών στο πλαίσιο των συναφών νομοθεσιών και των διεθνών δεσμεύσεων των μερών.

Άρθρο 241

Παράνομα ναρκωτικά

Τα μέρη συνεργάζονται στο πλαίσιο ισορροπημένης και ολοκληρωμένης προσέγγισης σε θέματα ναρκωτικών, ιδίως σε ζητήματα παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, ψυχοτρόπων ουσιών και των πρόδρομων ουσιών τους. Οι πολιτικές και τα μέτρα κατά των ναρκωτικών αποσκοπούν στην ενίσχυση των δομών για την καταπολέμηση της προσφοράς και της ζήτησης παράνομων ναρκωτικών, ψυχοτρόπων ουσιών και των πρόδρομων ουσιών τους, μέσω της βελτίωσης του συντονισμού και της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών για τη μείωση της παράνομης διακίνησης, και της προσφοράς και ζήτησης παράνομων ναρκωτικών, την προώθηση προληπτικών μέτρων, καθώς και της θεραπείας και αποκατάστασης, και λαμβανομένων επίσης δεόντως υπόψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η συνεργασία αποσκοπεί επίσης στη μείωση των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών, στην αντιμετώπιση του ζητήματος της παραγωγής και χρήσης συνθετικών ναρκωτικών, καθώς και στην επιτυχή πρόληψη της εκτροπής πρόδρομων ναρκωτικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών.

Τα μέρη συμφωνούν σχετικά με τα μέσα συνεργασίας για την επίτευξη των στόχων αυτών. Τα μέτρα βασίζονται σε από κοινού συμφωνηθείσες αρχές σύμφωνα με το πνεύμα των σχετικών διεθνών συμβάσεων και πράξεων, καθώς και του προγράμματος δράσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-Κεντρικής Ασίας για τα ναρκωτικά.

Άρθρο 242

Καταπολέμηση του οργανωμένου και διεθνικού εγκλήματος και της διαφθοράς

Τα μέρη συνεργάζονται με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών οργανωμένων, οικονομικών, χρηματοπιστωτικών και διεθνικών παράνομων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της λαθραίας διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και πυροβόλων όπλων, της υπεξαίρεσης χρημάτων, της απάτης, της παραχάραξης και πλαστογραφίας εγγράφων, καθώς και της διαφθοράς στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, μέσω της πλήρους συμμόρφωσης προς τις υφιστάμενες διεθνείς υποχρεώσεις τους στον συγκεκριμένο τομέα.

Τα μέρη προάγουν τη βελτίωση της διμερούς, περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των οργάνων επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και της πιθανής συνεργασίας με οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα μέρη δεσμεύονται για την αποτελεσματική εφαρμογή των συναφών διεθνών προτύπων, ιδίως των προτύπων που κατοχυρώνονται από τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 2000 κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (UNTOC) και τα τρία πρωτόκολλά της, καθώς και από τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 2003 κατά της διαφθοράς. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις ισχύουσες διαδικασίες, την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στις συναφείς πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς και την εφαρμογή τους από το Καζαχστάν.

Άρθρο 243

Καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος

Τα μέρη ενισχύουν τη συνεργασία με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση αξιόποινων πράξεων που διαπράττονται με τη χρήση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συστημάτων πληροφοριών ή εις βάρος των εν λόγω δικτύων και συστημάτων, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

Άρθρο 244

Τα μέρη συνεργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο την προώθηση του εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στη Δημοκρατία του Καζαχστάν και τη σύγκλιση με τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μέρη συνεργάζονται για την προώθηση της διά βίου μάθησης και την ενθάρρυνση της συνεργασίας και της διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα μέρη δίνουν επίσης έμφαση σε μέτρα που προορίζονται για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, την ενθάρρυνση της κινητικότητας των σπουδαστών, των μελών του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, των ερευνητών και των νέων, καθώς και για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών.

Τα μέλη προωθούν τον ενιαίο συντονισμό των δραστηριοτήτων όσον αφορά το εκπαιδευτικό σύστημα σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού

Άρθρο 245

Τα μέρη προάγουν την πολιτιστική συνεργασία με γνώμονα τον σεβασμό της πολιτισμικής πολυμορφίας, ούτως ώστε να ενισχυθεί η αμοιβαία κατανόηση και γνώση των αντίστοιχων πολιτισμών τους.

Τα μέρη καταβάλλουν προσπάθειες ώστε να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών και την ενθάρρυνση κοινών πρωτοβουλιών σε διάφορους πολιτιστικούς τομείς.

Τα μέρη διαβουλεύονται μεταξύ τους και αναπτύσσουν αμοιβαίως επωφελή συνεργασία στο πλαίσιο πολυμερών διεθνών συνθηκών και διεθνών οργανισμών, όπως η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιμορφωτική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (Unesco). Τα μέρη ανταλλάσσουν περαιτέρω απόψεις σε θέματα πολιτιστικής πολυμορφίας, με στόχο, μεταξύ άλλων, την προώθηση των αρχών της σύμβασης της Unesco για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων του 2005, καθώς και την υλοποίηση προγραμμάτων στο πλαίσιο της «Διεθνούς δεκαετίας για την προσέγγιση των πολιτισμών» για την περίοδο 2013-2022, η οποία διακηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση των ΗΕ.

Τα μέρη προωθούν κοινές δραστηριότητες, προγράμματα και σχέδια, καθώς και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της κατάρτισης και της ανάπτυξης ικανοτήτων για καλλιτέχνες, επαγγελματίες και οργανώσεις του τομέα του πολιτισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συνεργασία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας**Άρθρο 246**

Τα μέρη προάγουν τη συνεργασία:

- α) σε όλους τους τομείς της έρευνας για μη στρατιωτικούς σκοπούς, καθώς και της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, με βάση το αμοιβαίο όφελος και υπό την προϋπόθεση της κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, και
- β) με σκοπό να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της καινοτομίας.

Άρθρο 247

Η εν λόγω συνεργασία περιλαμβάνει:

- α) τη διεξαγωγή στρατηγικού διαλόγου και την ανταλλαγή επιστημονικών και τεχνολογικών πληροφοριών,
- β) την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών σχετικά με την καινοτομία και την εμπορευματοποίηση της έρευνας και ανάπτυξης, περιλαμβανομένων μέσων στήριξης για νεοσύστατες επιχειρήσεις με βάση την τεχνολογία, καθώς και για την ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση,
- γ) τη διευκόλυνση επαρκούς πρόσβασης στα αντίστοιχα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας των μερών,
- δ) την αύξηση της ερευνητικής ικανότητας των ερευνητικών φορέων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία και σε άλλες δυνητικές πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- ε) την ανάπτυξη και την προώθηση κοινών έργων έρευνας και καινοτομίας,
- στ) την προώθηση της εμπορευματοποίησης των αποτελεσμάτων που λαμβάνονται από κοινά έργα έρευνας και καινοτομίας,
- ζ) τη διευκόλυνση της πρόσβασης νέων τεχνολογιών στις εγχώριες αγορές των μερών,
- η) τη διοργάνωση δραστηριοτήτων κατάρτισης και προγραμμάτων κινητικότητας για επιστήμονες, ερευνητές και άλλους εργαζομένους που συμμετέχουν σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και στα δύο μέρη,
- θ) τη διευκόλυνση, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας, της ελεύθερης κυκλοφορίας των ερευνητών που συμμετέχουν στις δραστηριότητες που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία και της διασυνοριακής κυκλοφορίας των αγαθών που προορίζονται για χρήση σε αυτές τις δραστηριότητες,
- ι) άλλες μορφές συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέσω περιφερειακών προσεγγίσεων και πρωτοβουλιών, βάσει αμοιβαίας συμφωνίας.

Άρθρο 248

Κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων συνεργασίας που καθορίζονται στο άρθρο 247, είναι σκόπιμο να επιδιώκονται συνέργειες με περιφερειακές και άλλες δραστηριότητες που διεξάγονται στο ευρύτερο πλαίσιο της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, όπως προβλέπεται στα άρθρα 261 και 262.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συνεργασία στους τομείς των μέσων ενημέρωσης και των οπτικοακουστικών μέσων**Άρθρο 249**

Τα μέρη προωθούν τη συνεργασία στους τομείς των μέσων ενημέρωσης και των οπτικοακουστικών μέσων, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και προγραμμάτων κατάρτισης για δημοσιογράφους και άλλους επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης, του κινηματογράφου και των οπτικοακουστικών μέσων.

Άρθρο 250

Τα μέρη ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές στο πλαίσιο της προαγωγής της ανεξαρτησίας και του επαγγελματισμού των μέσων ενημέρωσης, βάσει των προτύπων που καθορίζονται στις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των συμβάσεων της Unesco και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5**Συνεργασία σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών****Άρθρο 251**

Τα μέρη συνεχίζουν και ενισχύουν τον μεταξύ τους διάλογο, υπό τη μορφή συναντήσεων και διαβουλεύσεων, και συνεργάζονται όσον αφορά το ζήτημα του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, με τους ακόλουθους στόχους:

- α) την ενίσχυση των επαφών και την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών μεταξύ όλων των τομέων της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, την παροχή της δυνατότητας στους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών του ενός μέρους να εξοικειώνονται με τις διαδικασίες διαβούλευσης και διαλόγου με τα κρατικά θεσμικά όργανα και τους κοινωνικούς εταίρους που χρησιμοποιεί το άλλο μέρος, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί, ειδικότερα, η ευρύτερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία χάραξης δημόσιας πολιτικής,
- β) την εξασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, ιδίως στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας,
- γ) την ενθάρρυνση της περαιτέρω ανάπτυξης ικανοτήτων, της ανεξαρτησίας και της διαφάνειας στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και τη στήριξη του ρόλου της στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη των μερών.

Τα μέρη στηρίζουν την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ μη κυβερνητικών οργανώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από τη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

Τα μέρη παρέχουν στήριξη στους αντίστοιχους οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα μέρη ανταλλάσσουν όλες τις συναφείς πληροφορίες σχετικά με προγράμματα συνεργασίας, σε επίσημη και τακτική βάση, τουλάχιστον μία φορά ετησίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6**Συνεργασία στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης****Άρθρο 252**

Τα μέρη προάγουν τη συνεργασία στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης, με στόχο την ανάπτυξη υγιεινού τρόπου ζωής σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, την προώθηση της κοινωνικής αποστολής και των εκπαιδευτικών αξιών του αθλητισμού και την καταπολέμηση των κινδύνων στον τομέα του αθλητισμού, όπως το ντόπινγκ, ο ρατσισμός και η βία. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει, ιδίως, την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7**Συνεργασία στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών****Άρθρο 253**

Τα μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη διαχείρισης τόσο των εγχώριων όσο και των παγκόσμιων κινδύνων φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών.

Προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των κοινωνιών και των υποδομών τους, τα μέρη επιβεβαιώνουν την πρόθεσή τους να βελτιώσουν τα μέτρα πρόληψης, μετριασμού, ετοιμότητας και αντιμετώπισης φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και να συνεργάζονται, κατά περίπτωση, σε διμερές και πολυμερές πολιτικό επίπεδο με σκοπό τη βελτίωση των αποτελεσμάτων διαχείρισης παγκόσμιων κινδύνων καταστροφών.

Με την επιφύλαξη της διαθεσιμότητας επαρκών πόρων, η εν λόγω συνεργασία στηρίζει:

- α) την αλληλεπίδραση μεταξύ των αρμόδιων φορέων, άλλων οργανισμών και των φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πολιτικής προστασίας,
- β) τον συντονισμό της αμοιβαίας συνδρομής, εφόσον ζητηθεί, σε περίπτωση καταστροφών,
- γ) την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα ετοιμότητας σε περίπτωση καταστροφής,
- δ) την εκπαίδευση, την επιμόρφωση, την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την εξειδικευμένη κατάρτιση στον τομέα της πολιτικής προστασίας και στη χρήση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Συνεργασία σε διαστημικές δραστηριότητες

Άρθρο 254

Τα μέρη προάγουν, κατά περίπτωση, τη μακροπρόθεσμη συνεργασία στους τομείς της διαστημικής έρευνας και ανάπτυξης για μη στρατιωτικούς σκοπούς. Τα μέρη δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη συμπληρωματικότητα των αντίστοιχων δραστηριοτήτων τους στον τομέα του διαστήματος.

Άρθρο 255

Τα μέρη συνεργάζονται στους τομείς της δορυφορικής πλοήγησης, της γεωσκοπησης, της διαστημικής έρευνας και σε άλλους τομείς, με γνώμονα τα συμφέροντά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Συνεργασία στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών

Άρθρο 256

Τα μέρη συνεργάζονται για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και την επίτευξη συμβατότητας μεταξύ των οικείων συστημάτων προστασίας των καταναλωτών.

Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση:

- α) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την πολιτική καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για την ποιότητα και την ασφάλεια των προϊόντων, και την οργάνωση συστήματος εποπτείας της αγοράς και μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών,
- β) την προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών σχετικά με τα συστήματα προστασίας των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για τους καταναλωτές και της επιβολής της, της ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων, της ευαισθητοποίησης και της χειραφέτησης των καταναλωτών και της ένομης προστασίας τους,
- γ) τη διοργάνωση δραστηριοτήτων κατάρτισης για διοικητικούς υπαλλήλους και άλλους εκπροσώπους των συμφερόντων των καταναλωτών,
- δ) την ενθάρρυνση της δημιουργίας ανεξάρτητων οργανώσεων καταναλωτών και επαφών μεταξύ των εκπροσώπων των καταναλωτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Περιφερειακή συνεργασία**Άρθρο 257**

Τα μέρη προάγουν την αμοιβαία κατανόηση και τη διμερή συνεργασία στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την ενίσχυση της συμμετοχής όλων των περιφερειών στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των μερών.

Άρθρο 258

Τα μέρη στηρίζουν και ενισχύουν τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην περιφερειακή συνεργασία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς συμφωνίες και διακανονισμούς, με σκοπό την κατάρτιση μέτρων ανάπτυξης ικανοτήτων και την προώθηση της ενίσχυσης των περιφερειακών οικονομικών και επιχειρηματικών δικτύων.

Άρθρο 259

Τα μέρη ενισχύουν και ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των στοιχείων περιφερειακής συνεργασίας των τομέων που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία, μεταξύ άλλων των μεταφορών, της ενέργειας, των δικτύων επικοινωνίας, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της έρευνας, του τουρισμού, των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος, της πολιτικής προστασίας και άλλων τομέων που έχουν αντίκτυπο στην περιφερειακή συνεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Συνεργασία στον τομέα της δημόσιας διοίκησης**Άρθρο 260**

1. Τα μέρη διευκολύνουν την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων κατά την εφαρμογή διεθνών βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της δημόσιας διοίκησης και κατά την ανάπτυξη ικανοτήτων για τους υπαλλήλους της δημόσιας διοίκησης και την επαγγελματική τους εξέλιξη και κατάρτιση.
2. Τα μέρη διευκολύνουν τον διάλογο σχετικά με μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών και σχετικά με κοινές προσπάθειες για την προώθηση της πολυμερούς συνεργασίας στο πλαίσιο του περιφερειακού κέντρου δημόσιας διοίκησης στη Δημοκρατία του Καζαχστάν.
3. Στο πλαίσιο που αναφέρεται στην παράγραφο 2, τα μέρη συνεργάζονται, μεταξύ άλλων, μέσω της διευκόλυνσης:
 - α) της ανταλλαγής εμπειρογνομώνων,
 - β) της διοργάνωσης σεμιναρίων και
 - γ) της διοργάνωσης δραστηριοτήτων κατάρτισης.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**Άρθρο 261**

Τα μέρη συνεχίζουν και εντείνουν την υφιστάμενη χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία τους, με βάση μια ολοκληρωμένη εταιρική σχέση και τις αρχές του αμοιβαίου συμφέροντος, της αμοιβαιότητας, της διαφάνειας, της προβλεψιμότητας και της αμοιβαίας προστασίας των συμφερόντων των μερών.

Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας, η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύναται να λαμβάνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτική συνδρομή υπό τη μορφή επιχορηγήσεων και δανείων, πιθανώς σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και άλλους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Χρηματοδοτική συνδρομή μπορεί να παρέχεται σύμφωνα με τους συναφείς κανονισμούς που διέπουν το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹⁾, ιδίως υπό τη μορφή ανταλλαγών εμπειρογνομών, εκπόνησης ερευνών, διοργάνωσης φόρουμ, συνεδρίων, σεμιναρίων, κύκλων μαθημάτων κατάρτισης, ή επιχορηγήσεων για τη στήριξη του σχεδιασμού και της υλοποίησης προγραμμάτων και έργων. Για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση ισχύουν οι διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού⁽²⁾ και των κανόνων εφαρμογής του⁽³⁾.

Η χρηματοδοτική συνδρομή βασίζεται στα ετήσια προγράμματα δράσης που θεσπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, κατόπιν διαβουλεύσεων με τη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύνανται να συγχρηματοδοτούν προγράμματα και έργα. Τα μέρη συντονίζουν προγράμματα και έργα στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής και τεχνικής συνδρομής και ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με όλες τις πηγές βοήθειας.

Η βάση για την παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τη Δημοκρατία του Καζαχστάν είναι η αποτελεσματικότητα της βοήθειας, όπως ορίζεται στη Δήλωση του Παρισιού του ΟΟΣΑ για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, η βασική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μεταρρύθμιση της τεχνικής συνεργασίας («Backbone Strategy on Reforming Technical Cooperation»), η έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και τα διδάγματα που αντλούνται από προγράμματα συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη στη Δημοκρατία του Καζαχστάν.

Άρθρο 262

Τα μέρη θέτουν σε εφαρμογή τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και συνεργάζονται για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν. Τα μέρη λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση παρατυπιών⁽⁴⁾, απάτης, διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, μέσω της αμοιβαίας δικαστικής ή άλλης μορφής συνδρομής, στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία.

Σε κάθε περαιτέρω συμφωνία ή χρηματοδοτικό μέσο που πρόκειται να συναφθεί μεταξύ των μερών κατά την περίοδο εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας προβλέπονται ειδικές ρήτρες χρηματοδοτικής συνεργασίας οι οποίες καλύπτουν τη διενέργεια επιτόπιων εξακριβώσεων και ελέγχων.

Άρθρο 263

Προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη χρήση των διαθέσιμων πόρων, τα μέρη δεσμεύονται να μεριμνούν ώστε η χρηματοδοτική συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης να πραγματοποιείται σε στενό συντονισμό με τη χρηματοδοτική συνεισφορά από άλλες πηγές, τρίτες χώρες και διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Άρθρο 264

Πρόληψη

Τα μέρη ελέγχουν τακτικά κατά πόσον εφαρμόζονται ορθά οι δράσεις που χρηματοδοτούνται με κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγχρηματοδοτούνται με κονδύλια της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κονδυλίων συγχρηματοδότησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν. Τα μέρη τηρούνται αμοιβαίως ενήμερα για τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου πρόληψης.

(¹) Ειδικότερα, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 233/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, περί μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 44) και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 236/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 95).

(²) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

(³) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 362 της 31.12.2012, σ. 1).

(⁴) Σύμφωνα με τον ορισμό που παρέχεται στον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, «παρατυπία» συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της παρούσας συμφωνίας ή επακόλουθων συμφωνιών και συμβάσεων, που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή προϋπολογισμός τον οποίο διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη.

Άρθρο 265

Επικοινωνία

Τα μέρη τηρούνται αμοιβαίως ενήμερα, προβαίνοντας ειδικότερα σε σχετικές κοινοποιήσεις προς την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης και τις αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, για εικαζόμενες ή αποδεδειγμένες περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς ή κάθε άλλης παρατυπίας σχετικά με την εκτέλεση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κονδυλίων συγχρηματοδότησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Τα μέρη τηρούνται αμοιβαίως ενήμερα για τυχόν μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 266

Επιτόπιες εξακριβώσεις

Οι επιτόπιες εξακριβώσεις σχετικά με τη χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης προετοιμάζονται και διενεργούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης εξουσιοδοτείται να διεξάγει επιτόπιες εξακριβώσεις, με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου ⁽¹⁾ και τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾.

Άρθρο 267

Έρευνα και ποινική δίωξη

Οι αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν διεξάγουν έρευνες και ασκούν δίωξεις, δυνάμει της νομοθεσίας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, σε εικαζόμενες ή αποδεδειγμένες περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κονδυλίων συγχρηματοδότησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν. Κατά περίπτωση, και κατόπιν επίσημου αιτήματος, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης δύναται να επικουρεί τις αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στο έργο τους.

ΠΤΑΟΣ VIII

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο 268

Συμβούλιο Συνεργασίας

1. Συγκροτείται διά του παρόντος Συμβούλιο Συνεργασίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την εποπτεία και την τακτική επανεξέταση της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας. Το συμβούλιο συνέρχεται σε υπουργικό επίπεδο μία φορά ετησίως. Εξετάζει θέματα μείζονος σημασίας που προκύπτουν στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, καθώς και κάθε διμερές ή διεθνές ζήτημα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.

⁽¹⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

2. Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας, το Συμβούλιο Συνεργασίας λαμβάνει αποφάσεις, εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, στις περιπτώσεις που υπάρχει σχετική πρόβλεψη. Οι εν λόγω αποφάσεις είναι δεσμευτικές για τα μέρη, τα οποία λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την εκτέλεσή τους. Επίσης, το Συμβούλιο Συνεργασίας δύναται να διατυπώνει συστάσεις. Εκδίδει τις αποφάσεις και τις συστάσεις του κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των μερών, μετά την ολοκλήρωση των αντίστοιχων εσωτερικών διαδικασιών τους.
3. Το Συμβούλιο Συνεργασίας έχει την εξουσία να επικαιροποιεί ή να τροποποιεί τα παραρτήματα της παρούσας συμφωνίας, βάσει της συναίνεσης των μερών, και με την επιφύλαξη τυχόν ειδικών διατάξεων του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις).
4. Το Συμβούλιο Συνεργασίας δύναται να μεταβιβάζει στην Επιτροπή Συνεργασίας μέρος των εξουσιών του, περιλαμβανομένης της εξουσίας λήψης δεσμευτικών αποφάσεων.
5. Το Συμβούλιο Συνεργασίας απαρτίζεται από εκπροσώπους των μερών.
6. Η προεδρία του Συμβουλίου Συνεργασίας ασκείται εκ περιτροπής από εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εκπρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
7. Το Συμβούλιο Συνεργασίας θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό του.
8. Κάθε μέρος δύναται να παραπέμψει στο Συμβούλιο Συνεργασίας οποιαδήποτε διαφορά σχετίζεται με την εφαρμογή ή την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 278.

Άρθρο 269

Επιτροπή Συνεργασίας και ειδικές υποεπιτροπές

1. Συγκροτείται διά του παρόντος Επιτροπή Συνεργασίας, η οποία επικουρεί το Συμβούλιο Συνεργασίας κατά την άσκηση των καθηκόντων του.
2. Η Επιτροπή Συνεργασίας απαρτίζεται από εκπροσώπους των μερών, κατά κανόνα σε επίπεδο ανωτέρων υπαλλήλων.
3. Η προεδρία της Επιτροπής Συνεργασίας ασκείται εκ περιτροπής από εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εκπρόσωπο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
4. Η Επιτροπή Συνεργασίας λαμβάνει αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία και στους τομείς στους οποίους το Συμβούλιο Συνεργασίας έχει μεταβιβάσει στην εν λόγω επιτροπή τις αντίστοιχες εξουσίες. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές για τα μέρη, τα οποία λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την εκτέλεσή τους. Η Επιτροπή Συνεργασίας εκδίδει τις αποφάσεις της κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των μερών, μετά την ολοκλήρωση των αντίστοιχων εσωτερικών διαδικασιών τους. Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Συνεργασίας περιλαμβάνονται οι προπαρασκευαστικές εργασίες των συνεδριάσεων του Συμβουλίου Συνεργασίας.
5. Η Επιτροπή Συνεργασίας μπορεί να συνέρχεται με ειδική σύνθεση για την εξέταση συναφών ζητημάτων που σχετίζονται με τον τίτλο III (Εμπόριο και επιχειρήσεις).
6. Το Συμβούλιο Συνεργασίας δύναται να αποφασίσει τη σύσταση ειδικών υποεπιτροπών ή άλλων οργάνων που μπορούν να το επικουρούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και καθορίζει τη σύνθεση και τα καθήκοντα των εν λόγω υποεπιτροπών ή οργάνων, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας τους.
7. Στον εσωτερικό κανονισμό του, το Συμβούλιο Συνεργασίας καθορίζει τα καθήκοντα και τη λειτουργία της Επιτροπής Συνεργασίας, καθώς και των υποεπιτροπών ή οργάνων που έχει ενδεχομένως συγκροτήσει το Συμβούλιο Συνεργασίας.

Άρθρο 270

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας

1. Συγκροτείται διά του παρόντος Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας. Απαρτίζεται από βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αφενός, και από βουλευτές του κοινοβουλίου της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, αφετέρου, και αποτελεί φόρουμ συνάντησης και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ τους. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας συγκαλείται με τη συχνότητα που καθορίζει η ίδια.

2. Η δραστηριότητα της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συνεργασίας αποσκοπεί στην ανάπτυξη αμοιβαίως επωφελούς και αποτελεσματικής κοινοβουλευτικής συνεργασίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του κοινοβουλίου της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
3. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.
4. Η προεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συνεργασίας ασκείται εκ περιτροπής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από το κοινοβούλιο της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού της.
5. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να ζητεί πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας από το Συμβούλιο Συνεργασίας, το οποίο και της παρέχει τις εν λόγω πληροφορίες.
6. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας τηρείται ενήμερη για τις αποφάσεις και τις συστάσεις που εκδίδει το Συμβούλιο Συνεργασίας.
7. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας δύναται να απευθύνει συστάσεις στο Συμβούλιο Συνεργασίας.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 271

Πρόσβαση στα δικαστήρια και στα διοικητικά όργανα

Στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, κάθε μέρος δεσμεύεται να διασφαλίζει ότι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα του άλλου μέρους έχουν πρόσβαση, άνευ διακρίσεων και υπό παρόμοιους όρους με τα φυσικά και νομικά πρόσωπα του εν λόγω μέρους, στα αρμόδια δικαστήρια και διοικητικά του όργανα για την υπεράσπιση των ατομικών τους δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας τους.

Άρθρο 272

Εκχώρηση αρμοδιοτήτων

Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα συμφωνία, κάθε μέρος μεριμνά ώστε οποιοδήποτε πρόσωπο στο οποίο εκχωρούνται ρυθμιστικές, διοικητικές ή άλλες κρατικές αρμοδιότητες από ένα εκ των μερών σε οποιοδήποτε επίπεδο διακυβέρνησης, όπως η αρμοδιότητα χορήγησης αδειών εισαγωγής ή εξαγωγής ή αδειών άσκησης άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, η αρμοδιότητα έγκρισης εμπορικών συναλλαγών ή επιβολής ποσοστώσεων, τελών ή άλλων επιβαρύνσεων, να ενεργεί κατά την άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται δυνάμει της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 273

Περιορισμοί σε περίπτωση δυσχερειών σχετικά με το ισοζύγιο πληρωμών και την εξωτερική χρηματοδότηση

1. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες ως προς το ισοζύγιο πληρωμών ή την εξωτερική χρηματοδότηση, ή σε περίπτωση κινδύνου εμφάνισης των εν λόγω δυσχερειών, το συγκεκριμένο μέρος δύναται να θεσπίσει ή να διατηρήσει σε ισχύ μέτρα διασφάλισης ή περιοριστικά μέτρα τα οποία επηρεάζουν τις κινήσεις κεφαλαίων, τις πληρωμές ή τις μεταβιβάσεις.
2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1:
 - α) δεν συνεπάγονται λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση του ενός μέρους σε σχέση με μη συμβαλλόμενο μέρος σε παρόμοιες περιπτώσεις,
 - β) συνάδουν, κατά περίπτωση, με τα άρθρα του καταστατικού του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου,

γ) αποφεύγουν να βλάψουν άνευ λόγου τα εμπορικά, οικονομικά και χρηματοπιστωτικά συμφέροντα του άλλου μέρους,

δ) είναι προσωρινά και καταργούνται σταδιακά καθώς βελτιώνονται οι συνθήκες που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1.

3. Στην περίπτωση των εμπορευματικών συναλλαγών, τα μέρη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ περιοριστικά μέτρα με σκοπό την προστασία του ισοζυγίου πληρωμών τους ή της εξωτερικής χρηματοπιστωτικής θέσης τους. Τα εν λόγω μέτρα συνάδουν με τις διατάξεις της συμφωνίας GATT 1994 και του μνημονίου συμφωνίας για τις διατάξεις περί ισοζυγίου πληρωμών της συμφωνίας GATT 1994.

4. Στην περίπτωση του εμπορίου στον τομέα των υπηρεσιών, τα μέρη δύνανται να θεσπίζουν περιοριστικά μέτρα με σκοπό την προστασία του ισοζυγίου πληρωμών τους ή της εξωτερικής χρηματοπιστωτικής θέσης τους. Τα εν λόγω μέτρα συνάδουν με τις διατάξεις της συμφωνίας GATS.

5. Το μέρος που διατηρεί σε ισχύ ή θεσπίζει τα περιοριστικά μέτρα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 τα κοινοποιεί πάραυτα στο άλλο μέρος και υποβάλλει, το συντομότερο δυνατόν, χρονοδιάγραμμα για την κατάργησή τους.

6. Σε περίπτωση θέσπισης ή διατήρησης σε ισχύ των περιορισμών δυνάμει του παρόντος άρθρου, πραγματοποιούνται άμεσα διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της Επιτροπής Συνεργασίας, εφόσον δεν διενεργούνται διαφορετικά ανάλογες διαβουλεύσεις εκτός του πλαισίου της παρούσας συμφωνίας.

7. Κατά τις διαβουλεύσεις αξιολογούνται οι δυσχερείες ως προς το ισοζύγιο πληρωμών ή την εξωτερική χρηματοδότηση που οδήγησαν στη λήψη των αντίστοιχων μέτρων, λαμβανομένων, μεταξύ άλλων, υπόψη παραγόντων, όπως οι ακόλουθοι:

- α) η φύση και η έκταση των δυσχερειών,
- β) το εξωτερικό οικονομικό και εμπορικό περιβάλλον ή
- γ) τα εναλλακτικά διορθωτικά μέτρα που είναι δυνατόν να ληφθούν.

8. Κατά τις διαβουλεύσεις εξετάζεται η συμμόρφωση των περιοριστικών μέτρων προς τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2.

9. Στο πλαίσιο των εν λόγω διαβουλεύσεων γίνονται δεκτά από τα μέρη όλα τα πορίσματα σχετικά με στατιστικά και άλλα πραγματολογικά στοιχεία που υποβάλλονται από το ΔΝΤ για το συνάλλαγμα, τα νομισματικά αποθεματικά και το ισοζύγιο πληρωμών, και εξάγονται συμπεράσματα βάσει της εκτίμησης του ΔΝΤ όσον αφορά το ισοζύγιο πληρωμών και την εξωτερική χρηματοπιστωτική κατάσταση του αντίστοιχου μέρους.

Άρθρο 274

Μέτρα που συνδέονται με ζωτικά συμφέροντα ασφαλείας

Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι:

- α) απαιτεί από τα μέρη να παρέχουν πληροφορίες των οποίων τη δημοσιοποίηση θεωρούν αντίθετη προς τα ζωτικά συμφέροντα ασφαλείας τους,
- β) εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν μέτρα τα οποία κρίνουν απαραίτητα για την υπεράσπιση των ζωτικών συμφερόντων ασφαλείας τους, και τα οποία:
 - i) αφορούν την παραγωγή ή το εμπόριο όπλων, πυρομαχικών ή πολεμικού υλικού,
 - ii) αφορούν οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται άμεσα ή έμμεσα με σκοπό τον εφοδιασμό στρατιωτικών εγκαταστάσεων,
 - iii) αφορούν σχάσιμα ή συντήξιμα υλικά ή τα υλικά από τα οποία παράγονται,
 - iv) αφορούν δημόσιες συμβάσεις απαραίτητες για την εθνική ασφάλεια ή την εθνική άμυνα ή
 - v) λαμβάνονται σε περίοδο πολέμου ή άλλης έκτακτης κατάστασης στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων ή
- γ) εμποδίζει τα μέρη να λαμβάνουν μέτρα για την εκτέλεση υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει με σκοπό τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας.

Άρθρο 275

Απαγόρευση των διακρίσεων

1. Στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που περιέχονται σε αυτή:
 - α) οι ρυθμίσεις που εφαρμόζει η Δημοκρατία του Καζαχστάν έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των φυσικών ή των νομικών προσώπων τους,
 - β) οι ρυθμίσεις που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ή τα κράτη μέλη της έναντι της Δημοκρατίας του Καζαχστάν δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των φυσικών ή των νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του δικαιώματος των μερών να εφαρμόζουν τις συναφείς διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας τους σε φορολογούμενους που δεν βρίσκονται σε πανομοιότυπες καταστάσεις όσον αφορά τον τόπο κατοικίας τους.

Άρθρο 276

Φορολογία

1. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται στα φορολογικά μέτρα μόνον εφόσον η εφαρμογή αυτή είναι αναγκαία για να παραγάγουν αποτελέσματα οι διατάξεις της παρούσας συμφωνίας.
2. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμποδίζει τη θέσπιση ή την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στην πρόληψη της φοροαποφυγής ή της φοροδιαφυγής, δυνάμει φορολογικών διατάξεων που περιέχονται σε συμφωνίες για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης, σε άλλες φορολογικές ρυθμίσεις ή στην εθνική φορολογική νομοθεσία.

Άρθρο 277

Εκπλήρωση υποχρεώσεων

1. Τα μέρη λαμβάνουν όλα τα μέτρα που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας. Μεριμνούν για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.
2. Τα μέρη συμφωνούν να διενεργούν αμέσως διαβουλεύσεις μεταξύ τους διά της κατάλληλης οδού, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών, ούτως ώστε να συζητούν κάθε θέμα που προκύπτει σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας και άλλες σχετικές πτυχές των σχέσεων μεταξύ των μερών.
3. Κάθε μέρος παραπέμπει στο Συμβούλιο Συνεργασίας τυχόν διαφορές που συνδέονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας βάσει του άρθρου 278.
4. Το Συμβούλιο Συνεργασίας δύναται να επιλύει διαφορές σύμφωνα με το άρθρο 278 και με την έκδοση δεσμευτικής απόφασης.

Άρθρο 278

Επίλυση διαφορών

1. Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των μερών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, ένα εκ των μερών υποβάλλει στο άλλο μέρος και στο Συμβούλιο Συνεργασίας επίσημη αίτηση για την επίλυση της διαφοράς. Κατά παρέκκλιση, διαφορές σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις) διέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις).

2. Τα μέρη επιδιώκουν την επίλυση της διαφοράς προβαίνοντας καλή την πίστη σε διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου Συνεργασίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 268, με σκοπό την εξεύρεση αμοιβαίως αποδεκτής λύσης το συντομότερο δυνατόν. Διαβουλεύσεις σχετικά με διαφορά μπορούν επίσης να διενεργούνται στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Συνεργασίας ή οποιασδήποτε άλλης υποεπιτροπής ή οργάνου που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 269, όπως έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών ή κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών. Οι διαβουλεύσεις μπορούν να διενεργούνται επίσης γραπτώς.
3. Τα μέρη παρέχουν στο Συμβούλιο Συνεργασίας, στην Επιτροπή Συνεργασίας ή σε οποιαδήποτε άλλη υποεπιτροπή ή όργανο όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεξοδική εξέταση της κατάστασης.
4. Διαφορά θεωρείται ότι έχει επιλυθεί, όταν το Συμβούλιο Συνεργασίας λάβει δεσμευτική απόφαση για τη διευθέτηση του ζητήματος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 277, ή εφόσον δηλώσει ότι έχει λήξει πλέον η διαφορά.
5. Όλες οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται κατά τις διαβουλεύσεις παραμένουν εμπιστευτικές.

Άρθρο 279

Λήψη κατάλληλων μέτρων σε περίπτωση μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων

1. Εάν το ζήτημα δεν επιλυθεί εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης επίσημης αίτησης για την επίλυση διαφοράς σύμφωνα με το άρθρο 278 και εφόσον το καταγγέλλον μέρος εκτιμά ότι το άλλο μέρος δεν έχει εκπληρώσει υποχρέωσή του δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, το εν λόγω μέρος δύναται να λάβει κατάλληλα μέτρα, εξαιρουμένης της περίπτωσης διαφορών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή του τίτλου III («Εμπόριο και επιχειρήσεις»).
2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, κάθε μέρος δύναται να λάβει πάραυτα κατάλληλα μέτρα σε σχέση με την παρούσα συμφωνία δυνάμει του διεθνούς δικαίου, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) καταγγελία της παρούσας συμφωνίας που δεν προβλέπεται από τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 60 παράγραφος 3 της σύμβασης της Βιέννης του 1969 περί του δικαίου των Συνθηκών ή
 - β) παραβίαση από το άλλο μέρος οποιουδήποτε από τα βασικά στοιχεία της παρούσας συμφωνίας που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 11 της παρούσας συμφωνίας.

Στις περιπτώσεις αυτές, το κατάλληλο μέτρο κοινοποιείται πάραυτα στο άλλο μέρος. Εφόσον το ζητήσει το άλλο μέρος, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις, η διάρκεια των οποίων δεν υπερβαίνει τις 20 ημέρες. Το μέτρο τίθεται σε ισχύ μετά την παρέλευση της εν λόγω περιόδου.
3. Κατά την επιλογή των κατάλληλων μέτρων, δίδεται προτεραιότητα στα μέτρα τα οποία διαταράσσουν λιγότερο τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας και είναι αναλογικά προς τη φύση και τη βαρύτητα της παραβίασης. Τα εν λόγω μέτρα κοινοποιούνται πάραυτα στο Συμβούλιο Συνεργασίας και υπόκεινται σε άμεσες διαβουλεύσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων κάθε μέρος έχει το δικαίωμα να άρει την επίμαχη παραβίαση.

Άρθρο 280

Πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα

Οι διατάξεις της παρούσας συμφωνίας δεν θίγουν την εφαρμογή των συναφών νομοθεσιών των μερών σχετικά με την πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα.

Άρθρο 281

Έναρξη ισχύος, προσωρινή εφαρμογή, διάρκεια και λήξη ισχύος

1. Η παρούσα συμφωνία τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα μετά την ημερομηνία κατά την οποία τα μέρη κοινοποιούν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης διά της διπλωματικής οδού την περάτωση των απαιτούμενων για τον σκοπό αυτό διαδικασιών.

2. Ο τίτλος III (Εμπόριο και επιχειρήσεις), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτόν, εφαρμόζεται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 1, υπό την προϋπόθεση ότι η Δημοκρατία του Καζαχστάν έχει γίνει εν τω μεταξύ μέλος του ΠΟΕ. Σε περίπτωση που η Δημοκρατία του Καζαχστάν γίνει μέλος του ΠΟΕ μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας, ο τίτλος III (Εμπόριο και επιχειρήσεις), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτόν, εφαρμόζεται από την ημερομηνία έναρξης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στον τίτλο III.

3. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύνανται να εφαρμόσουν προσωρινά την παρούσα συμφωνία εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εσωτερικές διαδικασίες και νομοθεσίες τους κατά περίπτωση.

4. Η προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας ξεκινά την πρώτη ημέρα του πρώτου μήνα μετά την ημερομηνία κατά την οποία:

α) η Ευρωπαϊκή Ένωση κοινοποιεί στη Δημοκρατία του Καζαχστάν την περάτωση των απαιτούμενων διαδικασιών, αναφέροντας, κατά περίπτωση, τα μέρη της παρούσας συμφωνίας που τίθενται προσωρινά σε εφαρμογή, και

β) η Δημοκρατία του Καζαχστάν κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση την κύρωση της παρούσας συμφωνίας.

5. Ο τίτλος III («Εμπόριο και επιχειρήσεις»), εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε αυτόν, εφαρμόζεται προσωρινά από την ημερομηνία προσωρινής εφαρμογής που αναφέρεται στην παράγραφο 4, υπό την προϋπόθεση ότι η Δημοκρατία του Καζαχστάν έχει γίνει εν τω μεταξύ μέλος του ΠΟΕ. Σε περίπτωση που η Δημοκρατία του Καζαχστάν γίνει μέλος του ΠΟΕ μετά την ημερομηνία προσωρινής εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας αλλά πριν από την έναρξη ισχύος της, ο τίτλος III (Εμπόριο και επιχειρήσεις), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτόν, εφαρμόζεται προσωρινά από την ημερομηνία έναρξης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ.

6. Για τους σκοπούς των συναφών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων των παρατηρημάτων και πρωτοκόλλων της, κάθε αναφορά των εν λόγω διατάξεων στην «ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας» νοείται επίσης ως αναφορά στην «ημερομηνία από την οποία η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται προσωρινά», σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5.

7. Με την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας λήγει η συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, αφετέρου, η οποία υπογράφηκε στις 23 Ιανουαρίου 1995 στις Βρυξέλλες και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1999.

Κατά την περίοδο προσωρινής εφαρμογής, στον βαθμό που οι διατάξεις της εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, αφετέρου, η οποία υπογράφηκε στις 23 Ιανουαρίου 1995 στις Βρυξέλλες και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1999, δεν καλύπτονται από την προσωρινή εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

8. Η παρούσα συμφωνία αντικαθιστά τη συμφωνία που αναφέρεται στην παράγραφο 7. Κάθε παραπομπή στην εν λόγω συμφωνία σε όλες τις άλλες συμφωνίες μεταξύ των μερών νοείται ως παραπομπή στην παρούσα συμφωνία.

9. Η παρούσα συμφωνία συνάπτεται για αόριστο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα καταγγελίας της κατόπιν γραπτής κοινοποίησης ενός εκ των μερών διά της διπλωματικής οδού. Η καταγγελία της συμφωνίας αρχίζει να ισχύει έξι μήνες μετά την παραλαβή της κοινοποίησης ενός εκ των μερών σχετικά με την καταγγελία της παρούσας συμφωνίας. Η εν λόγω καταγγελία δεν θίγει υπό εξέλιξη προγράμματα τα οποία ξεκίνησαν στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας πριν από την παραλαβή της κοινοποίησης.

10. Καθένα από τα μέρη δύναται να καταγγείλει την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας με τη διαβίβαση γραπτής κοινοποίησης στο άλλο μέρος διά της διπλωματικής οδού. Η καταγγελία της προσωρινής εφαρμογής αρχίζει να ισχύει έξι μήνες μετά την παραλαβή της κοινοποίησης ενός εκ των μερών σχετικά με την καταγγελία της προσωρινής εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας. Η εν λόγω καταγγελία δεν θίγει υπό εξέλιξη προγράμματα τα οποία ξεκίνησαν στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας πριν από την παραλαβή της κοινοποίησης.

Άρθρο 282

Υφιστάμενες συμφωνίες μεταξύ των μερών σχετικά με συγκεκριμένους τομείς συνεργασίας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας θεωρούνται μέρος, αφενός, των συνολικών διμερών σχέσεων οι οποίες διέπονται από την παρούσα συμφωνία και, αφετέρου, του κοινού θεσμικού πλαισίου.

Άρθρο 283

1. Τα μέρη δύνανται, κατόπιν αμοιβαίας συναίνεσης, να τροποποιήσουν, να αναθεωρήσουν και να επεκτείνουν την παρούσα συμφωνία με σκοπό την εμβάθυνση της συνεργασίας τους.
2. Τα μέρη δύνανται να συμπληρώσουν την παρούσα συμφωνία συνάπτοντας μεταξύ τους ειδικές διεθνείς συμφωνίες σε οποιονδήποτε τομέα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας. Οι εν λόγω ειδικές διεθνείς συμφωνίες μεταξύ των μερών αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των συνολικών διμερών σχέσεων που διέπονται από την παρούσα συμφωνία και συνιστούν μέρος κοινού θεσμικού πλαισίου.

Άρθρο 284**Παραρτήματα και πρωτόκολλα**

Τα παραρτήματα και τα πρωτόκολλα της παρούσας συμφωνίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της.

Άρθρο 285**Ορισμός των μερών**

Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ο όρος «μέρη» αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή τα κράτη μέλη της, ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, αφενός, και στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, αφετέρου.

Άρθρο 286**Εδαφική εφαρμογή**

Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται, αφενός, στα εδάφη στα οποία εφαρμόζονται η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπό τους όρους που προβλέπονται στις Συνθήκες αυτές και, αφετέρου, στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

Άρθρο 287**Αυθεντικά κείμενα**

Η παρούσα συμφωνία συντάσσεται σε δύο αντίτυπα στην αγγλική, βουλγαρική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, εσθονική, ισπανική, ιταλική, καζαχική, κροατική, λετονική, λιθουανική, μαλτέζικη, ολλανδική, ουγγρική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική, ρωσική, σλοβακική, σλοβενική, σουηδική, τσεχική και φινλανδική γλώσσα. Τα κείμενα σε όλες τις προαναφερόμενες γλώσσες είναι εξίσου αυθεντικά.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι οι αντίστοιχοι εκπρόσωποι υπέγραψαν την παρούσα συμφωνία.

Съставено в Астана на двадесет и първи декември две хиляди и петнадесета година.
 Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.
 V Astaně dne dvacátého prvního prosince dva tisíce patnáct.
 Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.
 Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.
 Kahe tuhande viieteistkümnenda aasta detsembrikuu kahekümne esimesel päeval Astanas.
 Έγινε στην Αстана, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαπέντε.
 Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.
 Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.
 Sastavljeno u Astani dvadeset prvog prosinca dvije tisuće petnaeste.
 Fatto a Astana, addì ventuno dicembre duemilaquindici.
 Astanā, divi tūkstoši piecpadsmitā gada divdesmit pirmajā decembrī.
 Priimta du tūkstančiai penkioliktą metų gruodžio dvidešimt pirmą dieną Astanoje.
 Kelt Asztanában, a kétézer-tizenötödik év december havának huszonegyedik napján.
 Magħmul f'Astana, fil-wiehed u ghoxrin jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u hmistax.
 Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.
 Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.
 Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.
 Întocmit la Astana la douăzeci și unu decembrie două mii cincisprezece.
 V Astane dvadsiateho prvého decembra dvetisícpätnásť.
 V Astani, dne enaindvajsetega decembra leta dva tisoč petnajst.
 Tehty Astanassa kahdentenäkymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.
 Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.
 Екі мы он бесінші жылы жиырта бірінші желтосанда Астанада жасалды.
 Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

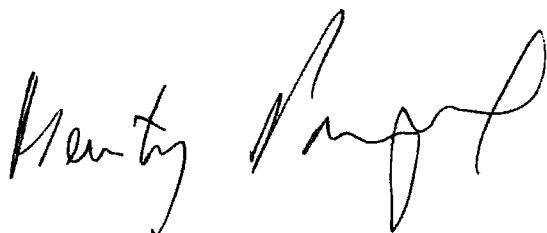
Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

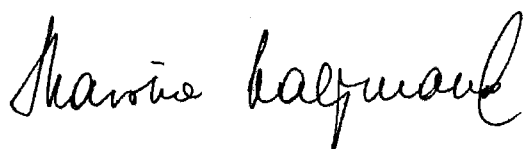
For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

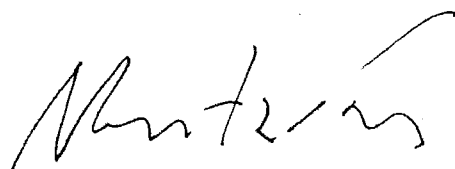

Thar cheann Na hÉireann

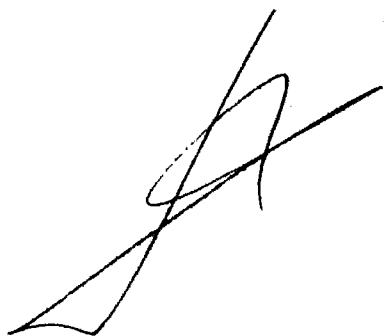
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

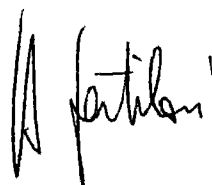
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

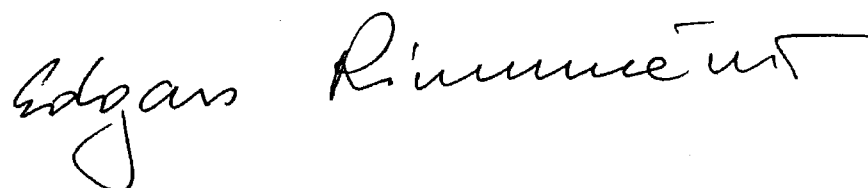
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

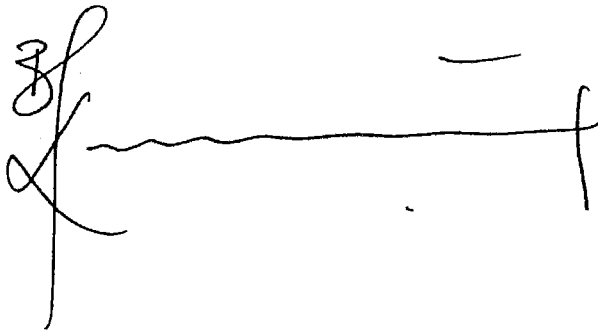
Magyarország részéről

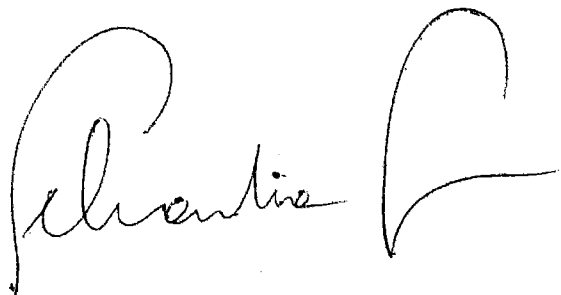
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

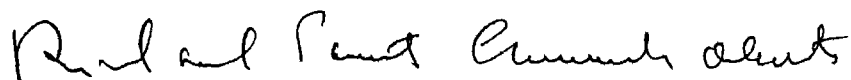
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

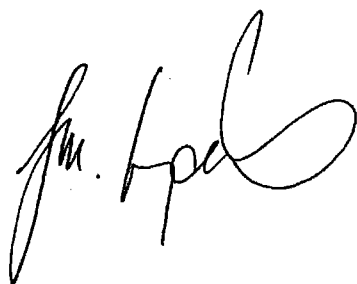
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

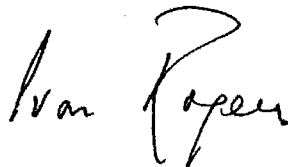
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

Қазақстан Республикасы үшін
 За Республику Казахстан

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 46

Α. ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ

Η Δημοκρατία του Καζαχστάν επιφυλάσσει του δικαιώματος να διατηρεί σε ισχύ ή να θεσπίζει μέτρα τα οποία δεν συνάδουν με τις δεσμεύσεις περί εθνικής μεταχείρισης, όπως προβλέπεται κατωτέρω.

1. Τομέας εκμετάλλευσης του υπεδάφους

- 1.1. Η χρήση του εδάφους και του υπεδάφους στη Δημοκρατία του Καζαχστάν υπόκειται σε υποχρέωση εγκατάστασης υπό τη μορφή νομικού προσώπου της Δημοκρατίας του Καζαχστάν (ήτοι υπό τη μορφή θυγατρικής εταιρείας).
- 1.2. Το κράτος διατηρεί δικαίωμα προτεραιότητας ως προς την απόκτηση του δικαιώματος χρήσης του υπεδάφους (ή μέρους του) και/ή αντικείμενου που σχετίζεται με δικαιώματα χρήσης του υπεδάφους.

2. Πόροι και αντικείμενα στρατηγικής σημαίας

Η Δημοκρατία του Καζαχστάν δύναται να αρνηθεί να επιτρέψει σε νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, να εκτελούν συναλλαγές οι οποίες αφορούν τη χρήση στρατηγικών πόρων και/ή την αγορά αντικειμένων στρατηγικής σημασίας στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, εφόσον η εν λόγω χρήση ή αγορά μπορεί να συνεπάγεται συγκέντρωση δικαιωμάτων σε ένα πρόσωπο ή σε μία ομάδα προσώπων από τις ίδιες χώρες. Η συμμόρφωση προς τον παρόντα όρο είναι επίσης υποχρεωτική για τις συνδεδεμένες εταιρείες, όπως ορίζονται στη συναφή νομοθεσία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν⁽¹⁾. Η Δημοκρατία του Καζαχστάν μπορεί να καθορίσει όρια επί των δικαιωμάτων κυριότητας και μεταβίβασης των δικαιωμάτων κυριότητας για πόρους και αντικείμενα στρατηγικής σημασίας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν βάσει των συμφερόντων εθνικής ασφάλειας.

3. Ακίνητα

- 3.1. Νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, δεν μπορούν να έχουν στην ιδιοκτησία τους γη ή οποια χρησιμοποιείται για σκοπούς κτηνοτροφικής/γεωργικής παραγωγής ή δασικού σχεδιασμού. Σε νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, μπορεί να εκχωρηθεί το δικαίωμα προσωρινής χρήσης γης για σκοπούς κτηνοτροφικής/γεωργικής παραγωγής για χρονική περίοδο έως δέκα ετών, με δυνατότητα ανανέωσης.
- 3.2. Η ατομική ιδιοκτησία αγροτεμαχίων που βρίσκονται στην παραμεθόρια περιοχή, στα χερσαία σύνορα και εντός των θαλάσσιων λιμένων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν απαγορεύεται για νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
- 3.3. Το δικαίωμα νομής και κατοχής αγροτεμαχίων για γεωργικούς σκοπούς που βρίσκονται πλησίον των κρατικών συνόρων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν υπόκειται σε περιορισμούς για νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και για τα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
- 3.4. Δεν μπορεί να χορηγηθεί δικαίωμα μόνιμης χρήσης γης σε νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα υποκαταστήματά τους που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

4. Πανίδα

- 4.1. Η πρόσβαση σε βιολογικούς πόρους και σε πεδία αλιείας που βρίσκονται στα θαλάσσια και στα εσωτερικά ύδατα τα οποία υπάγονται στην κυριαρχία ή στη δικαιοδοσία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, καθώς και η χρήση τους, περιορίζονται στα αλιευτικά σκάφη τα οποία φέρουν τη σημαία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και είναι νηολογημένα στο έδαφος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά. Δεν απαγορεύεται σε αλιευτικά σκάφη, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα θυγατρικών εταιρειών νομικών προσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι εγκατεστημένες υπό τη μορφή νομικού προσώπου στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, να φέρουν τη σημαία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.
- 4.2. Κατά τη χορήγηση άδειας χρήσης άγριων φυτών και ζώων σε συγκεκριμένη περιοχή ή ζώνη υδάτων, προτεραιότητα δίδεται σε νομικά πρόσωπα της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

⁽¹⁾ Άρθρο 64 του νόμου αριθ. 415, της 13ης Μαΐου 2003, περί ανωνύμων εταιρειών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και άρθρο 12 του νόμου αριθ. 220-1, της 22ας Απριλίου 1998, περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και εταιρειών συμπληρωματικής ευθύνης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

5. Απαιτήσεις εγκατάστασης για τους σκοπούς της χορήγησης αδειών

Εταιρείες που παράγουν προϊόντα τα οποία υπόκεινται σε αδειοδότηση για σημαντικούς λόγους δημόσιας υγείας, ασφάλειας ή εθνικής ασφάλειας πρέπει να είναι εγκατεστημένες υπό τη μορφή νομικού προσώπου της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

6. Υφαλοκρηπίδα

Είναι πιθανόν να επιβάλλονται περιορισμοί εντός της υφαλοκρηπίδας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

B. ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιφυλάσσεται του δικαιώματος να διατηρεί σε ισχύ ή να θεσπίζει μέτρα τα οποία δεν συνάδουν με δεσμεύσεις περί εθνικής μεταχείρισης που διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών της, κατά περίπτωση, όπως προβλέπεται κατωτέρω.

1. Εκμετάλλευση μεταλλείων και λατομείων, συμπεριλαμβανομένης της εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Σε ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδέχεται να εφαρμόζονται περιορισμοί. η Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται να εφαρμόζει περιορισμούς σε νομικά πρόσωπα υπαγόμενα στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν που αντιπροσωπεύουν άνω του 5 % των εισαγωγών πετρελαίου ή φυσικού αερίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Παραγωγή πετρελαϊκών προϊόντων, αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας, ατμού, ζεστού νερού και θερμότητας

Σε ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδέχεται να εφαρμόζονται περιορισμοί. η Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται να εφαρμόζει περιορισμούς σε νομικά πρόσωπα υπαγόμενα στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν που αντιπροσωπεύουν άνω του 5 % των εισαγωγών πετρελαίου ή φυσικού αερίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Αλιεία

Η πρόσβαση σε βιολογικούς πόρους και σε πεδία αλιείας που βρίσκονται στα θαλάσσια ύδατα που υπάγονται στην κυριαρχία ή στη δικαιοδοσία των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η χρήση τους, περιορίζονται στα αλιευτικά σκάφη τα οποία φέρουν τη σημαία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι νηολογημένα στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά.

4. Αγορά ακινήτων συμπεριλαμβανομένων εκτάσεων γης

Σε ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδέχεται να εφαρμόζονται περιορισμοί στην αγορά ακινήτων συμπεριλαμβανομένων εκτάσεων γης από νομικά ή φυσικά πρόσωπα υπαγόμενα στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

5. Γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της θήρας

Σε ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το καθεστώς εθνικής μεταχείρισης δεν εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα υπαγόμενα στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν που επιθυμούν να αναλάβουν τον έλεγχο γεωργικής επιχείρησης· η αγορά αμπελώνων από νομικά πρόσωπα υπαγόμενα στον έλεγχο φυσικών ή νομικών προσώπων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν υπόκειται σε υποχρέωση κοινοποίησης ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, σε χορήγηση έγκρισης.

6. Δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας

Το καθεστώς εθνικής μεταχείρισης δεν εφαρμόζεται σε δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Εξόρυξη και επεξεργασία σχάσιμων ή συντήξιμων υλικών ή υλικών από τα οποία παράγονται

Σε ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδέχεται να εφαρμόζονται περιορισμοί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 48
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

Νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο προσελκύει ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα σε τομείς εκτός του τομέα των υπηρεσιών πρέπει να δραστηριοποιείται στην παραγωγή αγαθών ⁽¹⁾.

Η απασχόληση ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων ως διοικητικών στελεχών και ειδικευμένων υπαλλήλων πληροί τις απαιτήσεις της εξέτασης των οικονομικών αναγκών ⁽²⁾. Μετά την παρέλευση πενταετούς περιόδου από την ημερομηνία προσχώρησης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ, δεν πραγματοποιείται εξέταση των οικονομικών αναγκών ⁽³⁾.

Ο αριθμός των ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων περιορίζεται στο 50 % του συνολικού αριθμού των ανώτερων διευθυντικών στελεχών, διοικητικών στελεχών και ειδικευμένων υπαλλήλων κάθε κατηγορίας σε εταιρείες που απασχολούν τουλάχιστον τρεις εργαζομένους.

Η είσοδος και η προσωρινή διαμονή ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων του οικείου μέρους επιτρέπεται για χρονική περίοδο τριών ετών, βάσει των αδειών που εκδίδονται ετησίως από την εξουσιοδοτημένη αρχή.

-
- ⁽¹⁾ Η προσέλκυση ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενων ατόμων στο πλαίσιο συμβάσεων χρήσης του υπεδάφους πραγματοποιείται σύμφωνα με το πρωτόκολλο για την προσχώρηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν στον ΠΟΕ.
- ⁽²⁾ Άδεια εργασίας εκδίδεται μόνο μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών αναζήτησης κατάλληλων υποψηφίων στη βάση δεδομένων της αρμόδιας αρχής και δημοσίευσης της ανακοίνωσης κενών θέσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών δεν υπερβαίνει τον έναν μήνα. Άδεια για ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενα άτομα χορηγείται μετά την ολοκλήρωση των εν λόγω διαδικασιών, εκτός εάν η εταιρεία έχει εντοπίσει τοπικό υποψήφιο ο οποίος ανταποκρίνεται στις ανάγκες της.
- ⁽³⁾ Όλες οι άλλες απαιτήσεις και οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που αφορούν την είσοδο, τη διαμονή και την εργασία εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 8 (ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΙΙΙ (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΜΕΡΟΣ Ι

ΦΟΡΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Κατώτατα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 120 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της παρούσας συμφωνίας:

300 000 ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα (ΕΤΔ) για εμπορεύματα και για υπηρεσίες πλην των κατασκευαστικών υπηρεσιών (μέρη 4 και 5 του παρόντος παραρτήματος)

7 εκατ. ΕΤΔ για κατασκευαστικές υπηρεσίες (μέρος 6 του παρόντος παραρτήματος)

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Οι φορείς κεντρικής διοίκησης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρατίθενται στο παράρτημα 1 της Ευρωπαϊκής Ένωσης του προσαρτήματος 1 της συμφωνίας του ΠΟΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Η κάλυψη του κεφαλαίου 8 (Δημόσιες συμβάσεις) του τίτλου ΙΙΙ (εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας δεν περιλαμβάνει τους φορείς που επισημαίνονται με αστερίσκο (*) στον εν λόγω κατάλογο, ούτε τα Υπουργεία Άμυνας που αναφέρονται σε αυτόν.

Σημείωση:

Ο κατάλογος των αναθετόνων φορέων καλύπτει επίσης όλους τους υπαγόμενους φορείς στους αναθέτοντες φορείς κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που περιλαμβάνονται στον συγκεκριμένο κατάλογο, υπό τον όρο ότι δεν αποτελούν διακριτή νομική προσωπικότητα.

Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

- Υπουργείο Επενδύσεων και Ανάπτυξης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Ενέργειας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Γεωργίας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Εξωτερικών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Ανάπτυξης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Οικονομικών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Λογιστική Επιτροπή Ελέγχου Εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού
- Οργανισμός Δημόσιας Διοίκησης και Καταπολέμησης της Διαφθοράς της Δημοκρατίας του Καζαχστάν
- Εθνικό Κέντρο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Σημείωση:

Η διοργάνωση και η διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για τους προαναφερόμενους κρατικούς φορείς μπορούν να πραγματοποιούνται από έναν μόνο οργανισμό, ο οποίος καθορίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

ΜΕΡΟΣ 2

ΦΟΡΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Κατώτατα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 120 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της παρούσας συμφωνίας:

400 000 ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα (ΕΤΔ) για εμπορεύματα και για υπηρεσίες πλην των κατασκευαστικών υπηρεσιών (μέρη 4 και 5 του παρόντος παραρτήματος)

7 εκατ. ΕΤΔ για κατασκευαστικές υπηρεσίες (μέρος 6 του παρόντος παραρτήματος)

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Όλοι οι φορείς περιφερειακής διοίκησης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώσεις:

Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως «φορείς περιφερειακής διοίκησης» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς των διοικητικών μονάδων που εμπίπτουν στα επίπεδα NUTS 1 και NUTS 2, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) ⁽¹⁾.

Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

- Διοικητική αρχή της επαρχίας Almaty
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Atyrau
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Aktobe
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Akmol
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Ανατολικού Καζαχστάν
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Zhambyl
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Δυτικού Καζαχστάν
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Karaganda
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Kyzylorda
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Kostanay
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Mangistau
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Pavlodar
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Βόρειου Καζαχστάν
- Διοικητική αρχή της επαρχίας Νότιου Καζαχστάν
- Διοικητική αρχή της πόλης Αστάνα
- Διοικητική αρχή της πόλης Almaty

Σημείωση: Η διοργάνωση και η διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για τους προαναφερόμενους κρατικούς φορείς μπορούν να πραγματοποιούνται από έναν μόνο οργανισμό, ο οποίος καθορίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

⁽¹⁾ ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1.

ΜΕΡΟΣ 3

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

(Ουδείς)

ΜΕΡΟΣ 4

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

1. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται στην προμήθεια όλων των εμπορευμάτων τα οποία αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων που συνάπτουν οι αναφερόμενοι φορείς στα μέρη 1 έως 3 του παρόντος παραρτήματος, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα συμφωνία.
2. Κατάλογος των εμπορευμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 137 της παρούσας συμφωνίας:

Οι κωδικοί αριθμοί ΕΣ της Ονοματολογίας Εναρμονισμένου Συστήματος επωνυμίας και κωδικοποίησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνίων (ΕΣ) που προβλέπονται στον ακόλουθο πίνακα χρησιμοποιούνται για την ταξινόμηση των εμπορευμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 137 της παρούσας συμφωνίας. Η περιγραφή παρέχεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς.

Αριθ.	Κωδικοί ΕΣ	Ομάδες εμπορευμάτων
1	0401 έως 0402	Γάλα και κρέμα γάλακτος
2	0701 έως 0707	Ορισμένα βρώσιμα λαχανικά
3	2501 έως 2530	Άλλα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα
4	2801 έως 2940	Ορισμένα είδη χημικών ουσιών και χημικών προϊόντων
5	3101 έως 3826	Ορισμένα είδη χημικών ουσιών και χημικών προϊόντων
6	3917	Σωλήνες κάθε είδους και τα εξαρτήματά τους, από πλαστικές ύλες
7	4801	Χαρτί εφημερίδων, σε κυλίνδρους ή σε φύλλα
8	4803	Χαρτί υγιείας, χαρτοπετσέτες, πετσέτες για τον καθαρισμό από τα παρασκευάσματα καλλωπισμού και πετσέτες χεριών ή πάνες μιας χρήσης και άλλα είδη χαρτιού οικιακής χρήσης ή υγιεινής, προϊόντα υγιεινής
9	5101 έως 6006	Υφαντικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες
10	7201 έως 8113	Μέταλλα κοινά και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά
11	8201 έως 8311	Τελικά μεταλλικά προϊόντα, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
12	8429	Μπουλντόζες, πλάγιες μπουλντόζες (angledozers), ισοπεδωτήρες, αναμοχλευτήρες, αποξέστες δρόμων, μηχανικά φυτάρια, εκσκαφείς, φορτωτές και φορτωτές-φυτταριστές, συμπιεστές και οδοστρωτήρες
13	8501 έως 8517	Ορισμένα μηχανήματα και είδη εξοπλισμού
14	8535 έως 8548	Ορισμένα είδη ηλεκτρικού εξοπλισμού

Αριθ.	Κωδικοί ΕΣ	Ομάδες εμπορευμάτων
15	870130	Ελκυστήρες με ερπύστριες
16	870190	Οχήματα-ελκυστήρες άλλα από εκείνα της κλάσης 8701 (με εξαίρεση τα οχήματα-ελκυστήρες της κλάσης 8709)
17	8702	Αυτοκίνητα οχήματα για τη μεταφορά δέκα ή περισσότερων προσώπων, συμπεριλαμβανομένου του οδηγού
18	8703	Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα που είναι κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων (άλλα από εκείνα της κλάσης 8702), συμπεριλαμβανομένων των αυτοκινήτων εμπορικής χρήσης και των αγωνιστικών οχημάτων
19	8704	Αυτοκίνητα οχήματα για τη μεταφορά εμπορευμάτων
20	8705	Αυτοκίνητα οχήματα ειδικών χρήσεων, άλλα από εκείνα που είναι κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων ή εμπορευμάτων (π.χ. αυτοκίνητα αποκομιδής οχημάτων για επίσκεψη, αυτοκίνητα-γερανοί, οχήματα πυροσβεστικά, φορτηγά-αναμεικτήρες σκυροδέματος (μπετονιέρες), αυτοκίνητα καθαρισμού δρόμων, αυτοκίνητα-καταβρεχτήρες, αυτοκίνητα-εργαστήρια, αυτοκίνητα-ακτινολογικά εργαστήρια)
21	8716	Ρυμουλκούμενα και ημρυμουλκούμενα, άλλα μη αυτοκινούμενα οχήματα, τα μέρη τους
22	8802	Ελικόπτερα και διαστημικά οχήματα
23	940350	Έπιπλα από ξύλο των τύπων που χρησιμοποιούνται στις κρεβατοκάμαρες
24	9405	Λαμπτήρες και φωτιστικά εξαρτήματα

ΜΕΡΟΣ 5

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων από τους φορείς που απαριθμούνται στα μέρη 1 έως 3 του παρόντος παραρτήματος για τις υπηρεσίες που παρατίθενται κατωτέρω, και οι οποίες προσδιορίζονται βάσει του κλάδου 51 της Προσωρινής Κεντρικής Ταξινόμησης Προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών (CPCproν), όπως περιλαμβάνεται στον κατάλογο τομεακής κατάταξης υπηρεσιών τουΠΟΕ (MTN.GNS/W/120): (1)

Περιγραφή	Αριθ. αναφοράς CPCproν
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών	752 (2)
Υπηρεσίες διαχειριστικού ελέγχου	86211
Υπηρεσίες οικονομικού διαχειριστικού ελέγχου	86212
Υπηρεσίες ερευνών αγοράς	86401
Υπηρεσίες συμβούλων επιχειρήσεων	865
Υπηρεσίες συναφείς με τις εταιρείες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης	866 (2)

(1) Εξαιρούνται οι υπηρεσίες τις οποίες οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να προμηθεύονται από άλλον φορέα δυνάμει αποκλειστικού δικαιώματος που προβλέπεται από δημοσιευμένη νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη.

(2) Όσον αφορά τη Δημοκρατία του Καζαχστάν, εξαιρούνται οι τοπικές υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών και ραδιοεπικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών δορυφορικών επικοινωνιών, άλλων από αυτές που παρέχονται από αλλοδαπούς φορείς εκμετάλλευσης δορυφόρων σε νομικά πρόσωπα της Δημοκρατίας του Καζαχστάν τα οποία είναι κάτοχοι άδειας παροχής υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών, όπως προβλέπεται σχετικά στον πίνακα ειδικών υποχρεώσεων GATS της Δημοκρατίας του Καζαχστάν

(3) Εξαιρούνται οι υπηρεσίες διατησίας και συντήρησης.

Περιγραφή	Αριθ. αναφοράς CPC/CTON
Αρχιτεκτονικές υπηρεσίες	8671
Υπηρεσίες μηχανικών	8672
Ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικών	8673
Υπηρεσίες πολεοδομικού σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής τοπίου	8674
Συναφείς υπηρεσίες επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών	8675 (*)

Σημείωση:

Οι υπηρεσίες που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία υπόκεινται στους περιορισμούς και τους όρους που προσδιορίζονται στους αντίστοιχους πίνακες ειδικών υποχρεώσεων δυνάμει της GATS.

ΜΕΡΟΣ 6

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων από τους φορείς που παρατίθενται στα μέρη 1 έως 3 του παρόντος παραρτήματος για όλες τις κατασκευαστικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στην Προσωρινή Κεντρική Ταξινόμηση Προϊόντων των Ηνωμένων Εθνών (CPC/CTON).

Σημείωση:

Οι υπηρεσίες που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία υπόκεινται στους περιορισμούς και τους όρους που προσδιορίζονται στους αντίστοιχους πίνακες ειδικών υποχρεώσεων δυνάμει της GATS.

ΜΕΡΟΣ 7

ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

1. Το κεφάλαιο 8 (Δημόσιες συμβάσεις) του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας δεν καλύπτει:
 - α) συμβάσεις για γεωργικά προϊόντα στο πλαίσιο προγραμμάτων γεωργικής στήριξης και προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας (π.χ. επισιτιστική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας έκτακτης ανάγκης) και
 - β) συμβάσεις για την αγορά, την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τη συμπαραγωγή υλικού για προγράμματα από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και συμβάσεις που αφορούν τον χρόνο ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων.
2. Οι συμβάσεις που συνάπτουν αναθέτοντες φορείς οι οποίοι καλύπτονται από τα μέρη 1 και 2 του παρόντος παραρτήματος σε σχέση με δραστηριότητες στους τομείς του πόσιμου νερού, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών δεν καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία, εκτός εάν καλύπτονται από το μέρος 3 του παρόντος παραρτήματος.
3. Όσον αφορά τις Νήσους Όλαντ (Åland), εφαρμόζονται οι ειδικές προϋποθέσεις του πρωτοκόλλου 2 για τις Νήσους Όλαντ που προσαρτάται στην πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, Φινλανδίας και Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

(*) Εξαιρούνται οι υπηρεσίες χωρομέτρησης για τους σκοπούς της νομικής οριοθέτησης, οι υπηρεσίες αεροφωτογραφιών και οι υπηρεσίες ενάερας χαρτογράφησης, καθώς και ο κωδικός CPC 86754, όπως προβλέπεται στον πίνακα ειδικών υποχρεώσεων GATS της Δημοκρατίας του Καζαχστάν.

4. Όσον αφορά τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, η κάλυψη περιορίζεται στα εμπορεύματα τα οποία συνιστούν μη ευαίσθητα και μη πολεμικά υλικά.
5. Οι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς για στοιχεία εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων οι οποίες δεν καλύπτονται αυτές καθαυτές από την παρούσα συμφωνία δεν θεωρούνται καλυπτόμενες συμβάσεις.

Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

1. Το κεφάλαιο 8 (Δημόσιες συμβάσεις) του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας δεν καλύπτει:
 - α) συμβάσεις για γεωργικά προϊόντα στο πλαίσιο προγραμμάτων γεωργικής στήριξης (συμπεριλαμβανομένης των προμηθειών για σκοπούς επισιτιστικής ασφάλειας) και προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας (π.χ. επισιτιστική βοήθεια συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας έκτακτης ανάγκης),
 - β) συμβάσεις για την αγορά, την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τη συμπαράγωγή υλικού για προγράμματα από ραδιοηλεκτρονικούς οργανισμούς και συμβάσεις που αφορούν τον χρόνο ραδιοηλεκτρονικών μεταδόσεων,
 - γ) συμβάσεις για εμπορεύματα, έργα και υπηρεσίες δυνάμει του άρθρου 41 παράγραφος 3 του νόμου αριθ. 303-III περί κρατικών συμβάσεων, της 21ης Ιουλίου 2007, εφόσον περιλαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες συνιστούν κρατικό απόρρητο,
 - δ) συμβάσεις στους τομείς της έρευνας και εξερεύνησης του διαστήματος για ειρηνικούς σκοπούς, καθώς και της διεθνούς συνεργασίας κατά την εφαρμογή κοινών έργων και προγραμμάτων στο πλαίσιο διαστημικών δραστηριοτήτων,
 - ε) συμβάσεις για εμπορεύματα, έργα και υπηρεσίες που παρέχονται αποκλειστικά από φυσικό ή κρατικό μονοπώλιο ή
 - στ) συμβάσεις παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο μέρος 5 του παρόντος παραρτήματος.
2. Το κεφάλαιο 8 (Δημόσιες συμβάσεις) του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση πλεονεκτήματος υπέρ μικρών επιχειρήσεων, επιχειρήσεων μειοψηφικής ιδιοκτησίας ή επιχειρήσεων που απασχολούν άτομα με ειδικές ανάγκες. Ως πλεονέκτημα νοείται κάθε μορφή προτίμησης, όπως το αποκλειστικό δικαίωμα παροχής εμπορεύματος ή υπηρεσίας, ή προτιμησιακής τιμής.
3. Το κεφάλαιο 8 (Δημόσιες συμβάσεις) του τίτλου III (Εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας δεν καλύπτει τις συμβάσεις που συνάπτει αναθέτων φορέας εξ ονόματος μη καλυπτόμενου φορέα.
4. Οι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς για στοιχεία εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων οι οποίες δεν καλύπτονται αυτές καθαυτές από την παρούσα συμφωνία δεν θεωρούνται καλυπτόμενες συμβάσεις.
5. Οι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς που καλύπτονται από τα μέρη 1 και 2 του παρόντος παραρτήματος σε σχέση με δραστηριότητες στους τομείς του πόσιμου νερού, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών δεν καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία, εκτός εάν καλύπτονται από το μέρος 3 του παρόντος παραρτήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 8 (ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

ΜΕΡΟΣ 1

ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Για την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ:

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

<http://simap.europa.eu>

ΒΕΛΓΙΟ

Νόμοι, βασιλικά διατάγματα, υπουργικοί κανονισμοί, υπουργικές εγκύκλιοι — Le Moniteur Belge

Νομολογία — Pasicrisie

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Νόμοι και κανονισμοί — Държавен вестник (Εφημερίδα της κυβέρνησεως)

Δικαστικές αποφάσεις — www.sac.government.bg

Διοικητικές αποφάσεις γενικής εφαρμογής και όλες οι διαδικασίες — www.aop.bg και www.cpc.bg

ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Νόμοι και κανονισμοί — Sbírka zákonů České republiky (Συλλογή νόμων της Τσεχικής Δημοκρατίας)

Αποφάσεις της Υπηρεσίας Προστασίας του Ανταγωνισμού — Συλλογή αποφάσεων της Υπηρεσίας Προστασίας του Ανταγωνισμού

ΔΑΝΙΑ

Νόμοι και κανονισμοί — Lovtidende

Δικαστικές αποφάσεις — Ugeskrift for Retsvaesen

Αποφάσεις και διαδικασίες διοικητικού περιεχομένου — Ministerialtidende

Αποφάσεις της επιτροπής προσφυγών για τις δημόσιες συμβάσεις — Konkurrenceredets Dokumentation

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Νόμοι και κανονισμοί — Bundesanzeiger

Δικαστικές αποφάσεις: Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ΕΣΘΟΝΙΑ

Νόμοι, κανονισμοί και διοικητικές αποφάσεις γενικής εφαρμογής: Riigi Teataja

Δικαστικές αποφάσεις το Ανωτάτου Δικαστηρίου της Εσθονίας: Riigi Teataja (Μέρος 3)

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Νομοθεσία και κανονισμοί — Iris Oifigiúil (Επίσημη Εφημερίδα της ιρλανδικής κυβέρνησης)

ΕΛΛΑΔΑ

Εφημερίδα της κυβέρνησεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ΙΣΠΑΝΙΑ

Νομοθεσία — Boletín Oficial del Estado

Δικαστικές αποφάσεις — καμία επίσημη δημοσίευση

ΓΑΛΛΙΑ

Νομοθεσία — Journal Officiel de la République française

Νομολογία — Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

ΚΡΟΑΤΙΑ

Narodne novine — <http://www.nn.hr>

ΙΤΑΛΙΑ

Νομοθεσία — Gazzetta Ufficiale

Νομολογία — καμία επίσημη δημοσίευση

ΚΥΠΡΟΣ

Νομοθεσία — Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας

Δικαστικές αποφάσεις: Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 — Τυπογραφείο της Δημοκρατίας

ΛΕΤΤΟΝΙΑ

Νομοθεσία — Latvijas vēstnesis (Επίσημη Εφημερίδα)

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις — Valstybės Žinios (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας)

Δικαστικές αποφάσεις, νομολογία — Teismų praktika (Δελτίο του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Λιθουανίας), Δελτίο του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Λιθουανίας (Administracinii teismų praktika)

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Νομοθεσία — Memorial

Νομολογία — Pasicrisie

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Νομοθεσία — Magyar Közlöny (Επίσημη Εφημερίδα της Ουγγρικής Δημοκρατίας)

Νομολογία — Közbiztosítási Értesítő — a Közbiztosítések Tanácsa

Hivatalos Lapja (Φύλλο δημοσίευσης Δημόσιων Συμβάσεων — Επίσημη Εφημερίδα του Συμβουλίου Δημοσίων Συμβάσεων)

ΜΑΛΤΑ

Νομοθεσία — Government Gazette

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Νομοθεσία —Nederlandse Staatscourant ή/και Staatsblad

Νομολογία — καμία επίσημη δημοσίευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Νομοθεσία — Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung

Δικαστικές αποφάσεις, νομολογία — Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes

Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes -administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil

Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

ΠΟΛΩΝΙΑ

Νομοθεσία — Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πολωνίας)

Δικαστικές αποφάσεις, νομολογία — «Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie» (Επιλογή αποφάσεων διαιτητικών οργάνων και του περιφερειακού δικαστηρίου της Βαρσοβίας)

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Νομοθεσία — Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

Δημοσιεύσεις δικαστικού περιεχομένου — Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo;

Colectânea de Jurisprudencia das Relações

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Νόμοι και κανονιστικές ρυθμίσεις — Monitorul Oficial al României (Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας)

Δικαστικές αποφάσεις, διοικητικές αποφάσεις γενικής εφαρμογής και διάφορες διαδικασίες — www.anrmap.ro

ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Νομοθεσία — Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας

Δικαστικές αποφάσεις — καμία επίσημη δημοσίευση

ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Νομοθεσία — Zbierka zákonov (Συλλογή νομοθεσίας)

Δικαστικές αποφάσεις — καμία επίσημη δημοσίευση

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Suomen Säädoskokoelma — Finlands Författningssamling (Συλλογή της φινλανδικής νομοθεσίας)

ΣΟΥΗΔΙΑ

Svensk Författningssamling (Συλλογή της Σουηδικής Νομοθεσίας)

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Νομοθεσία — HM Stationery Office

Νομολογία — Law Reports

«Public Bodies» — HM Stationery Office

Για τη ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ:

Δικτυακός τόπος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν για τις δημόσιες συμβάσεις <http://goszakup.gov.kz>

Σύστημα νομικών πληροφοριών κανονιστικών νομοθετικών πράξεων της Δημοκρατίας του Καζαχστάν — <http://adilet.zan.kz>

ΜΕΡΟΣ 2

ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://simap.europa.eu>

Για τη Δημοκρατία του Καζαχστάν:

Δικτυακός τόπος της Δημοκρατίας του Καζαχστάν για τις δημόσιες συμβάσεις <http://goszakup.gov.kz>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΤΗΣΙΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΙΙΙ (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

Γενικές διατάξεις

1. Στο κεφάλαιο 14 (Επίλυση Διαφορών) του τίτλου ΙΙΙ (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας και στο πλαίσιο του παρόντος εσωτερικού κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
 - α) «σύμβουλος»: το πρόσωπο που προσλαμβάνεται από ένα εκ των μερών κατά τη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς για να του παρέχει συμβουλές ή συνδρομή κατά τη διαδικαστικής ειδικής ομάδας διαιτησίας,
 - β) «διαιτητής»: το μέλος ειδικής ομάδας διαιτησίας που συγκροτείται βάσει του άρθρου 177 της παρούσας συμφωνίας,
 - γ) «βοηθός»: το πρόσωπο το οποίο, ενόψει του διορισμού διαιτητή, διενεργεί έρευνα ή επικουρεί τον διαιτητή στο έργο του,
 - δ) «καταγγέλλον μέρος»: το μέρος το οποίο ζητεί τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας βάσει του άρθρου 176 της παρούσας συμφωνίας,
 - ε) «μέρος κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία»: το μέρος εναντίον του οποίου προβάλλεται ισχυρισμός περί παραβίασης των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 173 της παρούσας συμφωνίας,
 - στ) «ειδική ομάδα διαιτησίας»: η ειδική ομάδα που συγκροτείται βάσει του άρθρου 177 της συμφωνίας,
 - ζ) «εκπρόσωπος μέρους»: ο υπάλληλος ενός μέρους τον οποίο διορίζει το εν λόγω μέρος για τους σκοπούς της επίλυσης διαφοράς στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας,
 - η) «ημέρα»: η ημερολογιακή ημέρα,
 - θ) «εργάσιμες ημέρες»: όλες οι ημέρες εκτός από τις αργίες, τις Κυριακές και τα Σάββατα.
2. Τα μέρη μοιράζονται τις δαπάνες οι οποίες απορρέουν από οργανωτικά θέματα, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και των εξόδων του διαμεσολαβητή.

Κοινοποιήσεις

3. Η αίτηση για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και η αίτηση για τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας διαβιβάζονται στο άλλο μέρος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τηλεομοιοτυπίας, συστημένης ταχυδρομικής επιστολής, ταχυμεταφοράς ή άλλων μέσων επικοινωνίας που παρέχουν τη δυνατότητα καταχώρισης της αποστολής.
4. Εκτός από την αίτηση για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και την αίτηση για τη σύσταση ειδικής ομάδας, καθένα από τα μέρη της διαφοράς και η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζουν όλα τα έγγραφα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τηλεομοιοτυπίας, συστημένης ταχυδρομικής επιστολής, ταχυμεταφοράς ή άλλων μέσων επικοινωνίας που παρέχουν τη δυνατότητα καταχώρισης της αποστολής, στο άλλο μέρος και, κατά περίπτωση, σε κάθε διαιτητή χωριστά. Εάν δεν υπάρχουν αποδείξεις περί του αντιθέτου, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου θεωρείται ότι παραλαμβάνονται κατά την ημερομηνία αποστολής τους. Εάν οποιοδήποτε από τα έγγραφα τεκμηρίωσης είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα ή υπερβολικά μεγάλου όγκου ώστε να αποσταλεί μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, το μέρος που αποστέλλει το έγγραφο μπορεί να το διαβιβάσει με διαφορετική ηλεκτρονική μορφή στο άλλο μέρος και, κατά περίπτωση, σε κάθε διαιτητή χωριστά εντός 24 ωρών από την παράδοση του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στις περιπτώσεις αυτές, το μέρος που διαβιβάζει το έγγραφο ενημερώνει με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το άλλο μέρος και, κατά περίπτωση, κάθε διαιτητή χωριστά για την αποστολή του εγγράφου και αναφέρει το περιεχόμενό του.
5. Όλες οι κοινοποιήσεις απευθύνονται στην κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και στη Γενική Διεύθυνση Εμπορίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αντιστοίχως. Εντός 30 ημερών από την έναρξη της εφαρμογής του τίτλου ΙΙΙ (Εμπόριο και επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη ανταλλάσσουν τα σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες δυνάμει των άρθρων 3 και 4 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού. Τυχόν αλλαγή διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλης μορφής ηλεκτρονικής επικοινωνίας κοινοποιείται αμελλητί στο άλλο μέρος και στην ειδική ομάδα διαιτησίας, κατά περίπτωση.
6. Τυπογραφικά σφάλματα ή σσωνος σημασίας σε αίτηση, ανακοίνωση, γραπτό υπόμνημα ή άλλο έγγραφο που αφορά τη διαδικασία της ειδικής ομάδας διαιτησίας μπορούν να διορθώνονται με την έγκαιρη διαβίβαση νέου εγγράφου, στο οποίο αναφέρονται με σαφήνεια οι αλλαγές.

7. Εάν η τελευταία ημέρα για την παράδοση εγγράφου συμβαίνει να είναι Σάββατο, Κυριακή ή συμπίπτει με δημόσια αργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στη Δημοκρατία του Καζαχστάν, ως τελευταία ημέρα παράδοσης ορίζεται η αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα. Εάν έγγραφο παραδίδεται σε ένα εκ των μερών ημέρα που συμπίπτει με αργία στο εν λόγω μέρος, το έγγραφο θεωρείται ότι παραδόθηκε την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα. Ως ημερομηνία παραλαβής εγγράφου νοείται η ίδια ημερομηνία με την ημερομηνία παράδοσης.

Έναρξη της διατησίας

8. α) Εάν σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας ή με τα άρθρα 19, 20 ή 47 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού, ένας διαιτητής επιλέγεται με κλήρο, η κλήρωση διεξάγεται σε χρόνο και τόπο που αποφασίζεται από το καταγγέλλον μέρος και κοινοποιείται πάραυτα στο μέρος κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία. Το μέρος κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία δύναται, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατά την κλήρωση. Σε κάθε περίπτωση, η κλήρωση διενεργείται με το μέρος ή τα μέρη που είναι παρόντα.
- β) Εάν, σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας ή με τα άρθρα 19, 20 ή 47 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού, ένας διαιτητής επιλέγεται με κλήρωση και υπάρχουν δύο πρόεδροι της Επιτροπής Συνεργασίας, η επιλογή με κλήρωση εκτελείται από αμφότερους τους προέδρους ή τους αναπληρωτές τους ή από έναν μόνο πρόεδρο, εφόσον ο άλλος πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του δεν δέχεται να συμμετάσχει στην κλήρωση.
- γ) Τα μέρη κοινοποιούν στους επιλεγέντες διαιτητές τον ορισμό τους.
- δ) Διαιτητής που ορίζεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία στο άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας επιβεβαιώνει τη διαθεσιμότητα του να ασκήσει τα καθήκοντα μέλους της ειδικής ομάδας διαιτησίας στην Επιτροπή Συνεργασίας εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ενημερώθηκε για τον ορισμό του.
- ε) Εκτός εάν τα μέρη της διαφοράς έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, τα μέρη συγκαλούν συνεδρίαση με την ειδική ομάδα διαιτησίας, με φυσική παρουσία ή με άλλα μέσα επικοινωνίας, εντός επτά ημερών από τη σύσταση της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Τα μέρη και η ειδική ομάδα διαιτησίας προσδιορίζουν τα θέματα τα οποία τα μέρη ή η ειδική ομάδα διαιτησίας κρίνουν σκόπιμο να διέξουν, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και των εξόδων που πρέπει να καταβληθούν στους διαιτητές. Η αμοιβή και τα έξοδα ορίζονται σύμφωνα με τα πρότυπα του ΠΟΕ.
9. α) Εάν τα μέρη δεν συμφωνήσουν διαφορετικά εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία επιλογής των διαιτητών, η εντολή της ειδικής ομάδας διαιτησίας είναι η εξής:
- «Να εξετάζει, με βάση τις οικείες διατάξεις της συμφωνίας που επικαλούνται τα μέρη της διαφοράς, το ζήτημα που αναφέρεται στην αίτηση για τη σύσταση της ειδικής ομάδας διαιτησίας, να αποφαινεται ως προς τη συμβατότητα του υπό εξέταση μέτρου με τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 173 και να διαβιβάζει σχετική έκθεση σύμφωνα με τα άρθρα 180, 181, 182 και 195 της παρούσας συμφωνίας.»
- β) Τα μέρη υποχρεούνται να κοινοποιήσουν τη συμφωνηθείσα εντολή στην ειδική ομάδα διαιτησίας εντός τριών ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία συμφώνησαν.

Αρχικά υπομνήματα

10. Το καταγγέλλον μέρος διαβιβάζει το αρχικό γραπτό υπόμνημά του το αργότερο εντός 20 ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Το μέρος κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία διαβιβάζει το γραπτό του υπόμνημα αντίκρουσης το αργότερο εντός 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αρχικού γραπτού υπομνήματος.

Λειτουργία των ειδικών ομάδων διαιτησίας

11. Ο πρόεδρος της ειδικής ομάδας διαιτησίας προεδρεύει σε όλες τις συνεδριάσεις της. Η ειδική ομάδα διαιτησίας δύναται να εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο να λαμβάνει διοικητικές και διαδικαστικές αποφάσεις.
12. Εάν δεν προβλέπεται διαφορετικά στο κεφάλαιο 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, η ειδική ομάδα διαιτησίας δύναται να εκτελεί τις δραστηριότητές της με οποιοδήποτε μέσο, μεταξύ άλλων τηλεφωνικά, μέσω τηλεομοιοτυπίας ή μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.
13. Στις συσκέψεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας μπορούν να συμμετέχουν μόνο οι διαιτητές, αλλά η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να επιτρέψει στους βοηθούς των διαιτητών να παρίστανται στις συσκέψεις της.

14. Η σύνταξη έκθεσης παραμένει αποκλειστική ευθύνη της ειδικής ομάδας διατησίας και δεν πρέπει να εκχωρείται.
15. Όταν προκύπτει διαδικαστικό ζήτημα που δεν καλύπτεται από τις διατάξεις του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας και των παραρτημάτων V έως VII της παρούσας συμφωνίας, η ειδική ομάδα διατησίας δύναται, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα μέρη, να υιοθετεί κατάλληλη διαδικασία, συμβατή με τις εν λόγω διατάξεις.
16. Σε περίπτωση που η ειδική ομάδα διατησίας κρίνει ότι είναι αναγκαίο να τροποποιηθεί οποιαδήποτε από τις προθεσμίες για τις διαδικασίες της, εκτός από τις προθεσμίες που ορίζονται στο κεφάλαιο 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, ή να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε άλλη διαδικαστική ή διοικητική αναπροσαρμογή, ενημερώνει γραπτώς τα μέρη της διαφοράς σχετικά με τους λόγους αυτής της τροποποίησης ή αναπροσαρμογής, καθώς και σχετικά με την αναγκαία προθεσμία ή προσαρμογή.

Αντικατάσταση

17. Εάν, στο πλαίσιο διαδικασίας διατησίας δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, ένας διατητής δεν είναι σε θέση να συμμετάσχει, αποσυρθεί, ή πρέπει να αντικατασταθεί λόγω μη συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VI της παρούσας συμφωνίας, επιλέγεται αντικαταστάτης σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας και το άρθρο 8 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.
18. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών της διαφοράς θεωρεί ότι κάποιος διατητής δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας και ότι, για τον λόγο αυτό, πρέπει να αντικατασταθεί, προβαίνει σε σχετική κοινοποίηση προς το άλλο μέρος της διαφοράς εντός 15 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία διαπίστωσε τις περιστάσεις που συνηγορούν υπέρ της εν λόγω σοβαρής παραβίασης του κώδικα δεοντολογίας από τον διατητή.
19. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών της διαφοράς θεωρεί ότι κάποιος διατητής, εκτός από τον πρόεδρο, δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας, τα μέρη της διαφοράς προβαίνουν σε διαβουλεύσεις και, εφόσον συμφωνήσουν ως προς την ανάγκη αντικατάστασης του διατητή, επιλέγουν νέο διατητή σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας και το άρθρο 8 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.

Εάν τα μέρη της διαφοράς δεν συμφωνήσουν ως προς την ανάγκη αντικατάστασης του διατητή, ένα εκ των μερών της διαφοράς δύναται να ζητήσει την παραπομπή του ζητήματος στον πρόεδρο της ειδικής ομάδας διατησίας, του οποίου η απόφαση είναι οριστική.

Εάν, κατόπιν του εν λόγω αιτήματος, ο πρόεδρος διαπιστώσει ότι ένας διατητής δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας, ο νέος διατητής επιλέγεται σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας και το άρθρο 8 του παρόντος κανονισμού.

20. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών θεωρεί ότι ο πρόεδρος της ειδικής ομάδας διατησίας δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας, τα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις και, εφόσον συμφωνήσουν ως προς την ανάγκη αντικατάστασης του διατητή, επιλέγουν νέο πρόεδρο σύμφωνα με το άρθρο 177 της παρούσας συμφωνίας και το άρθρο 8 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.

Εάν τα μέρη δεν συμφωνήσουν ως προς την ανάγκη αντικατάστασης του προέδρου, οποιοδήποτε εκ των μερών της διαφοράς δύναται να ζητήσει την παραπομπή του ζητήματος σε ένα από τα υπόλοιπα μέλη που περιλαμβάνονται στον υποκατάλογο των φυσικών προσώπων που μπορούν να εκτελέσουν χρέη προέδρου ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 196 παράγραφος 1 της παρούσας συμφωνίας. Το όνομά του επιλέγεται με κλήρωση από τον πρόεδρο της Επιτροπής Συνεργασίας ή από τον αναπληρωτή του. Η απόφαση επί της ανάγκης αντικατάστασης του προέδρου που λαμβάνει το ούτως επιλεγμένο πρόσωπο αυτό είναι οριστική.

Εάν το ούτως επιλεγμένο πρόσωπο αποφανθεί ότι ο αρχικός πρόεδρος δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του κώδικα δεοντολογίας, επιλέγει νέο πρόεδρο με κλήρωση από τα υπόλοιπα μέλη που περιλαμβάνονται στον υποκατάλογο των ατόμων που μπορούν να εκτελέσουν χρέη προέδρου ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 196 παράγραφος 1 της παρούσας συμφωνίας. Η επιλογή του νέου προέδρου γίνεται εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης που αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο.

21. Οι εργασίες της ομάδας διατησίας αναστέλλονται κατά την περίοδο που απαιτείται για την εκτέλεση των διαδικασιών που προβλέπονται στα άρθρα 18, 19 και 20 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.

Ακρόασεις

22. Ο πρόεδρος της ειδικής ομάδας διατησίας ορίζει την ημερομηνία και την ώρα της ακρόασης κατόπιν διαβουλεύσεων με τα μέρη και τους υπόλοιπους διατητές και επιβεβαιώνει γραπτώς τα εν λόγω στοιχεία στα μέρη της διαφοράς. Οι πληροφορίες αυτές δημοσιοποιούνται επίσης από το μέρος που είναι επιφορτισμένο με τα καθήκοντα της διοικητικής μέριμνας των διαδικασιών, εκτός εάν η ακρόαση δεν είναι δημόσια. Η ειδική ομάδα διατησίας δύναται να αποφασίσει να μην συγκαλέσει ακρόαση, εκτός εάν κάποιο από τα μέρη διαφωνήσει.

23. Εάν τα μέρη δεν συμφωνήσουν διαφορετικά, η ακρόαση πραγματοποιείται στις Βρυξέλλες, εάν το καταγγέλλον μέρος είναι η Δημοκρατία του Καζαχστάν, και στην Αστάνα, εάν το καταγγέλλον μέρος είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.
24. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να πραγματοποιεί συμπληρωματικές ακροάσεις, εφόσον συμφωνούν τα μέρη.
25. Όλοι οι διαιτητές είναι παρόντες καθ' όλη τη διάρκεια των ακροάσεων.
26. Ανεξάρτητα από τον δημόσιο ή μη χαρακτήρα των ακροάσεων, δύνανται να παρίσταται τα ακόλουθα πρόσωπα:
- εκπρόσωποι των μερών της διαφοράς,
 - σύμβουλοι των μερών της διαφοράς,
 - διοικητικό προσωπικό, διερμηνείς, μεταφραστές και δημοσιογράφοι δικαστικών θεμάτων και
 - βοηθοί διαιτητών.
- Μόνον οι εκπρόσωποι και οι σύμβουλοι των μερών της διαφοράς μπορούν να απευθύνονται στην ειδική ομάδα διαιτησίας.
27. Το αργότερο πέντε ημέρες πριν από την ημερομηνία της ακρόασης, κάθε μέρος της διαφοράς διαβιβάζει στην ειδική ομάδα διαιτησίας κατάλογο, αφενός, με τα ονόματα των προσώπων τα οποία θα αναπτύξουν προφορικά επιχειρήματα ή παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της ακρόασης εξ ονόματος του εν λόγω μέρους και, αφετέρου, με τα ονόματα άλλων εκπροσώπων ή συμβούλων οι οποίοι θα παρίστανται στην ακρόαση.
28. Η ειδική ομάδα διαιτησίας είναι αρμόδια για τον συντονισμό της ακρόασης, εξασφαλίζοντας τον ίδιο χρόνο για το καταγγέλλον μέρος και για το μέρος κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία και τηρώντας την ακόλουθη δομή:

Επιχειρήματα

- επιχειρήματα του καταγγέλλοντος μέρους
- επιχειρήματα του μέρους κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία

Αντεπιχειρήματα

- επιχειρήματα του καταγγέλλοντος μέρους
- επιχειρήματα του μέρους κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία

29. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να υποβάλει ερωτήσεις σε καθένα από τα μέρη της διαφοράς ανά πάσα στιγμή κατά την ακρόαση.
30. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μεριμνά για τη σύνταξη πρακτικών για κάθε ακρόαση και για τη διαβίβασή τους στα μέρη της διαφοράς το συντομότερο δυνατόν. Τα μέρη της διαφοράς δύνανται να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα πρακτικά και η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να λάβει υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις.
31. Εντός 10 ημερών από την ημερομηνία της ακρόασης, καθένα από τα μέρη της διαφοράς μπορεί να υποβάλει συμπληρωματικό γραπτό υπόμνημα για οποιοδήποτε θέμα ανέκυψε κατά την ακρόαση.

Γραπτές ερωτήσεις

32. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί, ανά πάσα στιγμή κατά τη διαδικασία, να υποβάλει γραπτές ερωτήσεις σε ένα ή και στα δύο μέρη της διαφοράς. Κάθε μέρος της διαφοράς λαμβάνει αντίγραφο των ερωτήσεων που υποβάλλονται από την ειδική ομάδα διαιτησίας.
33. Το ένα μέρος της διαφοράς διαβιβάζει επίσης στο άλλο μέρος της διαφοράς αντίγραφο των γραπτών απαντήσεών του στις ερωτήσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Σε καθένα από τα μέρη της διαφοράς παρέχεται η δυνατότητα να σχολιάσει γραπτώς τις απαντήσεις του άλλου μέρους της διαφοράς εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους.

Εμπιστευτικότητα

34. Καθένα από τα μέρη της διαφοράς και οι σύμβουλοι του χειρίζονται ως εμπιστευτικές τις πληροφορίες τις οποίες υποβάλλει στην ειδική ομάδα διαιτησίας το άλλο μέρος της διαφοράς και τις οποίες έχει χαρακτηρίσει εμπιστευτικές. Εάν ένα εκ των μερών της διαφοράς υποβάλλει στην ειδική ομάδα διαιτησίας εμπιστευτική έκδοση του γραπτού του υπομνήματος, υποχρεούται, κατόπιν αιτήματος του άλλου μέρους, και το αργότερο εντός 15 ημερών από την ημερομηνία υποβολής είτε του εν λόγω αιτήματος είτε του υπομνήματος, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη, να διαβιβάσει επίσης μη εμπιστευτική περίληψη των πληροφοριών που περιέχονται στο συγκεκριμένο υπόμνημα και η οποία μπορεί να δημοσιοποιηθεί, καθώς και αιτιολόγηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των μη δημοσιοποιημένων πληροφοριών. Καμία από τις διατάξεις του παρόντος εσωτερικού κανονισμού δεν εμποδίζει ένα εκ των μερών της διαφοράς να δημοσιοποιήσει τις δικές του θέσεις, στον βαθμό που, εφόσον παραπέμπει σε πληροφορίες που υποβλήθηκαν από το άλλο μέρος, δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που έχουν χαρακτηριστεί εμπιστευτικές από το άλλο μέρος.

Η ειδική ομάδα διαιτησίας συνέρχεται κεκλεισμένων των θυρών, σε περίπτωση που τα υπομνήματα και τα επιχειρήματα ενός εκ των μερών περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες. Σε περίπτωση που οι ακροάσεις πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών, τα μέρη της διαφοράς και οι σύμβουλοί τους σέβονται τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των ακροάσεων της ομάδας διαιτησίας.

Μη εμπιστευτική έκδοση της έκθεσης της ειδικής ομάδας διαιτησίας

35. Εάν η έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας περιέχει πληροφορίες οι οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές από ένα εκ των μερών, η ειδική ομάδα διαιτησίας συντάσσει μη εμπιστευτική έκδοση της εν λόγω έκθεσης. Τα μέρη έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με τη μη εμπιστευτική έκδοση της έκθεσης και η ειδική ομάδα διαιτησίας λαμβάνει τις παρατηρήσεις αυτές υπόψη κατά τη σύνταξη της τελικής μη εμπιστευτικής έκδοσης της έκθεσής της.

Μονομερείς επαφές

36. Η ειδική ομάδα διαιτησίας δεν πραγματοποιεί συναντήσεις ή επαφές με ένα εκ των μερών εάν δεν παρίσταται και το άλλο μέρος.
37. Κανένα μέλος της ειδικής ομάδας διαιτησίας δεν επιτρέπεται να συζητεί πτυχές του αντικειμένου της διαδικασίας με ένα ή και με τα δύο μέρη εάν δεν είναι παρόντες και οι άλλοι διαιτητές.

Φιλικά (amicus curiae) υπομνήματα

38. Εάν τα μέρη δεν συμφωνήσουν διαφορετικά εντός τριών ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας, η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να λάβει μη ζητηθείσες γραπτές παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος του μέρους της διαφοράς και είναι ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις των μερών της διαφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλονται εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας, ότι είναι περιεκτικές και δεν υπερβαίνουν σε καμία περίπτωση τις 15 δακτυλογραφημένες σελίδες με διπλό διάστημα και ότι αφορούν άμεσα τα πραγματικά περιστατικά ή τα νομικά ζητήματα που εξετάζονται από την ειδική ομάδα διαιτησίας.
39. Τα υπομνήματα περιλαμβάνουν περιγραφή του προσώπου, φυσικού ή νομικού, που τα υποβάλλει, συμπεριλαμβανομένης της ιθαγένειας ή του τόπου εγκατάστασής του, της φύσης των δραστηριοτήτων του, του νομικού του καθεστώτος, των γενικών στόχων και των πηγών χρηματοδότησής του, και καθορίζουν τον χαρακτήρα του συμφέροντος που έχει το εν λόγω πρόσωπο από τη διαδικασία της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Συντάσσονται δε στις γλώσσες που επιλέγονται από τα μέρη της διαφοράς σύμφωνα με τα άρθρα 42 και 43 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.
40. Η ειδική ομάδα διαιτησίας παραθέτει στην έκθεσή της όλα τα υπομνήματα που έχει λάβει και πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 38 και 39 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού. Η ειδική ομάδα διαιτησίας δεν υποχρεούται να εξετάσει στην έκθεσή της τα επιχειρήματα που αναπτύσσονται στα εν λόγω υπομνήματα. Τα υπομνήματα αυτά διαβιβάζονται στα μέρη της διαφοράς προκειμένου να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους. Οι παρατηρήσεις των μερών της διαφοράς υποβάλλονται εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία υποβολής και λαμβάνονται υπόψη από την ειδική ομάδα διαιτησίας.

Περιπτώσεις επείγοντος

41. Στις περιπτώσεις επείγοντος που προβλέπονται στο κεφάλαιο 14 (Επίλυση διαφορών) του μέρους III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα μέρη, η ειδική ομάδα διαιτησίας αναπροσαρμόζει δεόντως τις προθεσμίες που αναφέρονται στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό και ενημερώνει σχετικά τα μέρη.

Μετάφραση και διερμηνεία

42. Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 174 της παρούσας συμφωνίας, και το αργότερο έως τη συνεδρίαση που αναφέρεται στο άρθρο 8 στοιχείο ε) του παρόντος εσωτερικού κανονισμού, τα μέρη της διαφοράς επιδιώκουν τον ορισμό κοινής γλώσσας εργασίας για τις διαδικασίες ενώπιον της ειδικής ομάδας διαιτησίας.
43. Εάν τα μέρη της διαφοράς δεν κατορθώσουν να καταλήξουν σε συμφωνία για τον ορισμό κοινής γλώσσας εργασίας, κάθε μέρος διατυπώνει τις γραπτές παρατηρήσεις του στη γλώσσα της επιλογής του. Στην περίπτωση αυτή, κάθε μέρος παρέχει συγχρόνως μετάφραση προς τη γλώσσα επιλογής του άλλου μέρους, εκτός εάν οι παρατηρήσεις του έχουν υποβληθεί σε μία από τις γλώσσες εργασίας του ΠΟΕ. Τα μέρη κατά του οποίου υποβάλλεται η καταγγελία μεριμνά για τη διερμηνεία των προφορικών παρατηρήσεων προς τις γλώσσες επιλογής των μερών.
44. Οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας καταρτίζονται στη γλώσσα ή στις γλώσσες επιλογής των μερών της διαφοράς.
45. Τα μέρη της διαφοράς δύνανται να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ακρίβεια της μετάφρασης εγγράφου που συντάσσεται σύμφωνα με τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό.
46. Κάθε μέρος αναλαμβάνει το κόστος μετάφρασης των δικών του γραπτών παρατηρήσεων. Τα μέρη της διαφοράς αναλαμβάνουν από κοινού και ισομερώς τις δαπάνες μετάφρασης της έκθεσης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.

Άλλες διαδικασίες

47. Ο παρών εσωτερικός κανονισμός εφαρμόζεται επίσης στις διαδικασίες που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 174, του άρθρου 184 παράγραφος 2, του άρθρου 185 παράγραφος 2, του άρθρου 186 παράγραφος 3 και του άρθρου 187 παράγραφος 2 της παρούσας συμφωνίας. Ωστόσο, οι προθεσμίες που ορίζονται στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό αναπροσαρμόζονται από την ειδική ομάδα διαιτησίας σύμφωνα με τις ειδικές προθεσμίες που προβλέπονται για την κατάρτιση έκθεσης από την ειδική ομάδα διαιτησίας στις εν λόγω άλλες διαδικασίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΙΑΓΠΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III (ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

Ορισμοί

1. Στον παρόντα κώδικα δεοντολογίας:

- α) ως «διατητής» νοείται το μέλος ειδικής ομάδας διατησίας που συγκροτείται βάσει του άρθρου 177 της παρούσας συμφωνίας,
- β) ως «υποψήφιος» νοείται το πρόσωπο του οποίου το ονοματεπώνυμο περιλαμβάνεται στον κατάλογο διατητών που αναφέρεται στο άρθρο 196 της παρούσας συμφωνίας και το οποίο εξετάζεται για την πιθανή επιλογή του ως μέλους ειδικής ομάδας διατησίας βάσει του άρθρου 177 της παρούσας συμφωνίας,
- γ) ως «βοηθός» νοείται το πρόσωπο το οποίο, ενόψει του διορισμού διατητή, διενεργεί έρευνα ή επικουρεί τον διατητή στο έργο του,
- δ) ως «διαδικασία», και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, νοείται η διαδικασία που ακολουθείται στο πλαίσιο ειδικής ομάδας διατησίας δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας,
- ε) ως «προσωπικό», σε σχέση με έναν διατητή, νοούνται τα πρόσωπα τα οποία τελούν υπό τη διεύθυνση και τον έλεγχο του διατητή, εξαιρουμένων των βοηθών,
- στ) ως «διαμεσολαβητής» νοείται το πρόσωπο που διεξάγει διαδικασία διαμεσολάβησης σύμφωνα με το παράρτημα VII της παρούσας συμφωνίας.

Υποχρεώσεις όσον αφορά τη διαδικασία

- 2. Κάθε υποψήφιος και διατητής αποφεύγει οποιαδήποτε παρατυπία ή εντύπωση παρατυπίας, είναι ανεξάρτητος και αμερόληπτος, αποφεύγει τις άμεσες ή έμμεσες συγκρούσεις συμφερόντων και τηρεί αυστηρά τους κανόνες δεοντολογίας για την εξασφάλιση της ακεραιότητας και της αμεροληψίας του μηχανισμού επίλυσης διαφορών. Οι πρώην διατητές υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στους κανόνες 15, 16, 17 και 18 του παρόντος κώδικα δεοντολογίας.

Υποχρεώσεις γνωστοποίησης

- 3. Πριν από την επιβεβαίωση της επιλογής του ως διατητή δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας, ο υποψήφιος γνωστοποιεί την ύπαρξη τυχόν συμφέροντος, σχέσης ή ζητήματος που είναι πιθανόν να επηρεάσει την ανεξαρτησία ή την αμεροληψία του ή που θα μπορούσε ευλόγως να εγείρει υπόνοιες παρατυπίας ή μεροληψίας κατά τη διαδικασία. Για τον σκοπό αυτό, ο υποψήφιος καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να λαμβάνει γνώση της ύπαρξης τέτοιου είδους συμφερόντων, σχέσεων ή ζητημάτων.
- 4. Κάθε υποψήφιος ή διατητής κοινοποιεί εγγράφως ζητήματα σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές παραβιάσεις του παρόντος κώδικα δεοντολογίας μόνο στην Επιτροπή Συνεργασίας προς εξέταση από τα μέρη.
- 5. Αμέσως μετά την επιλογή του, ο διατητής εξακολουθεί να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να λαμβάνει γνώση για τυχόν συμφέροντα, σχέσεις ή ζητήματα που αναφέρονται στον κανόνα 3 του παρόντος κώδικα δεοντολογίας, και τα γνωστοποιεί. Η υποχρέωση γνωστοποίησης συνιστά διαρκές καθήκον, το οποίο υποχρεώνει τον διατητή να κοινοποιεί τυχόν συμφέροντα, σχέσεις ή ζητήματα αυτού του είδους που ενδέχεται να ανακύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Ο διατητής γνωστοποιεί τυχόν συμφέροντα, σχέσεις ή ζητήματα αυτού του είδους ενημερώνοντας, εγγράφως, την Επιτροπή Συνεργασίας προς εξέταση από τα μέρη.

Καθήκοντα διατητών

- 6. Μετά την επιβεβαίωση της επιλογής, ο διατητής είναι διαθέσιμος να ασκήσει και ασκεί τα καθήκοντά του στο ακέραιο και δίχως καθυστέρηση καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, με εντιμότητα και ευσυνειδησία.
- 7. Ο διατητής εξετάζει μόνο τα ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διαδικασία και είναι αναγκαία για την κατάρτιση έκθεσης της ειδικής ομάδας διατησίας, και δεν αναθέτει σε κανένα άλλο πρόσωπο το καθήκον αυτό.

8. Ο διατητής λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι οι βοηθοί και το προσωπικό του γνωρίζουν και συμμορφώνονται με τους όρους των κανόνων 2, 3, 4, 5, 16, 17 και 18 του παρόντος κώδικα δεοντολογίας.
9. Ο διατητής δεν πραγματοποιεί μονομερείς επαφές σχετικά με τη διαδικασία.

Ανεξαρτησία και αμεροληψία των διατητών

10. Ο διατητής πρέπει να είναι ανεξάρτητος και αμερόληπτος, να αποφεύγει τη δημιουργία εντύπωσης παρατυπίας ή μεροληπτικής στάσης και να μην επηρεάζεται από ίδιο συμφέρον, έξωθεν πιέσεις, πολιτικές πεποιθήσεις, διαμαρτυρίες της κοινής γνώμης και προσήλωση σε ένα εκ των μερών ή από τον φόβο της κριτικής.
11. Ο διατητής δεν αναλαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, υποχρεώσεις ούτε δέχεται οφέλη που θα μπορούσαν καθ' οιονδήποτε τρόπο να επηρεάσουν, ή να φανεί ότι επηρεάζουν, την ορδή εκτέλεση των καθηκόντων του.
12. Ο διατητής δεν κάνει χρήση της ιδιότητά του ως μέλους της ειδικής ομάδας διατησίας για να προωθήσει προσωπικά ή ιδιωτικά συμφέροντα. Ο διατητής αποφεύγει ενέργειες οι οποίες ενδέχεται να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι κάποιοι είναι σε θέση να τον επηρεάσουν.
13. Ο διατητής δεν επιτρέπεται να επηρεάζεται η συμπεριφορά του ή η κρίση του από σχέσεις ή ευθύνες οικονομικού, επιχειρηματικού, επαγγελματικού, διαπροσωπικού ή κοινωνικού χαρακτήρα.
14. Ο διατητής πρέπει να αποφεύγει να συνάπτει οποιαδήποτε σχέση ή να αποκτά οποιαδήποτε οικονομικά οφέλη που ενδέχεται να επηρεάσουν την αμεροληψία του ή που θα μπορούσαν ευλόγως να δημιουργήσουν την εντύπωση παρατυπίας ή μεροληψίας εκ μέρους του.

Υποχρεώσεις πρώην διατητών

15. Όλοι οι πρώην διατητές πρέπει να αποφεύγουν ενέργειες που μπορούν να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι επέδειξαν μεροληψία κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή ότι αποκόμισαν όφελος από την απόφαση ή την έκθεση της ειδικής ομάδας διατησίας.

Εμπιστευτικότητα

16. Οι διατητές ή οι πρώην διατητές δεν αποκαλύπτουν ούτε κάνουν χρήση, σε καμία χρονική στιγμή, οποιασδήποτε μη δημόσιας πληροφορίας που αφορά τη διαδικασία ή που προέκυψε κατά τη διαδικασία, παρά μόνο για τους σκοπούς της εν λόγω διαδικασίας, και, σε καμία περίπτωση, δεν αποκαλύπτουν ή κάνουν χρήση τέτοιας πληροφορίας για να αποκομίσουν προσωπικά οφέλη ή προνόμια για άλλους ή για να βλάψουν τα συμφέροντα άλλων.
17. Οι διατητές δεν γνωστοποιούν εκθέσεις ή τμήματα εκθέσεων της ειδικής ομάδας διατησίας πριν από τη δημοσίευσή τους δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας.
18. Ο διατητής ή οι πρώην διατητές δεν αποκαλύπτουν, σε καμία χρονική στιγμή, τις συζητήσεις κατά τις συσκέψεις της ειδικής ομάδας διατησίας ή τις απόψεις οποιουδήποτε διατητή.

Δαπάνες

19. Κάθε διατητής τηρεί αρχείο και αποδίδει τελικό λογαριασμό σχετικά με τον χρόνο που διέθεσε για τη διαδικασία και τις δαπάνες που πραγματοποίησε, καθώς και σχετικά με τον χρόνο και τις δαπάνες του βοηθού και του προσωπικού του.

Διαμεσολαβητές

20. Οι ρυθμίσεις που περιγράφονται στον παρόντα κώδικα δεοντολογίας, όπως εφαρμόζονται στους διατητές ή πρώην διατητές εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στους διαμεσολαβητές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΒΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 14 (ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ) ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ III
(ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

Άρθρο 1

Στόχος

Στόχος του παρόντος παραρτήματος είναι να διευκολύνει την εξεύρεση αμοιβαίως αποδεκτής λύσης μέσω ολοκληρωμένης και μη χρονοβόρου διαδικασίας με τη βοήθεια διαμεσολαβητή.

Τμήμα Α

Διαδικασία βάσει του μηχανισμού διαμεσολάβησης

Άρθρο 2

Αίτηση παροχής πληροφοριών

1. Πριν από την κίνηση της διαδικασίας διαμεσολάβησης, κάθε μέρος δύναται ανά πάσα στιγμή να υποβάλει γραπτή αίτηση για την παροχή πληροφοριών σχετικά με μέτρο το οποίο επηρεάζει δυσμενώς το εμπόριο ή τις επενδύσεις μεταξύ των μερών. Το μέρος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση παρέχει, εντός 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης, γραπτή απάντηση, η οποία περιέχει τις παρατηρήσεις του σχετικά με τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην αίτηση.
2. Σε περίπτωση που το μέρος το οποίο απαντά κρίνει ότι δεν είναι σε θέση να παράσχει απάντηση εντός 20 ημερών, ενημερώνει πάραυτα το αιτούν μέρος, παραθέτοντας τους λόγους της καθυστέρησης και παρέχοντας εκτίμηση της συντομότερης δυνατής περιόδου εντός της οποίας θα είναι σε θέση να διαβιβάσει την απάντησή του.

Άρθρο 3

Κίνηση της διαδικασίας

1. Κάθε μέρος δύναται να ζητήσει τη διεξαγωγή διαδικασίας διαμεσολάβησης μεταξύ των μερών ανά πάσα στιγμή, με την υποβολή γραπτής αίτησης που διαβιβάζεται στο άλλο μέρος. Η αίτηση είναι αρκούντως αναλυτική ώστε να παρουσιάζει τον προβληματισμό του αιτούντος μέρους με σαφήνεια και:
 - α) προσδιορίζει το συγκεκριμένο επίμαχο μέτρο,
 - β) αναφέρει τις εικαζόμενες δυσμενείς επιπτώσεις τις οποίες το αιτούν μέρος εκτιμά ότι έχει ή πρόκειται να έχει το μέτρο στο εμπόριο ή τις επενδύσεις μεταξύ των μερών και
 - γ) διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο το αιτούν μέρος θεωρεί ότι οι επιπτώσεις αυτές συνδέονται με το μέτρο.
2. Η διαδικασία διαμεσολάβησης μπορεί να κινηθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας των μερών. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης δυνάμει της παραγράφου 1, το μέρος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση εξετάζει καλή την πίστη την αίτηση και διαβιβάζει εγγράφως στο αιτούν μέρος την απόφαση αποδοχής ή απόρριψης εκ μέρους του της αίτησης εντός προθεσμίας δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης.

Άρθρο 4

Επιλογή του διαμεσολαβητή

1. Τα μέρη επιδιώκουν να συμφωνήσουν στην επιλογή διαμεσολαβητή εντός προθεσμίας 15 ημερών από τη διαβίβαση της απόφασης αποδοχής που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος παραρτήματος.

2. Σε περίπτωση που τα μέρη δεν κατορθώσουν να συμφωνήσουν στο πρόσωπο του διαμεσολαβητή εντός της οριζόμενης προθεσμίας στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, οποιοδήποτε εκ των μερών δύναται να ζητήσει από τον πρόεδρο της Επιτροπής Συνεργασίας ή από τον αναπληρωτή του να επιλέξει τον διαμεσολαβητή με κλήρωση από τον κατάλογο που καταρτίζεται βάσει του άρθρου 196 παράγραφος 1 της παρούσας συμφωνίας. Οι εκπρόσωποι και των δύο μερών καλούνται, εγκαίρως, να παρευρεθούν στην κλήρωση. Σε κάθε περίπτωση, η κλήρωση διενεργείται με το μέρος ή τα μέρη που είναι παρόντα.
3. Ο πρόεδρος της Επιτροπής Συνεργασίας ή ο αναπληρωτής του επιλέγει τον διαμεσολαβητή εντός πέντε ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης δυνάμει της παραγράφου 2.
4. Εφόσον ο κατάλογος που αναφέρεται στο άρθρο 196 παράγραφος 1 της παρούσας συμφωνίας δεν έχει καταρτιστεί κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος παραρτήματος, ο διαμεσολαβητής επιλέγεται με κλήρωση μεταξύ των προσώπων που έχουν προταθεί επισημώς από το ένα εκ των μερών ή και από τα δύο μέρη.
5. Ο διαμεσολαβητής δεν πρέπει να είναι πολίτης κανενός εκ των μερών, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά.
6. Ο διαμεσολαβητής επικουρεί τα μέρη, κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή, ούτως ώστε να επέλθει σαφήνεια ως προς το μέτρο και τις πιθανές επιπτώσεις του στο εμπόριο και να επιτευχθεί αμοιβαίως αποδεκτή λύση.
7. Στους διαμεσολαβητές εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, ο κώδικας δεοντολογίας για τα μέλη των ειδικών ομάδων διατήσιας και τους διαμεσολαβητές που παρατίθεται στο παράρτημα VI της παρούσας συμφωνίας.
8. Εφαρμόζονται, επίσης, τηρουμένων των αναλογιών, τα άρθρα 3 έως 7 («Κοινοποιήσεις») και 42 έως 46 («Μετάφραση και διερμηνεία») του εσωτερικού κανονισμού που παρατίθεται στο παράρτημα V της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 5

Κανόνες της διαδικασίας διαμεσολάβησης

1. Εντός δέκα ημερών από τον διορισμό του διαμεσολαβητή, το μέρος που κίνησε τη διαδικασία διαμεσολάβησης διαβιβάζει στον διαμεσολαβητή και στο άλλο μέρος γραπτή λεπτομερή περιγραφή των προβληματισμών του, ιδίως όσον αφορά τη λειτουργία του επίμαχου μέτρου και τις επιπτώσεις του στο εμπόριο. Εντός 20 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω περιγραφής, το άλλο μέρος δύναται να υποβάλει γραπτώς τις παρατηρήσεις του σχετικά με τη συγκεκριμένη περιγραφή. Κάθε μέρος μπορεί να συμπεριλάβει στην περιγραφή ή τις παρατηρήσεις του οποιαδήποτε πληροφορία κρίνει σημαντική για την υπόθεση.
2. Ο διαμεσολαβητής δύναται να αποφασίσει ποιος είναι ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος αποσαφήνισης του υπό εξέταση μέτρου και των πιθανών επιπτώσεών του στο εμπόριο. Ειδικότερα, ο διαμεσολαβητής μπορεί να διοργανώσει συναντήσεις μεταξύ των μερών, να προβεί σε διαβούλευση με τα μέρη, είτε από κοινού είτε κατ' ιδίαν, να ζητήσει τη συνδρομή ή τη γνώμη σχετικών εμπειρογνομόνων και ενδιαφερόμενων μερών και να παράσχει οποιαδήποτε συμπληρωματική υποστήριξη του ζητηθεί από τα μέρη. Πριν ζητήσει τη συνδρομή ή τη γνώμη σχετικών εμπειρογνομόνων και ενδιαφερόμενων μερών, ο διαμεσολαβητής διαβουλεύεται με τα μέρη.
3. Ο διαμεσολαβητής δεν παρέχει συμβουλές ούτε διατυπώνει παρατηρήσεις ως προς τη συμμόρφωση του επίμαχου μέτρου προς τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας. Ο διαμεσολαβητής δύναται να παράσχει συμβουλές και να προτείνει λύσεις προς εξέταση από τα μέρη. Τα μέρη μπορούν να αποδεχθούν ή να απορρίψουν την προτεινόμενη λύση ή να συμφωνήσουν σε διαφορετική λύση.
4. Η διαδικασία διαμεσολάβησης διεξάγεται στο έδαφος του μέρους στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ή, κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας, σε οποιονδήποτε άλλο τόπο ή με οποιονδήποτε άλλο μέσο.
5. Τα μέρη επιδιώκουν να καταλήξουν σε αμοιβαίως αποδεκτή λύση εντός 60 ημερών από τον διορισμό του διαμεσολαβητή. Εν αναμονή της τελικής συμφωνίας, τα μέρη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο προσωρινών λύσεων.
6. Η αμοιβαίως αποδεκτή λύση ή η προσωρινή λύση μπορεί να εγκριθεί με απόφαση της Επιτροπής Συνεργασίας. Οι αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις δημοσιοποιούνται. Η έκδοση που δημοσιοποιείται δεν περιλαμβάνει πληροφορίες τις οποίες ένα εκ των μερών έχει χαρακτηρίσει εμπιστευτικές.
7. Κατόπιν αιτήματος των μερών, ο διαμεσολαβητής διαβιβάζει στα μέρη σχέδιο πραγματολογικής έκθεσης, στην οποία περιλαμβάνεται συνοπτική παρουσίαση i) του επίμαχου μέτρου, ii) των ακολουθούμενων διαδικασιών και iii) της αμοιβαίως αποδεκτής λύσης που ενδεχομένως συμφωνήθηκε, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών προσωρινών λύσεων. Ο διαμεσολαβητής χορηγεί στα μέρη προθεσμία 15 ημερών για να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους επί του σχεδίου έκθεσης. Μετά την εξέταση των παρατηρήσεων που υποβάλλονται από τα μέρη εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας, ο διαμεσολαβητής διαβιβάζει στα μέρη τελική πραγματολογική έκθεση εντός προθεσμίας 15 ημερών. Η πραγματολογική έκθεση δεν περιέχει ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας.

8. Η διαδικασία περατώνεται με:
- α) την έγκριση αμοιβαίως αποδεκτής λύσης από τα μέρη, κατά την ημερομηνία της έγκρισης,
 - β) αμοιβαία συμφωνία των μερών σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, κατά την ημερομηνία της εν λόγω συμφωνίας,
 - γ) γραπτή δήλωση του διαμεσολαβητή, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα μέρη, ότι περαιτέρω προσπάθειες διαμεσολάβησης δεν θα είχαν αποτέλεσμα, κατά την ημερομηνία της εν λόγω δήλωσης, ή
 - δ) γραπτή δήλωση ενός εκ των μερών κατόπιν διερεύνησης αμοιβαίως αποδεκτών λύσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμεσολάβησης, και μετά την εξέταση τυχόν συμβουλών και προτεινόμενων λύσεων εκ μέρους του διαμεσολαβητή, κατά την ημερομηνία της εν λόγω δήλωσης.

Τμήμα Β

Εφαρμογή

Άρθρο 6

Εφαρμογή αμοιβαίως αποδεκτής λύσης

1. Εφόσον τα μέρη καταλήξουν σε συμφωνία ή λύση, κάθε μέρος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της αμοιβαίως αποδεκτής λύσης εντός του συμφωνηθέντος χρονοδιαγράμματος.
2. Το μέρος εφαρμογής κοινοποιεί γραπτώς στο άλλο μέρος τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει ή τα μέτρα που λαμβάνει για την εφαρμογή της αμοιβαίως αποδεκτής λύσης.

Τμήμα Γ

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 7

Εμπιστευτικότητα και σχέση με την επίλυση διαφορών

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 παράγραφος 6 του παρόντος παραρτήματος, όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συμβουλών ή προτεινόμενων λύσεων, είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Ωστόσο, οποιοδήποτε εκ των μερών δύναται να δημοσιοποιήσει το γεγονός ότι διενεργείται διαμεσολάβηση.
2. Η διαδικασία διαμεσολάβησης εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας ή στο πλαίσιο οποιαδήποτε άλλης συμφωνίας.
3. Πριν από την κίνηση της διαδικασίας διαμεσολάβησης δεν απαιτείται η διεξαγωγή διαβουλεύσεων δυνάμει του κεφαλαίου 14 (Επίλυση διαφορών) του τίτλου III (Εμπόριο και Επιχειρήσεις) της παρούσας συμφωνίας. Εντούτοις, πριν από την κίνηση της διαδικασίας διαμεσολάβησης, τα μέρη κάνουν κατά κανόνα χρήση των άλλων συναφών διατάξεων περί συνεργασίας ή διαβουλεύσεων που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία.
4. Τα μέρη δεν βασίζονται, ούτε υποβάλλουν ως αποδεικτικά στοιχεία, στο πλαίσιο άλλων διαδικασιών επίλυσης διαφορών δυνάμει της παρούσας συμφωνίας ή οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας, ούτε η ειδική ομάδα λαμβάνει υπόψη τα εξής:
 - α) τις θέσεις που έλαβε το άλλο μέρος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαμεσολάβησης ή τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 παρόντος παραρτήματος,
 - β) το γεγονός ότι το άλλο μέρος έχει δηλώσει τη βούλησή του να αποδεχθεί λύση για το μέτρο που αποτελεί αντικείμενο της διαμεσολάβησης ή
 - γ) τις συμβουλές που έχει παράσχει ή τις προτάσεις που έχει διατυπώσει ο διαμεσολαβητής.
5. Ο διαμεσολαβητής δεν μπορεί να είναι μέλος ειδικής ομάδας σε διαδικασία επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας ή δυνάμει της συμφωνίας του ΠΟΕ που αφορά το ίδιο θέμα για το οποίο έχει ενεργήσει ως διαμεσολαβητής.

Άρθρο 8**Προθεσμίες**

Όλες οι προθεσμίες που αναφέρονται στο παρόν παράρτημα μπορούν να τροποποιηθούν κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας των μερών.

Άρθρο 9**Δαπάνες**

1. Κάθε μέρος επιβαρύνεται με τις οικείες δαπάνες οι οποίες προκύπτουν από τη συμμετοχή του στη διαδικασία διαμεσολάβησης.
2. Τα μέρη μοιράζονται από κοινού και εξίσου τις δαπάνες οι οποίες απορρέουν από οργανωτικά θέματα, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και των εξόδων του διαμεσολαβητή. Η αμοιβή του διαμεσολαβητή είναι ανάλογη με την αμοιβή που προβλέπεται για τον πρόεδρο ειδικής ομάδας διαιτησίας σύμφωνα με το άρθρο 8 στοιχείο ε) του εσωτερικού κανονισμού που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V της παρούσας συμφωνίας.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

για την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος πρωτοκόλλου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «τελωνειακή νομοθεσία»: όλες οι νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται στα εδάφη των μερών και διέπουν την εισαγωγή, την εξαγωγή και τη διαμετακόμιση εμπορευμάτων, καθώς και την υπαγωγή τους σε οποιοδήποτε άλλο τελωνειακό καθεστώς ή διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων απαγόρευσης, περιορισμού και ελέγχου,
- β) «αιτούσα αρχή»: η αρμόδια διοικητική αρχή η οποία υποβάλλει αίτηση συνδρομής βάσει του παρόντος πρωτοκόλλου και η οποία ορίζεται προς τον σκοπό αυτό από ένα εκ των μερών,
- γ) «αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση»: η αρμόδια διοικητική αρχή η οποία λαμβάνει την αίτηση συνδρομής βάσει του παρόντος πρωτοκόλλου και η οποία ορίζεται προς τον σκοπό αυτό από ένα εκ των μερών,
- δ) «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί,
- ε) «πράξη κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας»: κάθε παραβίαση ή απόπειρα παραβίασης της τελωνειακής νομοθεσίας.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Τα μέρη παρέχουν αμοιβαία συνδρομή στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων τους, κατά τον τρόπο και υπό τους όρους που προβλέπονται στον παρόν πρωτόκολλο, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας τους, με την πρόληψη, τη διερεύνηση και την καταπολέμηση πράξεων που διενεργούνται κατά παράβαση της εν λόγω νομοθεσίας.
2. Η συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα, όπως ορίζεται στο παρόν πρωτόκολλο, αφορά κάθε διοικητική αρχή των μερών που είναι αρμόδια για την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου. Παρέχεται με την επιφύλαξη των κανόνων που διέπουν την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων. Επιπλέον, δεν αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών οι οποίες λαμβάνονται κατά την άσκηση αρμοδιοτήτων κατόπιν αιτήσεως δικαστικής αρχής, εκτός εάν η εν λόγω αρχή έχει επιτρέψει την γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών.
3. Το παρόν πρωτόκολλο δεν καλύπτει τη συνδρομή για την είσπραξη δασμών, φόρων ή προστίμων.

Άρθρο 3

Συνδρομή κατ' αίτηση

1. Κατόπιν αιτήματος της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση παρέχει στην αιτούσα αρχή όλες τις σχετικές πληροφορίες οι οποίες θα της επιτρέψουν να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν τελεσθείσες ή σχεδιαζόμενες δραστηριότητες οι οποίες συνιστούν ή θα μπορούσαν να συνιστούν πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας.
2. Κατόπιν αιτήματος της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση ενημερώνει την αιτούσα αρχή σχετικά με τα εξής:
 - α) τις περιστάσεις (πραγματικά περιστατικά και συνθήκες) υπό τις οποίες εμπορεύματα εξάχθηκαν από το έδαφος ενός εκ των μερών και εισήχθησαν στο έδαφος του άλλου μέρους, διευκρινίζοντας, κατά περίπτωση, το τελωνειακό καθεστώς που εφαρμόστηκε στα εν λόγω εμπορεύματα,
 - β) τις περιστάσεις (πραγματικά περιστατικά και συνθήκες) υπό τις οποίες εμπορεύματα εισήχθησαν στο έδαφος ενός εκ των μερών και εξάχθηκαν από το έδαφος του άλλου μέρους, διευκρινίζοντας, κατά περίπτωση, το τελωνειακό καθεστώς που εφαρμόστηκε στα εν λόγω εμπορεύματα.
3. Κατόπιν αιτήματος της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση λαμβάνει, στο πλαίσιο των οικείων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσει ειδική επιτήρηση όσον αφορά τα εξής:
 - α) φυσικά ή νομικά πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι εμπλέκονται ή έχουν εμπλακεί σε τέλεση πράξεων κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,

- β) χώρους αποθήκευσης εμπορευμάτων που κινούν ευλόγως υποψίες ότι τελούνται πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,
- γ) εμπορεύματα που μεταφέρονται ή πρόκειται να μεταφερθούν και τα κινούν ευλόγως υποψίες ότι τελούνται πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,
- δ) μεταφορικά μέσα που μεταφέρουν εμπορεύματα τα οποία κινούν ευλόγως υποψίες ότι τελούνται πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας.

Άρθρο 4

Αυτεπάγγελτη συνδρομή

Τα μέρη παρέχουν, με δική τους πρωτοβουλία και δυνάμει των οικείων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, αμοιβαία συνδρομή, εφόσον την κρίνουν αναγκαία για την ορθή εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας, διαβιβάζοντας ειδικότερα πληροφορίες σχετικά με τα εξής:

- α) δραστηριότητες οι οποίες συνιστούν ή φαίνεται ότι συνιστούν πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας και οι οποίες ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το άλλο μέρος,
- β) νέα μέσα ή μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο πράξεων κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,
- γ) εμπορεύματα τα οποία είναι γνωστό ότι αποτελούν αντικείμενο πράξεων κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,
- δ) φυσικά ή νομικά πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι εμπλέκονται ή έχουν εμπλακεί στην τέλεση πράξεων κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,
- ε) μεταφορικά μέσα για τα οποία υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι έχουν χρησιμοποιηθεί, χρησιμοποιούνται ή ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την τέλεση πράξεων κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας,

Άρθρο 5

Επίδοση και κοινοποίηση

Κατόπιν αιτήματος της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση λαμβάνει, σύμφωνα με τις νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζονται στο έδαφός της, όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίδοση οποιουδήποτε εγγράφου ή για την κοινοποίηση οποιασδήποτε απόφασης που προέρχεται από την αιτούσα αρχή και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου, σε παραλήπτη που διαμένει ή είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση.

Οι αιτήσεις επίδοσης εγγράφων ή κοινοποίησης αποφάσεων συντάσσονται γραπτώς σε επίσημη γλώσσα της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση ή σε γλώσσα αποδεκτή από την εν λόγω αρχή.

Άρθρο 6

Τύπος και ουσία των αιτήσεων συνδρομής

1. Οι αιτήσεις κατ' εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου υποβάλλονται γραπτώς και συνοδεύονται από τα έγγραφα που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση της αίτησης. Προφορικές αιτήσεις μπορούν να γίνονται δεκτές, εφόσον αυτό επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, αλλά πρέπει να επιβεβαιώνονται αμέσως γραπτώς.
2. Οι αιτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) την αιτούσα αρχή,
 - β) το αντικείμενο και τον λόγο της αίτησης,
 - γ) το αιτούμενο μέτρο,
 - δ) τις νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις και άλλα συναφή νομικά στοιχεία,

- ε) όσο το δυνατόν πιο ακριβή και πλήρη στοιχεία σχετικά με τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αποτελούν τον στόχο των ερευνών,
- στ) περίληψη των σχετικών πραγματικών περιστατικών και των ερευνών που έχουν ήδη διεξαχθεί,
- ζ) τυχόν άλλες συναφείς πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση της αίτησης.
3. Οι αιτήσεις συντάσσονται σε επίσημη γλώσσα της αρχής στην οποία υποβάλλονται ή σε γλώσσα αποδεκτή από την εν λόγω αρχή. Η απαίτηση αυτή δεν ισχύει για τυχόν έγγραφα τα οποία συνοδεύουν την αίτηση δυνάμει της παραγράφου 1.
4. Σε περίπτωση που κάποια αίτηση δεν πληροί τις αναφερόμενες στις παραγράφους 1 έως 3 τυπικές προϋποθέσεις, μπορεί να ζητηθεί η διόρθωση ή η συμπλήρωσή της, εν τω μεταξύ, είναι δυνατόν να διαταχθεί η λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 7

Εκτέλεση των αιτήσεων

1. Για να διεκπεραιώσει αίτηση συνδρομής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση ενεργεί, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των διαθέσιμων πόρων της, όπως θα ενεργούσε για δικό της λογαριασμό ή κατόπιν αιτήσεως άλλων αρχών του ίδιου μέρους, παρέχοντας πληροφορίες που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της αρχής, διεξάγοντας κατάλληλες έρευνες ή μεριμνώντας για τη διεξαγωγή τους. Αυτό εφαρμόζεται επίσης σε οποιαδήποτε άλλη αρχή στην οποία διαβιβάζεται η αίτηση εκ μέρους της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση, εφόσον η τελευταία αδυνατεί να ενεργήσει αφ' εαυτής.
2. Οι αιτήσεις συνδρομής εκτελούνται σύμφωνα με τις νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις του μέρους στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση. Σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσης αίτησης, η αιτούσα αρχή ενημερώνεται σχετικά χωρίς καθυστέρηση.
3. Δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι ενός εκ των μερών δύνανται, με τη συγκατάθεση του άλλου μέρους, και υπό τους όρους που καθορίζει το τελευταίο, να παρουσιάζονται στα γραφεία της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση, ή οποιασδήποτε άλλης αρμόδιας αρχής κατά την έννοια της παραγράφου 1, και να λαμβάνουν στοιχεία σχετικά με δραστηριότητες που συνιστούν ή ενδέχεται να συνιστούν πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας τα οποία είναι απαραίτητα στην αιτούσα αρχή για τους σκοπούς του παρόντος πρωτοκόλλου.
4. Δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι ενός εκ των μερών δύνανται, με τη συγκατάθεση του άλλου μέρους, και υπό τους όρους που καθορίζει το τελευταίο, να παρίστανται στις έρευνες που διεξάγονται στο έδαφος του τελευταίου.

Άρθρο 8

Μορφή υπό την οποία πρέπει να γνωστοποιούνται τα στοιχεία

1. Η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση κοινοποιεί γραπτώς στην αιτούσα αρχή τα αποτελέσματα των ερευνών, μαζί με τα σχετικά έγγραφα, επικυρωμένα αντίγραφα ή άλλα στοιχεία.
2. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να παρέχονται σε μηχανογραφημένη μορφή.
3. Πρωτότυπα έγγραφα διαβιβάζονται μόνον κατόπιν αιτήματος, εφόσον τα επικυρωμένα αντίγραφα αποδεικνύονται ανεπαρκή. Τα πρωτότυπα αυτά επιστρέφονται το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο 9

Εξαιρέσεις από την υποχρέωση παροχής συνδρομής

1. Τα μέρη δύνανται να απορρίπτουν αιτήσεις συνδρομής ή να επιβάλλουν ορισμένες προϋποθέσεις ή απαιτήσεις για την παροχή συνδρομής, στις περιπτώσεις στις οποίες εκτιμούν ότι η παροχή συνδρομής κατ' εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου:
- α) ενδέχεται να θίξει την κυριαρχία της Δημοκρατίας του Καζαχστάν ή του κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το οποίο ζητήθηκε συνδρομή δυνάμει του παρόντος πρωτοκόλλου ή

β) ενδέχεται να παραβιάσει τη δημόσια τάξη, την ασφάλεια ή άλλα ζωτικά συμφέροντα, ιδίως στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του παρόντος πρωτοκόλλου, ή

γ) παραβιάζει το βιομηχανικό, εμπορικό ή επαγγελματικό απόρρητο.

2. Η παροχή της συνδρομής μπορεί να αναβληθεί από την αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση με την αιτιολογία ότι προβάλλει προσκόμματα σε διεξαγόμενη έρευνα, δίωξη ή διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση προβαίνει σε διαβουλεύσεις με την αιτούσα αρχή προκειμένου να διακριβωθεί εάν είναι δυνατή η παροχή συνδρομής υπό τους όρους ή τις προϋποθέσεις που κρίνει ενδεχομένως αναγκαίους ή αναγκαίες η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση.

3. Εάν η αιτούσα αρχή επιδιώκει την παροχή συνδρομής την οποία η ίδια δεν είναι σε θέση να παράσχει εάν της ζητηθεί, εφιστά στην αίτησή της την προσοχή επί του γεγονότος αυτού. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση σχετικά με τον τρόπο ανταπόκρισης στη συγκεκριμένη αίτηση εναπόκειται στην αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση.

4. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η απόφαση της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση και η σχετική αιτιολόγηση πρέπει να γνωστοποιούνται πάραυτα στην αιτούσα αρχή.

Άρθρο 10

Ανταλλαγή πληροφοριών και εμπιστευτικότητα

1. Κάθε πληροφορία που γνωστοποιείται υπό οποιαδήποτε μορφή κατ' εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα ή περιορισμένης χρήσης, ανάλογα με τους κανόνες που εφαρμόζονται σε κάθε μέρος. Οι εν λόγω πληροφορίες διέπονται από την υποχρέωση τήρησης του υπηρεσιακού απορρήτου και τυγχάνει της προστασίας που διασφαλίζεται για παρόμοιες πληροφορίες από τη σχετική νομοθεσία του μέρους που τις λαμβάνει, καθώς και από τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον εφόσον το μέρος που λαμβάνει ενδεχομένως τα δεδομένα αυτά δεσμεύεται να τα προστατεύσει κατά τρόπο που θεωρείται αποδεκτός από το μέρος που ενδέχεται να τα διαβιβάζει.

3. Η χρήση πληροφοριών που ελήφθησαν δυνάμει του παρόντος πρωτοκόλλου, στο πλαίσιο δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών που κινούνται για πράξεις κατά παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας, θεωρείται ότι εξυπηρετεί τους σκοπούς του παρόντος πρωτοκόλλου. Ως εκ τούτου, τα μέρη δύνανται να χρησιμοποιούν ως αποδεικτικά στοιχεία, στα αρχεία αποδεικτικών στοιχείων που τηρούν, στις εκθέσεις και στις καταθέσεις μαρτύρων, καθώς και σε διαδικασίες και καταγγελίες που παραπέμπονται ενώπιον των δικαστηρίων, πληροφορίες που έχουν λάβει και έγγραφα που συμβουλευτήκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου. Η χρήση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή που παρέσχε τις εν λόγω πληροφορίες ή χορήγησε πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα.

4. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος πρωτοκόλλου χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς που προβλέπονται στο παρόν πρωτόκολλο. Σε περίπτωση που ένα εκ των μερών επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτές για άλλους σκοπούς, υποχρεούται να λάβει προηγουμένως τη γραπτή συγκατάθεση της αρχής που παρέσχε τις εν λόγω πληροφορίες. Η χρήση αυτή υπόκειται εν συνεχεία στους περιορισμούς που επιβάλλει ενδεχομένως η ετέρα αρχή.

Άρθρο 11

Εμπειρογνώμονες και μάρτυρες

Υπάλληλος της αρχής στην οποία υποβάλλεται η αίτηση δύναται να εξουσιοδοτείται ώστε να παρίσταται, στο πλαίσιο της χορηγούμενης εξουσιοδότησης, υπό την ιδιότητα εμπειρογνώμονα ή μάρτυρα σε διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες οι οποίες κινούνται για υποθέσεις που καλύπτονται από το παρόν πρωτόκολλο, και δύναται να προσκομίζει αντικείμενα, έγγραφα ή επικυρωμένα αντίγραφα τους, τα οποία, είναι ενδεχομένως αναγκαία για τις εν λόγω διαδικασίες. Η αίτηση προς τον υπάλληλο υποβάλλεται από την αιτούσα αρχή και πρέπει να αναφέρει επακριβώς τη διοικητική ή δικαστική αρχή ενώπιον της οποίας πρέπει να παραστεί ο υπάλληλος, καθώς και την υπόθεση για την οποία θα εξεταστεί και υπό ποια ιδιότητα (θέση ή αρμοδιότητα).

Άρθρο 12

Δαπάνες της συνδρομής

Τα μέρη παραιτούνται αμοιβαίως από κάθε διεκδίκηση επιστροφής δαπανών που προκύπτουν κατ' εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, εξαιρουμένων, κατά περίπτωση, των δαπανών για εμπειρογνώμονες και μάρτυρες, καθώς και για διερμηνείς και μεταφραστές οι οποίοι δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι.

Άρθρο 13

Εφαρμογή

1. Η εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου ανατίθεται, αφενός, στις τελωνειακές αρχές της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και, αφετέρου, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, κατά περίπτωση, στις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εν λόγω αρχές αποφασίζουν σχετικά με όλα τα πρακτικά μέτρα και τις ρυθμίσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της, λαμβάνοντας υπόψη τους ισχύοντες κανόνες, ιδίως στον τομέα της προστασίας των δεδομένων.
2. Τα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους και, εν συνεχεία, τηρούνται αμοιβαίως ενήμερα σχετικά με τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής που θεσπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου.

Άρθρο 14

Άλλες συμφωνίες

1. Λαμβανομένων υπόψη των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου:
 - α) δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις των μερών στο πλαίσιο άλλων ενδεχομένως διεθνών συμφωνιών ή συμβάσεων,
 - β) θεωρούνται συμπληρωματικές προς τις συμφωνίες αμοιβαίας συνδρομής που έχουν συναφθεί ή ενδέχεται να συναφθούν μεταξύ επιμέρους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν και
 - γ) δεν επηρεάζουν τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν τη γνωστοποίηση, μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τυχόν πληροφοριών που λαμβάνονται στο πλαίσιο του παρόντος πρωτοκόλλου και ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ευρωπαϊκή Ένωση ή για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου υπερισχύουν έναντι των διατάξεων οιασδήποτε διμερούς συμφωνίας αμοιβαίας συνδρομής που έχει συναφθεί ή ενδέχεται να συναφθεί μεταξύ επιμέρους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Καζαχστάν, εφόσον οι διατάξεις της τελευταίας δεν συνάδουν με τις διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου.
3. Όσον αφορά τα ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, τα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους για την επίλυση των ζητημάτων αυτών στο πλαίσιο τακτικού διαλόγου που διενεργείται μεταξύ των μερών για τελωνειακά θέματα.

ENHANCED PARTNERSHIP AND COOPERATION AGREEMENT
between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of
Kazakhstan, of the other part

TABLE OF CONTENTS

TITLE

PREAMBLE

TITLE I GENERAL PRINCIPLES AND AIMS OF THIS AGREEMENT

TITLE II POLITICAL DIALOGUE; COOPERATION IN THE FIELD OF FOREIGN AND SECURITY POLICY

TITLE III TRADE AND BUSINESS

CHAPTER 1 TRADE IN GOODS

CHAPTER 2 CUSTOMS

CHAPTER 3 TECHNICAL BARRIERS TO TRADE

CHAPTER 4 SANITARY AND PHYTOSANITARY MATTERS

CHAPTER 5 TRADE IN SERVICES AND ESTABLISHMENT

SECTION 1 GENERAL PROVISIONS

SECTION 2 ESTABLISHMENT AND CROSS-BORDER SUPPLY OF SERVICES

SUBSECTION 1 ALL ECONOMIC ACTIVITIES

SUBSECTION 2 ECONOMIC ACTIVITIES OTHER THAN SERVICES

SECTION 3 TEMPORARY PRESENCE OF NATURAL PERSONS FOR BUSINESS PURPOSES

SECTION 4 DOMESTIC REGULATION

SECTION 5 SECTOR SPECIFIC PROVISIONS

SECTION 6 EXCEPTIONS

SECTION 7 INVESTMENT

CHAPTER 6 CAPITAL MOVEMENTS AND PAYMENTS

CHAPTER 7 INTELLECTUAL PROPERTY

SECTION 1 PRINCIPLES

SECTION 2 STANDARDS CONCERNING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

SECTION 3 ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

SECTION 4 LIABILITY OF INTERMEDIARY SERVICE PROVIDERS

CHAPTER 8	GOVERNMENT PROCUREMENT
CHAPTER 9	RAW MATERIALS AND ENERGY
CHAPTER 10	TRADE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
CHAPTER 11	COMPETITION
CHAPTER 12	STATE-OWNED ENTERPRISES, STATE-CONTROLLED ENTERPRISES AND ENTERPRISES GRANTED SPECIAL OR EXCLUSIVE RIGHTS OR PRIVILEGES
CHAPTER 13	TRANSPARENCY
CHAPTER 14	DISPUTE SETTLEMENT
SECTION 1	OBJECTIVE AND SCOPE
SECTION 2	CONSULTATIONS AND MEDIATION
SECTION 3	DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURES
SUBSECTION 1	ARBITRATION PROCEDURE
SUBSECTION 2	COMPLIANCE
SUBSECTION 3	COMMON PROVISIONS
SECTION 4	GENERAL PROVISIONS
TITLE IV	COOPERATION IN THE AREA OF ECONOMIC AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
CHAPTER 1	ECONOMIC DIALOGUE
CHAPTER 2	COOPERATION IN PUBLIC FINANCE MANAGEMENT, INCLUDING PUBLIC AUDIT AND INTERNAL CONTROL
CHAPTER 3	COOPERATION IN THE AREA OF TAXATION
CHAPTER 4	COOPERATION IN THE AREA OF STATISTICS
CHAPTER 5	COOPERATION IN THE AREA OF ENERGY
CHAPTER 6	COOPERATION IN THE AREA OF TRANSPORT
CHAPTER 7	COOPERATION IN THE AREA OF ENVIRONMENT
CHAPTER 8	COOPERATION IN THE AREA OF CLIMATE CHANGE
CHAPTER 9	COOPERATION IN THE AREA OF INDUSTRY
CHAPTER 10	COOPERATION IN THE AREA OF SMALL AND MEDIUM SIZED ENTERPRISES
CHAPTER 11	COOPERATION IN THE AREA OF COMPANY LAW
CHAPTER 12	COOPERATION IN THE AREA OF BANKING, INSURANCE AND OTHER FINANCIAL SERVICES
CHAPTER 13	COOPERATION IN THE AREA OF INFORMATION SOCIETY

CHAPTER 14	COOPERATION IN THE AREA OF TOURISM
CHAPTER 15	COOPERATION IN THE AREA OF AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT
CHAPTER 16	COOPERATION ON EMPLOYMENT, LABOUR RELATIONS, SOCIAL POLICY AND EQUAL OPPORTUNITIES
CHAPTER 17	COOPERATION IN THE AREA OF HEALTH
TITLE V	COOPERATION IN THE AREA OF FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE
TITLE VI	OTHER COOPERATION POLICIES
CHAPTER 1	COOPERATION ON EDUCATION AND TRAINING
CHAPTER 2	COOPERATION IN THE FIELD OF CULTURE
CHAPTER 3	COOPERATION IN RESEARCH AND INNOVATION
CHAPTER 4	COOPERATION IN THE MEDIA AND AUDIOVISUAL FIELDS
CHAPTER 5	CIVIL SOCIETY COOPERATION
CHAPTER 6	COOPERATION IN THE FIELD OF SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY
CHAPTER 7	COOPERATION IN THE AREA OF CIVIL PROTECTION
CHAPTER 8	COOPERATION IN SPACE ACTIVITIES
CHAPTER 9	COOPERATION IN THE AREA OF CONSUMER PROTECTION
CHAPTER 10	REGIONAL COOPERATION
CHAPTER 11	COOPERATION IN THE FIELD OF CIVIL SERVICE
TITLE VII	FINANCIAL AND TECHNICAL COOPERATION
TITLE VIII	INSTITUTIONAL FRAMEWORK
TITLE IX	GENERAL AND FINAL PROVISIONS
ANNEX I	RESERVATIONS IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 46
ANNEX II	LIMITATIONS APPLIED BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 48(2)
ANNEX III	SCOPE OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX IV	MEDIA FOR PUBLICATION OF PROCUREMENT INFORMATION AND NOTICES OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX V	RULES OF PROCEDURE FOR ARBITRATION UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX VI	CODE OF CONDUCT FOR MEMBERS OF ARBITRATION PANELS AND MEDIATORS UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX VII	MEDIATION MECHANISM UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
	PROTOCOL ON MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE IN CUSTOMS MATTERS

PREAMBLE

THE KINGDOM OF BELGIUM,

THE REPUBLIC OF BULGARIA,

THE CZECH REPUBLIC,

THE KINGDOM OF DENMARK,

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,

THE REPUBLIC OF ESTONIA,

IRELAND,

THE HELLENIC REPUBLIC,

THE KINGDOM OF SPAIN,

THE FRENCH REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CROATIA,

THE ITALIAN REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CYPRUS,

THE REPUBLIC OF LATVIA,

THE REPUBLIC OF LITHUANIA,

THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,

HUNGARY,

THE REPUBLIC OF MALTA,

THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,

THE REPUBLIC OF POLAND,

THE PORTUGUESE REPUBLIC,

ROMANIA,

THE REPUBLIC OF SLOVENIA,

THE SLOVAK REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF FINLAND,

THE KINGDOM OF SWEDEN,

THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, hereinafter referred to as 'the Member States', and

THE EUROPEAN UNION,

of the one part, and

THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN,

of the other part,

hereinafter jointly referred to as 'the Parties',

CONSIDERING the strong links between the Parties and their common values, and their wish to further strengthen and extend links established in the past through the implementation of the Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States and the Republic of Kazakhstan, signed in Brussels on 23 January 1995, and the European Union — Central Asia Strategy for a New Partnership adopted by the European Council in June 2007 as well as the Republic of Kazakhstan's state programme 'Path to Europe' adopted in 2008;

CONSIDERING the commitment of the Parties to the full implementation of the principles and provisions of the Charter of the United Nations ('the UN Charter'), of the Universal Declaration of Human Rights, and of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE), in particular of the Helsinki Final Act, as well as other generally recognised norms of international law;

CONSIDERING the strong commitment of the Parties to strengthen the promotion, protection and implementation of fundamental freedoms and human rights, and the respect for democratic principles, the rule of law, and good governance;

RECOGNISING the strong adherence of the Parties to the following principles in their cooperation in human rights and democracy: the promotion of shared goals, open and constructive political dialogue, transparency, and respect for international human rights standards;

CONSIDERING the commitment of the Parties to adhere to the principles of a free market economy;

RECOGNISING the growing importance of trade and investment relations between the European Union and the Republic of Kazakhstan;

CONSIDERING that the Agreement will further strengthen the close economic relationship between the Parties and create a new climate and better conditions for the further development of trade and investment between them, including in the field of energy;

CONSIDERING the objective of enhancing trade and investment, in all sectors, on an enhanced legal basis, in particular this Agreement and the Agreement Establishing the World Trade Organisation ('the WTO Agreement');

CONSIDERING the commitment of the Parties to promote international peace and security and the peaceful settlement of disputes, notably by cooperating in an effective manner to that end within the framework of the UN and the OSCE;

CONSIDERING the willingness of the Parties to further develop regular political dialogue on bilateral and international issues of mutual interest;

CONSIDERING the commitment of the Parties to international obligations to fight against the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery and to cooperate in the areas of non-proliferation, and nuclear safety and security;

CONSIDERING the commitment of the Parties to combat the illicit trade and the accumulation of small arms and light weapons and bearing in mind the adoption of the Arms Trade Treaty ('the ATT') by the UN General Assembly;

CONSIDERING the importance of the active participation of the Republic of Kazakhstan in the implementation of the European Union — Central Asia Strategy for a New Partnership;

CONSIDERING the commitment of the Parties to combat organised crime and trafficking in human beings and to step up cooperation on counter-terrorism;

CONSIDERING the commitment of the Parties to step up their dialogue and cooperation on migration-related issues, with a comprehensive approach aiming at cooperation on legal migration and tackling irregular migration and trafficking in human beings, and recognising the importance of the readmission clause of this Agreement;

DESIROUS of ensuring balanced conditions in the bilateral trade relations between the European Union and the Republic of Kazakhstan;

CONSIDERING the commitment of the Parties to compliance with the rights and obligations arising from the membership of the World Trade Organization ('the WTO'), and to the transparent and non-discriminatory implementation of those rights and obligations;

CONSIDERING the commitment of the Parties to respect the principle of sustainable development, including by promoting the implementation of multilateral international agreements and regional cooperation;

DESIROUS of enhancing mutually beneficial cooperation in all fields of mutual interest and strengthening its framework as appropriate;

RECOGNISING the need for enhanced energy cooperation, security of energy supply and facilitating the development of appropriate infrastructure, building on the Memorandum of Understanding on cooperation in the field of energy between the European Union and the Republic of Kazakhstan done in Brussels on 4 December 2006, and in the context of the Energy Charter Treaty;

RECOGNISING that all cooperation in the peaceful uses of nuclear energy is governed by the Cooperation Agreement between the European Atomic Energy Community and the Republic of Kazakhstan in the field of nuclear safety, signed in Brussels on 19 July 1999, and does not fall under this Agreement;

CONSIDERING the commitment of the Parties to improve the level of public health safety and protection of human health as a precondition for sustainable development and economic growth;

CONSIDERING the commitment of the Parties to enhanced people-to-people contacts, including through cooperation and exchanges in the fields of science and technology, innovation development, education and culture;

CONSIDERING that the Parties shall promote mutual understanding and convergence of their legislation and regulatory framework, in order to further strengthen mutually beneficial links and sustainable development;

NOTING that in case the Parties decided, within the framework of this Agreement, to enter into specific agreements in the area of freedom, security and justice which were to be concluded by the European Union pursuant to Title V of Part Three of the Treaty on the Functioning of the European Union, the provisions of such future agreements would not bind the United Kingdom and/or Ireland unless the European Union, simultaneously with the United Kingdom and/or Ireland as regards their respective previous bilateral relations, notifies the Republic of Kazakhstan that the United Kingdom and/or Ireland has/have become bound by such agreements as part of the European Union in accordance with Protocol (No 21) on the position of the United Kingdom and Ireland in respect of the area of Freedom, Security and Justice annexed to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Likewise, any subsequent EU-internal measures which were to be adopted pursuant to the above mentioned Title V to implement this Agreement would not bind the United Kingdom and/or Ireland unless they have notified their wish to take part or accept such measures in accordance with Protocol No 21. Also noting that such future agreements or such subsequent EU-internal measures would fall within Protocol (No 22) on the position of Denmark annexed to the said Treaties,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

TITLE I

GENERAL PRINCIPLES AND AIMS OF THIS AGREEMENT

Article 1

General principles

Respect for democratic principles and human rights as laid down in the Universal Declaration of Human Rights, the OSCE Helsinki Final Act and the Charter of Paris for a New Europe, and other relevant international human rights instruments, and for the principle of the rule of law, underpins the internal and international policies of both Parties and constitutes an essential element of this Agreement.

The Parties reiterate their commitment to the principles of a free market economy, promoting sustainable development and economic growth.

The implementation of this Agreement shall be based on the principles of dialogue, mutual trust and respect, equal partnership, and mutual benefit and full respect for the principles and values enshrined in the UN Charter.

*Article 2***Aims of this Agreement**

1. This Agreement establishes an enhanced partnership and cooperation between the Parties within the limits of their respective competences, based on common interest and on the deepening of the relationship in all areas of its application.
2. This cooperation is a process between the Parties that contributes to international and regional peace and stability and to economic development, and is structured around principles that the Parties reaffirm also by their international commitments notably under the UN and the OSCE.

*Article 3***Cooperation in regional and international organisations**

The Parties agree to cooperate and exchange views in the framework of regional and international fora and organisations.

TITLE II

POLITICAL DIALOGUE; COOPERATION IN THE FIELD OF FOREIGN AND SECURITY POLICY*Article 4***Political dialogue**

The Parties shall further develop and strengthen effective political dialogue in all areas of mutual interest in order to promote international peace, stability and security, including in the Eurasian continent, on the basis of international law, effective cooperation within multilateral institutions and shared values.

The Parties shall cooperate with a view to strengthening the role of the UN and the OSCE, and to improve the efficiency of the relevant international and regional organisations.

The Parties shall deepen cooperation and dialogue on issues of international security and crisis management in order to respond to the current global and regional challenges and major threats.

The Parties undertake to strengthen cooperation on all subjects of common interest and in particular the observance of international law, strengthening respect for democratic principles, the rule of law, human rights and good governance. The Parties agree to work towards improving the conditions for further regional cooperation, notably with regard to Central Asia and beyond.

*Article 5***Democracy and the rule of law**

The Parties agree to cooperate in the promotion and effective protection of human rights and the rule of law, including through the relevant international human rights instruments.

Such cooperation shall be achieved through activities mutually agreed upon by the Parties, including by strengthening respect for the rule of law, further enhancing the existing human rights dialogue, further developing democratic institutions, promoting human rights awareness, and enhancing cooperation within the human rights bodies of the UN and the OSCE.

*Article 6***Foreign and security policy**

The Parties shall intensify their dialogue and cooperation in the area of foreign and security policy and shall address, in particular, issues of conflict prevention and crisis management, regional stability, non-proliferation, disarmament and arms control, nuclear security and export control of arms and dual-use goods.

Cooperation shall be based on common values and mutual interests, aiming to increase effectiveness and rapprochement of policy and to make use of bilateral, regional and international fora.

The Parties reaffirm their commitment to the principles of respect for territorial integrity, inviolability of borders, sovereignty and independence, as established in the UN Charter and the OSCE Helsinki Final Act, and their commitment to promote those principles in their bilateral and multilateral relations.

*Article 7***Space security**

The Parties shall promote the enhancement of safety, security and sustainability of all space-related activities, and agree to work together at bilateral, regional and international levels with the aim of safeguarding peaceful uses of outer space. Both Parties note the importance of preventing an arms race in outer space.

*Article 8***Serious crimes of international concern**

The Parties reaffirm that the most serious crimes of concern to the international community as a whole should not go unpunished and that their prosecution should be ensured by taking measures at the domestic or international level, including through the International Criminal Court.

Giving due regard to preserving the integrity of the Rome Statute, the Parties agree to conduct a dialogue on, and shall seek to take steps towards universal adherence to, the Rome Statute in accordance with their respective laws, including provision of assistance for capacity building.

*Article 9***Conflict prevention and crisis management**

The Parties shall enhance cooperation on conflict prevention, the settlement of regional conflicts and crisis management in order to create an environment of peace and stability.

*Article 10***Regional stability**

The Parties shall intensify their joint efforts to promote stability and security in Central Asia as well as to improve the conditions for further regional cooperation, on the basis of the principles established by the UN Charter, the OSCE Helsinki Final Act and other relevant multilateral documents, to which both Parties adhere.

*Article 11***Countering the proliferation of weapons of mass destruction**

The Parties consider that the proliferation of weapons of mass destruction (WMD) and their means of delivery, both to state and non-state actors, represents one of the most serious threats to international stability and security.

The Parties shall cooperate and contribute to countering the proliferation of WMD and their means of delivery through full compliance with and implementation of their respective international treaty obligations and other relevant international obligations in the field of disarmament and non-proliferation. The Parties agree that this provision constitutes an essential element of this Agreement.

Cooperation in this area is implemented, including by:

- (a) further developing export control systems in respect of military and dual-use goods and technologies;
- (b) establishing a regular political dialogue on the issues covered by this Article.

*Article 12***Small arms and light weapons**

The Parties shall cooperate and ensure coordination, complementarity and synergy in their efforts to fight against the illicit trade in small arms and light weapons, including their ammunition, at all relevant levels, and agree to continue a regular political dialogue, including in the multilateral framework.

This cooperation shall be implemented by the Parties in full compliance with the existing international agreements and UN Security Council resolutions, as well as their commitments within the framework of other international instruments applicable in this area to which the Parties adhere. Both Parties are convinced in this regard of the value of the ATT.

*Article 13***Counter-terrorism**

The Parties agree to work together at bilateral, regional and international levels to prevent and combat terrorism in full accordance with the rule of law, international law, international human rights standards, humanitarian law and relevant UN decisions, including the UN Global Counter-Terrorism Strategy.

Cooperation between the Parties shall aim to:

- (a) implement, as appropriate, UN resolutions, the UN Global Counter-Terrorism Strategy, and their commitments under other international conventions and instruments on countering terrorism;
- (b) exchange information on planned and committed acts of terrorism, forms and methods of carrying these out, and terrorist groups that plan, commit or have committed a crime in the territory of another Party, in accordance with international law and domestic legislation;
- (c) exchange experience in the prevention of all forms of terrorism, including public provocation on the internet to commit a terrorist offence, as well as experience with the means and methods of combating terrorism, experience in technical areas, and training, offered or paid by institutions, bodies and agencies of the European Union;
- (d) intensify common efforts against financing of terrorism and exchange views about processes of radicalisation and recruitment; and
- (e) exchange best practices in the area of protection of human rights in the fight against terrorism.

TITLE III

TRADE AND BUSINESS

CHAPTER I

Trade in goods

Article 14

Most-favoured-nation treatment

1. Each Party shall accord most-favoured-nation treatment to goods of the other Party in accordance with Article I of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (GATT 1994), including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.
2. Paragraph 1 shall not apply in respect of preferential treatment accorded by either Party to goods of another country in accordance with the GATT 1994.

Article 15

National treatment

Each Party shall accord national treatment to goods of the other Party in accordance with Article III of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 16

Import and export customs duties

Each Party shall apply import and export customs duties in accordance with its WTO tariff commitments.

Article 17

Import and export restrictions

Neither Party may institute or maintain any prohibition or restriction other than duties, taxes or other charges, whether made effective through quotas, import or export licences or other measures, on the importation of any good of the other Party or on the exportation or sale for export of any good destined for the territory of the other Party, in accordance with Article XI of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 18

Temporary admission of goods

Each Party shall grant the other Party exemption from import charges and duties on goods admitted temporarily, in the instances and according to the procedures stipulated by any international convention on the temporary admission of goods binding upon it. This exemption shall be applied pursuant to the legislation of the Party granting the exemption.

Article 19**Transit**

The Parties agree that the principle of freedom of transit is an essential condition of attaining the objectives of this Agreement. In that regard, each Party shall provide for freedom of transit through its territory of goods consigned from or destined for the customs territory of the other Party in accordance with Article V of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 20**Safeguard measures**

Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article XIX of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Safeguards.

Article 21**Special agriculture safeguard**

Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article 5 (Special Safeguard Provisions) of the WTO Agreement on Agriculture.

Article 22**Anti-dumping and countervailing measures**

1. Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article VI of the GATT 1994, the WTO Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures (SCM Agreement).
2. Before final determination is made, the Parties shall ensure the disclosure of all essential facts under consideration which form the basis for the decision to apply measures, without prejudice to Article 6.5 of the WTO Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994 and Article 12.4 of the SCM Agreement. Disclosures shall allow interested parties sufficient time to make their comments.
3. Provided it does not unnecessarily delay the conduct of the investigation, each interested party shall be granted the possibility to be heard in order to express their views during anti-dumping or countervailing investigations.
4. The provisions of this Article shall not be subject to the Dispute Settlement provisions in this Agreement.

Article 23**Pricing**

Each Party shall ensure that undertakings or entities to which it grants special or exclusive rights or which it controls, and which sell goods on the domestic market and which also export the same product, maintain separate accounts so that the following shall be clearly ascertained:

- (a) the costs and revenues associated with domestic and international activities; and
- (b) full details of the methods by which costs and revenues are assigned or allocated to domestic and international activities.

These separate accounts shall be based on accounting principles of causality, objectivity, transparency and consistency, according to internationally recognised accounting standards, and be based on audited data.

Article 24

Exceptions

1. The Parties affirm that their existing rights and obligations under Article XX of the GATT 1994 and its interpretative notes shall apply to trade in goods covered by this Agreement, *mutatis mutandis*. To that end, Article XX of the GATT 1994 and its interpretative notes are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.
2. The Parties understand that before taking any measures provided for in subparagraphs (i) and (j) of Article XX of the GATT 1994, the Party intending to take the measures shall supply the other Party with all relevant information, with a view to seeking a solution acceptable to the Parties. The Parties may agree on any means needed to put an end to the difficulties. If no agreement is reached within 30 days of supplying such information, the Party may apply measures under this Article on the good concerned. Where exceptional and critical circumstances requiring immediate action make prior information or examination impossible, the Party intending to take the measures may apply forthwith the precautionary measures necessary to deal with the situation and shall inform the other Party immediately thereof.
3. The Republic of Kazakhstan may maintain certain measures inconsistent with Articles 14, 15 and 17 of this Agreement, identified in the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, until the expiration of the transition periods provided for those measures in that Protocol.

CHAPTER 2

Customs

Article 25

Customs cooperation

1. The Parties shall strengthen cooperation in the area of customs in order to ensure a transparent trade environment, facilitate trade, enhance supply-chain security, promote safety of consumers, stem the flows of goods infringing intellectual property rights and fight smuggling and fraud.
2. In order to implement those objectives and within the limits of available resources, the Parties shall cooperate, *inter alia*, to:
 - (a) improve customs law, harmonise and simplify customs procedures, in accordance with international conventions and standards applicable in the field of customs and trade facilitation, including those developed by the European Union (including Customs Blueprints), the World Trade Organisation and the World Customs Organisation (in particular the Revised Kyoto Convention);
 - (b) establish modern customs systems, including modern customs clearance technologies, provisions for authorised economic operators, automated risk-based analysis and controls, simplified procedures for the release of goods, post-clearance controls, transparent customs valuation, and provisions for customs-to-business partnerships;
 - (c) encourage the highest standards of integrity in the area of customs, in particular at the border, through the application of measures reflecting the principles set out in the Arusha Declaration of the World Customs Organisation;
 - (d) exchange best practices, and provide training and technical support for planning and capacity building and for ensuring the highest standards of integrity;
 - (e) exchange, where appropriate, relevant information and data whilst respecting the Parties' rules on the confidentiality of sensitive data and on personal data protection;

- (f) engage in coordinated customs actions between the customs authorities of the Parties;
 - (g) establish, where relevant and appropriate, mutual recognition of authorised economic operators' programmes and customs controls, including equivalent trade facilitation measures;
 - (h) pursue, where relevant and appropriate, possibilities for interconnectivity of the respective customs transit systems.
3. The Cooperation Council shall establish a Subcommittee on Customs Cooperation.
4. A regular dialogue shall take place on the issues covered by this Chapter. The Cooperation Committee may establish rules for the conduct of such dialogue.

Article 26

Mutual administrative assistance

Without prejudice to other forms of cooperation envisaged in this Agreement, in particular in Article 25, the Parties shall provide each other with mutual administrative assistance in customs matters in accordance with the Protocol to this Agreement on Mutual Administrative Assistance in Customs Matters.

Article 27

Customs valuation

The Agreement on the Implementation of Article VII of the GATT 1994 shall govern the customs valuation of goods in the trade between the Parties. Its provisions are hereby incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

CHAPTER 3

Technical Barriers to Trade

Article 28

WTO Agreement on Technical Barriers to Trade

The Parties affirm that in their relations they will respect the rights and obligations of the WTO Agreement on Technical Barriers to Trade ('TBT Agreement') which is incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 29

Technical regulation, standardisation, metrology, accreditation, market surveillance and conformity assessment

1. The Parties agree to:
- (a) reduce the differences which exist between them in the fields of technical regulation, standardisation, legal metrology, accreditation, market surveillance and conformity assessment, including by encouraging the use of internationally agreed instruments in those fields;
 - (b) promote the use of accreditation in accordance with international rules in support of conformity assessment bodies and their activities; and
 - (c) promote the participation and, where possible, the membership of the Republic of Kazakhstan and its relevant bodies in European organisations the activity of which relates to standardisation, metrology, conformity assessment and related functions.

2. The Parties aim to set up and maintain a process through which gradual alignment of their technical regulations, standards and conformity assessment procedures will be achieved.
3. For areas in which alignment has been achieved, the Parties may consider the negotiation of agreements on conformity assessment and acceptance of industrial products.

Article 30

Transparency

1. Without prejudice to the provisions of Chapter 13 (Transparency) of this Title, each Party shall ensure that its procedures for the development of technical regulations and conformity assessment procedures allow for public consultation of interested parties at an early appropriate stage when comments resulting from the public consultation can still be introduced and taken into account, except where this is not possible because of an emergency or a threat thereof related to safety, health, environmental protection or national security.
2. In accordance with Article 2.9 of the TBT Agreement, each Party shall allow a period for comments at an early appropriate stage following the notification of proposed technical regulations or conformity assessment procedures. Where a consultation process on proposed drafts of technical regulations or conformity assessment procedures is open to the public, each Party shall permit the other Party, or natural or legal persons located in the territory of the other Party, to participate on terms no less favourable than those accorded to natural or legal persons located in the territory of that Party.
3. Each Party shall ensure that its adopted technical regulations and conformity assessment procedures are publicly available.

CHAPTER 4

Sanitary and phytosanitary matters

Article 31

Objective

The objective of this Chapter is to set out principles applicable to sanitary and phytosanitary (SPS) measures and animal welfare issues in trade between the Parties. These principles shall be applied by the Parties in a manner which further facilitates trade, while preserving each Party's level of protection of human, animal or plant life or health.

Article 32

Principles

1. The Parties shall ensure that SPS measures are developed and applied on the basis of the principles of proportionality, transparency, non-discrimination and scientific justification.
2. A Party shall ensure that its SPS measures do not arbitrarily or unjustifiably discriminate between its own territory and the territory of the other Party to the extent that identical or similar conditions prevail. SPS measures shall not be applied in a manner which would constitute a disguised restriction on trade.
3. The Parties shall ensure that SPS measures, procedures or controls are implemented and requests for information are addressed by the relevant authorities of each Party without undue delay, and in a manner no less favourable to imported products than to like domestic products.

*Article 33***Import Requirements**

1. The import requirements of the importing Party shall be applicable to the entire territory of the exporting Party, subject to Article 35 of this Chapter. The import requirements set out in certificates are based on the principles of the *Codex Alimentarius* Commission ('Codex'), the World Organisation for Animal Health (OIE) and the International Plant Protection Convention (IPPC), unless the import requirements are supported by a science-based risk assessment conducted in accordance with the applicable international rules as provided for in the WTO Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures ('the SPS Agreement').
2. The requirements set out in import permits shall not contain more stringent sanitary and veterinary conditions than the conditions laid down in the certificates under paragraph 1 of this Article.

*Article 34***Equivalence**

Upon request by the exporting Party and subject to a satisfactory evaluation by the importing Party, equivalence shall be recognised by the Parties, following the relevant international procedures, in relation to an individual measure and/or groups of measures and/or systems applicable in general or to a sector or part of a sector.

*Article 35***Measures linked to animal and plant health**

1. The Parties shall recognise the concept of pest-free or disease-free areas and areas of low pest or disease prevalence in accordance with the SPS Agreement and the relevant standards, guidelines or recommendations of the Codex, the OIE and the IPPC.
2. When determining pest-free or disease-free areas and areas of low pest or disease prevalence, the Parties shall consider factors such as geographical location, ecosystems, epidemiological surveillance, and the effectiveness of sanitary or phytosanitary controls in such areas.

*Article 36***Trade facilitation**

1. The Parties shall develop and apply trade facilitation tools on the basis of the recognition by the importing Party of the inspection and certification systems of the exporting Party.
2. Such trade facilitation tools aim at avoiding the inspection by the importing Party of each consignment or each exporting establishment in the territory of the exporting Party according to existing legislation. They may include an approval of an exporting establishment and the establishment of lists of the exporting establishments in the territory of the exporting Party based on guaranties given by the exporting Party.

*Article 37***Inspections and Audits**

Inspections and audits carried out by the importing Party in the territory of the exporting Party to evaluate the latter's inspection and certification systems shall be performed in accordance with the relevant international standards, guidelines and recommendations. The costs of inspections and audits shall be borne by the Party carrying out the audits and the inspections.

*Article 38***Exchange of information and cooperation**

1. The Parties shall discuss and exchange information on existing SPS and animal welfare measures and on their development and implementation. Such discussions and exchange of information shall, as appropriate, take into account the SPS Agreement and the standards, guidelines or recommendations of the Codex, the OIE and the IPPC.
2. The Parties agree to cooperate on animal and plant welfare through the exchange of information, expertise and experience with the objective of building up capacity in this field. Such cooperation shall be specific to the needs of a Party and be conducted with the aim of assisting each Party in complying with the other Party's legal framework.
3. The Parties shall establish a timely dialogue on SPS issues upon request by either Party to consider matters relating to SPS and other urgent issues covered by this Chapter. The Cooperation Committee may adopt rules for the conduct of such dialogues.
4. The Parties shall designate and regularly update the contact points for communication on matters covered by this Chapter.

CHAPTER 5

Trade in services and establishment

Section 1

General provisions*Article 39***Objective, scope and coverage**

1. The Parties, reaffirming their respective commitments under the WTO Agreement, hereby lay down the necessary arrangements in view of improving reciprocal conditions for trade in services and establishment.
2. Nothing in this Chapter shall be construed as imposing any obligation with respect to government procurement subject to the provisions of Chapter 8 (Government Procurement) of this Title.
3. The provisions of this Chapter shall not apply to subsidies granted by the Parties.
4. Consistent with the provisions of this Agreement, each Party retains the right to regulate and to introduce new regulations to meet legitimate policy objectives.
5. This Chapter shall not apply to measures affecting natural persons seeking access to the employment market of the European Union or of the Republic of Kazakhstan, nor shall it apply to measures regarding citizenship, residence or employment on a permanent basis.
6. Nothing in this Chapter shall prevent the Parties from applying measures to regulate the entry of natural persons into, or their temporary stay in, their territory, including those measures necessary to protect the integrity of, and to ensure the orderly movement of natural persons across, their borders, provided that such measures are not applied in such a manner as to nullify or impair the benefits accruing to any Party under the provisions of this Chapter ⁽¹⁾.
7. This Chapter does not apply to measures adopted or maintained by the Parties affecting trade in services and establishment in the audiovisual sector.

⁽¹⁾ The sole fact of requiring a visa for natural persons of certain countries and not for those of others shall not be regarded as nullifying or impairing benefits under this Agreement.

Article 40

Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) 'measure' means any measure by a Party, whether in the form of a law, regulation, rule, procedure, decision, administrative action or any other form;
- (b) 'measures adopted or maintained by a Party' means measures taken by:
 - (i) central, regional or local governments or authorities of a Party; and
 - (ii) non-governmental bodies of a Party in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities of a Party;
- (c) 'natural person of the European Union' or 'natural person of the Republic of Kazakhstan' means a national of one of the Member States of the European Union or of the Republic of Kazakhstan according to their respective legislation;
- (d) 'juridical person' means any legal entity duly constituted or otherwise organised under applicable law, whether for profit or otherwise, and whether privately owned or governmentally owned, including any corporation, trust, partnership, joint venture, sole proprietorship or association;
- (e) 'juridical person of a Party' means a juridical person of the European Union or of the Republic of Kazakhstan set up in accordance with the law of a Member State of the European Union or of the Republic of Kazakhstan, respectively, and having its registered office, its central administration, or its principal place of business in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union applies or in the territory of the Republic of Kazakhstan, respectively.

Should the juridical person set up in accordance with the law of a Member State of the European Union or of the Republic of Kazakhstan, have only its registered office or central administration in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union applies or in the territory of the Republic of Kazakhstan, respectively, it shall not be considered as a juridical person of the European Union or of the Republic of Kazakhstan, respectively, unless it engages in substantive business operations in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union applies or in the territory of the Republic of Kazakhstan, respectively;

- (f) Notwithstanding point (e), with regard to international maritime transport, including intermodal operations involving a sea leg, shipping companies established outside the European Union or the Republic of Kazakhstan and controlled by nationals of a Member State of the European Union or of the Republic of Kazakhstan, respectively, shall also be beneficiaries of the provisions of this Chapter if their vessels are registered in accordance with the respective legislation in that Member State of the European Union or in the Republic of Kazakhstan and fly the flag of a Member State of the European Union or of the Republic of Kazakhstan;
- (g) an 'economic integration agreement' means an agreement substantially liberalising trade in services, including establishment, in accordance with the General Agreement on Trade in Services (GATS), in particular Articles V and V bis of the GATS, and/or containing provisions substantially liberalising establishment in other economic activities meeting, *mutatis mutandis*, the criteria of Articles V and V bis of the GATS in respect of such activities;
- (h) 'economic activities' shall include activities of an economic nature except economic activities performed in the exercise of governmental authority;
- (i) 'economic activities performed in the exercise of governmental authority' means activities carried out neither on a commercial basis nor in competition with one or more economic operators;
- (j) 'operations' means the pursuit and the maintenance of economic activities;
- (k) 'subsidiary' of a juridical person means a juridical person which is effectively controlled by another juridical person of that Party (1);

(1) A juridical person is controlled by another juridical person if the latter has the power to appoint a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions.

- (l) 'branch' of a juridical person means a place of business not having legal personality which has the appearance of permanency, such as the extension of a parent body, has a management and is materially equipped to negotiate business with third parties so that such third parties, although knowing that there will, if necessary, be a legal link with the parent body the head office of which is abroad, do not have to deal directly with such parent body but may transact business at the place of business constituting the extension;
- (m) 'establishment' means any type of business or commercial presence, including
- (i) the constitution, acquisition or maintenance of a juridical person ⁽¹⁾; or
 - (ii) the creation or maintenance of a branch or representative office ⁽²⁾ within the territory of a Party for the purpose of performing an economic activity;
- (n) 'investor' of a Party means a natural or juridical person that seeks to perform or performs an economic activity through setting up an establishment;
- (o) 'services' includes any service ⁽³⁾ in any sector except services supplied in the exercise of governmental authority;
- (p) 'service supplied in the exercise of governmental authority' means any service which is supplied neither on a commercial basis, nor in competition with one or more service suppliers;
- (q) 'services supplier' means any natural or juridical person that supplies a service;
- (r) 'supply of a service' includes the production, distribution, marketing, sale and delivery of a service.

Section 2

Establishment and cross-border supply of services

Subsection 1

All economic activities

Article 41

Scope and coverage

1. This Subsection applies to measures by the Parties affecting establishment in all economic activities and cross-border supply of services.
2. The Parties confirm their respective rights and obligations arising from their commitments under the GATS.

For greater certainty, in regard to services, the Parties' respective GATS schedules of specific commitments ⁽⁴⁾, including the reservations and lists of most-favoured-nation exemptions, shall be incorporated into and made part of this Agreement and shall apply.

Article 42

Progressive improvement of conditions for establishment

1. The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of establishment in the context of this Agreement.

⁽¹⁾ The terms 'constitution' and 'acquisition' of a juridical person shall be understood as including capital participation in a juridical person with a view to establishing or maintaining lasting economic links.

⁽²⁾ Representative offices of a juridical person of the other Party are not allowed to carry out an economic activity on a commercial basis in the territory of the Republic of Kazakhstan. The European Union reserves the right to reciprocate in this regard.

⁽³⁾ For greater clarity, for the purpose of this chapter, services shall be deemed to be those listed in the WTO document MTN.GNS/W/120 in its up to date version.

⁽⁴⁾ For the Republic of Kazakhstan the reference includes the Chapter on Services of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

2. The Parties shall endeavour to avoid the adoption of any measure which renders the conditions for establishment more restrictive than the situation existing on the day preceding the date of signature of this Agreement.

Article 43

Progressive improvement of conditions for cross-border supply of services

1. The Parties fully recognise the importance of liberalising the cross-border supply of services between the Parties.
2. The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of cross-border supply of services in the context of this Agreement.

Subsection 2

Economic activities other than services

Article 44

Scope and coverage

This Subsection applies to measures by the Parties affecting establishment in all economic activities other than services.

Article 45

Most-favoured-nation treatment

1. Each Party shall grant to juridical persons of the other Party treatment no less favourable than that it accords to juridical persons of any third country with regard to their establishment.
2. Each Party shall grant to juridical persons of the other Party treatment no less favourable than that it accords to juridical persons of any third country with regard to the operation of juridical persons of the other Party established in the former Party's territory.
3. Any advantage, favour, privilege or immunity granted, in relation with local content requirements, by the Republic of Kazakhstan to juridical persons of a WTO member established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person shall be accorded immediately and unconditionally to juridical persons of the European Union established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person.
4. The treatment granted in accordance with paragraphs 1 and 2 shall not apply to treatment accorded by a Party pursuant to economic integration agreements, free trade agreements, agreements for the avoidance of double taxation and agreements primarily governing taxation matters, nor shall it be construed as extending to investment protection, other than the treatment deriving from Article 46, including investor-to-state dispute settlement procedures.
5. Notwithstanding paragraph 4, as regards strategic resources and objects, the Republic of Kazakhstan shall in no case accord to subsidiaries of juridical persons of the European Union established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person, less favourable treatment than that accorded after the date on which this Title starts to apply, to subsidiaries of juridical persons of any third country established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person.

Article 46

National treatment

Subject to the Parties' reservations set out in Annex I,

- (a) each Party shall grant to subsidiaries of juridical persons of the other Party established in the former Party's territory treatment no less favourable than that granted to that Party's own juridical persons with respect to their operations;

- (b) the Republic of Kazakhstan shall grant to juridical persons and branches of the European Union treatment no less favourable than that accorded to juridical persons and branches of the Republic of Kazakhstan, respectively, in respect of their establishment and operations for economic activities other than services. National treatment granted by the Republic of Kazakhstan is without prejudice to the terms of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

Section 3

Temporary presence of natural persons for business purposes

Article 47

Coverage and definitions

1. This Section applies to measures by the Parties concerning the entry into, and temporary stay in, their territories of business visitors for establishment purposes, intra-corporate transferees, and contractual services suppliers in accordance with Article 39(5) and (6).
2. For the purposes of this Section:
 - (a) 'business visitors for establishment purposes' means natural persons, employed in a senior position by a juridical person of a Party, who are responsible for setting up an establishment in the territory of the other Party. They do not offer or provide services or engage in any other economic activities than required for establishment purposes. They do not receive remuneration from a source located within the host Party;
 - (b) 'intra-corporate transferees' means natural persons who have been employed by a juridical person of a Party or have been partners in it ⁽¹⁾ for at least one year and who are temporarily transferred to an establishment that may be a subsidiary, branch or head company of the juridical person of a Party in the territory of the other Party.

The natural person concerned must belong to one of the categories as defined in the Parties' respective GATS schedules, which for the purposes of this Section shall apply to all economic activities;

- (c) 'contractual service supplier' means a natural person employed by a juridical person of a Party which itself is not an agency for placement and supply services of personnel, nor acting through such agencies, and which has no establishment in the territory of the other Party and which has concluded a bona fide contract ⁽²⁾ to supply services with a final consumer in the latter Party, requiring the presence on a temporary basis of its employees in that latter Party, in order to fulfil the contract to provide services;
- (d) 'qualifications' means diplomas, certificates and other evidence of formal qualification issued by an authority, designated pursuant to legislative, regulatory or administrative provisions, certifying successful completion of professional training.

Article 48

Intra-corporate transferees and business visitors for establishment purposes

1. For services, the Parties reaffirm their respective obligations arising from their commitments under the GATS as regards the entry and temporary stay of intra-corporate transferees or business visitors for establishment purposes. The reservations listed therein apply ⁽³⁾.

⁽¹⁾ For greater clarity, the partners shall be part of the same juridical person.

⁽²⁾ The service contract shall comply with the laws, regulations and legal requirements of the Party where the contract is executed.

⁽³⁾ For greater clarity, the reservations include also the reservations in the definitions of the categories of intra-corporate transferees and business visitors for establishment purposes.

2. For economic activities other than services and subject to the reservations set out in Annex II:
- (a) each Party shall allow investors engaged in production of goods on the territory of the other Party to transfer intra-corporate transferees, as defined in Article 47(2)(b), and business visitors for establishment purposes, as defined in Article 47(2)(a). The entry and temporary stay shall be permitted for a period of up to three years for intra-corporate transferees, and 90 days in any 12-month period for business visitors for establishment purposes;
 - (b) neither Party shall maintain or adopt measures defined as limitations on the total number of natural persons that an investor may transfer as intra-corporate transferees or business visitors for establishment purposes in the form of numerical quotas or a requirement of an economic needs test and as discriminatory limitations.

Article 49

Contractual service suppliers

1. The Republic of Kazakhstan shall allow the supply of services in its territory by juridical persons of the European Union through the presence of natural persons who are citizens of the Member States of the European Union, subject to the following conditions:

- (a) natural persons entering the Republic of Kazakhstan shall possess:
 - (i) a university degree or an advanced technical qualification demonstrating knowledge of an equivalent level; and
 - (ii) professional qualifications where this is required to exercise an activity in the sector concerned pursuant to the law, regulations or requirements of the Republic of Kazakhstan;
- (b) natural persons shall not receive remuneration for the provision of services, other than the remuneration paid by the juridical person of the European Union, during their stay in the Republic of Kazakhstan.
- (c) natural persons entering the Republic of Kazakhstan shall have been employed by the juridical person of the European Union for at least the year preceding the date of submission of an application for entry into the Republic of Kazakhstan. In addition, the natural persons shall possess, at the date of submission of an application for entry into the Republic of Kazakhstan, at least five years professional experience in the sector of activity which is the subject of the contract;
- (d) the Republic of Kazakhstan may apply the economic needs test and an annual quota for work permits reserved for contractual service suppliers of the European Union gaining access to the services market of the Republic of Kazakhstan. The total number of contractual service suppliers of the European Union entering the services market of the Republic of Kazakhstan shall not exceed 800 persons per year;
- (e) after the expiration of a five-year period following the accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, the economic needs test shall not be applied ⁽¹⁾. During the period when the Republic of Kazakhstan applies the economic needs test ⁽²⁾, the entry and temporary stay of natural persons within the Republic of Kazakhstan pursuant to the fulfilment of the contract shall be for a cumulative period of not more than four months in any 12-month period or for the duration of the contract, whichever is less. After the expiration of a five-year period following the accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, the entry and temporary stay shall be for a cumulative period of not more than six months in any 12-month period or for the duration of the contract, whichever is less. The juridical persons of the European Union shall be responsible for the timely departure of their employees from the territory of the Republic of Kazakhstan.

⁽¹⁾ All other requirements, laws and regulations regarding entry, stay and work shall continue to apply.

⁽²⁾ For greater clarity, for the Republic of Kazakhstan, 'economic needs test' means procedures undertaken by a juridical person of the Republic of Kazakhstan when attracting contractual service suppliers, whereby account must be taken of the admission of a foreign labour force based on the national labour market conditions. These conditions are fulfilled when after the publication of a vacancy announcement in the mass media and after a search for a competent person in the database of the competent authority, none of the applicants meets the requirements described in the vacancy. This should not take longer than one month. Only after this procedure the juridical person can finalise the procedure for hiring contractual service suppliers.

2. The Republic of Kazakhstan shall allow the supply of services into its territory by juridical persons of the European Union through the presence of natural persons if the service contract fulfils the following conditions:

(a) the contract to provide services:

- (i) has been concluded directly between the juridical person of the European Union and the final consumer, which is a juridical person of the Republic of Kazakhstan;
- (ii) requires the temporary presence on the territory of the Republic of Kazakhstan of employees of that juridical person in order to provide the service; and
- (iii) complies with the laws, regulations and requirements of the Republic of Kazakhstan;

(b) the contract to provide services is concluded in one of the following sectors of activity which are included and defined in the Republic of Kazakhstan's GATS schedule of commitments:

- (i) legal services
- (ii) accounting and bookkeeping services
- (iii) taxation services
- (iv) architectural services
- (v) engineering services
- (vi) integrated engineering services
- (vii) urban planning and landscape architecture services
- (viii) computer and related services
- (ix) advertising services
- (x) market research services
- (xi) management consulting services
- (xii) services related to management consulting
- (xiii) technical testing and analysis services
- (xiv) advisory and consulting services incidental to mining
- (xv) related scientific and technical consulting services
- (xvi) translation and interpretation services
- (xvii) maintenance and repair of equipment, including transportation equipment, in the context of an after-sales services contract
- (xviii) environmental services.

(c) Access accorded under this paragraph relates only to the service activity which is the subject of the contract; it does not confer entitlement to exercise the professional title in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3. The European Union reaffirms its respective obligations arising from the commitments under the GATS as regards the entry and temporary stay of contractual service suppliers. The reservations listed therein apply ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ For greater clarity, reservations include also the reservations in the definitions of the categories.

*Article 50***Most-favoured-nation treatment**

1. Treatment accorded by the European Union to contractual service suppliers of the Republic of Kazakhstan shall be no less favourable than that accorded to contractual service suppliers of any third country.
2. Treatment granted under other agreements concluded by the European Union with a third country which have been notified under Article V of the GATS or which benefit from the coverage of the European Union GATS list of most-favoured-nation exemptions, shall be excluded from the scope of paragraph 1. Treatment deriving from the harmonisation of regulations based on agreements concluded by the European Union providing for mutual recognition in accordance with Article VII of the GATS shall also be excluded from the scope of paragraph 1.
3. If the Republic of Kazakhstan grants more favorable treatment than that provided for in this Agreement to contractual service suppliers of any other WTO member, except to countries of the Commonwealth of Independent States (CIS) and countries which are parties to economic integration agreements with the Republic of Kazakhstan, that treatment shall be applied to contractual service suppliers of the European Union. Treatment deriving from the harmonisation of regulations based on agreements concluded by the Republic of Kazakhstan providing for mutual recognition in accordance with Article VII of the GATS shall also be excluded from this provision.

*Article 51***Progressive improvement of conditions for temporary presence of natural persons for business purposes**

The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of the temporary presence of natural persons for business purposes.

Section 4

Domestic regulation*Article 52***Scope and coverage**

1. The disciplines set out in Article 53 shall apply to measures by the Parties relating to licensing and qualification procedures that affect:
 - (a) cross-border supply of services;
 - (b) establishment;
 - (c) the supply of a service through the presence of a natural person in the territory of the other Party in accordance with Section 3 of this Chapter.
2. The disciplines set out in Article 53 shall apply to all economic activities falling under the scope of this Chapter. For services, they shall apply to the extent of the relevant Party's specific commitments under the GATS ⁽¹⁾. The disciplines do not apply to measures to the extent that they constitute limitations subject to scheduling under Article XVI or XVII of the GATS.

*Article 53***Licensing and qualification**

1. Each Party shall ensure that licensing and qualification procedures for the purpose of obtaining an authorisation to supply a service or to establish are reasonable, clear and relevant to the underlying policy objectives, taking into account the nature of the requirements to be met and the criteria to be assessed, and do not in themselves constitute a restriction on the supply of services or the establishment.

⁽¹⁾ For the Republic of Kazakhstan the reference includes the Section on Services of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

2. Where specific time periods for applications exist, an applicant shall be allowed a reasonable period for the submission of an application. The competent authority shall initiate the processing of an application without undue delay. Where possible, applications should be accepted in electronic format under the same conditions of authenticity as applications submitted in paper format.
3. Authenticated copies should be accepted, where possible, in place of original documents.
4. Each Party shall ensure that the processing of an application, including reaching a final decision, is completed within a reasonable period specified in its legislation or, in any event, without undue delay. Each Party shall endeavour to establish the normal timeframe for the processing of an application. Each Party shall ensure that a licence or an authorisation, once granted, enters into effect without undue delay in accordance with the terms and conditions specified therein.
5. Each Party shall ensure that licensing fees ⁽¹⁾ are reasonable in terms of the costs incurred by the competent authority, and do not in themselves restrict the supply of the service or the establishment.
6. Where the competent authority considers that an application is incomplete or determines that it needs additional information, it shall, within a reasonable period of time:
 - (a) inform the applicant;
 - (b) to the extent practicable, identify the information required; and
 - (c) to the extent practicable, provide the opportunity to correct deficiencies.
7. If the competent authority rejects an application, it shall inform the applicant without undue delay and, to the extent practicable, in writing. The competent authority should inform the applicant, upon request, of the reasons for rejection of the application and, where possible, of any deficiencies that have been identified. It should inform the applicant of the procedures for appeal against the decision in accordance with the relevant legislation. The competent authority should permit an applicant to submit a new application in accordance with the relevant authority's established procedures, except where the relevant authority limits the number of licences or qualification determinations.
8. Each Party shall ensure that the procedures used by, and the decisions of, the competent authority in the licensing or authorisation procedure are impartial with respect to all applicants. The competent authority should reach its decision in an independent manner and not be accountable to any services supplier or investor for which the licence or authorisation is required.

Section 5

Sector specific provisions

Article 54

International maritime transport

1. This Article sets out the principles for the liberalisation of international maritime transport services. This Article is without prejudice to the rights and obligations deriving from each Party's GATS commitments.
2. For the purposes of this Article, 'international maritime transport' includes door to door and multi-modal transport operations, which is the carriage of goods using more than one mode of transport, involving a sea leg, under a single transport document and, to this effect, including the right of international maritime transport suppliers to directly contract with providers of other modes of transport.
3. With respect to activities referred to in paragraph 4, undertaken by shipping agencies for the provision of services with regards to international maritime transport, each Party shall permit juridical persons of the other Party to establish subsidiaries or branches in its territory, under conditions of establishment and operation no less favourable than those accorded to its own subsidiaries or branches or to subsidiaries or branches of any third country, whichever are the better.

⁽¹⁾ Licensing fees do not include fees for the use of natural resources, payments for auction, tendering or other non-discriminatory means of awarding concessions, or mandated contributions to universal service provision.

This paragraph does not apply to the establishment for the purpose of operating a fleet under the national flag of a Member State of the European Union or of the Republic of Kazakhstan.

4. Such activities include, but are not limited to:

- (a) marketing and sales of maritime transport and related services through direct contact with customers, from quotation to invoicing, whether these services are operated or offered by the service supplier itself or by service suppliers with which the service seller has established standing business agreements;
- (b) purchase and use, on their own account or on behalf of their customers (and resale to their customers) of any transport and related services, including transport services by any inland mode, necessary for the supply of an intermodal service;
- (c) preparation of documentation concerning transport documents, customs documents, or other documents related to the origin and character of the goods transported;
- (d) provision of business information by any means, including computerised information systems and electronic data interchange (subject to any non-discriminatory restrictions concerning telecommunications);
- (e) setting up of any business arrangement with other shipping agencies, including participation of the company's stock and the appointment of personnel recruited locally (or, in the case of foreign personnel, subject to the relevant provisions of this Agreement), with any locally established shipping agency;
- (f) acting on behalf of the juridical persons, inter alia, in organising the call of the vessel or taking over cargoes when required.

5. In view of the existing level of liberalisation concerning the cross-border supply of services between the Parties in international maritime transport:

- (a) the Parties shall apply effectively the principle of unrestricted access to the international markets and trades on a commercial and non-discriminatory basis;
- (b) each Party shall grant to ships operated by service suppliers of the other Party treatment no less favourable than that accorded to its own ships or those of any third country, whichever are the better with regard to, inter alia, access to ports, the use of infrastructure and services of the ports, and the use of maritime auxiliary services, as well as related fees and charges, customs facilities and the assignment of berths and facilities for loading and unloading.

6. In applying the principles set out in paragraph 5, the Parties shall:

- (a) not apply, as from the entry into force of this Agreement, any cargo-sharing provisions of bilateral agreements between any Member State of the European Union and the Republic of Kazakhstan;
- (b) not introduce cargo-sharing clauses into future bilateral agreements with third countries, other than in those exceptional circumstances where liner shipping companies from one or other Party to this Agreement would not otherwise have an effective opportunity to ply for trade to and from the third country concerned;
- (c) prohibit cargo-sharing arrangements in future bilateral agreements concerning dry and liquid bulk trade;
- (d) upon the entry into force of this Agreement, abolish and abstain from introducing any unilateral measures and administrative, technical and other obstacles which could constitute a disguised restriction or have discriminatory effects on the free supply of services in international maritime transport.

7. Natural and juridical persons of the European Union providing international maritime transport services shall be free to provide international sea-river services in the inland waterways of the Republic of Kazakhstan and vice versa.

8. The Parties shall make available to international maritime transport suppliers of the other Party on reasonable and non-discriminatory terms and conditions the following services at port: pilotage, towing and tug assistance, provisioning, fuelling and watering, garbage collecting and ballast water disposal, port captain's services, navigation aids, shore-based operational services essential to ship operations, including communications, water and electricity supplies, emergency repair facilities, anchorage, berth and berthing services.

9. If the Republic of Kazakhstan grants more favourable treatment for maritime transport to any other WTO member, except for coastal states of the Caspian Sea and for CIS countries, those terms shall be applied to the natural and juridical persons of the European Union.

Article 54 bis

Road, rail, inland waterways and air transport

With a view to ensuring coordinated development of transport between the Parties adapted to their reciprocal commercial needs, the conditions of mutual market access in road, rail and inland waterways and, if applicable, in air transport may be dealt with by potential specific agreements negotiated between the Parties after the entry into force of this Agreement.

Section 6

Exceptions

Article 55

General exceptions

1. Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on establishment, including operations, or the cross-border supply of services, nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by any Party of measures:

- (a) necessary to protect public security or public morals or to maintain public order ⁽¹⁾;
- (b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- (c) relating to the conservation of exhaustible natural resources if such measures are applied in conjunction with restrictions on domestic investors or on the domestic supply or consumption of services;
- (d) necessary for the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;
- (e) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with this Title, including those relating to:
 - (i) the prevention of deceptive and fraudulent practices, or those necessary to deal with the effects of a default on contracts;
 - (ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidentiality of individual records and accounts;
 - (iii) safety;

⁽¹⁾ The public order exception may be invoked only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

(f) inconsistent with Article 46, provided that the difference in treatment is aimed at ensuring the effective or equitable imposition or collection of direct taxes in respect of economic activities, investors or services suppliers of the other Party ⁽¹⁾.

2. This Chapter shall not apply to the Parties' respective social security systems or to activities in the territory of each Party, which are connected, even occasionally, with the exercise of governmental authority.

Section 7

Investment

Article 56

Review and consultations

In order to identify any barriers to investment, the Parties shall jointly review the investment legal framework no later than three years after the date on which this Title starts to apply. On the basis of this review, they shall consider the opportunity to start negotiations to address such barriers, with a view to supplementing this Agreement, including with respect to general principles of investment protection.

CHAPTER 6

Capital movements and payments

Article 57

Current account

Each Party shall authorise, in a freely convertible currency and in accordance with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund (IMF), as applicable, all payments and transfers on the current account of the balance-of-payments between the Parties.

Article 58

Movement of capital

1. With regard to transactions on the capital and financial account of balance-of-payments and without prejudice to other provisions of this Agreement, the Parties undertake not to impose restrictions on the free movement of capital relating to direct investments made in accordance with the laws of the host country, to economic activities covered by Chapter 5 (Trade in Services and Establishment) of this Title and to the liquidation and repatriation of such invested capital and of any profit generated therefrom.

⁽¹⁾ Measures aimed at ensuring the effective or equitable imposition or collection of direct taxes include measures taken by a Party under its taxation system which:

- (i) apply to non-resident investors and services suppliers in recognition of the fact that the tax obligation of non-residents is determined with respect to taxable items sourced or located in the Party's territory;
- (ii) apply to non-residents in order to ensure the imposition or collection of taxes in the Party's territory;
- (iii) apply to non-residents or residents in order to prevent the avoidance or evasion of taxes, including compliance measures;
- (iv) apply to consumers of services supplied in or from the territory of another Party in order to ensure the imposition or collection of taxes on such consumers derived from sources in the Party's territory;
- (v) distinguish investors and service suppliers subject to tax on worldwide taxable items from other investors and service suppliers, in recognition of the difference in the nature of the tax base between them; or
- (vi) determine, allocate or apportion income, profit, gain, loss, deduction or credit of resident persons or branches, or between related persons or branches of the same person, in order to safeguard the Party's tax base.

Tax terms or concepts in point (f) and in this footnote are determined according to tax definitions and concepts, or equivalent or similar definitions and concepts, under the domestic law of the Party taking the measure.

2. With regard to transactions on the capital and financial account of balance-of-payments not covered by paragraph 1, and without prejudice to other provisions of this Agreement, each Party shall ensure, in accordance with its laws, the free movement of capital relating to, inter alia:

- (a) credits relating to commercial transactions, including the provision of services, in which a resident of a Party is participating;
- (b) financial loans and credits; or
- (c) capital participation in a juridical person with no intention of establishing or maintaining lasting economic links.

3. Without prejudice to other provisions of this Agreement, the Parties shall not introduce any new restrictions on the movement of capital between residents of the Parties and shall not make the existing arrangements more restrictive.

4. The Parties may hold consultations with a view to further facilitating the movement of capital between them.

Article 59

Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on capital movements, nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures:

- (a) necessary to protect public security and public morals or to maintain public order; or
- (b) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Title, including those relating to:
 - (i) the prevention of criminal or penal offences, deceptive and fraudulent practices, or those necessary to deal with the effects of a default on contracts (bankruptcy, insolvency and protection of the right of creditors);
 - (ii) measures adopted or maintained to ensure the integrity and stability of a Party's financial system;
 - (iii) issuing, trading or dealing in securities, options, futures or other derivatives;
 - (iv) financial reporting or record keeping of transfers when necessary to assist law enforcement or financial regulatory authorities; or
 - (v) ensuring compliance with orders or judgements in juridical or administrative proceedings.

Article 60

Temporary safeguard measures with regard to capital movements, payments or transfers

In exceptional circumstances of serious difficulties for the operation of monetary and exchange rate policy, in the case of the Republic of Kazakhstan, or for the operation of the economic and monetary union, in the case of the European Union, or threat thereof, safeguard measures that are strictly necessary may be taken by the concerned Party with regard to capital movements, payments or transfers for a period not exceeding one year. The Party which maintains or adopts such measures shall inform the other Party forthwith and present, as soon as possible, a time schedule for their removal.

CHAPTER 7

Intellectual Property

Article 61

Objectives

The objectives of this Chapter are to:

- (a) facilitate the production and commercialisation of innovative and creative products between the Parties; and
- (b) achieve an adequate and effective level of protection and enforcement of intellectual property rights.

Section 1

Principles

Article 62

Nature and scope of obligations

1. The Parties recall their obligation to ensure the adequate and effective implementation of the international agreements dealing with intellectual property to which they are parties, including the WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (the TRIPS Agreement). The provisions of this Chapter shall complement and further specify the rights and obligations between the Parties under the TRIPS Agreement and other international agreements in the field of intellectual property.
2. For the purposes of this Agreement, the term 'intellectual property' refers, inter alia, to all categories of intellectual property referred to in Articles 65 to 96.
3. Protection of intellectual property includes protection against unfair competition as referred to in Article 10bis of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 1883, as revised and amended (the Paris Convention).
4. This Chapter shall not prevent the Parties from applying provisions in their law providing for higher standards for the protection and enforcement of intellectual property rights, provided that those provisions do not contravene the provisions of this Chapter.

Article 63

Transfer of technology

1. The Parties agree to exchange views and information on their law and international practices on the protection and enforcement of intellectual property rights, affecting transfer of technology. This shall, in particular, include exchanges on measures to facilitate information flows, business partnerships, and voluntary licensing and subcontracting agreements. Particular attention shall be paid to the conditions necessary to create an adequate enabling environment for technology transfer in the host countries, including issues such as the domestic legal framework and the development of human capital.
2. When measures are taken with regard to technology transfer, the legitimate interests of the intellectual property right holders shall be protected.

Article 64

Exhaustion

Each Party shall apply a national or regional ⁽¹⁾ exhaustion regime of intellectual property rights, in accordance with its respective domestic law, in respect of copy right and related rights, designs, and trademarks.

⁽¹⁾ The term 'regional' refers to regional economic integration organisations that set up an internal market ensuring the free movement of goods and services.

Section 2

Standards concerning intellectual property rights

COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS

*Article 65***Protection granted**

Each Party shall comply with the rights and obligations set out in the following international agreements:

- (a) the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Berne Convention);
- (b) the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (Rome Convention);
- (c) the World Intellectual Property Organization (WIPO) Copyright Treaty;
- (d) the WIPO Performances and Phonograms Treaty;
- (e) the TRIPS Agreement.

*Article 66***Authors**

Each Party shall, as regards authors, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of their works;
- (b) any form of distribution to the public by sale or otherwise of the original of their works or of copies thereof;
- (c) any communication to the public of their works, by wire or wireless means, including the making available to the public of their works in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

*Article 67***Performers**

Each Party shall, as regards performers, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the fixation ⁽¹⁾ of their performances;
- (b) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of fixations of their performances;
- (c) the distribution to the public, by sale or otherwise, of fixations of their performances;
- (d) the making available to the public, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them, of fixations of their performances;
- (e) the broadcasting by wireless means and the communication to the public of their performances, except where the performance is itself already a broadcast performance or is made from a fixation.

⁽¹⁾ For the purposes of this Chapter, 'fixation' means the embodiment of sounds, or of the representations thereof, from which they can be perceived, reproduced or communicated through a device.

*Article 68***Producers of phonograms**

Each Party shall, as regards phonogram producers, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of their phonograms;
- (b) the distribution of their phonograms to the public, by sale or otherwise, including copies thereof;
- (c) the making available of their phonograms to the public, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

*Article 69***Broadcasting organisations**

Each Party shall, as regards broadcasting organisations, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the fixation of their broadcasts;
- (b) the reproduction of fixations of their broadcasts;
- (c) the making available to the public, by wire or wireless means, of fixations of their broadcasts in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them; and
- (d) the rebroadcasting of their broadcasts by wireless means, as well as the communication to the public of their broadcasts if such communication is made in places accessible to the public against payment of an entrance fee.

*Article 70***Broadcasting and communication to the public**

Each Party shall provide for the right to ensure that a single equitable remuneration is paid by the user, if a phonogram published for commercial purposes, or a reproduction of such phonogram, is used for broadcasting by wireless means or for any communication to the public, and to ensure that that remuneration is shared between the relevant performers and phonogram producers. Each Party may, in the absence of agreement between the performers and phonogram producers, lay down the conditions as to the sharing of that remuneration between them.

*Article 71***Term of protection**

1. The rights of an author of a literary or artistic work within the meaning of Article 2 of the Berne Convention shall run for the life of the author and for no less than 70 years after his death.
2. In the case of a work of joint authorship, the term referred to in paragraph 1 shall be calculated from the death of the last surviving author.
3. The rights of performers shall expire no less than 50 years after the date of the performance. However, if a fixation of the performance is lawfully published or lawfully communicated to the public within this period, the rights shall expire no less than 50 years after the date of the first such publication or the first such communication to the public, whichever is the earlier.
4. The rights of producers of phonograms shall expire no less than 50 years after the fixation is made. However, if the phonogram has been lawfully published within this period, the said rights shall expire no less than 50 years after the date of the first lawful publication. If no lawful publication has taken place within the period mentioned in the first sentence, and if the phonogram has been lawfully communicated to the public within this period, the said rights shall expire no less than 50 years after the date of the first lawful communication to the public.

5. The rights of broadcasting organisations shall expire no less than 50 years after the first transmission of a broadcast, whether that broadcast is transmitted by wire or wireless means, including by cable or satellite.
6. The terms laid down in this Article shall be calculated from the first of January of the year following the event which gives rise to them.
7. The terms of protection may exceed the terms laid down in this Article.

Article 72

Protection of technological measures

1. Each Party shall provide adequate legal protection against the circumvention of any effective technological measures, which the person concerned carries out in the knowledge, or with reasonable grounds to know, that he is pursuing that objective.
2. Each Party shall provide adequate legal protection against the manufacture, import, distribution, sale, rental, advertisement for sale or rental, or possession for commercial purposes of devices, products or components or the provision of services which are mainly directed at or enable the circumvention of any effective technological measures.
3. For the purposes of this Agreement, the expression 'technological measures' means any technology, device or component that, in the normal course of its operation, is designed to prevent or restrict acts, in respect of works or other subject matter, which are not authorised by the right holder of any copyright or related right as provided for by domestic law. Technological measures shall be deemed 'effective' where the use of a work or other subject matter is controlled by the right holders through the application of an access control or protection process, such as encryption, scrambling or other transformation of the work or other subject matter or a copy control mechanism, which achieves the protection objective.

Article 73

Protection of rights-management information

1. Each Party shall provide adequate legal protection against any person performing without authority any of the following acts:
 - (a) the removal or alteration of any electronic rights-management information;
 - (b) the distribution, importation for distribution, broadcasting, communication or making available to the public of works or other subject matter protected under this Agreement from which electronic rights-management information has been removed or altered without authority,

if that person knows, or has reasonable grounds to know, that by so doing he is inducing, enabling, facilitating or concealing an infringement of any copyright or related right as provided for by domestic law.

2. For the purposes of this Chapter, the expression 'rights-management information' means any information provided by right holders which identifies the work or other subject matter protected by copyright or related rights, the author or any other right holder, or information about the terms and conditions of use of the work or other subject matter, and any numbers or codes that represent such information.
3. Paragraph 1 shall apply when any of the items of information referred to in paragraph 2 is associated with a copy of, or appears in connection with the communication to the public of, a work or other subject matter protected by copyright or related rights.

*Article 74***Exceptions and limitations**

1. In accordance with the conventions and international agreements to which they are parties, each Party may provide for limitations or exceptions to the rights set out in Articles 66 to 70 only in certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the works or other subject matter and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the right holders.

2. Each Party shall provide that temporary acts of reproduction referred to in Articles 66 to 70, which are transient or incidental, which are an integral and essential part of a technological process, and the sole purpose of which is to enable:

(a) a transmission in a network between third parties by an intermediary, or

(b) a lawful use

of a work or other subject matter to be made, and which have no independent economic significance, shall be exempted from the reproduction right provided for in Articles 66 to 69.

*Article 75***Resale right**

Each Party shall provide, for the benefit of the author of an original work of art who is a national of the other Party and for the benefit of his successor in title, a resale right, to be defined as an inalienable right which cannot be waived, even in advance, to receive a royalty based on the sale price obtained for the resale of the work subsequent to the first transfer of the work by the author. The thresholds and the rates of the collection of the royalties shall be established according to the domestic law of the Party where the resale takes place ⁽¹⁾.

*Article 76***Cooperation on collective management of rights**

The Parties shall take such reasonable measures as may be available to them to facilitate the establishment of arrangements between their respective collective management societies for the purpose of ensuring easier mutual access and delivery of works and other protected subject matter between the territories of the Parties, as well as the transfer of royalties between them for the use of such works or other protected subject matter. The Parties shall also take such reasonable measures as may be available to them to achieve a high level of rationalisation and transparency with regard to the execution of the tasks of their respective collective management societies.

TRADEMARKS

*Article 77***International agreements**

Each Party shall:

(a) comply with the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks and with the WIPO Trademark Law Treaty; and

(b) make all reasonable efforts to accede to the Singapore Treaty on the Law of Trademarks.

⁽¹⁾ A Party may in accordance with domestic law limit the resale right to acts of resale involving dealers in works of art.

*Article 78***Registration procedure**

1. Each Party shall provide for a system for the registration of trademarks in which each final decision taken by the relevant competent trademark authority shall be duly reasoned and communicated in writing to the applicant who will have the opportunity to contest it before the competent trademark authority and to appeal it before a court.
2. Each Party shall provide for the possibility of right holders to oppose trademark applications or registrations. The proceedings in case of opposition shall be adversarial.
3. Each Party shall provide a publicly available electronic database of trademark registrations.

*Article 79***Well-known trademarks**

The Parties shall cooperate with the aim of making the protection of well-known trademarks, as referred to in Article 6bis of the Paris Convention and in Article 16(2) and (3) of the TRIPS Agreement, effective.

*Article 80***Exceptions to the rights conferred by a trademark**

Each Party shall provide for limited exceptions to the rights conferred by a trademark, such as the fair use of descriptive terms, the use of geographical indications, or other limited exceptions, which take account of the legitimate interests of the owner of the trademark and of third parties.

GEOGRAPHICAL INDICATIONS

*Article 81***Definition**

Geographical indications are, for the purposes of this Agreement, indications which identify a good as originating in the territory of a Party, or a region or locality in that territory, where a given quality, reputation or other characteristic of the good is essentially attributable to its geographical origin.

*Article 82***Principles of the protection of geographical indications**

1. Each Party shall ensure adequate and indefinite protection of geographical indications, by way of a *sui generis* system of protection and in accordance with domestic law, as long as the geographical indication enjoys legal protection in the country of origin.
2. To that end, the Parties shall cooperate in the area of geographical indications on the basis of this Article, which complements the minimum standards set in the relevant provisions of the TRIPS Agreement.
3. Each Party shall ensure that its geographical indications protection system is open to registration of geographical indications of the other Party. Each Party shall provide for a publicly available electronic database of registered geographical indications.

4. In respect of the geographical indications protected in its respective territory, each Party shall prohibit and prevent:
- (a) any direct or indirect commercial use of a registered name in respect of the products not covered by the registration in so far as:
 - (i) those products are comparable to the products protected under that name, or
 - (ii) such use exploits the reputation of the protected name;
 - (b) any misuse, imitation or evocation of a registered name, even if the true origin of the product is indicated or if the protected name is translated, transcribed, transliterated or accompanied by an expression such as 'style', 'type', 'method', 'as produced in', 'kind', 'imitation' or similar;
 - (c) any other false or misleading indication as to the provenance, origin, nature or essential qualities of the product, on the inner or outer packaging, advertising material or documents relating to the product concerned, and the packing of the product in a container liable to convey a false impression as to its origin; or
 - (d) any other practice liable to mislead the consumer as to the true origin of the good.
5. Each Party shall enforce the protection provided for in Articles 81 to 83, including upon request from an interested party, by appropriate administrative enforcement in accordance with domestic law.
6. Each Party shall ensure that the protected geographical indications may be used by any operator marketing a good conforming to the corresponding specification.
7. Each Party shall ensure that the names that they have protected according to domestic law do not become generic.
8. The Parties shall have no obligation to register a geographical indication where, in the light of a reputed or well-known trademark, registration is liable to mislead consumers as to the true identity of the good.
9. Without prejudice to this Article, each Party shall protect geographical indications also where a prior trademark exists. A 'prior trademark' shall mean a trademark the use of which corresponds to one of the situations referred to in paragraph 4, which has been applied for, registered or established by use, if that possibility is provided for by domestic law, before the date on which the application for registration of the geographical indication is filed with the competent authority of that Party. Such prior trademark may continue to be used and renewed notwithstanding the protection of the geographical indication, provided that no grounds for the trademark's invalidity or revocation exist in the trademark law of the Party where it is registered or used.

Article 83

Negotiations

The Parties shall, no later than seven years after the date on which this Title starts to apply, commence negotiations with a view to concluding an agreement on the protection of geographical indications in their respective territories.

DESIGNS

Article 84

International agreements

The European Union reaffirms its commitment to the Geneva Act of the Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs of 1999. The Republic of Kazakhstan shall make reasonable efforts to accede to it.

*Article 85***Requirements for protection of registered designs**

1. Each Party shall provide for the protection of independently created designs that are new and original. This protection shall be provided by registration and shall confer an exclusive right upon the holder of a registered design in accordance with domestic law. For the purposes of this Article, a Party may consider that a design having individual character is original.
2. A design applied to or incorporated in a product which constitutes a component part of a complex product shall only be considered to be new and to have individual character:
 - (a) if the component part, once it has been incorporated into the complex product, remains visible during normal use of the latter, excluding maintenance, servicing or repair work, and
 - (b) to the extent that those visible features of the component part fulfil in themselves the requirements as to novelty and individual character.

*Article 86***Rights conferred by registration**

The holder of a registered design shall have the exclusive right to use it and to prevent any third party not having the holder's consent from, inter alia, making, offering for sale, selling, importing, exporting, stocking or using a product bearing or embodying the protected design when such acts are undertaken for commercial purposes.

*Article 87***Protection conferred to unregistered designs**

The Republic of Kazakhstan shall, no later than seven years after the date on which this Title starts to apply, effectively provide for legal protection against copying unregistered designs, on the condition that the European Union has, no later than two years before the end of that seven-year period, provided adequate training for representatives of the authorised bodies, organisations and judges.

*Article 88***Term of protection**

The duration of protection as from the date of the filing of the application shall amount to at least 10 years. Each Party may provide that the right holder may have the term of protection renewed for one or more periods of five years each, up to the maximum term of protection established according to domestic law.

*Article 89***Exceptions**

1. Each Party may provide for limited exceptions to the protection of designs, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with the normal exploitation of protected designs and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the owner of the protected design, taking account of the legitimate interests of third parties.

2. Design protection shall neither extend to features of appearance dictated solely by technical functions of the product nor to features of appearance of a product that are necessary to ensure interoperability with another product ⁽¹⁾.
3. A design right shall not subsist in a design which is contrary to public policy or to accepted principles of morality.

Article 90

Relationship to copyright

A design protected by a design right registered in a Party shall also be eligible for protection under the copyright law of that Party as from the date on which the design was created or fixed in any form. The extent to which, and the conditions under which, such a protection is conferred, including the level of originality required, shall be determined by each Party.

PATENTS

Article 91

International agreements

Each Party shall make all reasonable efforts to comply with Articles 1 to 16 of the Patent Law Treaty.

Article 92

Patents and public health

1. The Parties recognise the importance of the Declaration of the Ministerial Conference of the WTO on the TRIPS Agreement and Public Health, adopted on 14 November 2001. In interpreting and implementing the rights and obligations under this Chapter, each Party shall ensure consistency with that Declaration.
2. Each Party shall respect the Decision of the WTO General Council of 30 August 2003 on paragraph 6 of the Declaration referred to in paragraph 1.

Article 93

Supplementary protection certificates

1. The Parties recognise that medicinal and plant protection products protected by a patent on their respective territory may be subject to an administrative authorisation procedure before being put on the market. They recognise that the period that elapses between the filing of the application for a patent and the first authorisation to place the product on the market, as defined for that purpose by the relevant domestic law, may shorten the period of effective protection under the patent.
2. Each Party shall provide for a further period of protection for a medicinal or plant protection product which is protected by a patent and which has been subject to an administrative authorisation procedure, that period being equal to the period referred to in the second sentence of paragraph 1, reduced by a period of five years.
3. Notwithstanding paragraph 2, the duration of the further period of protection may not exceed five years.

⁽¹⁾ In the European Union this provision does not apply to modular products.

Article 94

Protection of data submitted to obtain an authorisation to put a pharmaceutical product ⁽¹⁾ on the market

1. Each Party shall implement a comprehensive system to guarantee the confidentiality, non-disclosure and non-reliance of data submitted for the purpose of obtaining an authorisation to put a pharmaceutical product on the market.
2. Each Party shall ensure that any information submitted to obtain an authorisation to put a pharmaceutical product, as referred to in Article 39(3) of the TRIPS Agreement, on the market remains undisclosed to third parties and benefits from a period of at least six years of protection against unfair commercial use starting from the date of the grant of a marketing authorisation in either Party.

To that end,

- (a) during a period of at least six years starting from the date of the grant of a marketing authorisation, no person or entity, whether public or private, other than the person or entity who submitted such undisclosed data, shall be allowed to rely directly or indirectly on such data, without the explicit consent of the person or entity who submitted this data, in support of an application for the authorisation to put a pharmaceutical product on the market;
- (b) during a period of at least six years starting from the date of the grant of a marketing authorisation, any subsequent application for the authorisation to put a pharmaceutical product on the market shall not be granted, unless the subsequent applicant submits his own data, or data used with authorisation of the holder of the first authorisation, meeting the same requirements as the first applicant. During this six-year period, products registered without submission of such data shall be removed from the market until the requirements are met.

Article 95

Data protection on plant protection products and rules on avoidance of duplicative testing

1. The Parties shall determine safety and efficacy requirements before authorising the placing on the market of plant protection products.
2. Each Party shall recognise a temporary data protection right to the owner of a test or study report submitted for the first time to obtain a marketing authorisation for a plant protection product.

During the period of validity of the data protection right, the test or study report shall not be used for the benefit of any other person aiming to achieve a marketing authorisation for a plant protection product, except when the explicit consent of the owner is provided. This right shall be hereinafter referred to as 'data protection'.

3. The test or study report shall:
 - (a) be necessary for the authorisation or for an amendment of an authorisation in order to allow the use on other crops, and
 - (b) be certified as compliant with the principles of good laboratory practice or of good experimental practice.
4. The term of data protection for plant protection products in a Party shall be 10 years starting on the date of the first authorisation in that Party. Longer periods may be granted by each Party in order to encourage the authorisation of, for instance, low risk plant protection products or minor uses.
5. A test or study shall also be protected if it was necessary for the renewal or review of an authorisation.
6. The Parties shall lay down rules on the avoidance of duplicative testing on vertebrate animals. Any applicant intending to perform tests and studies involving vertebrate animals shall take the necessary measures to verify that those tests and studies have not already been performed or initiated.

⁽¹⁾ The term 'pharmaceutical product' in this Chapter refers, in the case of the European Union, to medicinal products as defined in Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November 2001 on the Community code relating to medicinal products for human use.

7. The prospective applicant and the holder or holders of the relevant authorisations shall make every effort to ensure that they share tests and studies involving vertebrate animals. The costs of sharing the test and study reports shall be determined in a fair, transparent and non-discriminatory way. The prospective applicant shall only be required to share the costs of information he is required to submit to meet the authorisation requirements.

8. Where the prospective applicant and the holder or holders of the relevant authorisations of plant protection products cannot reach agreement on the sharing of test and study reports involving vertebrate animals, the prospective applicant shall inform the competent authority of the Party concerned.

9. The failure to reach agreement on the sharing of test and study reports involving vertebrate animals shall not prevent the competent authority of the Party concerned from using those reports for the purpose of the application of the prospective applicant.

The holder or holders of the relevant authorisation shall have a claim on the prospective applicant for a fair share of the costs incurred by him. The Party may direct the parties involved to resolve the matter by formal and binding arbitration administered under domestic law.

Article 96

Plant varieties

The European Union reaffirms its commitment to the International Convention for the Protection of New Varieties of Plants (the UPOV Convention), to which the Republic of Kazakhstan shall make reasonable efforts to accede.

Section 3

Enforcement of intellectual property rights

Article 97

General obligations

1. The Parties reaffirm their commitments under the TRIPS Agreement, in particular Part III thereof, and shall provide for the complementary measures, procedures and remedies set out in this Section, which are necessary to ensure the enforcement of the intellectual property rights⁽¹⁾.
2. Those measures, procedures and remedies shall be fair and equitable, and shall not be unnecessarily complicated or costly, or entail unreasonable time limits or unwarranted delays. They shall also be effective, proportionate and dissuasive and shall be applied in such a manner as to avoid the creation of barriers to legitimate trade and to provide for safeguards against their abuse.

Article 98

Entitled applicants

Each Party shall recognise as persons entitled to seek application of the measures, procedures and remedies referred to in this Section and in Part III of the TRIPS Agreement:

- (a) the holders of intellectual property rights in accordance with the provisions of domestic law;
- (b) all other persons authorised to use those rights, in particular licensees, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law;

⁽¹⁾ For the purposes of Articles 98 to 110, the term 'intellectual property rights' shall include at least the following rights: copyright; rights related to copyright; *sui generis* right of a database maker; rights of the creator of the topographies of a semiconductor product; trademark rights; design rights; patent rights, including rights derived from supplementary protection certificates; geographical indications; utility model rights; plant variety rights; and trade names in so far as these are protected as exclusive rights by domestic law.

- (c) intellectual property collective rights management bodies which are regularly recognised as having a right to represent holders of intellectual property rights, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law;
- (d) professional defence bodies or other persons which are recognised as having a right to represent holders of intellectual property rights, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law.

Article 99

Evidence

1. The judicial authorities of each Party shall have the authority, where a party has presented reasonably available evidence sufficient to support its claims and has in substantiating its claims specified evidence which lies in the control of the opposing party, to order that this evidence be produced by the opposing party, subject to the protection of confidential information.

2. Under the conditions referred to in paragraph 1, each Party shall take such measures as are necessary, in the case of an infringement of an intellectual property right committed on a commercial scale, to enable the competent judicial authorities to order, where appropriate and following an application, the communication of banking, financial or commercial documents under the control of the opposing party, subject to the protection of confidential information.

Article 100

Measures for preserving evidence

1. Each Party shall ensure that even before the commencement of proceedings on the merits of the case, the competent judicial authorities may, on application by a right holder who has presented reasonably available evidence to support his claims that his intellectual property right has been infringed or is about to be infringed, order prompt and effective provisional measures to preserve relevant evidence in respect of the alleged infringement, subject to the protection of confidential information.

2. Such measures may include the detailed description, with or without taking of samples, or the physical seizure of the alleged infringing goods, and, in appropriate cases, the materials and implements used in the production and/or distribution of those goods and the documents relating thereto. Those measures shall be taken, if necessary without the other party being heard, in particular where any delay is likely to cause irreparable harm to the right holder or where there is a demonstrable risk of evidence being destroyed.

Article 101

Right of information

1. Each Party shall ensure that, in the context of proceedings concerning an infringement of an intellectual property right and in response to a justified and proportionate request of the claimant, the competent judicial authorities may order that information on the origin and distribution networks of the goods or services which infringe an intellectual property right be provided by the infringer and/or any other person who:

- (a) was found in possession of the infringing goods on a commercial scale;
- (b) was found to be using the infringing services on a commercial scale;
- (c) was found to be providing on a commercial scale services used in infringing activities; or
- (d) was indicated by the person referred to in point (a), (b) or (c) as being involved in the production, manufacture or distribution of the goods or the provision of the services.

2. The information referred to in paragraph 1 shall comprise:
 - (a) the names and addresses of the producers, manufacturers, distributors, suppliers and other previous holders of the goods or services, as well as the intended wholesalers and retailers;
 - (b) information on the quantities produced, manufactured, delivered, received or ordered, as well as the price obtained for the goods or services in question.
3. Paragraphs 1 and 2 shall apply without prejudice to other statutory provisions which:
 - (a) grant the right holder rights to receive more detailed information;
 - (b) govern the use in civil or criminal proceedings of the information communicated pursuant to this Article;
 - (c) govern responsibility for misuse of the right of information;
 - (d) provide for the opportunity to refuse to provide information which would force the person referred to in paragraph 1 to admit to his own participation or that of his close relatives in an infringement of an intellectual property right; or
 - (e) govern the protection of confidentiality of information sources or the processing of personal data.

Article 102

Provisional and precautionary measures

1. Each Party shall ensure that the judicial authorities may, at the request of the applicant, issue against the alleged infringer an interlocutory injunction intended to prevent any imminent infringement of an intellectual property right, or to forbid, on a provisional basis and subject to, where appropriate, a recurring penalty payment where provided for by domestic law, the continuation of the alleged infringements of that right, or to make such continuation subject to the lodging of guarantees intended to ensure the compensation of the right holder. An interlocutory injunction may also be issued, under the same conditions and in accordance with domestic law, against an intermediary whose services are being used by a third party to infringe an intellectual property right.
2. An interlocutory injunction may also be issued to order the seizure or delivery of goods suspected of infringing an intellectual property right so as to prevent their entry into or movement within the channels of commerce.
3. In the case of an infringement committed on a commercial scale, each Party shall ensure that if the applicant demonstrates circumstances likely to endanger the recovery of damages, the judicial authorities may, in accordance with domestic law, order the precautionary seizure or arrest of the movable and/or immovable property of the alleged infringer, including the blocking of their bank accounts and other assets. To that end, the judicial authorities may order the provision of bank, financial or commercial documents, or appropriate access to the relevant information.

Article 103

Corrective measures

1. Each Party shall ensure that the competent judicial authorities may order, at the request of the applicant and without prejudice to any damages due to the right holder by reason of the infringement, and without compensation of any sort, the recall, definitive removal from the channels of commerce, or destruction of goods that they have found to be infringing an intellectual property right. If appropriate, the competent judicial authorities may also order the destruction of materials and implements predominantly used in the creation or manufacture of those goods.
2. The judicial authorities of each Party shall have the power to order that those measures shall be carried out at the expense of the infringer, unless particular reasons are invoked for not doing so.

*Article 104***Injunctions**

Each Party shall ensure that, where a judicial decision is taken finding an infringement of an intellectual property right, the judicial authorities may issue against the infringer an injunction aimed at prohibiting the continuation of the infringement. Where provided for by domestic law, non-compliance with an injunction shall, where appropriate, be subject to a recurring penalty payment, with a view to ensuring compliance. Each Party shall also ensure that right holders are in a position to apply for an injunction against intermediaries whose services are used by a third party to infringe an intellectual property right.

*Article 105***Alternative measures**

Each Party, in accordance with domestic law, may provide that, in appropriate cases and at the request of the person liable to be subject to the measures provided for in Article 103 and/or Article 104, the competent judicial authorities may order pecuniary compensation to be paid to the injured party instead of applying the measures provided for in Article 103 and/or Article 104 if that person acted unintentionally and without negligence, if execution of the measures in question would cause him disproportionate harm and if pecuniary compensation to the injured party appears reasonably satisfactory.

*Article 106***Damages**

1. Each Party shall ensure that when the judicial authorities set the damages:
 - (a) they shall take into account all appropriate aspects, such as the negative economic consequences, including lost profits, which the injured party has suffered, any unfair profits made by the infringer and, in appropriate cases, elements other than economic factors, including the moral prejudice caused to the right holder by the infringement; or
 - (b) they may, in appropriate cases, set the damages as a lump sum on the basis of elements such as at least the amount of royalties or fees which would have been due if the infringer had requested authorisation to use the intellectual property right in question.
2. Where the infringer did not, knowingly or with reasonable grounds to know, engage in the infringing activity, each Party may lay down that the judicial authorities may order the recovery of profits or the payment of damages, which may be pre-established, to the injured party.

*Article 107***Legal costs**

Each Party shall ensure that reasonable and proportionate legal costs and other expenses incurred by the successful party shall, as a general rule, be borne by the unsuccessful party, unless equity does not allow this.

*Article 108***Publication of judicial decisions**

Each Party shall ensure that, in legal proceedings instituted for infringement of an intellectual property right, the judicial authorities may order, at the request of the applicant and at the expense of the infringer, appropriate measures for the dissemination of the information concerning the decision, including displaying the decision and publishing it in full or in part.

Article 109

Presumption of authorship or ownership

For the purposes of applying the measures, procedures and remedies provided for in this Section, it shall be sufficient for the name of an author of a literary or artistic work, in the absence of proof to the contrary and in order to be regarded as the author and consequently to be entitled to institute infringement proceedings, to appear on the work in the usual manner. This shall also apply, *mutatis mutandis*, to the holders of rights related to copyright with regard to their protected subject matter.

Article 110

Administrative procedures

To the extent that any civil remedy may be ordered as a result of administrative procedures on the merits of a case, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those provided for in the relevant provisions of this Section.

Article 111

Border measures

1. When implementing border measures for the enforcement of intellectual property rights each Party shall ensure compliance with its obligations under the GATT 1994 and the TRIPS Agreement.
2. In order to ensure protection of intellectual property rights in the customs territory of each Party, the customs authorities, within the limits of their authority, shall adopt a range of approaches to identify shipments containing goods suspected of infringing intellectual property rights referred to in paragraphs 3 and 4. These approaches include risk-analysis techniques based, *inter alia*, on information provided by right holders, intelligence gathered and cargo inspections.
3. The customs authorities shall have the power to take measures, upon application by the right holder, to detain or suspend the release of goods under customs control which are suspected of infringing trademarks, copyright and related rights, or geographical indications.
4. The customs authorities of the Republic of Kazakhstan shall, no later than three years after the date on which this Title starts to apply, have the power to take measures, upon application by the right holder, to detain or suspend the release of goods under customs control which are suspected of infringing patents, utility models, industrial designs, topographies of integrated circuits or plant variety rights, on the condition that the European Union provides, before the end of the second year of this three-year period, adequate training for representatives of the authorised bodies, such as customs officials, prosecutors, judges and other personnel, as appropriate.
5. The customs authorities shall have the power to detain or suspend, upon their own initiative, the release of goods under customs control which are suspected of infringing trademarks, copyright and related rights, or geographical indications.
6. The customs authorities of the Republic of Kazakhstan shall, no later than five years after the date on which this Title starts to apply, have the power to detain or suspend, upon their own initiative, the release of goods under customs control which are suspected of infringing patents, utility models, industrial designs, topographies of integrated circuits or plant variety rights, on the condition that the European Union provides, no later than two years before the end of this five-year period, adequate training for representatives of authorised bodies, such as customs officials, prosecutors, judges and other personnel, as appropriate.
7. Notwithstanding paragraphs 3 to 6, there shall be no obligation to apply detention or suspension measures to imports of goods that have been put on the market in another country by, or with the consent of, the right holder.

8. The Parties agree to effectively implement Article 69 of the TRIPS Agreement in respect of international trade in goods suspected of infringing intellectual property rights. For that purpose, each Party shall be ready to establish and notify to the other Party a contact point in its customs administration in order to facilitate cooperation. Such cooperation may include exchanges of information regarding mechanisms for receiving information from right holders, best practices, and experiences with risk management strategies, as well as information to aid in the identification of shipments suspected of containing infringing goods.

9. The customs authorities of each Party shall be ready to cooperate, upon request from the other Party or upon their own initiative, in order to provide relevant available information to the customs authorities of the other Party, in particular with regard to goods in transit through the territory of a Party destined for, or originating in, the other Party.

10. Without prejudice to other forms of cooperation, the Protocol on Mutual Administrative Assistance in Customs Matters shall be applicable with regard to paragraphs 8 and 9 of this Article with respect to breaches of customs law relating to intellectual property rights.

11. Without prejudice to the powers of the Cooperation Council, the Subcommittee on Customs Cooperation referred to in Article 25(3) shall be responsible for ensuring the proper functioning and implementation of this Article. The Subcommittee on Customs Cooperation shall set the priorities and provide for adequate procedures for cooperation between the competent authorities of the Parties.

Section 4

Liability of intermediary service providers

Article 112

Use of intermediaries' services

The Parties recognise that the services of intermediaries could be used by third parties for infringing activities. To ensure the free movement of information services and at the same time enforce intellectual property rights in the digital environment, each Party shall provide for the measures described in this Section concerning intermediary service providers, where those providers are in no way involved with the information transmitted.

Article 113

Liability of intermediary service providers: 'mere conduit'

1. Where an information society service is provided that consists of the transmission in a communication network of information provided by a recipient of the service, or the provision of access to a communication network, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the information transmitted, on condition that the provider:

- (a) does not initiate the transmission;
- (b) does not select the receiver of the transmission; and
- (c) does not select or modify the information contained in the transmission.

2. The acts of transmission and of provision of access referred to in paragraph 1 include the automatic, intermediate and transient storage of the information transmitted in so far as this takes place for the sole purpose of carrying out the transmission in the communication network, and provided that the information is not stored for any period longer than is reasonably necessary for the transmission.

3. This Article shall not affect the possibility for a court or administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement.

*Article 114***Liability of intermediary service providers: 'caching'**

1. Where an information society service is provided that consists of the transmission in a communication network of information provided by a recipient of the service, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the automatic, intermediate and temporary storage of that information, performed for the sole purpose of making more efficient the information's onward transmission to other recipients of the service upon their request, on condition that:

- (a) the provider does not modify the information;
- (b) the provider complies with conditions on access to the information;
- (c) the provider complies with rules regarding the updating of the information, specified in a manner widely recognised and used by industry;
- (d) the provider does not interfere with the lawful use of technology, widely recognised and used by industry, to obtain data on the use of the information; and
- (e) the provider acts expeditiously to remove or to disable access to the information it has stored upon obtaining actual knowledge of the fact that the information at the initial source of the transmission has been removed from the network, or access to it has been disabled, or that a court or an administrative authority has ordered such removal or disablement.

2. This Article shall not affect the possibility for a court or an administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement.

*Article 115***Liability of intermediary service providers: 'hosting'**

1. Where an information society service is provided that consists of the storage of information provided by a recipient of the service, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the information stored at the request of a recipient of the service, on condition that:

- (a) the provider does not have actual knowledge of illegal activity or information and, as regards claims for damages, is not aware of facts or circumstances from which the illegal activity or information is apparent; or
- (b) the provider, upon obtaining such knowledge or awareness, acts expeditiously to remove or to disable access to the information.

2. Paragraph 1 shall not apply when the recipient of the service is acting under the authority or the control of the provider.

3. This Article shall not affect the possibility for a court or an administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement, nor does it affect the possibility for a Party of establishing procedures governing the removal or disabling of access to information.

*Article 116***No general obligation to monitor**

1. The Parties shall not impose a general obligation on providers, when providing the services covered by Articles 113 to 115, to monitor the information which they transmit or store, nor shall they impose a general obligation to actively seek facts or circumstances indicating illegal activity.

2. A Party may establish obligations for information society service providers to promptly inform the competent public authorities of alleged illegal activities undertaken or information provided by recipients of their service. A Party may also establish an obligation for information society service providers to communicate to the competent authorities, at their request, information enabling the identification of recipients of their service with whom they have storage agreements.

Article 117

Date of application of Articles 112 to 116

The Republic of Kazakhstan shall fully implement the obligations provided for in Articles 112 to 116 within five years from the date on which this Title starts to apply.

Article 118

Cooperation

1. The Parties shall encourage the development of cooperation among trade or professional associations or organisations aimed at the protection and enforcement of intellectual property rights.
2. The Parties agree to cooperate with a view to supporting the implementation of the obligations undertaken under this Chapter. Areas of cooperation include, but are not limited to, the following activities:
 - (a) exchange of information on their respective legal frameworks concerning intellectual property rights and relevant rules of protection and enforcement; exchange of experiences on legislative progress in those areas;
 - (b) exchange of experience on protection and enforcement of intellectual property rights;
 - (c) exchange of experience on protection and enforcement among customs, police, administrative and judiciary bodies and interested organisations; coordination to prevent exports of counterfeit goods;
 - (d) capacity building; and
 - (e) promotion and dissemination of information and knowledge on intellectual property rights in, inter alia, business circles and civil society; promotion of public awareness and knowledge of consumers and right holders.

CHAPTER 8

Government procurement

Article 119

Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) 'commercial goods or services' means goods or services of a type generally sold or offered for sale in the commercial marketplace to, and customarily purchased by, non-governmental buyers for non-governmental purposes;
- (b) 'construction service' means a service that has as its objective the realisation by whatever means of civil or building works, based on Division 51 of the United Nations Provisional Central Product Classification ('CPCprov');
- (c) 'days' means calendar days;

- (d) 'electronic auction' means a repetitive process involving an electronic device for the presentation of new prices, revised downwards, and/or new values concerning certain elements of tenders, which occurs after an initial full evaluation of the tenders, enabling them to be ranked using automatic evaluation methods. Consequently, certain service contracts and certain works contracts having as their subject matter intellectual performances, such as the design of works, may not be the object of electronic auctions;
- (e) 'in writing' or 'written' means any worded or numbered expression that can be read, reproduced and later communicated. It may include electronically transmitted and stored information;
- (f) 'limited tendering' means a procurement method whereby the procuring entity contacts a supplier or suppliers of its choice;
- (g) 'measure' means any law, regulation, procedure, administrative guidance or practice, or any action of a procuring entity relating to a covered procurement;
- (h) 'multi-use list' means a list of suppliers that a procuring entity has determined satisfy the conditions for participation in that list, and that the procuring entity intends to use more than once;
- (i) 'notice of intended procurement' means a notice published by a procuring entity inviting interested suppliers to submit a request for participation, a tender, or both;
- (j) 'open tendering' means a procurement method whereby all interested suppliers may submit a tender;
- (k) 'person' means a natural person or a juridical person;
- (l) 'procuring entity' means an entity covered under Parts 1 to 3 of Annex III;
- (m) 'qualified supplier' means a supplier that a procuring entity recognises as having satisfied the conditions for participation;
- (n) 'selective tendering' means a procurement method whereby only qualified suppliers are invited by the procuring entity to submit a tender;
- (o) 'services' includes construction services, unless otherwise specified;
- (p) 'standard' means a document approved by a recognised body that provides for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for goods or services, or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a good, service, process or production method;
- (q) 'supplier' means a person or group of persons that provides or could provide goods or services;
- (r) 'technical specification' means a tendering requirement that:
 - (i) lays down the characteristics of goods or services to be procured, including quality, performance, safety and dimensions, or the processes and methods for their production or provision; or
 - (ii) addresses terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements, as they apply to a good or service.

Article 120

Scope and coverage

Application of this Chapter

1. This Chapter applies to any measure regarding covered procurement, whether or not it is conducted exclusively or partially by electronic means.

2. For the purposes of this Chapter, 'covered procurement' means procurement for governmental purposes:

(a) of goods, services, or any combination thereof:

(i) as specified in Annex III; and

(ii) not procured with a view to commercial sale or resale, or for use in the production or supply of goods or services for commercial sale or resale;

(b) by any contractual means, including: purchase; lease; and rental or hire purchase, with or without an option to buy;

(c) for which the value equals or exceeds the relevant threshold specified in Annex III, at the time of publication of a notice in accordance with Article 124;

(d) by a procuring entity; and

(e) that is not otherwise excluded from coverage in paragraph 3 of this Article or in Annex III.

If the value of a procurement is uncertain, it shall be estimated in accordance with paragraphs 6 to 8.

3. Except where provided otherwise in Annex III, this Chapter does not apply to:

(a) the acquisition or rental of land, existing buildings or other immovable property or the rights thereon;

(b) non-contractual agreements or any form of assistance that a Party provides, including cooperative agreements, grants, loans, equity infusions, guarantees and fiscal incentives;

(c) the procurement or acquisition of fiscal agency or depository services, liquidation and management services for regulated financial institutions or services related to the sale, redemption and distribution of public debt, including loans and government bonds, notes and other securities;

(d) public employment contracts;

(e) procurement conducted:

(i) for the specific purpose of providing international assistance, including development aid;

(ii) under the particular procedure or condition of an international agreement relating to the stationing of troops or relating to the joint implementation by the signatory countries of a project; or

(iii) under the particular procedure or condition of an international organisation, or funded by international grants, loans or other assistance where the applicable procedure or condition would be inconsistent with this Chapter.

4. Annex III specifies for each Party the following information:

(a) in Part 1, the central government entities whose procurement is covered by this Chapter;

(b) in Part 2, the sub-central government entities whose procurement is covered by this Chapter;

(c) in Part 3, all other entities whose procurement is covered by this Chapter;

(d) in Part 4, the goods covered by this Chapter;

(e) in Part 5, the services, other than construction services, covered by this Chapter;

(f) in Part 6, the construction services covered by this Chapter; and

(g) in Part 7, any General Notes.

5. Where a procuring entity, in the context of covered procurement, requires persons not covered under Annex III to procure in accordance with particular requirements, Article 122 shall apply *mutatis mutandis* to such requirements.

Valuation

6. In estimating the value of a procurement for the purpose of ascertaining whether it is a covered procurement, a procuring entity shall:

- (a) neither divide a procurement into separate procurements nor select or use a particular valuation method for estimating the value of a procurement with the intention of totally or partially excluding it from the application of this Chapter; and
- (b) include the estimated maximum total value of the procurement over its entire duration, whether awarded to one or more suppliers, taking into account all forms of remuneration, including:
 - (i) premiums, fees, commissions and interest; and
 - (ii) where the procurement provides for the possibility of options, the total value of such options.

7. Where an individual requirement for a procurement results in the award of more than one contract, or in the award of contracts in separate parts (hereinafter referred to as 'recurring contracts'), the calculation of the estimated maximum total value shall be based on:

- (a) the value of recurring contracts of the same type of good or service awarded during the preceding 12 months or the procuring entity's preceding fiscal year, adjusted, where possible, to take into account anticipated changes in the quantity or value of the good or service being procured over the following 12 months; or
- (b) the estimated value of recurring contracts of the same type of good or service to be awarded during the 12 months following the initial contract award or the procuring entity's fiscal year.

8. In the case of procurement by lease, rental or hire purchase of goods or services, or procurement for which a total price is not specified, the basis for valuation shall be:

- (a) in the case of a fixed-term contract:
 - (i) where the term of the contract is 12 months or less, the total estimated maximum value for its duration; or
 - (ii) where the term of the contract exceeds 12 months, the total estimated maximum value, including any estimated residual value;
- (b) where the contract is for an indefinite period, the estimated monthly instalment multiplied by 48; and
- (c) where it is not certain whether the contract is to be a fixed-term contract, the basis for valuation under point (b) shall be used.

Article 121

General exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner that would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between the Parties or a disguised restriction on international trade, nothing in this Chapter shall be construed as preventing a Party from imposing or enforcing measures:

- (a) necessary to protect public morals, order or safety;
- (b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- (c) necessary to protect intellectual property; or
- (d) relating to goods or services of persons with disabilities, philanthropic institutions or prison labour.

Article 122

General principles

Non-discrimination

1. With respect to any measure regarding covered procurement, each Party, including its procuring entities, shall unconditionally accord, to the goods and services of the other Party and to the suppliers of the other Party offering such goods or services, treatment no less favourable than the treatment the Party, including its procuring entities, accords to its own goods, services and locally established suppliers.
2. With respect to any measure regarding covered procurement, a Party, including its procuring entities, shall not:
 - (a) treat a locally established supplier less favourably than another locally established supplier on the basis of the degree of foreign affiliation or ownership; or
 - (b) discriminate against a locally established supplier on the basis that the goods or services offered by that supplier for a particular procurement are goods or services of the other Party.

Use of Electronic Means

3. When conducting covered procurement by electronic means, a procuring entity shall:
 - (a) ensure that the procurement is conducted using information technology systems and software, including those related to authentication and encryption of information, that are generally available and interoperable with other generally available information technology systems and software; and
 - (b) maintain mechanisms that ensure the integrity of requests for participation and tenders, including establishment of the time of receipt and the prevention of inappropriate access.

Conduct of Procurement

4. A procuring entity shall conduct covered procurement in a transparent and impartial manner that:
 - (a) is consistent with this Chapter, using methods such as open tendering, selective tendering, limited tendering and electronic auctions;
 - (b) avoids conflicts of interest; and
 - (c) prevents corrupt practices.

Rules of Origin

5. A Party shall not, for the purposes of covered procurement, apply rules of origin to goods or services imported from or supplied from the other Party that are different from the rules of origin the Party applies at the same time in the normal course of trade to imports or supplies of the same goods or services from the same Party.

Measures Not Specific to Procurement

6. Paragraphs 1 and 2 shall not apply to: customs duties and charges of any kind imposed on, or in connection with, importation; the method of levying such duties and charges; other import regulations or formalities and measures affecting trade in services other than measures governing covered procurement.

*Article 123***Information on the procurement system**

1. Each Party shall:
 - (a) promptly publish any law, regulation, judicial decision, administrative ruling of general application, standard contract clause mandated by law or regulation and incorporated by reference in notices or tender documentation and procedure regarding covered procurement, and any modifications thereof, in an officially designated electronic or paper medium that is widely disseminated and remains readily accessible to the public; and
 - (b) provide an explanation thereof to the other Party, on request.
2. Part 1 of Annex IV lists:
 - (a) the electronic or paper media in which each Party publishes the information described in paragraph 1 of this Article;
 - (b) the electronic or paper media in which each Party publishes the notices required by Article 124, Article 126(7) and Article 133(2); and
 - (c) the website address or addresses where each Party publishes its notices concerning awarded contracts pursuant to Article 133(2).
3. Each Party shall promptly notify the Cooperation Committee of any modification to the Party's information listed in Part 1 of Annex IV. The Cooperation Committee shall regularly adopt decisions reflecting the modifications to Part 1 of Annex IV.

*Article 124***Notices****Notice of Intended Procurement**

1. For each covered procurement, a procuring entity shall publish a notice of intended procurement in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV, except in the circumstances described in Article 130. Such medium shall be widely disseminated and such notices shall remain readily accessible to the public, at least until expiration of the time period indicated in the notice. The notices shall, for procuring entities covered under Parts 1, 2 or 3 of Annex III, be accessible by electronic means free of charge through a single point of access, for at least any minimum period of time specified in Part 2 of Annex IV.
2. Except as otherwise provided for in this Chapter, each notice of intended procurement shall include:
 - (a) the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the procuring entity and obtain all relevant documents relating to the procurement, and their cost and terms of payment, if any;
 - (b) a description of the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity;
 - (c) for recurring contracts, an estimate, if possible, of the timing of subsequent notices of intended procurement;
 - (d) a description of any options;
 - (e) the time frame for delivery of goods or services or the duration of the contract;
 - (f) the procurement method that will be used and whether it will involve negotiation or electronic auction;

- (g) where applicable, the address and any final date for the submission of requests for participation in the procurement;
- (h) the address and the final date for the submission of tenders;
- (i) the language or languages in which tenders or requests for participation may be submitted, if they may be submitted in a language other than an official language of the Party of the procuring entity;
- (j) a list and brief description of any conditions for participation of suppliers, including any requirements for specific documents or certifications to be provided by suppliers in connection therewith, unless such requirements are included in tender documentation that is made available to all interested suppliers at the same time as the notice of intended procurement; and
- (k) where, pursuant to Article 126, a procuring entity intends to select a limited number of qualified suppliers to be invited to tender, the criteria that will be used to select them and, where applicable, any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender.

Summary Notice

3. For each case of intended procurement, a procuring entity shall publish a summary notice that is readily accessible, at the same time as the publication of the notice of intended procurement, in English or French. The summary notice shall contain at least the following information:

- (a) the subject matter of the procurement;
- (b) the final date for the submission of tenders or, where applicable, any final date for the submission of requests for participation in the procurement or for inclusion on a multi-use list; and
- (c) the address from which documents relating to the procurement may be requested.

Notice of Planned Procurement

4. Procuring entities are encouraged to publish in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV, as early as possible in each fiscal year, a notice regarding their future procurement plans (hereinafter referred to as 'notice of planned procurement'). The notice of planned procurement should include the subject matter of the procurement and the planned date of the publication of the notice of intended procurement.

5. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may use a notice of planned procurement as a notice of intended procurement provided that the notice of planned procurement includes as much of the information referred to in paragraph 2 of this Article as is available to the entity and a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity.

Article 125

Conditions for participation

1. A procuring entity shall limit any conditions for participation in a procurement to those that are essential to ensure that a supplier has the legal and financial capacities and the commercial and technical abilities to undertake the relevant procurement.
2. In establishing the conditions for participation, a procuring entity:
 - (a) shall not impose the condition that, in order for a supplier to participate in a procurement, the supplier has previously been awarded one or more contracts by a procuring entity of a Party;
 - (b) may require relevant prior experience where essential to meet the requirements of the procurement; and
 - (c) shall not impose the condition that, in order for a supplier of a Party to participate in a procurement or be awarded a contract, the supplier has previously been awarded one or more contracts by a procuring entity of the other Party or that the supplier has prior experience in the territory of that Party, except when prior experience is essential to meet the requirements of the procurement.

3. In assessing whether a supplier satisfies the conditions for participation, a procuring entity shall:
 - (a) evaluate the financial capacity and the commercial and technical abilities of a supplier on the basis of that supplier's business activities both inside and outside the territory of the Party of the procuring entity; and
 - (b) base its evaluation on the conditions that the procuring entity has specified in advance in notices or tender documentation.
4. Where there is supporting evidence, a Party, including its procuring entities, may exclude a supplier on grounds such as:
 - (a) bankruptcy;
 - (b) false declarations;
 - (c) significant or persistent deficiencies in performance of any substantive requirement or obligation under a prior contract or contracts;
 - (d) final judgments in respect of serious crimes or other serious offences;
 - (e) professional misconduct or acts or omissions that adversely reflect on the commercial integrity of the supplier; or
 - (f) failure to pay taxes.

Article 126

Qualification of suppliers

Registration Systems and Qualification Procedures

1. A Party, including its procuring entities, may maintain a supplier registration system under which interested suppliers are required to register and provide certain information.
2. Each Party shall ensure that:
 - (a) its procuring entities make efforts to minimise differences in their qualification procedures; and
 - (b) where its procuring entities maintain registration systems, the entities make efforts to minimise differences in their registration systems.
3. A Party, including its procuring entities, shall not adopt or apply any registration system or qualification procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to the participation of suppliers of the other Party in its procurement.

Selective Tendering

4. Where a procuring entity intends to use selective tendering, the entity shall:
 - (a) include in the notice of intended procurement at least the information specified in Article 124(2)(a), (b), (f), (g), (j) and (k) and invite suppliers to submit a request for participation; and
 - (b) provide, by the commencement of the time period for tendering, at least the information in Article 124(2)(c), (d), (e), (h) and (i) to the qualified suppliers that it notifies as specified in Article 128(3)(b).
5. A procuring entity shall allow all qualified suppliers to participate in a particular procurement, unless the procuring entity states in the notice of intended procurement any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender and the criteria for selecting the limited number of suppliers.
6. Where the tender documentation is not made publicly available from the date of publication of the notice referred to in paragraph 4, a procuring entity shall ensure that those documents are made available at the same time to all the qualified suppliers selected in accordance with paragraph 5.

Multi-Use Lists

7. A procuring entity may maintain a multi-use list of suppliers, provided that a notice inviting interested suppliers to apply for inclusion on the list is:

- (a) published annually; and
- (b) where published by electronic means, made available continuously,

in the appropriate medium listed in Part 2 of Annex IV.

8. The notice provided for in paragraph 7 shall include:

- (a) a description of the goods or services, or categories thereof, for which the list may be used;
- (b) the conditions for participation to be satisfied by suppliers for inclusion on the list and the methods that the procuring entity will use to verify that a supplier satisfies the conditions;
- (c) the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the entity and obtain all relevant documents relating to the list;
- (d) the period of validity of the list and the means for its renewal or termination, or where the period of validity is not provided, an indication of the method by which notice of the termination of use of the list will be given;
- (e) an indication that the list may be used for procurement covered by this Chapter.

9. Notwithstanding paragraph 7, where a multi-use list will be valid for three years or less, a procuring entity may publish the notice referred to in paragraph 7 only once, at the beginning of the period of validity of the list, provided that the notice:

- (a) states the period of validity and that further notices will not be published; and
- (b) is published by electronic means and is made available continuously during the period of its validity.

10. A procuring entity shall allow suppliers to apply at any time for inclusion on a multi-use list and shall include on the list all qualified suppliers within a reasonably short time.

11. Where a supplier that is not included on a multi-use list submits a request for participation in a procurement based on a multi-use list and all required documents, within the time period provided for in Article 128(2), a procuring entity shall examine the request. The procuring entity shall not exclude the supplier from consideration in respect of the procurement on the grounds that the entity has insufficient time to examine the request, unless, in exceptional cases, due to the complexity of the procurement, the entity is not able to complete the examination of the request within the time period allowed for the submission of tenders.

Entities covered under Part 3 of Annex III

12. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may use a notice inviting suppliers to apply for inclusion on a multi-use list as a notice of intended procurement, provided that:

- (a) the notice is published in accordance with paragraph 7 of this Article and includes the information required under paragraph 8 of this Article, as much of the information required under Article 124(2) as is available and a statement that it constitutes a notice of intended procurement or that only the suppliers on the multi-use list will receive further notices of procurement covered by the multi-use list; and
- (b) the entity promptly provides, to suppliers that have expressed an interest in a given procurement to the entity, sufficient information to permit them to assess their interest in the procurement, including all remaining information required in Article 124(2), to the extent such information is available.

13. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may allow a supplier that has applied for inclusion on a multi-use list in accordance with paragraph 10 of this Article to tender in a given procurement, where there is sufficient time for the procuring entity to examine whether the supplier satisfies the conditions for participation.

Information on Procuring Entity Decisions

14. A procuring entity shall promptly inform any supplier that submits a request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list of the procuring entity's decision with respect to the request or application.

15. Where a procuring entity rejects a supplier's request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list, ceases to recognise a supplier as qualified, or removes a supplier from a multi-use list, the entity shall promptly inform the supplier and, on request of the supplier, promptly provide the supplier with a written explanation of the reasons for its decision.

Article 127

Technical specifications and tender documentation

Technical Specifications

1. A procuring entity shall not prepare, adopt or apply any technical specification or prescribe any conformity assessment procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to international trade.

The technical specifications must allow equal access of suppliers and must not have the effect of creating unjustified obstacles to the opening of procurement markets to competition.

2. In prescribing the technical specifications for the goods or services being procured, a procuring entity shall, where appropriate:

- (a) set out the technical specification in terms of performance and functional requirements, rather than design or descriptive characteristics; and
- (b) base the technical specification on international standards, where such exist; otherwise, on national technical regulations, recognised national standards or building codes.

3. Where design or descriptive characteristics are used in the technical specifications, a procuring entity should indicate, where appropriate, that it will consider tenders of equivalent goods or services that demonstrably fulfil the requirements of the procurement by including words such as 'or equivalent' in the tender documentation.

4. A procuring entity shall not prescribe technical specifications that require or refer to a particular trademark or trade name, patent, copyright, design, type, specific origin, producer or supplier, unless there is no other sufficiently precise or intelligible way of describing the procurement requirements and provided that, in such cases, the entity includes words such as 'or equivalent' in the tender documentation.

5. A procuring entity shall not seek or accept, in a manner that would have the effect of precluding competition, advice that may be used in the preparation or adoption of any technical specification for a specific procurement from a person that may have a commercial interest in the procurement.

6. For greater certainty, a Party, including its procuring entities, may, in accordance with this Article, prepare, adopt or apply technical specifications to promote the conservation of natural resources or protect the environment.

Tender Documentation

7. A procuring entity shall make available to suppliers tender documentation that includes all information necessary to permit suppliers to prepare and submit responsive tenders. Unless already provided in the notice of intended procurement, such documentation shall include a complete description of:

- (a) the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity and any requirements to be fulfilled, including any technical specifications, conformity assessment certification, plans, drawings or instructional materials;

- (b) any conditions for participation of suppliers, including a list of information and documents that suppliers are required to submit in connection with the conditions for participation;
- (c) all evaluation criteria the entity will apply in the awarding of the contract, and, except where price is the sole criterion, the relative importance of such criteria;
- (d) where the procuring entity will conduct the procurement by electronic means, any authentication and encryption requirements or other requirements related to the submission of information by electronic means;
- (e) where the procuring entity will hold an electronic auction, the rules, including identification of the elements of the tender related to the evaluation criteria, on which the auction will be conducted;
- (f) where there will be a public opening of tenders, the date, time and place for the opening and, where appropriate, the persons authorised to be present;
- (g) any other terms or conditions, including terms of payment and any limitation on the means by which tenders may be submitted, such as whether in paper format or by electronic means; and
- (h) any dates for the delivery of goods or the supply of services.

8. In establishing any date for the delivery of goods or the supply of services being procured, a procuring entity shall take into account such factors as the complexity of the procurement, the extent of subcontracting anticipated and the realistic time required for production, de-stocking and transport of goods from the point of supply or for supply of services.

9. The evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation may include, among others, price and other cost factors, quality, technical merit, environmental characteristics and terms of delivery.

10. A procuring entity shall promptly:

- (a) make available tender documentation to ensure that interested suppliers have sufficient time to submit responsive tenders;
- (b) provide, on request, the tender documentation to any interested supplier; and
- (c) reply to any reasonable request for relevant information by any interested or participating supplier, provided that such information does not give that supplier an advantage over other suppliers.

Modifications

11. Where, prior to the award of a contract, a procuring entity modifies the criteria or requirements set out in the notice of intended procurement or tender documentation provided to participating suppliers, or amends or reissues a notice or tender documentation, it shall transmit in writing all such modifications or amended or re-issued notice or tender documentation:

- (a) to all suppliers that are participating at the time of the modification, amendment or re-issuance, where such suppliers are known to the entity, and in all other cases, in the same manner as the original information was made available; and
- (b) in adequate time to allow such suppliers to modify and re-submit amended tenders, as appropriate.

Article 128

Time periods

General

1. A procuring entity shall, consistent with its own reasonable needs, provide sufficient time for suppliers to prepare and submit requests for participation and responsive tenders, taking into account such factors as:

- (a) the nature and complexity of the procurement;

- (b) the extent of subcontracting anticipated; and
- (c) the time necessary for transmitting tenders by non-electronic means from foreign as well as domestic points where electronic means are not used.

Such time periods, including any extension of the time periods, shall be the same for all interested or participating suppliers.

Deadlines

2. A procuring entity that uses selective tendering shall establish that the final date for the submission of requests for participation shall not, in principle, be less than 25 days from the date of publication of the notice of intended procurement. Where a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders this time period impracticable, the time period may be reduced to not less than 10 days.

3. Except as provided for in paragraphs 4, 5, 7 and 8, a procuring entity shall establish that the final date for the submission of tenders shall not be less than 40 days from the date on which:

- (a) in the case of open tendering, the notice of intended procurement is published; or
- (b) in the case of selective tendering, the entity notifies suppliers that they will be invited to submit tenders, whether or not it uses a multi-use list.

4. A procuring entity may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than 10 days where:

- (a) the procuring entity has published a notice of planned procurement as described in Article 124(4) at least 40 days and not more than 12 months in advance of the publication of the notice of intended procurement, and the notice of planned procurement contains:
 - (i) a description of the procurement;
 - (ii) the approximate final dates for the submission of tenders or requests for participation;
 - (iii) a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity;
 - (iv) the address from which documents relating to the procurement may be obtained; and
 - (v) as much of the information that is required for the notice of intended procurement under Article 124(2), as is available;
- (b) the procuring entity, for procurements of a recurring nature, indicates in an initial notice of intended procurement that subsequent notices will provide time periods for tendering based on this paragraph; or
- (c) a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 impracticable.

5. A procuring entity may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 by seven days in each one of the following circumstances:

- (a) the notice of intended procurement is published by electronic means;
- (b) all the tender documentation is made available by electronic means from the date of the publication of the notice of intended procurement; and
- (c) the entity accepts tenders by electronic means.

6. The use of the provisions of paragraph 5, in conjunction with paragraph 4, shall in no case result in the reduction of the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to less than seven days from the date on which the notice of intended procurement is published.

7. Notwithstanding any other provision in this Article, where a procuring entity purchases commercial goods or services, or any combination thereof, it may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than 13 days, provided that it publishes by electronic means, at the same time, both the notice of intended procurement and the tender documentation. In addition, where the entity accepts tenders for commercial goods or services by electronic means, it may reduce the time period established in accordance with paragraph 3 to not less than seven days.

8. Where a procuring entity covered under Part 3 of Annex III has selected all or a limited number of qualified suppliers, the time period for tendering may be fixed by mutual agreement between the procuring entity and the selected suppliers. In the absence of agreement, the period shall not be less than seven days.

Article 129

Negotiation

1. A Party may provide for its procuring entities to conduct negotiations:
 - (a) where the entity has indicated its intent to conduct negotiations in the notice of intended procurement required under Article 124(2); or
 - (b) where it appears from the evaluation that no tender is obviously the most advantageous in terms of the specific evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation.
2. A procuring entity shall:
 - (a) ensure that any elimination of suppliers participating in negotiations is carried out in accordance with the evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation; and
 - (b) where negotiations are concluded, provide a common deadline for the remaining participating suppliers to submit any new or revised tenders.

Article 130

Limited tendering

1. Provided that it does not use this provision for the purpose of avoiding competition among suppliers or in a manner that discriminates against suppliers of the other Party or protects domestic suppliers, a procuring entity may use limited tendering and may choose not to apply Articles 124, 125, 126, 127 (paragraphs 7 to 11), 128, 129, 131 and 132 only under any of the following circumstances:
 - (a) provided that the requirements of the tender documentation are not substantially modified, where:
 - (i) no tenders were submitted or no suppliers requested participation;
 - (ii) no tenders that conform to the essential requirements of the tender documentation were submitted;
 - (iii) no suppliers satisfied the conditions for participation; or
 - (iv) the tenders submitted have been collusive;
 - (b) where the goods or services can be supplied only by a particular supplier and no reasonable alternative or substitute goods or services exist for any of the following reasons:
 - (i) the requirement is for a work of art;
 - (ii) the protection of patents, copyrights or other exclusive rights; or
 - (iii) due to an absence of competition for technical reasons;

- (c) for additional deliveries by the original supplier of goods or services that were not included in the initial procurement where a change of supplier for such additional goods or services:
 - (i) cannot be made for economic or technical reasons such as requirements of inter-changeability or interoperability with existing equipment, software, services or installations procured under the initial procurement; and
 - (ii) would cause significant inconvenience or substantial duplication of costs for the procuring entity;
- (d) insofar as is strictly necessary where, for reasons of extreme urgency brought about by events unforeseeable by the procuring entity, the goods or services could not be obtained in time using open tendering or selective tendering;
- (e) for goods purchased on a commodity market;
- (f) where a procuring entity procures a prototype or a first good or service that is developed at its request in the course of, and for, a particular contract for research, experiment, study or original development. Original development of a first good or service may include limited production or supply in order to incorporate the results of field testing and to demonstrate that the good or service is suitable for production or supply in quantity to acceptable quality standards, but does not include quantity production or supply to establish commercial viability or to recover research and development costs;
- (g) for purchases made under exceptionally advantageous conditions that only arise in the very short term in the case of unusual disposals such as those arising from liquidation, receivership or bankruptcy, but not for routine purchases from regular suppliers; or
- (h) where a contract is awarded to a winner of a design contest provided that:
 - (i) the contest has been organised in a manner that is consistent with the principles of this Chapter, in particular relating to the publication of a notice of intended procurement; and
 - (ii) the participants are judged by an independent jury with a view to a design contract being awarded to a winner.

2. A procuring entity shall prepare a report in writing on each contract awarded under paragraph 1. The report shall include the name of the procuring entity, the value and kind of goods or services procured and a statement indicating the circumstances and conditions described in paragraph 1 that justified the use of limited tendering.

Article 131

Electronic auctions

1. Procuring entities may use electronic auctions.
2. In open, limited or negotiated procedures, a procuring entity may decide that the award of a contract shall be preceded by an electronic auction when the contract specifications can be established with precision.

The electronic auction shall be based:

- (a) solely on prices when the contract is awarded to the lowest price; or
- (b) on prices and/or on the new values of the features of the tenders indicated in the specification when the contract is awarded to the most advantageous tender.

3. A procuring entity which decides to hold an electronic auction shall state that fact in the notice of intended procurement.

The specifications shall include, inter alia, the following details:

- (a) the features, the values for which will be the subject of electronic auction, provided that such features are quantifiable and can be expressed in figures or percentages;
- (b) any limits on the values which may be submitted, as they result from the specifications relating to the subject of the procurement;

- (c) the information which will be made available to tenderers in the course of the electronic auction and, where appropriate, when it will be made available to them;
- (d) the relevant information concerning the electronic auction process;
- (e) the conditions under which the tenderers will be able to bid and, in particular, the minimum differences which will, where appropriate, be required when bidding;
- (f) the relevant information concerning the electronic equipment used and the arrangements and technical specifications for connection.

4. Before proceeding with an electronic auction, a procuring entity shall make a full initial evaluation of the tenders in accordance with the award criterion or criteria set and with the weighting fixed for them. All tenderers who have submitted admissible tenders shall be invited simultaneously by electronic means to submit new prices and/or new values; the invitation shall contain all relevant information concerning individual connection to the electronic equipment being used and shall state the date and time of the start of the electronic auction. The electronic auction may take place in a number of successive phases. The electronic auction may not start sooner than two working days after the date on which invitations are sent out.

5. When the contract is to be awarded on the basis of the most advantageous tender, the invitation shall be accompanied by the outcome of a full evaluation of the relevant tenderer. The invitation shall also state the mathematical formula to be used in the electronic auction to determine automatic re-rankings on the basis of the new prices and/or new values submitted. That formula shall incorporate the weighting of all the criteria fixed to determine the most advantageous tender, as indicated in the contract notice or in the specifications; for that purpose, any ranges shall, however, be reduced beforehand to a specified value.

6. Throughout each phase of an electronic auction the contracting authorities shall instantaneously communicate to all tenderers at least sufficient information to enable them to ascertain their relative rankings at any moment. They may also communicate other information concerning other prices or values submitted, provided that that is stated in the specifications. They may also at any time announce the number of participants in that phase of the auction. In no case, however, may they disclose the identities of the tenderers during any phase of an electronic auction.

7. A procuring entity shall close an electronic auction in one or more of the following manners:

- (a) by indicating in the invitation to take part in the auction the date and time fixed in advance;
- (b) when it receives no more new prices or new values which meet the requirements concerning minimum differences, by stating in the invitation to take part in the auction the time which it will allow to elapse after receiving the last submission before it closes the electronic auction;
- (c) when the number of phases in the auction, fixed in the invitation to take part in the auction, has been completed.

8. When the procuring entity has decided to close an electronic auction in accordance with point (c) of paragraph 7, possibly in combination with the arrangements laid down in point (b) of that paragraph, the invitation to take part in the auction shall indicate the timetable for each phase of the auction.

9. After closing an electronic auction a procuring entity shall award the contract in accordance with Article 132 on the basis of the results of the electronic auction.

10. Procuring entities may not have improper recourse to electronic auctions nor may they use them in such a way as to prevent, restrict or distort competition or to change the subject matter of the contract, as put up for tender in the published notice of intended procurement and defined in the specification.

Article 132

Treatment of tenders and awarding of contracts

Treatment of Tenders

1. A procuring entity shall receive, open and treat all tenders under procedures that guarantee the fairness and impartiality of the procurement process, and the confidentiality of tenders.

2. A procuring entity shall not penalise any supplier whose tender is received after the time specified for receiving tenders if the delay is due solely to mishandling on the part of the procuring entity.

3. Where a procuring entity provides a supplier with an opportunity to correct unintentional errors of form between the opening of tenders and the awarding of the contract, the procuring entity shall provide the same opportunity to all participating suppliers.

Awarding of Contracts

4. To be considered for an award, a tender shall be submitted in writing and shall, at the time of opening, comply with the essential requirements set out in the notices and tender documentation and be from a supplier that satisfies the conditions for participation.

5. Unless a procuring entity determines that it is not in the public interest to award a contract, the entity shall award the contract to the supplier that the entity has determined to be capable of fulfilling the terms of the contract and that, based solely on the evaluation criteria specified in the notices and tender documentation, has submitted:

- (a) the most advantageous tender; or
- (b) where price is the sole criterion, the lowest price.

6. Where a procuring entity receives a tender with a price that is abnormally lower than the prices in other tenders submitted, it may verify with the supplier that it satisfies the conditions for participation and is capable of fulfilling the terms of the contract.

7. A procuring entity shall not use options, cancel a procurement or modify awarded contracts in a manner that circumvents the obligations under this Chapter.

Article 133

Transparency of procurement information

Information Provided to Suppliers

1. A procuring entity shall promptly inform participating suppliers of the entity's contract award decisions and, at the request of a supplier, shall do so in writing. Subject to Article 134(2) and (3), a procuring entity shall, on request, provide an unsuccessful supplier with an explanation of the reasons why the entity did not select its tender and the relative advantages of the successful supplier's tender.

Publication of Award Information

2. No later than 72 days after the award of each contract covered by this Chapter, a procuring entity shall publish a notice in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV. Where the entity publishes the notice only in an electronic medium, the information shall remain readily accessible for a reasonable period of time. The notice shall include at least the following information:

- (a) a description of the goods or services procured;
- (b) the name and address of the procuring entity;
- (c) the name and address of the successful supplier;
- (d) the value of the successful tender or the highest and lowest offers taken into account in the award of the contract;
- (e) the date of award; and
- (f) the type of procurement method used, and in cases where limited tendering was used in accordance with Article 130, a description of the circumstances justifying the use of limited tendering.

Maintenance of Documentation, Reports and Electronic Traceability

3. Each procuring entity shall, for a period of at least three years from the date it awards a contract, maintain:
 - (a) the documentation and reports of tendering procedures and contract awards relating to covered procurement, including the reports required under Article 130; and
 - (b) data that ensure the appropriate traceability of the conduct of covered procurement by electronic means.

Article 134

Disclosure of information

Provision of Information to Parties

1. On request of the other Party, a Party shall provide promptly any information necessary to determine whether a procurement was conducted fairly, impartially and in accordance with this Chapter, including information on the characteristics and relative advantages of the successful tender. In cases where release of the information would prejudice competition in future tenders, the Party that receives the information shall not disclose it to any supplier, except after consulting with, and obtaining the agreement of, the Party that provided the information.

Non-Disclosure of Information

2. Notwithstanding any other provision of this Chapter, a Party, including its procuring entities, shall not provide to any particular supplier information that might prejudice fair competition between suppliers.
3. Nothing in this Chapter shall be construed as requiring a Party, including its procuring entities, authorities and review bodies, to disclose confidential information where disclosure:
 - (a) would impede law enforcement;
 - (b) might prejudice fair competition between suppliers;
 - (c) would prejudice the legitimate commercial interests of particular persons, including the protection of intellectual property; or
 - (d) would otherwise be contrary to the public interest.

Article 135

Domestic review procedures

1. Each Party shall provide a timely, effective, transparent and non-discriminatory administrative or judicial review procedure through which a supplier may, in the context of a covered procurement, in which that supplier has, or has had, an interest, challenge:
 - (a) a breach of this Chapter; or
 - (b) where the supplier does not have a right to challenge directly a breach of this Chapter under the domestic law of a Party, a failure to comply with a Party's measures implementing this Chapter.
2. The procedural rules for all challenges pursuant to paragraph 1 shall be in writing and made generally available.
3. In the event of a complaint by a supplier, arising in the context of covered procurement in which the supplier has, or has had, an interest, that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, the Party of the procuring entity conducting the procurement shall encourage the entity and the supplier to seek resolution of the complaint through consultations. The entity shall accord impartial and timely consideration to any such complaint in a manner that is not prejudicial to the supplier's participation in ongoing or future procurement or its right to seek corrective measures under the administrative or judicial review procedure.

4. Each supplier shall be allowed a sufficient period of time to prepare and submit a challenge, which shall in no case be less than 10 days from the time when the basis of the challenge became known or reasonably should have become known to the supplier.
5. Each Party shall establish or designate at least one impartial administrative or judicial authority that is independent of its procuring entities to receive and review a challenge by a supplier arising in the context of a covered procurement.
6. Where a body other than an authority referred to in paragraph 5 initially reviews a challenge, the Party shall ensure that the supplier may appeal the initial decision to an impartial administrative or judicial authority that is independent of the procuring entity whose procurement is the subject of the challenge.
7. Each Party shall ensure that a review body that is not a court shall have its decision subject to judicial review or have procedures that provide that:
- the procuring entity shall respond in writing to the challenge and disclose all relevant documents to the review body;
 - the participants to the proceedings (hereinafter referred to as 'participants') shall have the right to be heard prior to a decision of the review body being made on the challenge;
 - the participants shall have the right to be represented and accompanied;
 - the participants shall have access to all proceedings;
 - the participants shall have the right to request that the proceedings take place in public and that witnesses may be presented; and
 - the review body shall make its decisions or recommendations in a timely fashion, in writing, and shall include an explanation of the basis for each decision or recommendation.
8. Each Party shall adopt or maintain procedures that provide for:
- rapid interim measures to preserve the supplier's opportunity to participate in the procurement; and
 - where a review body has determined that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, corrective action or compensation for the loss or damages suffered, which may be limited to either the costs for the preparation of the tender or the costs relating to the challenge, or both.
9. The rapid interim measures referred to in point (a) of paragraph 8 may result in suspension of the procurement process. The procedures referred to in paragraph 8 may provide that overriding adverse consequences for the interests concerned, including the public interest, may be taken into account when deciding whether such measures should be applied. Just cause for not acting shall be provided in writing.

Article 136

Modifications and rectifications to coverage

1. A Party may propose a modification or rectification of the elements in Annex III which relate to that Party.

Modifications

2. When a Party proposes a modification, that Party shall:
- notify the other Party in writing; and
 - include in the notification a proposal for appropriate compensatory adjustments to the other Party to maintain a level of coverage comparable to that existing prior to the modification.

3. Notwithstanding point (b) of paragraph 2, a Party need not provide compensatory adjustments if:
- (a) the modification in question is negligible in its effect; or
 - (b) the modification covers an entity over which the Party has effectively eliminated its control or influence.
4. The other Party shall be deemed to have accepted the modification, including for the purposes of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title, unless it objects in writing within 45 days of receipt of the notification referred to in point (a) of paragraph 2 that:
- (a) an adjustment proposed under point (b) of paragraph 2 is adequate to maintain a comparable level of mutually agreed coverage;
 - (b) the modification is negligible in its effect under point (a) of paragraph 3; or
 - (c) the modification covers an entity over which the Party has effectively eliminated its control or influence under point (b) of paragraph 3.

Rectifications

5. The following changes to Parts 1 to 3 of Annex III shall be considered a rectification, provided that they do not affect the mutually agreed coverage provided for in this Chapter:
- (a) a change in the name of an entity;
 - (b) a merger of two or more entities listed within the same Part of Annex III; and
 - (c) the separation of an entity into two or more entities, provided that all new entities are added to the same Part of Annex III as the original entity.
6. The Party proposing a rectification shall notify the other Party every two years, following the date on which this Title starts to apply ⁽¹⁾.
7. A Party may notify the other Party of an objection to a proposed rectification within 45 days from having received the notification referred to in paragraph 6. Where a Party submits an objection, it shall set out the reasons why it believes the proposed rectification is not a change provided for in paragraph 5, and describe the effect of the proposed rectification on the mutually agreed coverage provided for in this Agreement. If no such objection is submitted in writing within 45 days after having received the notification, the Party shall be deemed to have agreed to the proposed rectification.

The Cooperation Committee

8. If no objection is submitted regarding a proposed modification or rectification within the period provided for in paragraphs 4 and 7, the Cooperation Committee shall amend Annex III to reflect any such modification or rectification. The modification or rectification shall be effective from the day following the date of expiry of the period referred to in paragraphs 4 and 7.
9. If an objection to a proposed modification or rectification has been submitted, the Cooperation Committee shall discuss the matter. The Cooperation Committee may decide to approve a modification or rectification and amend Annex III accordingly.

Article 137

Transitional period

This Chapter shall start to apply five years after the date on which this Title starts to apply. For the goods listed in Part 4 of Annex III and for the services covered under Part 6 of Annex III, this Chapter shall start to apply eight years after the date on which this Title starts to apply.

⁽¹⁾ The European Union shall be deemed to have complied with this obligation if it notifies any rectifications to the Republic of Kazakhstan in parallel to the cycle of notifications in the framework of the WTO Agreement on Government Procurement.

CHAPTER 9

Raw materials and energy

Article 138

Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) 'raw materials' means substances used in the manufacture of industrial products, excluding energy goods, processed fishery products or agricultural products, but including natural rubber, raw hides and skins, wood and wood pulp, silk, wool, cotton and other vegetable textile inputs;
- (b) 'energy goods' means, based on the Harmonised Commodity Description and Coding System of the World Customs Organisation (HS) and the Combined Nomenclature of the European Union, natural gas, liquefied natural gas, liquefied petroleum gas (LPG) (HS 27.11), electricity (HS 27.16), crude oil and oil products (HS 27.09-27.10 and 27.13-27.15) and coal and other solid fuels (HS 27.01-27.04);
- (c) 'partnership' means any legal entity which is a commercial organisation under the jurisdiction or control of either Party such as, and not limited to, a corporation, trust, partnership, joint venture or association;
- (d) 'service supplier' means a service supplier as defined in point (q) of Article 40;
- (e) 'measure' means a measure as defined in point (a) of Article 40;
- (f) 'transport' means transmission and distribution of energy goods through the transmission pipelines for oil and oil products and high-pressure natural gas, high-voltage electricity transmission grids and lines, railways, roadways and other facilities handling the transport of energy goods;
- (g) 'unauthorised taking' means any activity consisting of unlawful taking of energy goods from the transmission pipelines for oil and oil products and high-pressure natural gas, high-voltage electricity transmission grids and lines, railways, roadways and other facilities handling the transport of energy goods;
- (h) 'emergency situation' means a situation causing a significant disruption or a physical interruption of supply of natural gas, oil or electric energy between the European Union and the Republic of Kazakhstan, including supply transiting through third countries or a situation of an exceptionally high demand for energy goods within the European Union or the Republic of Kazakhstan in which market measures are not sufficient and non-market measures have to be additionally introduced;
- (i) 'local content requirement' means:
 - (i) with respect to goods, a requirement for an enterprise to purchase or use goods of domestic origin or from a domestic source, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production;
 - (ii) with respect to services, a requirement which restricts the choice of the service supplier or the service supplied to the detriment of services or service suppliers of the other Party;
- (j) 'state owned enterprise' means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level directly or indirectly owns more than 50 % of the enterprise's subscribed capital or of the votes attached to the shares issued by the enterprise;
- (k) 'juridical person' means a juridical person as defined in point (d) of Article 40;
- (l) 'juridical person of a Party' means a juridical person of a Party as defined in point (e) of Article 40.

Article 139

Price regulation

1. The Parties aim for the price of the supply of raw materials or energy goods for industrial users, if regulated by the government of a Party, to recover costs and provide for reasonable profit.

2. If the price of raw materials or energy goods sold on the domestic market differs from the export price of the same product, the exporting Party shall, upon request of the other Party, provide information on such difference, excluding transportation costs and export taxes.

Article 140

Trading and export monopolies

The Parties shall not maintain or establish a trading or export monopoly for raw materials or energy goods except when a Party exercises its priority (pre-emption) right to purchase raw and dry gas and gold.

Article 141

Access and rights to prospect, explore and produce hydrocarbons (crude oil and natural gas)

1. Nothing in this Agreement shall affect the full sovereignty of the Parties in accordance with international law over hydrocarbon resources located in their territory and their inland, archipelagic and territorial waters, as well as sovereign rights for the purposes of exploring for and exploiting hydrocarbon resources located in their Exclusive Economic Zones and continental shelf.
2. The Parties retain the right to determine the areas within their territory, inland, archipelagic and territorial waters, Exclusive Economic Zones and continental shelf to be made available for the exercise of the activities of prospecting, exploring for and producing hydrocarbons.
3. Whenever a sovereign decision of a Party, as described in paragraph 2, is taken, each Party shall ensure that the enterprises of the other Party are not discriminated against as regards the access and exercise of the rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons, provided the enterprise in question is established as a juridical person in the territory of the host Party granting the access.
4. Each Party may require an enterprise which has been granted an authorisation for the exercise of the activities of prospecting, exploring for and producing hydrocarbons, to pay a financial contribution or a contribution in hydrocarbons.
5. The Parties shall take the necessary measures to ensure that licences or other authorisations, through which an enterprise is entitled to exercise the rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons, are granted following a published procedure or an invitation to potentially interested applicants of the Parties to submit applications by means of a notice. The notice shall specify the type of licence or other authorisation, the relevant geographical area and the proposed date or time limit for granting a licence or other forms of authorisation.
6. Paragraphs 3 to 5 are without prejudice to the right of a state-owned enterprise to obtain access and rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons by means of direct negotiations with its Party. When such a state-owned enterprise decides to transfer fully or partially its right to prospect, explore for and produce hydrocarbons, the obligations provided for in paragraphs 3 and 5 shall apply.
7. Article 53 shall apply to the licensing conditions and the licensing authorisation procedure.

Article 142

Conditions for investment in raw materials and energy goods

In order to foster investment in the activities of prospecting, exploring for, extracting and mining of raw materials and energy goods, neither Party shall:

- (a) maintain or adopt measures providing for local content requirements affecting the other Party's products, service suppliers, investors or investments unless otherwise provided for in the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO and the GATS schedules of specific commitments of the European Union and its Member States;

- (b) maintain or adopt measures whereby an enterprise from the other Party is obliged to transfer or to share intellectual property rights in order to sell products or services or to invest on that Party's territory. The Parties are not precluded from negotiating contracts with investors seeking rights to prospect, explore for, extract and mine raw materials and energy goods for such transfers on a voluntary basis, provided that they are made under market conditions and at a market price.

Article 143

Transit

1. The Parties shall take all necessary measures to facilitate the transit of energy goods, consistent with the principle of freedom of transit, and in accordance with Article 7(1) and (3) of the Energy Charter Treaty.
2. Each Party shall prohibit the unauthorized taking of raw materials and energy goods transited or transported through its territory by any entity subject to its control or jurisdiction and shall take all appropriate measures to address such unauthorised taking.

Article 144

Interruption

1. Each Party shall take all possible measures to ensure that operators of main-line energy transit or transport pipelines and grids:
 - (a) minimise the risk of accidental interruption, reduction or stoppage of transit and/or transport;
 - (b) expeditiously restore the normal operation of such transit or transport, which has been accidentally interrupted, reduced or stopped.
2. A Party through the territory of which the energy goods are in transit or transport, or in the territory of which they are in receipt and storage as part of the transport/transit route, shall not, in the event of a dispute over any matter involving the Parties or one or more entities subject to the control or the jurisdiction of a Party, interrupt or reduce, or permit any entity subject to its control or jurisdiction to interrupt or reduce, the existing transit, transport, receipt and storage as part of the transport/transit route of energy goods, except where this is specifically provided for in a contract or other agreement governing such transit, transport, receipt and storage as part of the transport/transit route, prior to the conclusion of a dispute resolution procedure under the relevant contract or the dispute settlement procedure set out in Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138.
3. A Party shall not be held liable for an interruption or reduction pursuant to this Article in *force majeure* situations or where that Party is unable to supply energy goods or ensure their transit as a result of actions attributable to a third country or an entity under the control or the jurisdiction of a third country.

Article 145

Access to high-voltage electric energy transmission grids and lines

1. Each Party shall provide the enterprises of the other Party, established as juridical persons in the territory of the Party granting the access, with non-discriminatory access to high-voltage electric energy transmission grids and lines, which are partly or fully owned and regulated by the Party granting the access within the available capacities of such grids and lines. The access shall be allocated in a fair and equitable manner.
2. When applying measures relating to such transmission grids and lines, the Party shall ensure that the following principles are respected:
 - (a) all legal and regulatory measures on access and the transportation tariffs are fully transparent;

- (b) the measures do not discriminate with respect to the origin of the electricity production within its territory and with respect to the destination of the electricity; and
- (c) non-discriminatory transportation tariffs with respect to enterprises of the European Union and the Republic of Kazakhstan are applied.

Article 146

Regulatory authorities for electricity and gas

1. Each Party shall designate and empower regulatory authorities to regulate the markets for electricity and gas on its territory. Those regulatory authorities shall be legally distinct and functionally independent from any other public authorities or market participants.
2. The decisions of and the procedures used by a regulatory authority shall be impartial with respect to all market participants.
3. A market participant affected by any decision of a regulatory authority shall have the right to appeal against that decision to an appeal body. If the appeal body is not independent of the parties involved or is not judicial in character, the decisions of the appeal body shall be subject to a review by an impartial and independent judicial authority. The decisions of the appeal body and the judicial authority shall set out the reasons therefor and shall be in writing. The Parties shall ensure that the final decision of the appeal body or the judicial authority, whichever is the final instance, is enforced effectively.

Article 147

Renewable energy sector

1. This Article shall apply to measures which may affect trade and investment between the Parties related to the generation of energy from renewable non-fossil sources, inter alia, wind, solar power and hydropower, but not to the products from which such energy is generated.
2. Each Party shall:
 - (a) refrain from maintaining or adopting measures requiring the formation of partnerships with local companies, unless such partnerships are deemed necessary for technical reasons and the Party maintaining or adopting such measures can demonstrate such technical reasons upon request by the other Party;
 - (b) ensure that any rules concerning authorisation, certification and licensing procedures, if applicable, in particular with regard to equipment, plants and associated transmission network infrastructures, are objective, transparent and non-arbitrary and do not discriminate against applicants from the other Party;
 - (c) ensure that administrative charges in renewable energy sector, such as those paid by consumers, planners, architects, builders, equipment installers and suppliers, are transparent and limited in amount to the approximate cost of services rendered;
 - (d) ensure that the importation and the use of goods originating in the other Party, or the provision of goods by the other Party's suppliers, are subject to the provisions of Chapter 1 (Trade in Goods) of this Title;
 - (e) ensure that provision of services by the suppliers of the other Party are subject to Article 53;
 - (f) ensure that the terms, conditions and procedures for the connection and access to electric energy transmission grids are transparent and do not discriminate against suppliers of the other Party or against electric energy from renewable sources. The Parties shall ensure that appropriate grid and market-related measures are taken to minimise the curtailment (limitations) of electric energy produced from renewable energy sources;

- (g) refrain from imposing or maintaining a requirement for:
- (i) an enterprise of the other Party to purchase or use products of domestic origin or from any domestic source of the Party imposing the requirement, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production; or
 - (ii) the enterprise's purchases or use of imported products to be limited to the amount related to the volume or value of local products that it exports.
3. Where international or regional standards exist with respect to equipment and systems for the generation of energy from renewable and non-fossil sources, the Parties shall use those standards, or their relevant parts, as a basis for their technical regulations except when such international standards or relevant parts would be an ineffective or inappropriate means for the fulfilment of the legitimate objectives pursued. For the purposes of applying this paragraph, the International Organization for Standardization (ISO) and the International Electrotechnical Commission (IEC) shall be considered relevant international standard-setting bodies.
4. Where appropriate, the Parties shall specify technical regulations based on product requirements in terms of performance, including environmental performance, rather than on product design or description.
5. Nothing in this Article shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures necessary for the safe operation of the energy networks concerned, or the safety of energy supply, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between the products, service suppliers or investors of the Parties where the same conditions prevail, or a disguised restriction on trade and investment between the Parties.

Article 148

Cooperation in raw materials and energy goods

1. Without prejudice to Articles 204 to 208, the Parties agree to strengthen cooperation and the promotion of mutual understanding between them in the field of trade in raw materials and energy goods.
2. The Parties recognise that respecting the principles of transparency and non-discrimination and ensuring that rules are not trade distortive is the best way to create an environment favourable to foreign direct investment in the production and trade of raw materials and energy goods. More generally, such an environment fosters the efficient allocation and efficient use of raw materials and energy goods.
3. Cooperation and the promotion of mutual understanding cover bilateral trade issues as well as issues of common interest stemming from international trade. Such issues include trade distortions impacting global markets, environment and development issues specifically linked to trade in raw materials and energy goods as well as corporate social responsibility in accordance with internationally recognized standards such as the OECD Guidelines for Multinational Enterprises and the OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas. Cooperation and the promotion of mutual understanding include exchange of data and information on the regulatory framework of the raw materials and energy sectors. This shall not be construed as requiring the Parties to furnish any information, the disclosure of which they consider contrary to their respective security interests.
4. Either Party may request the organisation of an *ad hoc* meeting related to raw materials and energy goods or an *ad hoc* session on raw materials and energy goods during the Cooperation Committee meetings. The bilateral cooperation could additionally, if appropriate, be extended to the relevant plurilateral or multilateral fora in which both Parties participate.

Article 149

Early warning mechanism

1. The Parties establish an early warning mechanism to adopt practical measures aimed at preventing and rapidly reacting to an emergency situation or to a threat thereof.

2. The Parties shall jointly undertake actions for:
 - (a) an early evaluation of potential risks and problems related to the supply and demand of natural gas, oil or electric energy; and
 - (b) the prevention or rapid reaction in case of an emergency situation or a threat thereof.
3. If either Party becomes aware of an emergency situation or of a situation which in its opinion could lead to an emergency situation, that Party shall notify the other Party within the shortest possible time.
4. For the purposes of this Article, the Parties agree that the responsible bodies are the Member of the European Commission in charge of energy and the Minister of the Republic of Kazakhstan in charge of the respective energy matters.
5. Upon notification, the Parties shall provide each other with an assessment of the situation.
6. Either Party may request consultations within three calendar days of the notification to:
 - (a) elaborate a common evaluation of the situation;
 - (b) develop recommendations to eliminate the emergency situation and to minimise the impact of the emergency situation;
 - (c) create a Special Monitoring Group to, inter alia, monitor energy flows at the relevant points of the concerned infrastructure.
7. The Parties shall, if appropriate, cooperate with third countries to eliminate the threat of an emergency situation or to overcome the emergency situation.
8. In case the emergency situation persists, either Party may start an emergency dispute settlement procedure, in accordance with the special mechanism provided for in Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title.
9. The Parties shall refrain from any actions that may deepen or reinforce the emergency situation, as appropriate in a given situation, from the moment of the notification.
10. A Party shall not rely on, or introduce as evidence in dispute settlement procedures under this Agreement, the following:
 - (a) positions taken or proposals made by the other Party in the course of a procedure under this Article; or
 - (b) any indication from the other Party of its willingness to accept a solution to the emergency situation referred to in this Article.
11. The Cooperation Committee may develop, as necessary, detailed implementing provisions for the application of this Article.

Article 150

Exceptions

1. This Chapter is without prejudice to any exceptions, reservations or restrictions provided for in this Agreement.
2. This Chapter shall not apply to research and development projects or to demonstration projects carried out on a non-commercial scale.
3. Nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures necessary for the safe operation of the energy infrastructure, including energy transport and the production facilities concerned, in the interest of national security or public safety, including the prevention of and reaction to an emergency situation, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between the products, service suppliers or investors of the Parties where the same conditions prevail, or a disguised restriction on trade and investment between the Parties.

CHAPTER 10

Trade and sustainable development

Article 151

Context and objectives

1. The Parties recall the Agenda 21 of the United Nations Conference on Environment and Development of 1992, the International Labour Organisation's (ILO) Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work of 1998, the Johannesburg Plan of Implementation on Sustainable Development of 2002, the Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Generating Full and Productive Employment and Decent Work for All of 2006, the ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalisation of 2008 and the Outcome Document of the UN Conference on Sustainable Development of 2012, incorporated in Resolution 66/288 adopted by the UN General Assembly on 27 July 2012, entitled 'The Future We Want'.

2. The Parties reaffirm their commitment to promote the development of international trade in such a way as to contribute to the objective of sustainable development, for the welfare of present and future generations. The Parties shall strive to ensure that this objective is integrated and reflected at every level of their trade relationship.

Article 152

Multilateral environmental and labour standards and agreements

1. The Parties recognise the value of international environmental governance and agreements as a response of the international community to global or regional environmental problems.
2. The Parties recognise that full and productive employment and decent work for all are key elements of sustainable development for all countries and a priority objective of international cooperation.
3. In that context, the Parties reaffirm their commitment to effectively implement in their law and practice the multilateral environmental agreements they are a party to and the ILO conventions ratified by the Member States of the European Union and the Republic of Kazakhstan, respectively.

Article 153

Right to regulate and levels of protection

1. The Parties recognise the right of each Party to establish its own levels of domestic environmental and labour protection, and to adopt or modify its relevant law and policy accordingly, consistently with the internationally recognised standards and agreements referred to in Article 152. The Parties shall aim at high levels of environmental and labour protection.
2. The Parties recognise that it is inappropriate to encourage trade or investment by weakening or reducing the levels of protection afforded in domestic environmental or labour law.
3. A Party shall not derogate from or, through a sustained or recurring course of action or inaction, fail to effectively enforce its environmental and labour law, in order to encourage trade or investment.

Article 154

Trade and investment promoting sustainable development

1. The Parties reaffirm their commitment to enhance the contribution of trade to the goal of sustainable development in its economic, social and environmental dimensions. Accordingly, they agree to promote:
 - (a) trade and investment in environmental goods and services and in climate-friendly products and technologies;

(b) the use of sustainability assurance schemes, such as fair and ethical trade or eco-labelling; and

(c) corporate social responsibility practices.

2. The Parties shall exchange information on, and share experience in, their actions to promote coherence and mutual supportiveness between trade, social and environmental objectives. Furthermore, the Parties shall enhance their cooperation and dialogue on sustainable development issues that may arise in the context of their trade relations including on relevant aspects set out in Title IV (Cooperation in the Area of Economic and Sustainable Development).

3. The cooperation and dialogue referred to in paragraph 2 of this Article shall involve relevant stakeholders, in particular social partners, as well as other civil society organisations, through the civil society cooperation established under Article 251.

4. The Cooperation Committee may adopt rules for such cooperation and dialogue.

Article 155

Dispute Settlement

Subsection 2 of Section 3 of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title does not apply to disputes under this Chapter. For any such dispute, after the arbitration panel has delivered its final report pursuant to Articles 180 and 182, the Parties, taking the report into account, shall discuss suitable measures to be implemented. The Cooperation Committee shall monitor the implementation of any such measures and shall keep the matter under review, including through the mechanism referred to in Article 154(3).

CHAPTER 11

Competition

Article 156

Principles

The Parties recognise the importance of free and undistorted competition in their trade relations. The Parties acknowledge that anti-competitive business practices and state interventions, including subsidies, have the potential to distort the proper functioning of markets and undermine the benefits of trade liberalisation.

Article 157

Antitrust and mergers legislation and its implementation

1. Each Party shall maintain in its territory comprehensive competition law which effectively addresses anti-competitive agreements, concerted practices and anti-competitive unilateral conduct of enterprises with dominant market power, and which provides effective control of concentrations.

2. Each Party shall maintain operationally independent authorities responsible and appropriately equipped for the effective enforcement of competition law as referred to in paragraph 1.

3. The Parties recognise the importance of applying their respective competition law in a transparent and non-discriminatory manner, respecting the principles of procedural fairness and rights of defence of the enterprises concerned.

*Article 158***State monopolies, state enterprises and enterprises entrusted with special or exclusive rights or privileges**

1. Nothing in this Chapter prevents a Party from designating or maintaining state monopolies or state enterprises, or from entrusting enterprises with special or exclusive rights or privileges according to its law.
2. With regard to state monopolies, state enterprises and enterprises entrusted with special or exclusive rights or privileges involved in economic activities, each Party shall ensure that such enterprises are subject to competition law as referred to in Article 157. For the purposes of this Chapter, an economic activity consists in offering goods and services on a market. It does not include activities performed in the exercise of governmental authority, namely activities carried out neither on a commercial basis nor in competition with one or more economic operators.
3. The application of competition law as referred to in Article 157 should not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks of public interest assigned to the enterprises in question. Exceptions should be limited and transparent. Trade and investment should not be affected to such an extent that would undermine the objective of this Agreement.

*Article 159***Subsidies**

1. For the purposes of this Article, a 'subsidy' is a measure which fulfils the conditions of Article 1 of the SCM Agreement, irrespective of whether it is granted to an enterprise for the production of goods or for the supply of services, and which is specific within the meaning of Article 2 of that Agreement.
2. Each Party shall ensure transparency in the area of subsidies. To that end, each Party shall report every two years from the date of application of this Title to the other Party on the legal basis, including the policy objective or the purpose of the subsidy, the duration or any other time limits, the form and, where possible, the amount or the budget and the recipient of the subsidy granted by its government or a public body. Such report is deemed to have been provided if the relevant information is made available on a publicly accessible website or through the WTO notification mechanism.
3. If a Party considers that a subsidy granted by the other Party is negatively affecting the first Party's interests, the first Party may request consultations on the matter. The requested Party shall accord due consideration to such a request. The consultations should, in particular, aim at specifying the policy objective of the subsidy, whether the subsidy has an incentive effect and is proportionate, and any measures taken to limit the potential distortive effect on trade and investment of the requesting Party ⁽¹⁾.
4. In order to facilitate the consultations, the requested Party shall provide information on the subsidy in question within a period no longer than 90 days from the date of receipt of the request. If the requesting Party, after receiving information on the subsidy in question, considers that the subsidy in question negatively affects or may negatively affect the requesting Party's trade or investment interests in a disproportionate manner, the requested Party shall use its best endeavours to address the negative effects on the requesting Party's trade or investment interests caused by the subsidy in question.
5. Paragraphs 3 and 4 shall not apply to subsidies relating to fisheries and trade in goods covered by Annex 1 to the WTO Agreement on Agriculture.

*Article 160***Dispute settlement**

The provisions of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title shall not apply with respect to Articles 156 to 158 and Article 159(3) and (4).

⁽¹⁾ A subsidy is proportionate if its amount is limited to what is necessary to achieve the objective.

Article 161

Relationship with the WTO

The provisions of this Chapter are without prejudice to the rights and obligations of a Party under the WTO Agreement, in particular the SCM Agreement and the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes.

Article 162

Confidentiality

When exchanging information under this Chapter, the Parties shall take into account the limitations imposed by the requirements of professional and business secrecy.

CHAPTER 12

State-owned enterprises, state-controlled enterprises and enterprises granted special or exclusive rights or privileges

Article 163

Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) 'state-owned enterprise' means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level owns more than 50 % of the enterprise's subscribed capital or the votes attached to the shares issued by the enterprise;
- (b) 'state-controlled enterprise' means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level exercises or has the possibility of exercising decisive influence, directly or indirectly, by virtue of its financial participation therein or by the rules or practices on its functioning, or by any other means relevant to establish such decisive influence. Decisive influence on the part of a Party shall be presumed when a Party, directly or indirectly, can appoint more than half of the members of the enterprise's administrative, managerial or supervisory body;
- (c) 'enterprise granted special or exclusive rights or privileges' means any enterprise, public or private, involved in a commercial activity, that has been granted by a Party, at central or sub-central level, in law or in fact, special or exclusive rights or privileges. Such rights or privileges may include the right to act as a distributor, a network provider or another intermediary for the purchase or sale of a good or for the provision or receipt of a service. 'Enterprises granted special or exclusive rights or privileges' covers monopolies involved in a commercial activity;
- (d) a 'monopoly' means an entity involved in a commercial activity, including a consortium, that in a relevant market in the territory of a Party is designated at central or sub-central level as the sole supplier or purchaser of a good or service, but does not include an entity that has been granted an exclusive intellectual property right solely by reason of such grant;
- (e) 'special rights' means rights granted by a Party at central or sub-central level to a limited number of enterprises within a given geographical area or a product or service market the effect of which is to substantially limit the ability of any other enterprise to carry out its activity in the same geographical area under substantially equivalent conditions. The granting of a licence or a permit to a limited number of enterprises in allocating a scarce resource through objective, proportional and non-discriminatory criteria is not in and of itself a special right;
- (f) 'non-discriminatory treatment' means national treatment or most-favoured-nation treatment as set out in this Agreement, whichever is better;

- (g) 'in accordance with commercial considerations' means consistent with customary business practices of a privately held enterprise operating according to market economy principles in international trade;
- (h) 'designate' means to establish or authorise a monopoly, or to expand the scope of a monopoly, whether in law or in fact.

Article 164

Scope

1. The Parties confirm their rights and obligations under paragraphs 1 to 3 of Article XVII of the GATT 1994, the Understanding on the Interpretation of Article XVII of the GATT 1994, as well as under paragraphs 1, 2 and 5 of Article VIII of the GATS and the Chapter on State-owned and State-controlled Enterprises and Enterprises with Special and Exclusive Privileges of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement and shall apply.
2. This Chapter does not apply to covered procurement by a Party or its procuring entities within the meaning of Article 120.
3. This Chapter shall apply to all economic activities covered by this Agreement. Services which are not listed in a Party's GATS schedule of specific commitments shall not be subject to the provisions of Articles 166 and 167.

Article 165

1. Without prejudice to the Parties' rights and obligations under this Chapter, nothing in this Chapter prevents the Parties from establishing or maintaining state-owned or state-controlled enterprises or designating or maintaining monopolies or from granting enterprises special or exclusive rights or privileges.
2. Where an enterprise falls within the scope of application of this Chapter, the Parties shall not require or encourage such an enterprise to act in a manner inconsistent with this Agreement.

Article 166

Non-discrimination

Unless otherwise provided for in Article 142 or in a Party's GATS schedule of specific commitments or in a Party's reservations to national treatment set out in Annex I, each Party shall ensure in its territory that any enterprise satisfying the conditions set out in points (c) and (d) of Article 163 in its purchase or sale of a good or a service accords non-discriminatory treatment to a good of the other Party and/or to a service or a service supplier of the other Party.

Article 167

Commercial considerations

Except to fulfil the purpose, such as a public service obligation, for which special or exclusive rights or privileges have been granted, or in the case of a state-owned or state-controlled enterprise to fulfil its public mandate, and provided that the enterprise's conduct in fulfilling that purpose or mandate is consistent with the provisions of Article 166 and Chapter 11 (Competition) of this Title, each Party shall ensure that any enterprise referred to in points (a) to (d) of Article 163 acts in accordance with commercial considerations in the relevant territory in its purchases and sales of goods, including with regard to price, quality, availability, marketability, transportation and other terms and conditions of purchase or sale, as well as in its purchases or supply of services, including when those goods or services are supplied to or by an investment of an investor of the other Party.

*Article 168***Pricing**

Charging different prices in different markets, or within the same market, where such differences are based on normal commercial considerations, such as supply and demand conditions, is not in itself inconsistent with Articles 166 and 167.

*Article 169***Corporate governance**

1. The Parties shall ensure that enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 observe high standards of transparency and corporate governance in accordance with the 2005 OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises. Further development of the policy of corporate governance in enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 should be conducted in accordance with those Guidelines.
2. Each Party shall ensure that any regulatory body responsible for regulating enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 is legally distinct and functionally independent from, and not accountable to, any of the enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163.
3. Each Party shall ensure the enforcement of laws and regulations in a consistent and non-discriminatory manner at all levels of government, be it central or local, and including on enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163. Exemptions shall be limited and transparent.

*Article 170***Exchange of information**

1. A Party which has a reason to believe that its interests under this Agreement are being adversely affected by the operations of an enterprise or enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 of the other Party, may request that latter Party to supply information about the operations of its enterprise relating to the carrying out of the provisions of this Agreement. Such information may include organisational, corporate and financial information.
2. Each Party shall, at the request of the other Party, make available information concerning specific enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 which do not qualify as small and medium-sized enterprises as defined in the law of the requested Party. Requests for such information shall indicate the enterprise, the products or services and markets concerned, and include indications that the enterprise is engaging in practices that hinder trade or investment between the Parties.
3. Each Party shall, at the request of the other Party, make available information concerning exemptions, non-conforming measures, immunities and any other measures, including more favourable treatment, applicable in the territory of the requested Party to any enterprise referred to in points (a) to (d) of Article 163.
4. Paragraphs 1 to 3 shall not require any Party to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or which would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises.

CHAPTER 13

Transparency

Article 171

1. Each Party shall respond promptly to all requests by the other Party for specific information on any of its measures of general application or international agreements which pertain to or affect this Title. Each Party shall establish one or more enquiry points to provide to interested persons of the other Party, upon request, specific information on all such matters ⁽¹⁾. The Parties shall notify each other of the enquiry points within three months of the date of application of this Title. Enquiry points need not be depositories of laws and regulations.
2. All laws, regulations, decrees, decisions and administrative rulings of general application of the Parties pertaining to or affecting any matter governed by this Title shall be published promptly in a manner that fulfils the applicable requirements of the WTO Agreement, including those of Article X of the GATT 1994, Article III of the GATS, and Article 63 of the TRIPS Agreement. The Parties shall update published resources, including websites, containing such measures, on a regular basis and make them readily available to interested persons. Such measures shall be available while they are in effect and for a reasonable period after they are no longer in effect.
3. The Parties shall publish all laws, regulations, decrees, decisions and administrative rulings of general application pertaining to or affecting any matter governed by this Title, prior to their adoption. The Parties shall provide a reasonable period of time, normally not less than 30 calendar days, for interested persons to comment to the responsible authorities before the relevant measure is finalised or submitted to the authorities responsible for its adoption. Any comments received during the period for comments will be taken into account.
4. No law, regulation, decree, decision or administrative ruling of general application of the Parties pertaining to or affecting any matter governed by this Title shall become effective prior to publication.
5. Nothing in this Agreement shall require a Party to provide confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice legitimate commercial interests of particular enterprises, whether public or private.
6. Article 55 shall apply with respect to this Chapter.

CHAPTER 14

Dispute settlement

Section I

Objective and scope

Article 172

Objective

The objective of this Chapter is to establish an effective and efficient mechanism for avoiding and settling any dispute between the Parties concerning the interpretation and application of this Agreement with a view to arriving, where possible, at a mutually agreed solution.

⁽¹⁾ The enquiry point for the Republic of Kazakhstan is the enquiry point set up under the GATS Agreement.

*Article 173***Scope of application**

This Chapter shall apply with respect to any dispute concerning the interpretation and application of this Title, except as otherwise provided.

Section 2

Consultations and mediation*Article 174***Consultations**

1. The Parties shall endeavour to resolve any dispute referred to in Article 173 by entering into consultations in good faith with the aim of reaching a mutually agreed solution.
2. A Party shall seek consultations by means of a written request delivered to the other Party, copied to the Cooperation Committee, identifying the measure at issue and the provisions referred to in Article 173 that it considers applicable.
3. The Party to which the request is made shall respond to the request for consultations within 10 days of the date of its receipt, unless otherwise provided for in this Agreement or agreed between the Parties.
4. The consultations shall be held within 30 days of the date of receipt of the request and take place, unless the Parties agree otherwise, in the territory of the Party to which the request is made. The consultations shall be deemed concluded within 30 days of the date of receipt of the request, unless both Parties agree to continue consultations. Consultations, and in particular all information disclosed and positions taken by the Parties during the consultations, shall be confidential, and without prejudice to the rights of either Party in any further proceedings.
5. Consultations on matters of urgency shall be deemed concluded within 15 days of the date of receipt of the request by the requested Party unless both Parties agree to continue consultations.
6. If the Party to which the request is made does not respond to the request for consultations within 10 days of the date of its receipt, or if consultations are not held within the timeframes laid down in paragraph 3 or 4 of this Article, respectively, or if the Parties agree not to have consultations, or if consultations have been concluded and no mutually agreed solution has been reached, the Party that sought consultations may have recourse to Article 176.
7. During consultations each Party shall provide sufficient factual information, so as to allow a complete examination of the manner in which the measure at issue could affect the operation and application of this Agreement.
8. The consultations shall be deemed concluded within five working days of the date of receipt of the request for consultations, unless the Parties agree otherwise, when they concern emergency situations as defined in point (h) of Article 138.

*Article 175***Mediation**

Any Party may request the other Party to enter into a mediation procedure with respect to any measure adversely affecting trade or investment between the Parties pursuant to Annex VII.

Section 3

Dispute settlement procedures

Subsection 1

Arbitration procedure*Article 176***Initiation of the arbitration procedure**

1. Where the Parties have failed to resolve the dispute by recourse to consultations as provided for in Article 174, the Party that sought consultations may request the establishment of an arbitration panel in accordance with this Article.
2. The request for the establishment of an arbitration panel shall be made by means of a written request delivered to the other Party and the Cooperation Committee. The complaining Party shall identify in its request the measure at issue, and it shall explain how such measure constitutes a breach of the provisions referred to in Article 173 in a manner sufficient to present the legal basis for the complaint clearly.

*Article 177***Establishment of the arbitration panel**

1. An arbitration panel shall be composed of three arbitrators.
2. Within 10 days of the date of delivery, to the Party complained against, of the written request for the establishment of an arbitration panel, the Parties shall consult in order to reach an agreement on the composition of the arbitration panel.
3. In the event that the Parties are unable to agree on the composition of the arbitration panel within the time frame laid down in paragraph 2 of this Article, each Party may, within five days from the expiry of the timeframe established in paragraph 2 of this Article, appoint an arbitrator from the sub-list of that Party contained in the list established under Article 196. If either Party fails to appoint an arbitrator, the arbitrator shall, upon request of the other Party, be selected by lot by the chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, from the sub-list of that Party contained in the list established under Article 196.
4. Unless the Parties reach an agreement concerning the chairperson of the arbitration panel within the timeframe established in paragraph 2 of this Article, the chair of the Cooperation Committee or the chair's delegate shall, upon request of either Party, select by lot the chairperson of the arbitration panel from the sub-list of chairpersons contained in the list established under Article 196.
5. The chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, shall select the arbitrators within five days of the request by either Party referred to in paragraph 3 or 4.
6. The date of establishment of the arbitration panel shall be the last date on which all three selected arbitrators have accepted their appointment according to the Rules of Procedure set out in Annex V.
7. Should any of the lists provided for in Article 196 not be established or not contain sufficient names at the time a request is made pursuant to paragraph 3 or 4 of this Article, the arbitrators shall be drawn by lot from the individuals who have been formally proposed by one or both of the Parties.
8. Unless the Parties agree otherwise, in respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, the second sentence of paragraph 3 and paragraph 4 of this Article shall apply without recourse to paragraph 2 of this Article, and the period in paragraph 5 of this Article shall be two days.

*Article 178***Preliminary ruling on urgency**

If a Party so requests, the arbitration panel shall, within 10 days of its establishment, give a preliminary ruling on whether it deems the case to be urgent.

*Article 179***Conciliation for urgent energy disputes**

1. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 either Party may request the chairperson of the arbitration panel to act as conciliator concerning any matter related to the dispute by making a request to the arbitration panel.
2. The conciliator shall seek an agreed resolution of the dispute or seek to agree a procedure to achieve such resolution. If within 15 days of the date of his appointment the conciliator has failed to secure such agreement, he shall recommend a resolution to the dispute or a procedure to achieve such resolution and shall decide on the terms and conditions to be observed from a date which he shall specify until the dispute is resolved.
3. The Parties and the entities under their control or jurisdiction shall respect recommendations made under paragraph 2 on the terms and conditions for three months following the conciliator's decision or until resolution of the dispute, whichever is earlier.
4. The conciliator shall respect the Code of Conduct for Members of Arbitration Panels and Mediators ('Code of Conduct') set out in Annex VI.

*Article 180***Reports of the arbitration panel**

1. The arbitration panel shall deliver an interim report to the Parties setting out the findings of fact, the applicability of relevant provisions and the basic rationale behind any findings and recommendations that it makes.
2. Any Party may deliver a written request to the arbitration panel to review precise aspects of the interim report within 14 days of its receipt.
3. After considering any written comments by the Parties on the interim report, the arbitration panel may modify its interim report and make any further examination it considers appropriate.
4. The final report of the arbitration panel shall set out the findings of fact, the applicability of the relevant provisions referred to in Article 173 and the basic rationale behind any findings and conclusions that it makes. The final report shall include a sufficient discussion of the arguments made at the interim review stage, and shall answer clearly to the questions and observations of the Parties.

*Article 181***Interim report of the arbitration panel**

1. The arbitration panel shall deliver an interim report to the Parties no later than 90 days after the date of establishment of the arbitration panel. When the arbitration panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Cooperation Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the arbitration panel plans to deliver its interim report. Under no circumstances should the interim report be delivered later than 120 days after the date of establishment of the arbitration panel.

2. In cases of urgency the arbitration panel shall make every effort to deliver its interim report within 45 days and, in any case, no later than 60 days after the date of establishment of the arbitration panel. Any Party may deliver a written request to the arbitration panel to review precise aspects of the interim report pursuant to Article 180(2) within seven days of the delivery of the interim report.

3. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, the interim report shall be delivered within 20 days after the date of establishment of the arbitration panel, and any request pursuant to Article 180(2) shall be delivered within five days of the delivery of the interim report. The arbitration panel may also decide to dispense with the interim report.

Article 182

Final report of the arbitration panel

1. The arbitration panel shall deliver its final report to the Parties and to the Cooperation Committee within 120 days of the date of establishment of the arbitration panel. When the arbitration panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Cooperation Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the panel plans to deliver its final report. Under no circumstances should the final report be delivered later than 150 days after the date of establishment of the arbitration panel.

2. In cases of urgency, the arbitration panel shall make every effort to deliver its report within 60 days after the date of establishment of the arbitration panel. Under no circumstances should the final report be delivered later than 75 days after the date of establishment of the arbitration panel.

3. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138, the arbitration panel shall deliver its final report within 40 days of the date of establishment of the arbitration panel.

Subsection 2

Compliance

Article 183

Compliance with the final report of the arbitration panel

The Party complained against shall take the necessary measures to comply promptly and in good faith with the final report of the arbitration panel.

Article 184

Reasonable period of time for compliance

1. If immediate compliance is not possible, the Parties shall endeavour to agree on the period of time to comply with the final report. In such a case, the Party complained against shall, no later than 30 days after receipt of the final report of the arbitration panel, deliver a notification to the complaining Party and the Cooperation Committee of the time it will require for compliance ('the reasonable period of time').

2. If there is disagreement between the Parties on the duration of the reasonable period of time, the complaining Party may, within 20 days of receipt of the notification referred to in paragraph 1 of this Article, request in writing that the arbitration panel established initially pursuant to Article 177 ('the original arbitration panel') determine the length of the reasonable period of time. Such request shall be delivered simultaneously to the other Party and to the Cooperation Committee. The arbitration panel shall deliver its report to the Parties and to the Cooperation Committee within 20 days of the date of receipt of the request.

3. The Party complained against shall notify the complaining Party in writing of its progress in complying with the final report of the arbitration panel. This notification shall be provided in writing and delivered at least one month before the expiry of the reasonable period of time.

4. The reasonable period of time may be extended by mutual agreement of the Parties.

Article 185

Review of any measure taken to comply with the final report of the arbitration panel

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Cooperation Committee of any measure that it has taken to comply with the final report of the arbitration panel. This notification shall be delivered before the end of the reasonable period of time.
2. In the event that there is disagreement between the Parties concerning the existence or the consistency of any measure notified under paragraph 1 of this Article with the provisions referred to in Article 173, the complaining Party may deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such request shall identify the specific measure at issue and explain how such measure is inconsistent with the provisions referred to in Article 173, in a manner sufficient to present the legal basis for the complaint clearly. The arbitration panel shall deliver its report to the Parties and to the Cooperation Committee within 45 days of the date of receipt of the request.

Article 186

Temporary remedies in case of non-compliance

1. If the Party complained against fails to notify any measure taken to comply with the final report of the arbitration panel before the expiry of the reasonable period of time, or if the arbitration panel rules that no measure taken to comply exists or that the measure notified under Article 185(1) is inconsistent with that Party's obligations under the provisions referred to in Article 173, the Party complained against shall, if so requested by the complaining Party and after consultations with that Party, present an offer for compensation.
2. If the complaining Party decides not to request an offer for compensation under paragraph 1 of this Article or, in case such request is made, if no agreement on compensation is reached within 30 days of the date of expiry of the reasonable period of time or of the delivery of the arbitration panel report under Article 185(2), the complaining Party shall be entitled, upon notification to the other Party and to the Cooperation Committee, to take appropriate measures at a level equivalent to the nullification or impairment⁽¹⁾ caused by the violation. The notification shall specify such measures. The complaining Party may implement the measures at any moment after the expiry of a ten-day period from the date of receipt of the notification by the Party complained against, unless the Party complained against has requested arbitration under paragraph 3 of this Article.
3. If the Party complained against considers that the appropriate measures are not at a level equivalent to the nullification or impairment caused by the violation of that Party's obligations under the provisions referred to in Article 173, the Party complained against may deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such request shall be notified to the complaining Party and to the Cooperation Committee before the expiry of the ten-day period referred to in paragraph 2 of this Article. The original arbitration panel shall deliver its report on the measures notified by the complaining Party to the Parties and to the Cooperation Committee within 30 days of the date of delivery of the request. The complaining Party shall not make the notified measures effective until the original arbitration panel has delivered its report. Such measure made effective after the delivery of the report shall be consistent with the arbitration panel report.
4. The measures made effective by the complaining Party and the compensation foreseen in this Article shall be temporary and shall not be applied after:
 - (a) the Parties have reached a mutually agreed solution pursuant to Article 191;
 - (b) the Parties have agreed that the measure notified under Article 185(1) brings the Party complained against in conformity with the provisions referred to in Article 173; or
 - (c) any measure that the arbitration panel under Article 185(2) has found to be inconsistent with the provisions referred to in Article 173 has been withdrawn or amended so as to bring it in conformity with those provisions.

⁽¹⁾ 'Nullification and impairment' is interpreted as 'nullification and impairment' pursuant to the WTO Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes.

*Article 187***Review of any measure taken to comply after the adoption of temporary remedies for non-compliance**

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Cooperation Committee of the measure it has taken to comply with the final report of the arbitration panel following the application of compensation or the taking of an appropriate measure by the complaining Party pursuant to Article 186, as the case may be. With the exception of cases under paragraph 2 of this Article, the complaining party shall terminate the measure within 30 days from receipt of the notification. In cases where compensation has been applied, and with the exception of cases under paragraph 2 of this Article, the Party complained against may terminate the application of such compensation within 30 days from receipt of the notification that it has complied with the final report of the arbitration panel.

2. If the Parties do not reach an agreement on whether the Party complained against has complied with the final report of the arbitration panel within 30 days from receipt of the notification under paragraph 1 of this Article, the complaining Party shall deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such a request shall be delivered simultaneously to the other Party and to the Cooperation Committee. The arbitration panel report shall be delivered to the Parties and to the Cooperation Committee within 45 days of the date of the submission of the request. If the arbitration panel rules that the Party complained against has complied with the final report of the arbitration panel, the complaining Party shall terminate the appropriate measure taken under Article 186 or the Party complained against shall terminate the compensation, as the case may be. If the arbitration panel rules that the Party complained against has not fully complied with the final report of the arbitration panel, the compensation or the appropriate measure taken pursuant to Article 186 shall be adapted in light of the arbitration panel report.

*Article 188***Remedies for urgent energy disputes**

1. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, this Article shall apply.

2. By way of derogation from Articles 184, 185 and 186, the complaining Party may take appropriate measures to a level equivalent to the nullification or impairment caused by a Party failing to bring itself into compliance with the final report of the arbitration panel within 15 days of its release. Those measures may take effect immediately. Such measures may be maintained as long as the Party complained against has not complied with the final report of the arbitration panel.

3. Should the Party complained against dispute the existence of a failure to comply or the proportionality of the measure made effective by the complaining Party or its failure to comply, it may initiate proceedings under Article 186(3) and Article 187 which shall be examined expeditiously. The complaining Party shall be required to remove or adjust the measures only once the arbitration panel has ruled on the matter, and may maintain the measures pending the proceedings.

*Subsection 3***Common provisions***Article 189***Replacement of arbitrators**

If in an arbitration proceeding under this Chapter the original arbitration panel, or some of its members, are unable to participate, withdraw, or need to be replaced because they do not comply with the requirements of the Code of Conduct set out in Annex VI, the procedure set out in Article 177 shall apply. The time limit for the delivery of the report may be extended for the time necessary for the appointment of a new arbitrator but for no longer than 20 days.

*Article 190***Suspension and termination of arbitration and compliance procedures**

The arbitration panel shall, at the request of both Parties, suspend its work at any time for a period agreed by the Parties not exceeding 12 consecutive months. The arbitration panel shall resume its work before the end of that period at the written request of both Parties or at the end of that period at the written request of either Party. The requesting Party shall notify the chair of the Cooperation Committee and the other Party accordingly. If a Party does not request the resumption of the arbitration panel's work at the expiry of the agreed suspension period, the procedure shall be terminated. The suspension and termination of the arbitration panel's work are without prejudice to the rights of either Party in other proceedings subject to Article 197.

*Article 191***Mutually agreed solution**

The Parties may reach a mutually agreed solution to a dispute under this Chapter at any time. They shall jointly notify the Cooperation Committee and the chairperson of the arbitration panel, where applicable, of any such solution. If the solution requires approval pursuant to the relevant domestic procedures of either Party, the notification shall refer to this requirement, and the dispute settlement procedure shall be suspended. If such approval is not required, or if the completion of any such domestic procedures is notified, the dispute settlement procedure shall be terminated.

*Article 192***Rules of Procedure**

1. Dispute settlement procedures under this Chapter shall be governed by the Rules of Procedure set out in Annex V and by the Code of Conduct set out in Annex VI.
2. Any hearing of the arbitration panel shall be open to the public unless otherwise provided for in the Rules of Procedure set out in Annex V.

*Article 193***Information and technical advice**

At the request of a Party, or on its own initiative, the arbitration panel may request any information it deems appropriate for the arbitration panel proceedings from any source, including the Parties involved in the dispute. The arbitration panel also has the right to seek the opinion of experts, as it deems appropriate. The arbitration panel shall consult the Parties before choosing such experts. Natural or legal persons established in the territory of a Party may submit *amicus curiae* briefs to the arbitration panel in accordance with the Rules of Procedure set out in Annex V. Any information obtained under this Article shall be disclosed to each Party and submitted for their comments.

*Article 194***Rules of interpretation**

Any arbitration panel shall interpret the provisions referred to in Article 173 in accordance with customary rules of interpretation of public international law, including those codified in the Vienna Convention of 1969 on the Law of Treaties. The arbitration panel shall also take into account relevant interpretations of WTO panels and of the Appellate Body adopted by the WTO Dispute Settlement Body (hereinafter referred to as the 'DSB'). The reports of the arbitration panel cannot add to or diminish the rights and obligations of the Parties under this Agreement.

*Article 195***Decisions and reports of the arbitration panel**

1. The deliberations of the arbitration panel shall be confidential. The arbitration panel shall make every effort to take any decision by consensus. Nevertheless, where a decision cannot be arrived at by consensus, the matter at issue shall be decided by majority vote. In no case shall dissenting opinions of arbitrators be disclosed.
2. The reports of the arbitration panel shall be drafted without the presence of the Parties. The reports shall set out the findings of fact, the applicability of the relevant provisions referred to in Article 173, and the basic rationale behind any findings and conclusions that it makes.
3. The reports of the arbitration panel shall be unconditionally accepted by the Parties. They shall not create any rights or obligations for natural or legal persons.
4. The Parties shall make the arbitration panel report publicly available, subject to the protection of confidential information as provided for in the Rules of Procedure set out in Annex V.

*Section 4***General provisions***Article 196***Lists of arbitrators**

1. The Cooperation Committee, on the basis of proposals made by the Parties, shall, no later than six months after the entry into force of this Agreement, establish a list of at least 15 individuals who are willing and able to serve as arbitrators. The list shall be composed of three sub-lists: one sub-list for each Party and one sub-list of individuals who are not nationals of either Party and who may serve as chairperson of the arbitration panel. Each sub-list shall include at least five individuals. The Cooperation Committee will ensure that the list is always maintained at that level.
2. Arbitrators shall have specialised knowledge and experience of law and international trade. They shall be independent, serve in their individual capacities and not take instructions from any organisation or government, or be affiliated with the government of any of the Parties, and shall comply with the Code of Conduct set out in Annex VI.
3. The Cooperation Committee may establish additional lists of 15 individuals with knowledge and experience in specific sectors covered by this Agreement. Subject to the agreement of the Parties, such additional lists shall be used to compose the arbitration panel in accordance with the procedure set out in Article 177.

*Article 197***Relation with WTO obligations**

1. Recourse to the dispute settlement provisions of this Title shall be without prejudice to any action in the WTO framework, including dispute settlement action.
2. However, a Party shall not, for a particular measure, seek redress for the breach of a substantially equivalent obligation under both this Agreement and the WTO Agreement in both fora. In such a case, once a dispute settlement proceeding has been initiated, the Party shall not bring a claim seeking redress for the breach of the substantially equivalent obligation under the other agreement to the other forum, unless the forum first selected fails for procedural or jurisdictional reasons to make findings on the claim seeking redress of that obligation.

3. For the purposes of this Article:

- (a) dispute settlement proceedings under the WTO Agreement are deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of a panel under Article 6 of the WTO Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes;
- (b) dispute settlement proceedings under this Chapter are deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of an arbitration panel under Article 176(1).

4. Nothing in this Agreement shall preclude a Party from implementing the suspension of obligations authorised by the DSB. The WTO Agreement shall not be invoked to preclude a Party from applying temporary remedies for non-compliance under this Chapter.

Article 198

Time limits

1. All time limits laid down in this Chapter, including the limits for the arbitration panels to deliver their reports, shall be counted in calendar days, the first day being the day following the act or the fact to which they refer, unless otherwise specified.

2. Any time limit referred to in this Chapter may be modified by mutual agreement of the Parties to the dispute. The arbitration panel may at any time propose to the Parties to modify any time limit referred to in this Chapter, stating the reasons for that proposal.

TITLE IV

COOPERATION IN THE AREA OF ECONOMIC AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

CHAPTER 1

Economic Dialogue

Article 199

The Parties adhere to the principles of the free market economy ensuring sound macroeconomic policies and shall develop and strengthen regular economic dialogue aimed at further expanding and deepening mutually beneficial economic ties, as well as sustainable development and economic growth.

Article 200

The Parties shall regularly review the status of bilateral cooperation and conduct regular exchange of information, expertise and best practices in the field of economic policies, economic and financial development and statistics.

CHAPTER 2

Cooperation in public finance management, including public audit and internal control

Article 201

The Parties shall cooperate in the area of public finance management, including public audit and internal control, with the aim of further development of a sound public finance management system, compatible with the principles of economy, efficiency and effectiveness as well as transparency and accountability.

Cooperation shall include:

- (a) promoting the implementation of acceptable and generally recognised international standards as well as convergence with good practices of the European Union in this area;
- (b) exchange of information and experiences in this area.

CHAPTER 3

Cooperation in the area of taxation

Article 202

The Parties shall strive to improve international cooperation in the area of taxation, notably in the area of facilitating the collection of legitimate tax revenues, and to develop measures in line with international standards for the effective implementation of the principles of good governance in the area of taxation, including transparency and exchange of information. The Parties shall strengthen dialogue and exchange experience with a view to avoiding harmful tax practices.

CHAPTER 4

Cooperation in the area of statistics

Article 203

The Parties shall promote the harmonisation of statistical methods and practice, including the gathering and dissemination of statistics. The statistical cooperation shall focus on exchange of knowledge, fostering good practices and respect for the UN Fundamental Principles of Official Statistics and the European Statistics Code of Practice.

The European Union shall contribute to this end by rendering technical assistance to the Republic of Kazakhstan.

CHAPTER 5

Cooperation in the area of energy

Article 204

The Parties shall continue and intensify their current cooperation on energy matters with the objective to enhance energy security, efficiency, sustainability, and competitiveness. The cooperation shall be based on a comprehensive partnership and shall be guided by the principles of mutual interest, reciprocity, transparency and predictability according to the principles of market economy and existing related multilateral and bilateral agreements.

Article 205

Cooperation shall include, inter alia, the following areas:

- (a) implementation of energy strategies and policies, elaboration of forecasts and scenarios, including global market conditions for energy products, as well as improvement of the statistical system in the energy sector;
- (b) creation of an attractive and stable investment climate and the encouragement of mutual investments in the energy field on a non-discriminatory and transparent basis;
- (c) effective cooperation with the European Investment Bank, the European Bank for Reconstruction and Development and other international financial institutions and instruments to support the energy cooperation between the Parties;

- (d) enhancement of scientific and technical cooperation and exchange of information for the development of energy technologies with particular attention to energy efficient and environmentally friendly technologies, in accordance with Chapter 3 (Cooperation in Research and Innovation) of Title VI;
- (e) management and technical training in the energy sector through, inter alia, facilitating exchange of trainees of specialised courses in higher education institutes in the European Union and the Republic of Kazakhstan as well as development of joint training programmes in accordance with good practices;
- (f) extension of cooperation in multilateral energy fora, initiatives and institutions;
- (g) cooperation in exchange of knowledge and experience as well as technology transfer in innovation, including in the areas of management and energy technologies.

Article 206

Hydrocarbon energy

Cooperation in the field of hydrocarbon energy shall cover the following areas:

- (a) modernisation and enhancement of existing, and development of future, energy infrastructures of common interest according to market principles, including those aimed at diversification of energy sources, suppliers and transportation routes and transport methods, as well as the establishment of new generation capacity and the integrity, efficiency, safety and security of energy infrastructures, including electric power infrastructures;
- (b) development of competitive, transparent and non-discriminatory energy markets in line with best practices through regulatory reforms;
- (c) enhancement and strengthening of long-term stability and security of energy trade, including ensuring the predictability and stability of energy demand, on a non-discriminatory basis, while minimising environmental impacts and risks;
- (d) promotion of a high level of environmental protection and sustainable development in the energy sector, including extraction, production, distribution and consumption;
- (e) strengthening the safety of offshore hydrocarbon exploration and production activities, by means of exchange of experience in accident prevention, post-accident analysis, response and remediation policies, as well as best practices on liability and legal practice in case of a disaster.

Article 207

Renewable energy sources

Cooperation shall be pursued in the fields of:

- (a) the development of renewable energy sources in an economic and environmentally sound manner, including cooperation on regulatory issues, certification and standardisation as well as on technological development;
- (b) facilitating exchanges between the Republic of Kazakhstan and European institutions, laboratories and private sector entities, including through joint programmes, with the aim of implementing best practices towards creating the energy of the future and green economy;
- (c) conducting joint seminars, conferences and training programmes, and exchanging information and open statistical data on a regular basis, as well as information on the development of renewable energy sources.

*Article 208***Energy efficiency and energy savings**

Cooperation in the promotion of energy efficiency and energy savings, including in the coal sector, gas flaring (and the use of associated gas), buildings, appliances and transport, shall be pursued, inter alia, through:

- (a) exchanging information about energy efficiency policies and legal and regulatory frameworks and action plans;
- (b) facilitating the exchange of experiences and know-how in the field of energy efficiency and energy savings;
- (c) initiating and implementing projects, including demonstration projects, for the introduction of innovative technologies and solutions in the field of energy efficiency and energy savings;
- (d) training programmes and training courses in the field of energy efficiency in order to achieve the objectives of this Article.

*CHAPTER 6***Cooperation in the area of transport***Article 209*

The Parties shall cooperate on:

- (a) expanding and strengthening their transport cooperation in order to contribute to the development of sustainable transport systems;
- (b) focusing on the social and environmental aspects of the transport systems;
- (c) promoting efficient, safe and secure transport operations;
- (d) enhancing the main transport links between their territories.

Article 210

The cooperation referred to in this Chapter shall cover, among others, the following areas:

- (a) exchange of best practices on transport policies;
- (b) improvement of the movement of passengers and goods, increasing fluidity of transport flows by removing administrative, technical and other obstacles, aiming at closer market integration, improving transport networks and upgrading the infrastructure;
- (c) information exchange and joint activities at regional and international level and implementation of applicable international agreements and conventions;
- (d) exchange of best practices on safety and sustainable development of maritime transport.

The Republic of Kazakhstan shall bring its bilateral aviation agreements with the Member States of the European Union in accordance with the legislation of the European Union.

Article 211

A regular dialogue shall take place on the issues covered by this Chapter.

CHAPTER 7

Cooperation in the area of environment*Article 212*

The Parties shall develop and strengthen their cooperation on environmental issues, thereby contributing to sustainable development and good governance in environmental protection.

Cooperation shall be pursued in the following fields:

- (a) environmental assessments, monitoring and control;
- (b) environmental education and awareness raising, improving access to information, enhancing public participation in decision making and access to justice in environmental matters;
- (c) legislation in the field of environmental protection;
- (d) air quality;
- (e) waste management;
- (f) water quality management, including marine environment;
- (g) integrated water resource management, including promotion of advanced water saving technologies;
- (h) conservation and protection of biological and landscape diversity;
- (i) sustainable forest management;
- (j) industrial pollution and industrial emissions;
- (k) classification and safe management of chemicals;
- (l) initiatives of the European Union and the Republic of Kazakhstan in the area of green economy; and
- (m) mutual exchange of experience regarding the policies for sustainable development of fisheries.

Article 213

Cooperation in the field of environmental protection shall be carried out by mutual consent of the Parties in, among others, the following forms:

- (a) exchange of technologies, scientific and technical information, and research activities in the field of environmental protection;
- (b) exchange of experience in improvement of environmental legislation and methodologies.

Article 214

The Parties shall pay special attention to the implementation of, and cooperation in, environmental issues in the framework of relevant multilateral environmental agreements and agree to intensify cooperation at regional level.

The Parties shall exchange experience in promoting integration of the environment into other sectors, including exchanging best practices, increasing knowledge and competence, environmental education and awareness raising in the areas referred to in this Chapter.

CHAPTER 8

Cooperation in the area of climate change

Article 215

The Parties shall develop and strengthen their cooperation to combat and to adapt to climate change. Cooperation shall be conducted considering the interests of the Parties on the basis of equality and mutual benefit and taking into account the interdependence existing between bilateral and multilateral commitments in this field.

Article 216

Cooperation shall promote measures at domestic and international level, including in the following areas:

- (a) mitigation of climate change;
- (b) adaptation to climate change;
- (c) market and non-market approaches to addressing climate change;
- (d) research, development, demonstration, deployment and diffusion of new, safe and sustainable low-carbon and adaptation technologies;
- (e) exchange of climate expertise and support for other sectors;
- (f) awareness raising, education and training.

Article 217

The Parties shall, inter alia, exchange information and expertise, implement joint research activities and exchanges of information on cleaner technologies, implement joint activities at regional and international level, including with regard to multilateral environmental agreements applicable to the Parties, such as the UN Framework Convention on Climate Change, and joint activities in the framework of relevant agencies, as appropriate.

CHAPTER 9

Cooperation in the area of industry

Article 218

The Parties shall develop and strengthen their cooperation on industry, including issues of development of effective incentives and favourable conditions for the further diversification and an increase in competitiveness of the manufacturing industry.

To that end, the Parties shall cooperate, including through the exchange of best practices and experience, in the following sectors:

- (a) productivity and efficiency of resource use;
- (b) public supporting measures for industry sectors, based on WTO requirements and other applicable rules of the Parties;
- (c) implementation of the industrial policy within a context of deepening integration;
- (d) tools to enhance the efficiency of the implementation of industrial policy;

- (e) investment activity in the manufacturing industry, reduction of its energy consumption, as well as the exchange of experiences in the implementation of labour productivity policies;
- (f) conditions for the development of new production technologies, high-tech industries, and knowledge and technology transfer, as well as further development of basic infrastructure and favourable environment for innovation clusters;
- (g) investment and trade in mining and production of raw materials, with the objectives of promoting mutual understanding and transparency, improving the business environment, and promoting the exchange of information and cooperation in the area of non-energy mining, in particular metallic ores and industrial minerals;
- (h) human resource capacity development in the manufacturing industry;
- (i) promotion of business initiatives and industrial cooperation between enterprises of the European Union and the Republic of Kazakhstan.

This Agreement does not exclude greater industrial cooperation between the Parties, and separate arrangements may be concluded.

CHAPTER 10

Cooperation in the area of small and medium-sized enterprises

Article 219

The Parties shall develop and strengthen their cooperation in the area of small and medium-sized enterprises (SMEs) to foster a business environment conducive to the successful development and creation of SMEs.

To that end, the Parties shall cooperate in the following fields:

- (a) exchange of information on SME development policy;
- (b) exchange of best practices on initiatives strengthening entrepreneurship as a key competence;
- (c) promotion of better contacts between business associations of both Parties through closer dialogue;
- (d) exchange of experience in supporting the capacity of SMEs to access international markets;
- (e) exchange of experience in the area of improving the regulatory framework impact on SMEs;
- (f) exchange of best practices on access to financing for SMEs.

CHAPTER 11

Cooperation in the area of company law

Article 220

The Parties recognise the importance of an effective set of rules and practices in the areas of company law and corporate governance, as well as in accounting and auditing, in a functioning market economy with a predictable and transparent business environment, and underline the importance of promoting regulatory convergence in this field.

The Parties shall cooperate on the following:

- (a) exchange of best practices on ensuring availability of and access to information regarding the organisation and representation of registered companies in a transparent and easily accessible way;
- (b) further development of corporate governance policy in line with international and particularly OECD standards;

- (c) fostering the implementation and consistent application of International Financial Reporting Standards (IFRS) for the consolidated accounts of listed companies;
- (d) the approximation of accounting rules and financial reporting, including as regards SMEs;
- (e) the regulation and oversight of the auditor and accountant professions;
- (f) international auditing standards and the Code of Ethics of the International Federation of Accountants (IFAC), with the aim of improving the professional level of auditors by means of observance of standards and ethical norms by professional organisations, audit organisations and auditors.

CHAPTER 12

Cooperation in the area of banking, insurance and other financial services

Article 221

The Parties agree on the importance of effective legislation and practices and to cooperate in the area of financial services with the objectives of:

- (a) improving the regulation of financial services;
- (b) ensuring effective and adequate protection of investors and consumers of financial services;
- (c) contributing to the stability and integrity of the global financial system;
- (d) promoting cooperation between different actors of the financial system, including regulators and supervisors;
- (e) promoting independent and effective supervision.

The Parties shall promote regulatory convergence with recognised international standards for sound financial systems.

CHAPTER 13

Cooperation in the area of information society

Article 222

The Parties shall promote cooperation on the development of the information society to benefit citizens and businesses through the widespread availability of information and communication technologies (ICT) and through better quality of services at affordable prices. This cooperation shall aim at promoting the development of competition in, and openness of, ICT markets as well as encouraging investments in this sector.

Article 223

Cooperation shall cover, inter alia, exchange of information and best practices on the implementation of information society initiatives, focusing notably on:

- (a) developing an effective regulatory framework for the ICT sector;
- (b) promoting broadband access;
- (c) developing interoperable electronic services;
- (d) ensuring data protection; and
- (e) developing roaming services.

Article 224

The Parties shall promote cooperation between the regulators in the field of ICT, including electronic communications, in the the European Union and Republic of Kazakhstan.

CHAPTER 14

*Cooperation in the area of tourism**Article 225*

The Parties shall cooperate in the field of tourism with the aim of strengthening the development of a competitive and sustainable tourism industry as a generator of economic growth, empowerment, employment and exchanges in the tourism sector.

Article 226

Cooperation shall be based on the following principles:

- (a) respect for the integrity and interests of local communities, particularly in rural areas;
- (b) the importance of preserving cultural and historical heritage; and
- (c) positive interaction between tourism and environmental preservation.

Article 227

Cooperation shall focus on the following topics:

- (a) exchange of information, best practices, experience and know-how, including on innovative technologies;
- (b) establishment of a strategic partnership between public, private and community stakeholders in order to support the sustainable development of tourism;
- (c) promotion and development of tourism products and markets, infrastructure, human resources and institutional structures as well as the identification and elimination of barriers to travel services;
- (d) development and implementation of efficient policies and strategies including appropriate legal, administrative and financial aspects;
- (e) tourism training and capacity building in order to improve service standards; and
- (f) development and promotion of tourism involving local population and other types of tourism in a sustainable manner.

CHAPTER 15

*Cooperation in the area of agriculture and rural development**Article 228*

The Parties shall cooperate to promote agricultural and rural development, in particular through progressive convergence of policies and legislation.

Article 229

Cooperation shall cover, among others, the following areas:

- (a) facilitating the mutual understanding of agricultural and rural development policies;
- (b) exchanging best practices in the planning, evaluation and implementation of agricultural and rural development policies;
- (c) sharing knowledge and best practices with regard to rural development policies to promote social and economic well-being for rural inhabitants;
- (d) promoting the modernisation and the sustainability of agricultural production;
- (e) improving the competitiveness of the agricultural sector and the efficiency and transparency of the markets;
- (f) exchanging experience in geographical indications for agricultural products and foodstuffs, in quality policies and their control mechanisms, in ensuring food safety and in the development of the production of organic agricultural products;
- (g) disseminating knowledge and promoting extension services to agricultural producers;
- (h) promoting cooperation in agro-industrial investments projects, in particular in the development of the livestock and crop sectors;
- (i) exchanging experience in policies related to sustainable development of agribusiness and the processing and distribution of agricultural products.

*CHAPTER 16**Cooperation on employment, labour relations, social policy and equal opportunities**Article 230*

The Parties shall promote the development of dialogue and cooperate on promoting the ILO Decent Work Agenda, employment policy, living and working conditions and health and safety at work, social dialogue, social protection, social inclusion and anti-discrimination, as well as fair treatment of workers legally residing and working in the other Party.

Article 231

The Parties shall pursue the goals covered by Article 230, including through cooperation and exchange of practices in the following areas:

- (a) improving the quality of life and ensuring a better social environment;
- (b) enhancing social inclusion and the level of social protection for all workers and modernising social protection systems in terms of quality, accessibility and financial sustainability;
- (c) reducing poverty and enhancing social cohesion and the protection of vulnerable people;
- (d) combating discrimination in employment and social affairs in accordance with each Party's obligations under international standards and conventions;
- (e) promoting active labour market measures and improving efficiency of employment services;
- (f) aiming at more and better jobs with decent working conditions;
- (g) improving living and working conditions, as well as the level of protection of health and safety at work;

- (h) enhancing gender equality by promoting the participation of women in social and economic life and ensuring equal opportunities between men and women in employment, education, training, economy, society and decision making;
- (i) improving the quality of the labour law and ensuring a better protection for workers;
- (j) enhancing and promoting social dialogue, including increasing the capacity of social partners.

Article 232

The Parties reaffirm their commitments to effectively implement the applicable ILO conventions.

The Parties, taking into account the Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Generating Full and Productive Employment and Decent Work for All of 2006, recognise that full and productive employment and decent work for all are key elements of sustainable development.

The Parties shall encourage, in line with the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work of 1998, the involvement of all relevant stakeholders, in particular social partners, in their respective social policy development and in the cooperation between the European Union and the Republic of Kazakhstan under this Agreement.

The Parties shall aim at enhancing cooperation on decent work, employment and social policy matters in all relevant fora and organisations.

CHAPTER 17

Cooperation in the area of health

Article 233

The Parties shall develop their cooperation in the field of public health with a view to raising the level of protection of human health and reducing health inequalities, in line with common health values and principles, and as a precondition for sustainable development and economic growth.

Article 234

Cooperation shall address the prevention and control of communicable and non-communicable diseases, including through exchange of health information, promoting a health-in-all-policies approach, cooperation with international organisations, in particular the World Health Organisation, and by promoting the implementation of international health agreements, such as the World Health Organisation Framework Convention on Tobacco Control of 2003 and the International Health Regulations.

TITLE V

COOPERATION IN THE AREA OF FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE

Article 235

Rule of law and respect for human rights and fundamental freedoms

In their cooperation under this Title, the Parties shall attach particular importance to the promotion of the rule of law, including the independence of the judiciary, access to justice and the right to a fair trial, and respect for human rights and fundamental freedoms.

The Parties shall cooperate in strengthening the functioning of institutions, including law enforcement, prosecution, the administration of justice and the prevention of, and fight against, corruption.

*Article 236***Legal cooperation**

The Parties shall develop cooperation in civil and commercial matters as regards the negotiation, ratification and implementation of relevant multilateral conventions on civil judicial cooperation and, in particular, the conventions of the Hague Conference on Private International Law.

The Parties shall enhance cooperation in criminal matters, including on mutual legal assistance. This may include, where appropriate and subject to applicable procedures, accession to, and implementation of, the Council of Europe conventions in criminal proceedings by the Republic of Kazakhstan, implementation of the relevant UN international instruments, and cooperation with Eurojust.

*Article 237***Protection of personal data**

The Parties shall cooperate in order to ensure a high level of protection of personal data, through the exchange of best practices and experience, taking into account European and international legal instruments and standards.

This may include, where appropriate and subject to applicable procedures, accession to, and implementation of, the Council of Europe Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data and its additional Protocol by the Republic of Kazakhstan.

*Article 238***Cooperation on migration, asylum and border management**

1. The Parties affirm the importance that they attach to management of migration flows. Cooperation shall be based on mutual consultation between the Parties and shall be implemented in accordance with the relevant legislation in force.
2. Within the framework of the cooperation to prevent and tackle irregular migration, the Parties agree that:
 - (a) the Republic of Kazakhstan shall readmit any of its nationals irregularly present on the territory of a Member State of the European Union, upon request by the latter and without undue delay; and
 - (b) each Member State of the European Union shall readmit any of its nationals irregularly present on the territory of the Republic of Kazakhstan, upon request by the latter and without undue delay.
3. The Member States of the European Union and the Republic of Kazakhstan shall provide their nationals with appropriate identity documents for the purposes of paragraph 2 without further formalities other than those referred to in this Article and without undue delay. Where the person to be readmitted does not possess any documents or other proof of his nationality, the competent diplomatic and consular representations of the Member State concerned or the Republic of Kazakhstan shall, upon request by the Republic of Kazakhstan or the Member State concerned, make arrangements to interview that person in order to establish his nationality without further formalities and without undue delay.
4. The Parties agree to establish a comprehensive dialogue on relevant migration-related issues in line with the Global Approach to Migration and Mobility, inter alia, with a view to considering the possible negotiation of an agreement between the European Union and the Republic of Kazakhstan regulating the specific obligations for the Member States of the European Union and the Republic of Kazakhstan on readmission, including an obligation for the readmission of nationals of other countries and stateless persons, as well as with a view to considering possible negotiation, in parallel, of an agreement on visa facilitation for citizens of the European Union and of the Republic of Kazakhstan.

*Article 239***Consular protection**

The Republic of Kazakhstan agrees that the diplomatic and consular authorities of any Member State of the European Union represented in the Republic of Kazakhstan shall provide protection to any national of a Member State of the European Union that does not have an accessible permanent representation in the Republic of Kazakhstan, on the same conditions as to nationals of that Member State of the European Union.

*Article 240***Combating money laundering and financing of terrorism**

The Parties shall cooperate in order to prevent the use of their financial and relevant non-financial sectors to launder the proceeds of criminal activities in general and drug offences in particular, as well as for the purpose of financing of terrorism, in accordance with international standards on combating money laundering and financing of terrorism, as adopted by the Financial Action Task Force. This cooperation extends to the recovery, seizure, confiscation and return of assets or funds derived from the proceeds of crime.

Cooperation shall allow exchanges of relevant information within the framework of the relevant legislation and international commitments of the Parties.

*Article 241***Illicit drugs**

The Parties shall cooperate on a balanced and integrated approach to drug issues, notably on issues of illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and their precursors. Drug policies and actions shall be aimed at reinforcing structures for tackling the supply of, and the demand for, illicit drugs, psychotropic substances and their precursors, through the enhancement of the coordination and strengthened cooperation between the competent authorities aiming at reducing trafficking in, the supply of, and the demand for illicit drugs, enhancing preventive measures, treatment and rehabilitation, and with due regard to human rights.

Cooperation shall also aim to reduce drug-related harm, to address the production and use of synthetic drugs and to achieve effective prevention of the diversion of drug precursors used for the illicit manufacture of drugs and psychotropic substances.

The Parties shall agree on the means of cooperation to attain those objectives. Actions shall be based on commonly agreed principles along the lines of the relevant international conventions and instruments and of the European Union — Central Asia Action Plan on Drugs.

*Article 242***Fight against organised and transnational crime and corruption**

The Parties shall cooperate with the aim of preventing and fighting against all forms of organised, economic, financial and transnational criminal activities, including smuggling and trafficking in human beings, drug trafficking, firearms trafficking, embezzlement, fraud, counterfeiting, forging of documents, and public and private corruption, through full compliance with their existing international obligations in this field.

The Parties shall promote the enhancement of bilateral, regional and international cooperation among law enforcement bodies, including the exchange of best practices and possible cooperation with agencies of the European Union.

The Parties are committed to effectively implementing the relevant international standards, in particular those enshrined in the UN Convention against Transnational Organised Crime (UNTOC) of 2000 and its three Protocols, and the UN Convention against Corruption of 2003. Cooperation may include, where appropriate and subject to applicable procedures, accession to, and implementation of, Council of Europe relevant instruments on preventing and combating corruption by the Republic of Kazakhstan.

Article 243

Fight against cybercrime

The Parties shall strengthen cooperation, including through exchange of best practices, with the aim of preventing and combating criminal acts committed using electronic communications networks and information systems or against such networks and systems.

TITLE VI

OTHER COOPERATION POLICIES

CHAPTER 1

Cooperation on education and training

Article 244

The Parties shall cooperate in the field of education and training with a view to promoting the modernisation of the education and training systems in the Republic of Kazakhstan and convergence with policies and practices of the European Union. The Parties shall cooperate in order to promote lifelong learning and encourage cooperation and transparency at all levels of education and training. The Parties shall, furthermore, place emphasis on measures designed to foster inter-institutional cooperation, encourage mobility for students, academic and administrative staff, researchers and young people, and encourage the exchange of information and experience.

The Parties shall promote unified coordination of education system activity according to European and international standards and best practices.

CHAPTER 2

Cooperation in the field of culture

Article 245

The Parties shall promote cultural cooperation that respects cultural diversity, in order to enhance mutual understanding and knowledge of their respective cultures.

The Parties shall endeavour to take appropriate measures to promote cultural exchanges and encourage joint initiatives in various cultural spheres.

The Parties shall consult and develop mutually beneficial cooperation in the framework of multilateral international treaties and international organisations, such as the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (Unesco). The Parties shall further exchange views on cultural diversity, aiming, inter alia, to promote the principles of the Unesco Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions of 2005 and implement projects under the International Decade for the Rapprochement of Cultures 2013 — 2022 proclaimed by the UN General Assembly.

The Parties shall promote joint activities, programmes and plans, as well as the exchange of best practices in the field of training and capacity building for artists and cultural professionals and organisations.

CHAPTER 3

Cooperation in research and innovation

Article 246

The Parties shall promote cooperation:

- (a) in all areas of civil research and scientific and technological development, on the basis of mutual benefit and subject to appropriate and effective protection of intellectual property rights; and
- (b) to encourage the development of innovation.

Article 247

Cooperation shall include:

- (a) policy dialogue and the exchange of scientific and technological information;
- (b) exchanging information and best practices regarding innovation and the commercialisation of research and development, including support instruments for technology-based business start-ups, cluster development and access to finance;
- (c) facilitating adequate access to the respective research and innovation programmes of each Party;
- (d) increasing the research capacity in research entities of the Republic of Kazakhstan and facilitating their participation in the Framework Programme for Research and Innovation of the European Union and in other potential initiatives financed by the European Union;
- (e) developing and promoting joint projects for research and innovation;
- (f) promoting the commercialisation of results obtained from joint research and innovation projects;
- (g) facilitating new technology access to domestic markets of the Parties;
- (h) arranging training activities and mobility programmes for scientists, researchers and other staff engaged in research and innovation activities in both Parties;
- (i) facilitating, within the framework of applicable legislation, the free movement of research workers participating in activities covered by this Agreement and the cross-border movement of goods intended for use in such activities;
- (j) other forms of cooperation in research and innovation, including through regional approaches and initiatives, on the basis of mutual agreement.

Article 248

In carrying out the cooperation activities set out in Article 247, synergies should be sought with regional and other activities carried out within the broader framework of financial cooperation between the European Union and the Republic of Kazakhstan as set out in Articles 261 and 262.

CHAPTER 4

Cooperation in the media and audiovisual fields

Article 249

The Parties shall promote cooperation in the media and audiovisual fields, including through exchange of information and training for journalists and other media, cinema and audiovisual professionals.

Article 250

The Parties shall exchange information and best practices in promoting the independence and professionalism of the media, based on the standards set in the applicable international conventions, including those of Unesco and the Council of Europe, where appropriate.

CHAPTER 5

*Civil society cooperation**Article 251*

The Parties shall continue and strengthen their dialogue, in the form of meetings and consultations, and shall cooperate on the role of civil society, with the following objectives:

- (a) to strengthen contacts and exchange information and experience between all sectors of civil society in the European Union and in the Republic of Kazakhstan, enabling civil society representatives from a Party to become acquainted with the processes of consultation and dialogue with public institutions and social partners used by the other Party, with a view, in particular, to further engaging civil society in the public policy-making process;
- (b) to ensure the involvement of civil society in the relations between the European Union and the Republic of Kazakhstan, in particular in implementing this Agreement;
- (c) to encourage greater capacity building, independence and transparency in civil society and to support its role in the economic, social and political development of the Parties.

The Parties shall support the development of relations between non-governmental organisations from the European Union and the Republic of Kazakhstan.

The Parties shall give support to the respective institutions and non-governmental organisations which implement activities in the area of human rights. The Parties shall share all relevant information on cooperation programmes, formally and regularly, at least once a year.

CHAPTER 6

*Cooperation in the field of sport and physical activity**Article 252*

The Parties shall promote cooperation in the field of sport and physical activity in order to help develop a healthy lifestyle among all age groups, to promote the social functions and educational values of sport, and to fight against threats to sport such as doping, racism, and violence. The cooperation shall include, in particular, the exchange of information and good practices.

CHAPTER 7

*Cooperation in the area of civil protection**Article 253*

The Parties recognise the need to manage both domestic and global natural and man-made disaster risks.

In order to increase the resilience of their societies and infrastructure, the Parties affirm their intention to improve prevention, mitigation, preparedness and response measures to natural and man-made disasters and to cooperate, as appropriate, at bilateral and multilateral political levels in order to improve global disaster risk-management outcomes.

Cooperation, subject to the availability of sufficient resources, shall support:

- (a) the interaction of competent bodies, other organisations and individuals that carry out activities in the field of civil protection;
- (b) the coordination of mutual assistance, if requested, in case of disasters;
- (c) the exchange of experience in raising awareness of populations on disaster preparedness;
- (d) training, retraining, skills upgrading and specialist training in the field of civil protection and in using early warning systems.

CHAPTER 8

Cooperation in space activities

Article 254

The Parties shall promote, where appropriate, long-term cooperation in the areas of civil space research and development. The Parties shall pay particular attention to initiatives envisaging complementarity of their respective space activities.

Article 255

The Parties may cooperate in the areas of satellite navigation, earth observation, space research and other areas in accordance with the interests of the Parties.

CHAPTER 9

Cooperation in the area of consumer protection

Article 256

The Parties shall cooperate in order to ensure a high level of consumer protection and to achieve compatibility between their systems of consumer protection.

Cooperation may comprise, when appropriate:

- (a) exchanging best practices in consumer policy, including product quality and safety requirements, and organising a market surveillance system and an information exchange mechanism;
- (b) promoting the exchange of experience in consumer protection systems, including consumer legislation and its enforcement, consumer product safety, raising consumer awareness and empowerment, and consumer redress;
- (c) providing training activities for administration officials and other consumer interest representatives;
- (d) encouraging the development of independent consumer organisations and contact between consumer representatives.

CHAPTER 10

Regional cooperation*Article 257*

The Parties shall promote mutual understanding and bilateral cooperation in the field of regional policy with the objective of improving living conditions and increasing the participation of all regions in the social and economic development of the Parties.

Article 258

The Parties shall support and strengthen the involvement of local and regional level authorities in regional cooperation, in accordance with existing international agreements and arrangements, in order to develop capacity building measures and to promote the strengthening of regional economic and business networks.

Article 259

The Parties shall strengthen and encourage the development of regional cooperation elements of the areas covered by this Agreement, inter alia, transport, energy, communication networks, culture, education, research, tourism, water resources and environment, civil protection and other areas which have a bearing on regional cooperation.

CHAPTER 11

Cooperation in the field of civil service*Article 260*

1. The Parties shall facilitate the exchange of experience and knowledge in implementing international best practices within public and civil services and in capacity building for public and civil servants and their professional development and training.
2. The Parties shall facilitate dialogue on measures aimed at improving the quality of public services and on joint efforts to promote multilateral cooperation within the framework of the regional civil service hub in the Republic of Kazakhstan.
3. In the framework referred to in paragraph 2, the Parties shall cooperate, inter alia, through facilitating:
 - (a) the exchange of experts;
 - (b) the organisation of seminars; and
 - (c) the organisation of training activities.

TITLE VII

FINANCIAL AND TECHNICAL COOPERATION*Article 261*

The Parties shall continue and intensify current financial and technical cooperation, based on a comprehensive partnership and principles of mutual interest, reciprocity, transparency, predictability and mutual protection of the interests of the Parties.

To achieve the objectives of this Agreement, the Republic of Kazakhstan may receive financial assistance from the European Union in the form of grants and loans, possibly in partnership with the European Investment Bank and other international financial institutions.

Financial assistance may be provided in accordance with the relevant regulations governing the multi-annual financial framework of the European Union ⁽¹⁾, notably in the form of exchanges of experts, conducting research, organising fora, conferences, seminars and training courses, grants in support of development and implementation programmes and projects. The Financial Regulation ⁽²⁾ and Implementing Rules ⁽³⁾ shall apply to financing by the European Union.

Financial assistance shall be based on annual action programmes established by the European Union, following consultations with the Republic of Kazakhstan.

The European Union and the Republic of Kazakhstan may co-finance programmes and projects. The Parties shall coordinate programmes and projects on financial and technical cooperation and shall exchange information on all sources of assistance.

Aid effectiveness, as laid down in the OECD Paris Declaration on Aid Effectiveness, the 'Backbone Strategy on Reforming Technical Cooperation' of the European Union, the reports of the European Court of Auditors, and the lessons learnt from implemented and ongoing cooperation programmes of the European Union in the Republic of Kazakhstan, shall be the basis for the delivery of financial assistance of the European Union to the Republic of Kazakhstan.

Article 262

The Parties shall implement financial and technical assistance in accordance with the principles of sound financial management and cooperate in the protection of the financial interests of the European Union and of the Republic of Kazakhstan. The Parties shall take effective measures to prevent and fight irregularities ⁽⁴⁾, fraud, corruption and any other illegal activities to the detriment of the budget of the European Union and the budget of the Republic of Kazakhstan, by means of mutual legal and other assistance, in the fields covered by this Agreement.

Any further agreement or financing instrument to be concluded between the Parties during the implementation of this Agreement shall provide for specific financial cooperation clauses covering on-the-spot inspections and controls.

Article 263

To make optimum use of available resources, the Parties commit themselves to ensuring that the contributions of the European Union are made in close coordination with contributions from other sources, third countries and international financial institutions.

Article 264

Prevention

The Parties shall check regularly that operations financed by funds of the European Union and co-financed by funds of the Republic of Kazakhstan have been properly implemented and shall take all appropriate measures to prevent irregularities, fraud, corruption, and any other illegal activities to the detriment of the funds of the European Union and the co-financing funds of the Republic of Kazakhstan. The Parties shall inform each other of any preventive measures taken.

⁽¹⁾ In particular Regulation (EU) No 233/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing a financing instrument for development cooperation for the period 2014-2020 (OJ L 77, 15.3.2014, p. 44) and Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the European Union's instruments for financing external action (OJ L 77, 15.3.2014, p. 95).

⁽²⁾ Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the European Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 (OJ L 298, 26.10.2012, p. 1).

⁽³⁾ Commission Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 of 29 October 2012 on the rules of application of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the European Union (OJ L 362, 31.12.2012, p. 1).

⁽⁴⁾ As defined in Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/95 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities financial interests, 'irregularity' shall mean any infringement of a provision of law of the European Union, this Agreement or ensuing agreements and contracts resulting from an act or omission by an economic operator, which has, or would have, the effect of prejudicing the general budget of the European Union or budgets managed by it, either by reducing or losing revenue accruing from own resources collected directly on behalf of the European Union, or by an unjustified item of expenditure.

*Article 265***Communication**

The Parties shall inform each other, notifying in particular the European Anti-Fraud Office and the competent authorities of the Republic of Kazakhstan, of suspected or actual cases of fraud, corruption, or any other irregularities in connection with the implementation of the funds of the European Union and co-financing funds of the Republic of Kazakhstan.

The Parties shall inform each other of any measures taken in relation to this Article.

*Article 266***On-the-spot inspections**

On-the-spot inspections with respect to financial assistance of the European Union shall be prepared and conducted by the European Anti-Fraud Office in close cooperation with the competent authorities of the Republic of Kazakhstan, in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

Within the framework of this Agreement, the European Anti-Fraud Office shall be authorised to carry out on-the-spot inspections in order to protect the financial interests of the European Union, in accordance with Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96 ⁽¹⁾ and Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 ⁽²⁾ of the European Parliament and of the Council.

*Article 267***Investigation and prosecution**

The competent bodies of the Republic of Kazakhstan shall investigate and prosecute, in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan, suspected and actual cases of fraud, corruption and any other illegal activities to the detriment of funds of the European Union and co-financing funds of the Republic of Kazakhstan. Where appropriate, and upon formal request, the European Anti-Fraud Office may assist the competent authorities of the Republic of Kazakhstan in this task.

TITLE VIII

INSTITUTIONAL FRAMEWORK

*Article 268***Cooperation Council**

1. The Cooperation Council is hereby established. It shall supervise and regularly review the implementation of this Agreement. It shall meet once a year at ministerial level. It shall examine any major issues arising within the framework of this Agreement and any other bilateral or international issues of mutual interest for the purpose of attaining the objectives of this Agreement.

⁽¹⁾ Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96 of 11 November 1996 concerning on-the-spot checks and inspections carried out by the European Commission in order to protect the European Communities' financial interests against fraud and other irregularities (OJ L 292, 15.11.1996, p. 2).

⁽²⁾ Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 September 2013 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF) and repealing Regulation (EC) No 1073/1999 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (Euratom) No 1074/1999 (OJ L 248, 18.9.2013, p. 1).

2. For the purpose of attaining the objectives of this Agreement, the Cooperation Council shall take decisions within the scope of this Agreement, in the cases provided for therein. Such decisions shall be binding upon the Parties, who shall take appropriate measures to implement the decisions taken. The Cooperation Council may also make recommendations. It shall adopt its decisions and recommendations by agreement between the Parties following the completion of their respective internal procedures.
3. The Cooperation Council shall have the power to update or amend the Annexes to this Agreement, based on consensus between the Parties, without prejudice to any specific provisions under Title III (Trade and Business).
4. The Cooperation Council may delegate any of its powers to the Cooperation Committee, including the power to take binding decisions.
5. The Cooperation Council shall be composed of representatives of the Parties.
6. The Cooperation Council shall be chaired alternately by a representative of the European Union and a representative of the Republic of Kazakhstan.
7. The Cooperation Council shall establish its rules of procedure.
8. Either Party may refer any dispute relating to the implementation or interpretation of this Agreement to the Cooperation Council, in accordance with Article 278.

Article 269

Cooperation Committee and specialised subcommittees

1. A Cooperation Committee is hereby established. It shall assist the Cooperation Council in the performance of its duties.
2. The Cooperation Committee shall be composed of representatives of the Parties, in principle at senior civil servant level.
3. The Cooperation Committee shall be chaired alternately by a representative of the European Union and a representative of the Republic of Kazakhstan.
4. The Cooperation Committee shall take decisions in the cases provided for in this Agreement and in the areas in which the Cooperation Council has delegated powers to it. Those decisions shall be binding upon the Parties, who shall take appropriate measures to implement the decisions taken. The Cooperation Committee shall adopt its decisions by agreement between the Parties, following the completion of their respective internal procedures. Its responsibilities shall include preparing meetings of the Cooperation Council.
5. The Cooperation Committee may meet in a special composition to address relevant issues related to Title III (Trade and Business).
6. The Cooperation Council may decide to set up specialised subcommittees or any other bodies that can assist it in carrying out its duties and shall determine the composition and duties of such subcommittees or bodies and how they shall function.
7. In its rules of procedure, the Cooperation Council shall determine the duties and functioning of the Cooperation Committee and of any subcommittee or body set up by the Cooperation Council.

Article 270

Parliamentary Cooperation Committee

1. The Parliamentary Cooperation Committee is hereby established. It shall consist of Members of the European Parliament, on the one hand, and of Members of the Parliament of the Republic of Kazakhstan, on the other, and shall be a forum for them to meet and exchange views. It shall meet at intervals which it shall itself determine.

2. The activity of the Parliamentary Cooperation Committee shall aim to develop mutually beneficial and effective parliamentary cooperation between the European Parliament and the Parliament of the Republic of Kazakhstan.
3. The Parliamentary Cooperation Committee shall establish its rules of procedure.
4. The Parliamentary Cooperation Committee shall be presided over alternately by the European Parliament and the Parliament of the Republic of Kazakhstan, in accordance with the provisions to be laid down in its rules of procedure.
5. The Parliamentary Cooperation Committee may request information regarding the implementation of this Agreement from the Cooperation Council, which shall then supply the Committee with the requested information.
6. The Parliamentary Cooperation Committee shall be informed of the decisions and recommendations of the Cooperation Council.
7. The Parliamentary Cooperation Committee may make recommendations to the Cooperation Council.

TITLE IX

GENERAL AND FINAL PROVISIONS

Article 271

Access to courts and administrative organs

Within the scope of this Agreement, each Party undertakes to ensure that natural and legal persons of the other Party have access, free of discrimination and under similar conditions as their own natural and legal persons, to their competent courts and administrative organs to defend their individual and property rights.

Article 272

Delegation of authority

Unless otherwise specified in this Agreement, each Party shall ensure that a person that has been delegated regulatory, administrative or other governmental authority by a Party at any level of government, such as the power to grant import or export licences or licences for other economic activities, to approve commercial transactions or impose quotas, fees or other charges, acts, in the exercise of that authority, in accordance with that Party's obligations as set out under this Agreement.

Article 273

Restrictions in case of balance-of-payments and external financial difficulties

1. Where a Party experiences serious balance-of-payments or external financial difficulties, or where there is a threat thereof, it may adopt or maintain safeguard or restrictive measures which affect movements of capital, payments or transfers.
2. The measures referred to in paragraph 1 shall:
 - (a) not treat a Party less favourably than a non-Party in like situations;
 - (b) be consistent with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund, as applicable;

(c) avoid unnecessary damage to the commercial, economic and financial interests of the other Party;

(d) be temporary and be phased out progressively as the situation specified in paragraph 1 improves.

3. In the case of trade in goods, a Party may adopt or maintain restrictive measures in order to safeguard its balance-of-payments or external financial position. Such measures shall be in accordance with the GATT 1994 and the Understanding on the Balance of Payment Provisions of the GATT 1994.

4. In the case of trade in services, a Party may adopt restrictive measures in order to safeguard its balance-of-payments or external financial position. Such measures shall be in accordance with the GATS.

5. Any Party maintaining or having adopted restrictive measures referred to in paragraphs 1 and 2 of shall promptly notify the other Party of them and present, as soon as possible, a time schedule for their removal.

6. Where restrictions are adopted or maintained under this Article, consultations shall be held promptly in the Cooperation Committee, if such consultations are not otherwise taking place outside the scope of this Agreement.

7. The consultations shall assess the balance-of-payments or external financial difficulties that led to the respective measures, taking into account, inter alia, such factors as:

- (a) the nature and extent of the difficulties;
- (b) the external economic and trading environment; or
- (c) alternative corrective measures which may be available.

8. The consultations shall address the compliance of any restrictive measures with paragraphs 1 and 2.

9. In such consultations, all statistical findings and other facts presented by the IMF relating to foreign exchange, monetary reserves and balance of payments shall be accepted by the Parties and conclusions shall be based on the assessment by the IMF of the balance-of-payments and the external financial position of the Party concerned.

Article 274

Measures related to essential security interests

Nothing in this Agreement shall be construed:

- (a) as requiring any Party to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests;
- (b) as preventing any Party from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:
 - (i) connected with the production of or trade in arms, munitions or war material;
 - (ii) relating to economic activities carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;
 - (iii) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived;
 - (iv) relating to government procurement indispensable for national security or for defence purposes; or
 - (v) taken in time of war or other emergency in international relations; or
- (c) as preventing any Party from taking any action in pursuance of obligations it has accepted for the purpose of maintaining international peace and security.

*Article 275***Non-discrimination**

1. In the fields covered by this Agreement and without prejudice to any special provisions contained therein:
 - (a) the arrangements applied by the Republic of Kazakhstan in respect of the European Union and its Member States shall not give rise to any discrimination between the Member States of the European Union or their natural or legal persons;
 - (b) the arrangements applied by the European Union or its Member States in respect of the Republic of Kazakhstan shall not give rise to any discrimination between natural or legal persons of the Republic of Kazakhstan.
2. Paragraph 1 shall be without prejudice to the right of the Parties to apply the relevant provisions of their fiscal legislation to taxpayers who are not in identical situations as regards their place of residence.

*Article 276***Taxation**

1. This Agreement shall only apply to taxation measures in so far as such application is necessary to give effect to the provisions of this Agreement.
2. Nothing in this Agreement shall be construed as preventing the adoption or enforcement of any measure aimed at preventing the avoidance or evasion of taxes pursuant to the tax provisions of agreements for the avoidance of double taxation, other tax arrangements or domestic fiscal legislation.

*Article 277***Fulfilment of obligations**

1. The Parties shall take any measures required to fulfil their obligations under this Agreement. They shall ensure that the objectives set out in this Agreement are attained.
2. The Parties shall consult each other promptly through appropriate channels, at the request of either Party, in order to discuss any matter concerning the interpretation or implementation of this Agreement and other relevant aspects of the relations between the Parties.
3. Each Party shall refer to the Cooperation Council any dispute related to the interpretation or implementation of this Agreement in accordance with Article 278.
4. The Cooperation Council may settle a dispute in accordance with Article 278 and by means of a binding decision.

*Article 278***Dispute settlement**

1. When a dispute arises between the Parties concerning the interpretation or implementation of this Agreement, either Party shall submit to the other Party and to the Cooperation Council a formal request that the matter in dispute be resolved. By way of derogation, disputes concerning the interpretation or implementation of Title III (Trade and Business) shall be exclusively governed by Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business).

2. The Parties shall endeavour to resolve the dispute by entering into good faith consultations within the Cooperation Council as provided for in Article 268 with the aim of reaching a mutually acceptable solution as soon as possible. Consultations on a dispute can also be held at meetings of the Cooperation Committee or any other relevant subcommittee or body set up on the basis of Article 269, as agreed between the Parties or at the request of either Party. Consultations may also be held in writing.
3. The Parties shall provide the Cooperation Council, the Cooperation Committee or any other relevant subcommittee or body with all information required for a thorough examination of the situation.
4. A dispute shall be deemed to be resolved when the Cooperation Council has taken a binding decision to settle the matter as provided for in Article 277, or when it has declared that the dispute has reached an end.
5. All information disclosed during the consultations shall remain confidential.

Article 279

Appropriate measures in case of non-fulfilment of obligations

1. If the matter is not resolved within three months of the date of notification of a formal request for a dispute settlement in accordance with Article 278, and if the complaining Party considers that the other Party has failed to fulfil an obligation under this Agreement, it may take appropriate measures, except in the case of disputes concerning the interpretation or implementation of Title III (Trade and Business).
2. By way of derogation from paragraph 1 of this Article, any Party may immediately take appropriate measures with regard to this Agreement in accordance with international law in case of:
 - (a) denunciation of this Agreement not sanctioned by the general rules of international law within the meaning of Article 60(3) of the Vienna Convention of 1969 on the Law of Treaties; or
 - (b) violation by the other Party of any of the essential elements of this Agreement referred to in Articles 1 and 11 of this Agreement.

In those cases, the appropriate measure shall be notified immediately to the other Party. At the request of the other Party, consultations shall be held for a period of up to 20 days. After this period, the measure shall apply.

3. In the selection of appropriate measures, priority shall be given to those which least disturb the functioning of this Agreement and are proportionate to the nature and gravity of the breach. Those measures shall be notified immediately to the Cooperation Council and shall be the subject of immediate consultations, during which each Party has the right to remove the violation in question.

Article 280

Public access to official documents

The provisions of this Agreement shall be without prejudice to the application of the relevant legislation of the Parties regarding public access to official documents.

Article 281

Entry into force, provisional application, duration and termination

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Parties notify the General Secretariat of the Council of the European Union through diplomatic channels of the completion of the procedures necessary for that purpose.

2. Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply as of the date of the entry into force referred to in paragraph 1, provided that the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO by that date. In case the Republic of Kazakhstan becomes a Member of the WTO after the date of entry into force of this Agreement, Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply as of the date the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, the European Union and the Republic of Kazakhstan may apply this Agreement provisionally in whole or in part, in accordance with their respective internal procedures and legislation, as applicable.

4. The provisional application begins on the first day of the first month following the date on which:

(a) the European Union has notified the Republic of Kazakhstan of the completion of the necessary procedures, indicating, where relevant, the parts of this Agreement that shall be provisionally applied; and

(b) the Republic of Kazakhstan has notified the European Union of the ratification of this Agreement.

5. Title III (Trade and Business) of this Agreement, unless otherwise specified therein, shall apply provisionally as of the date of provisional application referred to in paragraph 4, provided that the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO by that date. In case the Republic of Kazakhstan becomes a Member of the WTO after the date of the provisional application of this Agreement but before its entry into force, Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply provisionally as of the date the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO.

6. For the purposes of the relevant provisions of this Agreement, including the Annexes and Protocols thereto, any reference in such provisions to the 'date of entry into force of this Agreement' shall be understood to also refer to the date from which this Agreement is provisionally applied in accordance with paragraphs 4 and 5.

7. Upon the entry into force of this Agreement, the Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Kazakhstan, of the other part, signed in Brussels on 23 January 1995 and in force from 1 July 1999, shall be terminated.

During the period of the provisional application, in so far as the provisions of the Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Kazakhstan, of the other part, signed in Brussels on 23 January 1995 and which entered into force on 1 July 1999, are not covered by the provisional application of this Agreement, they continue to apply.

8. This Agreement replaces the Agreement referred to in paragraph 7. References to that Agreement in all other agreements between the Parties shall be construed as referring to this Agreement.

9. This Agreement is concluded for an unlimited period, with the possibility of termination by either Party by means of a written notification delivered to the other Party through diplomatic channels. The termination shall take effect six months after receipt by a Party of the notification to terminate this Agreement. Such termination shall not affect ongoing projects commenced under this Agreement prior to the receipt of the notification.

10. Either Party may terminate the provisional application by means of a written notification delivered to the other Party through diplomatic channels. The termination shall take effect six months after receipt by a Party of the notification to terminate the provisional application of this Agreement. Such termination shall not affect ongoing projects commenced under this Agreement prior to the receipt of the notification.

Article 282

Existing agreements between the Parties relating to specific areas of cooperation falling within the scope of this Agreement shall be considered part of their overall bilateral relations as governed by this Agreement and shall form part of a common institutional framework.

Article 283

1. The Parties may by mutual consent amend, revise, and expand this Agreement with a view to enhancing the level of cooperation.
2. The Parties may complement this Agreement by concluding specific international agreements between them in any area falling within its scope. Such specific international agreements between the Parties shall be an integral part of their overall bilateral relations, as governed by this Agreement and shall form part of a common institutional framework.

*Article 284***Annexes and Protocols**

Annexes and Protocols to this Agreement shall form an integral part thereof.

*Article 285***Definition of the Parties**

For the purposes of this Agreement, the term 'the Parties' shall mean the European Union or its Member States, or the European Union and its Member States, in accordance with their respective powers, of the one part, and the Republic of Kazakhstan, of the other part.

*Article 286***Territorial application**

This Agreement shall apply to the territories in which the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union are applied and under the conditions laid down in those Treaties, and to the territory of the Republic of Kazakhstan.

*Article 287***Authentic texts**

This Agreement is drawn up in duplicate in the Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish, Kazakh and Russian languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF, the respective representatives have signed this Agreement.

Съставено в Астана на двадесет и първи декември две хиляди и петнадесета година.
 Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.
 V Astaně dne dvacátého prvního prosince dva tisíce patnáct.
 Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.
 Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.
 Kahe tuhande viieteistkümnenda aasta detsembrikuu kahekümne esimesel päeval Astanas.
 Έγινε στην Αстана, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαπέντε.
 Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.
 Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.
 Sastavljeno u Astani dvadeset prvog prosinca dvije tisuće petnaeste.
 Fatto a Astana, addì ventuno dicembre duemilaquindici.
 Astanā, divi tūkstoši piecpadsmitā gada divdesmit pirmajā decembrī.
 Priimta du tūkstančiai penkioliktą metų gruodžio dvidešimt pirmą dieną Astanoje.
 Kelt Asztanában, a kétézer-tizenötödik év december havának huszonegyedik napján.
 Magħmul f'Astana, fil-wiehed u ghoxrin jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u ħmistax.
 Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.
 Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.
 Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.
 Întocmit la Astana la douăzeci și unu decembrie două mii cincisprezece.
 V Astane dvadsiateho prvého decembra dvetisícpätnásť.
 V Astani, dne enaindvajsetega decembra leta dva tisoč petnajst.
 Tehty Astanassa kahdentenäkymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.
 Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.
 Ері мы он бесінші жылы жиырма бірінші желтосанда Астанада жасалды.
 Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

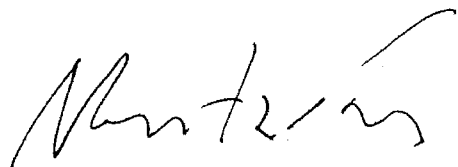

Thar cheann Na hÉireann

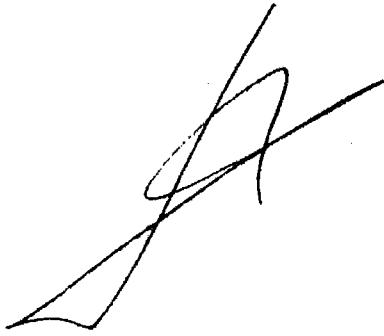
For Ireland

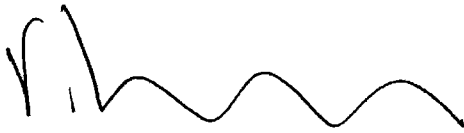
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

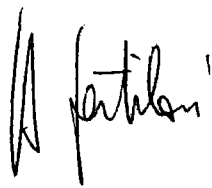
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

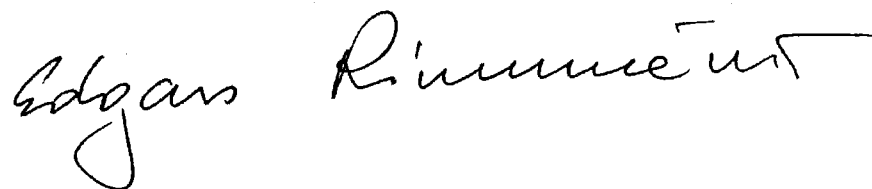
Per la Repubblica italiana

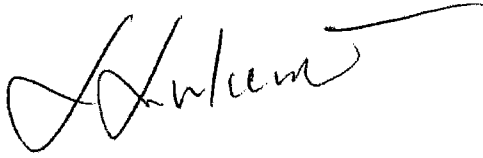
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

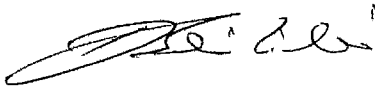
Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

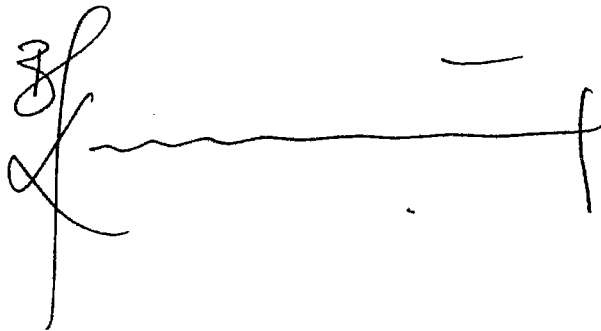
Magyarország részéről

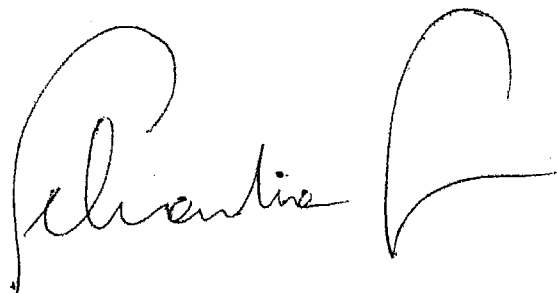
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

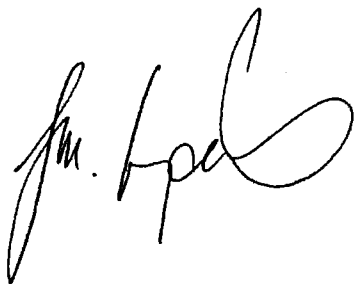
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

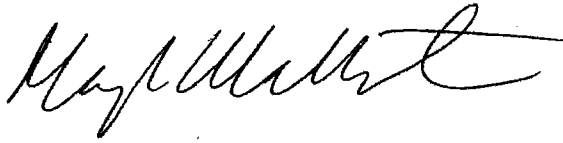

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Evropsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Ghall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

Қазақстан Республикасы үшін
 За Республику Казахстан

ANNEX I

RESERVATIONS IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 46

A. RESERVATIONS BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

The Republic of Kazakhstan reserves the right to maintain or adopt any measure inconsistent with national treatment commitments as set out below:

1. Subsurface sector

1.1. Use of surface and subsurface in the Republic of Kazakhstan is subject to establishment in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan (i.e. subsidiary company).

1.2. The State has a priority right to purchase the subsurface use right (or a part thereof) and/or an object related to subsurface use rights.

2. Strategic resources and objects

The Republic of Kazakhstan may refuse to permit juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan to carry out transactions on the use of strategic resources and/or purchase of strategic objects in the Republic of Kazakhstan, if such use or purchase may lead to a concentration of rights with one person or group of persons from the same countries. The compliance with this condition is also mandatory with respect to affiliates as defined in the relevant legislation of the Republic of Kazakhstan ⁽¹⁾. The Republic of Kazakhstan may establish limits on ownership rights and transfer of ownership rights for strategic resources and objects of the Republic of Kazakhstan based on national security interests.

3. Real estate

3.1. Juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan cannot privately own lands used for farming/agricultural production or forest planning purposes. Juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan may be granted the right of temporary land use for farming/agricultural production purposes for a period of up to 10 years, renewable.

3.2. Private ownership of land plots located in the border zone, in the borderland and within seaports of the Republic of Kazakhstan is prohibited for juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3.3. Lease-holding of land plots for agricultural purposes adjacent to the State border of the Republic of Kazakhstan is restricted for juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3.4. The right of permanent land use cannot be granted to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

4. Fauna

4.1. Access to and use of the biological resources and fishing grounds situated in the maritime and internal waters coming under the sovereignty or within the jurisdiction of the Republic of Kazakhstan is restricted to fishing vessels flying the flag of the Republic of Kazakhstan and registered in the territory of the Republic of Kazakhstan unless otherwise provided for. Fishing vessels owned by subsidiaries of juridical persons of the European Union established in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan shall not be prohibited from flying the flag of the Republic of Kazakhstan.

4.2. The priority in granting usage of wildlife in a particular area or water zone is given to juridical persons of the Republic of Kazakhstan.

⁽¹⁾ Article 64 of Law No 415 of 13 May 2003 on joint stock companies of the Republic of Kazakhstan and Article 12 of Law No 220-1 of 22 April 1998 on limited liability companies and additional liability companies of the Republic of Kazakhstan.

5. Establishment requirements for licensing purposes

Companies producing goods subject to licensing due to important reasons of public health, safety or national security shall be established in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan.

6. Continental shelf

Limitations may be introduced within the continental shelf of the Republic of Kazakhstan.

B. RESERVATIONS BY THE EUROPEAN UNION

The European Union reserves the right to maintain or adopt any measure inconsistent with national treatment commitments differentiated by its Member States, where applicable, as set out below.

1. Mining and quarrying including the extraction of oil and natural gas

In some Member States of the European Union restrictions may apply; the European Union may apply restrictions to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which account for more than 5 % of the European Union's oil or natural gas imports.

2. Production of petroleum products, gas, electricity, steam, hot water and heat

In some Member States of the European Union restrictions may apply; the European Union may apply restrictions to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which account for more than 5 % of the European Union's oil or natural gas imports.

3. Fishing

Access to and use of the biological resources and fishing grounds situated in the maritime waters coming under the sovereignty or within the jurisdiction of the Member States of the European Union is restricted to fishing vessels flying the flag of a Member State of the European Union and registered in European Union territory unless otherwise provided for.

4. Acquisition of real estate including land

In some Member States of the European Union, restrictions may apply to the acquisition of real estate, including land, by juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan.

5. Agriculture including hunting

In some Member States of the European Union, national treatment is not applicable to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which wish to undertake an agricultural enterprise; the acquisition of vineyards by juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan is subject to notification or, as necessary, authorisation.

6. Aquaculture activities

National treatment does not apply to aquaculture activities in the territory of the European Union.

7. Extraction and processing of fissionable and fusionable materials or materials from which they are derived

In some Member States of the European Union restrictions may apply.

ANNEX II

LIMITATIONS APPLIED BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 48(2)

A juridical person of the European Union attracting intra-corporate transferees (ICTs) in a non-services sector must be engaged in production of goods ⁽¹⁾.

Employment of ICTs as managers and specialists shall meet the requirements of economic needs test ⁽²⁾. Upon expiration of a five-year period after the Republic of Kazakhstan's accession to the WTO, economic needs test shall not be applied ⁽³⁾.

The number of ICTs is limited to 50 % of the total number of executives, managers and specialists within each category in companies with a minimum of three individuals.

The entry and temporary stay of ICTs of the Party shall be permitted for three years, based on the permits, annually issued by the authorised body.

-
- ⁽¹⁾ Attraction of ICTs within subsurface use contracts will be performed in accordance with the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.
- ⁽²⁾ Work permit is issued only after search of appropriate candidates in the database of the competent authority and publication of vacancy announcement in mass media is completed. These procedures shall take no longer than one month. Permission for the ICT shall be granted after these procedures have been completed unless the company has identified a local candidate who meets its needs.
- ⁽³⁾ All other requirements, laws and regulations regarding entry, stay and work shall continue to apply.

ANNEX III

SCOPE OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

PART 1

CENTRAL GOVERNMENT ENTITIES WHOSE PROCUREMENT IS COVERED

Thresholds referred to in Article 120(2)(c) of this Agreement:

300 000 Special Drawing Rights (SDRs) for goods and for services other than construction services (Parts 4 and 5 of this Annex)

7 million SDRs for construction services (Part 6 of this Annex)

For the European Union:

The central government entities of the Member States of the European Union listed in Annex 1 of the European Union to Appendix 1 to the WTO Agreement on Government Procurement. The coverage of Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement does not include the entities marked by an asterisk (*) in that list, nor the Ministries of Defence mentioned therein.

Note:

The list of procuring entities covers also any subordinated entity of any listed procuring entity of a Member State of the European Union provided it does not have a separate legal personality.

For the Republic of Kazakhstan:

- Ministry of Investments and Development of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Energy of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Healthcare and Social Development of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Justice of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Culture and Sport of the Republic of Kazakhstan
- Accounts Committee for Control over Execution of the Republican Budget
- Agency for Civil Service Affairs and Anti-Corruption Enforcement of the Republic of Kazakhstan
- National Centre on Human Rights.

Note:

The organisation and the carrying out of procurement procedures for the above-mentioned state bodies can be conducted by a single institution, determined in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

PART 2

REGIONAL AND LOCAL GOVERNMENT ENTITIES WHOSE PROCUREMENT IS COVERED

Thresholds referred to in Article 120(2)(c) of this Agreement:

400 000 Special Drawing Rights (SDRs) for goods and for services other than construction services (Parts 4 and 5 of this Annex)

7 million SDRs for construction services (Part 6 of this Annex)

For the European Union:

All regional government entities of the Member States of the European Union

Notes:

For the purposes of this Agreement, 'regional government entities' shall be understood as procuring entities of the administrative units falling under NUTS 1 and 2, as referred to in Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) ⁽¹⁾.

For the Republic of Kazakhstan:

- Administration of Almaty oblast
- Administration of Atyrau oblast
- Administration of Aktobe oblast
- Administration of Akmola oblast
- Administration of the Eastern Kazakhstan oblast
- Administration of Zhambyl oblast
- Administration of Western Kazakhstan oblast
- Administration of the Karaganda oblast
- Administration of Kyzylorda oblast
- Administration of Kostanay oblast
- Administration of Mangistau oblast
- Administration of Pavlodar oblast
- Administration of the North Kazakhstan oblast
- Administration of the South-Kazakhstan oblast
- Administration of Astana city
- Administration of Almaty city.

Note: The organisation and the carrying out of procurement procedures for the above-mentioned state bodies can be conducted by a single institution, determined in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

⁽¹⁾ OJ L 154, 21.6.2003, p. 1.

PART 3

ALL OTHER ENTITIES WHOSE PROCUREMENT IS COVERED

(none)

PART 4

GOODS COVERED

For the European Union and the Republic of Kazakhstan:

1. This Agreement applies to the procurement of all goods by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex, unless otherwise specified in this Agreement.
2. List of goods referred to in Article 137 of this Agreement:

The HS code numbers of the Harmonised Commodity Description and Coding System of the World Customs Organisation (HS) provided for in the following table identify the goods referred to in Article 137 of this Agreement. The description is given for information only.

No.	HS Codes	Commodity groups
1	0401 to 0402	Milk and cream
2	0701 to 0707	Certain edible vegetables
3	2501 to 2530	Other non-metallic mineral products
4	2801 to 2940	Certain chemicals and chemical products
5	3101 to 3826	Certain chemicals and chemical products
6	3917	Pipes, tubes, hoses, and fittings therefor of plastics
7	4801	Newsprint, in rolls or sheets
8	4803	Toilet paper napkins or facial tissue, towels or diapers and other household paper — domestic or sanitary — hygienic products
9	5101 to 6006	Textile and textile articles
10	7201 to 8113	Base metals and articles of base metals
11	8201 to 8311	Finished metal products, except machinery and equipment
12	8429	Self-propelled bulldozers, angledozers, graders, levellers, scrapers, mechanical shovels, excavators, shovel loaders, tamping machines and road rollers
13	8501 to 8517	Certain machinery and equipment
14	8535 to 8548	Certain electrical equipment

No.	HS Codes	Commodity groups
15	870130	Track-laying tractors
16	870190	Other in 8701 Tractors (other than tractors of heading 8709)
17	8702	Motor vehicles for the transport of ten or more persons, including the driver
18	8703	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons (other than those of heading 8702), including station wagons and racing cars
19	8704	Motor vehicles for the transport of goods
20	8705	Special purpose motor vehicles, other than those principally designed for the transport of persons or goods (for example, breakdown lorries, crane lorries, fire fighting vehicles, concrete-mixer lorries, road sweeper lorries, spraying lorries, mobile workshops, mobile radiological units)
21	8716	Trailers and semi-trailers; other vehicles, not mechanically propelled; parts thereof
22	8802	Helicopters and spacecraft
23	940350	Wooden furniture of a kind used in the bedroom
24	9405	Lamps and lighting equipment

PART 5

SERVICES COVERED

For the European Union and the Republic of Kazakhstan:

This Agreement applies to the procurement by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex, of the following services, which are identified in accordance with Division 51 of the United Nations Provisional Central Product Classification (CPCprov) as contained in the Services sectoral classification list of the WTO (MTN.GNS/W/120) ⁽¹⁾:

Description	CPCprov Reference No.
Telecommunications services	752 ⁽²⁾
Financial auditing services	86211
Accounts auditing services	86212
Market research services	86401
Management consulting services	865
Services related to management consulting	866 ⁽³⁾

⁽¹⁾ Except for services which procuring entities have to procure from another entity pursuant to an exclusive right established by a published law, regulation or administrative provision.

⁽²⁾ As regards the Republic of Kazakhstan, except for local telecommunication services and radio communication services, including satellite communication, other than services provided by foreign satellite operators to juridical persons of the Republic of Kazakhstan holding a license for telecommunication services, as provided for in the GATS Schedule of Specific Commitments of the Republic of Kazakhstan.

⁽³⁾ Except for arbitration and conciliation services.

Description	CPCprov Reference No.
Architectural services	8671
Engineering services	8672
Integrated engineering services	8673
Urban planning and landscape architectural services	8674
Related scientific and technical consulting services	8675 (1)

Note:

The services covered are subject to the limitations and conditions specified in each Party's Schedule of Specific Commitments under the GATS.

PART 6

CONSTRUCTION SERVICES COVERED

For the European Union and the Republic of Kazakhstan:

This Agreement applies to the procurement by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex of all construction services listed in CPCprov.

Note:

The services covered are subject to the limitations and conditions specified in each Party's Schedule of Specific Commitments under the GATS.

PART 7

GENERAL NOTES

For the European Union:

1. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover:

- (a) procurement of agricultural products made in furtherance of agricultural support programmes and human feeding programmes (for example, food aid including urgent relief aid); and
- (b) procurement for the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time.

2. Procurement by procuring entities covered under Parts 1 and 2 of this Annex in connection with activities in the fields of drinking water, energy, transport and the postal sector are not covered by this Agreement, unless covered under Part 3 of this Annex.

3. In respect of the Åland Islands, the special conditions of Protocol No 2 on the Åland Islands to the Treaty of Accession of Austria, Finland and Sweden to the European Union shall apply.

(1) Except for land surveying for the purpose of establishing legal boundaries, aerial surveying and aerial map-making and except for CPC 86754 as provided for in the GATS Schedule of Specific Commitments of the Republic of Kazakhstan.

4. As far as procurement by entities in the field of defence and security is concerned, coverage shall be limited to goods that are non-sensitive and non-warlike materials.
5. The procurement by procuring entities of good or service components of procurement which are not themselves covered by this Agreement shall not be considered as covered procurement.

For the Republic of Kazakhstan:

1. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover:
 - (a) procurement of agricultural products made in furtherance of agricultural support programmes, including procurement for food security purposes, and human feeding programmes (for example food aid including urgent relief aid);
 - (b) procurement for the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time;
 - (c) procurement of goods, works and services pursuant to Article 41(3) of Law No 303-III on Government Procurement of 21 July 2007 when it involves information which constitutes a state secret;
 - (d) procurement in the field of research and exploration of space for peaceful purposes, international cooperation in the implementation of joint projects and programs in the field of space activities;
 - (e) procurement of goods, works and services that are exclusively provided by a natural or state monopoly; or
 - (f) procurement of financial services, unless specified in Part 5 of this Annex.
 2. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not apply to any set-aside for the benefit of small or minority-owned businesses or businesses that employ people with special needs. A set-aside means any form of preference, such as the exclusive right to provide a good or service, or any price preference.
 3. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover procurement made by a covered entity on behalf of a non-covered entity.
 4. The procurement by procuring entities of good or service components of procurement which are not themselves covered by this Agreement shall not be considered as covered procurement.
 5. Procurement by procuring entities covered under Parts 1 and 2 of this Annex in connection with activities in the fields of drinking water, energy, transport and the postal sector are not covered by this Agreement, unless covered by Part 3 of this Annex.
-

ANNEX IV

MEDIA FOR PUBLICATION OF PROCUREMENT INFORMATION AND NOTICES OF CHAPTER 8
(GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

PART 1

MEDIA FOR PUBLICATION OF PROCUREMENT INFORMATION

For THE EUROPEAN UNION:

OFFICIAL JOURNAL OF THE EUROPEAN UNION

<http://simap.europa.eu>

BELGIUM

Laws, royal regulations, ministerial regulations, ministerial circulars — le Moniteur Belge

Jurisprudence — Pasicrisie

BULGARIA

Laws and Regulations — Държавен вестник (State Gazette)

Judicial decisions — www.sac.government.bg

Administrative rulings of general application and any procedure — www.aop.bg and www.cpc.bg

CZECH REPUBLIC

Laws and Regulations — Sbíрка zákonů České republiky (Collection of Laws of the Czech Republic)

Rulings of the Office for the Protection of Competition — Collection of Rulings of the Office for the Protection of Competition

DENMARK

Laws and regulations — Lovtidende

Judicial decisions — Ugeskrift for Retsvaesen

Administrative rulings and procedures — Ministerialtidende

Rulings by the Appeal Board for Public Procurement — Konkurrencerådets Dokumentation

GERMANY

Legislation and regulations — Bundesanzeiger

Judicial Decisions: Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ESTONIA

Laws, regulations and administrative rulings of general application: Riigi Teataja

Judicial decisions of the Supreme Court of Estonia: Riigi Teataja (part 3)

IRELAND

Legislation and regulations — Iris Oifigiúil (Official Gazette of the Irish Government)

GREECE

Official Journal of the Hellenic Republic — Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

SPAIN

Legislation — Boletín Oficial del Estado

Judicial rulings — no official publication

FRANCE

Legislation — Journal Officiel de la République française

Jurisprudence — Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

CROATIA

Narodne novine — <http://www.nn.hr>

ITALY

Legislation — Gazzetta Ufficiale

Jurisprudence — no official publication

CYPRUS

Legislation — Official Gazette of the Republic (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας)

Judicial decisions: Decisions of the Supreme High Court — Printing Office (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 — Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

LATVIA

Legislation — 'Latvijas Vēstnesis' (Official Newspaper)

LITHUANIA

Laws, regulations and administrative provisions — Official Gazette ('Valstybės Žinios') of the Republic of Lithuania

Judicial decisions, jurisprudence — Bulletin of the Supreme Court of Lithuania 'Teismų praktika'; Bulletin of the Supreme Court of Administrative Court of Lithuania 'Administracinių teismų praktika'

LUXEMBOURG

Legislation — Memorial

Jurisprudence — Pasicrisie

HUNGARY

Legislation — Magyar Közlöny (Official Journal of the Republic of Hungary)

Jurisprudence — Közbeszerzési Értesítő — a Közbeszerzések Tanácsa

Hivatalos Lapja (Public Procurement Bulletin — Official Journal of the Public Procurement Council)

MALTA

Legislation — Government Gazette

NETHERLANDS

Legislation — Nederlandse Staatscourant and/or Staatsblad

Jurisprudence — no official publication

AUSTRIA

Legislation — Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung

Judicial decisions, jurisprudence — Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes

Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes -administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil

Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

POLAND

Legislation — Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Journal of Laws — Republic of Poland)

Judicial decisions, jurisprudence — 'Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie' (Selection of judgments of arbitration panels and Regional Court in Warsaw)

PORTUGAL

Legislation — Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

Judicial Publications — Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo;

Colectânea de Jurisprudencia das Relações

ROMANIA

Laws and Regulations — Monitorul Oficial al României (Official Journal of Romania)

Judicial decisions, administrative rulings of general application and any procedure — www.anrmap.ro

SLOVENIA

Legislation — Official Gazette of the Republic of Slovenia

Judicial decisions — no official publication

SLOVAKIA

Legislation — Zbierka zákonov (Collection of Laws)

Judicial decisions — no official publication

FINLAND

Suomen Säädoskokoelma — Finlands Författningssamling (The Collection of the Statutes of Finland)

SWEDEN

Svensk Författningssamling (Swedish Code of Statutes)

UNITED KINGDOM

Legislation — HM Stationery Office

Jurisprudence — Law Reports

'Public Bodies' — HM Stationery Office

For THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:

Website of the Republic of Kazakhstan on government procurement <http://goszakup.gov.kz>

Legal information system of Regulatory Legal Acts of the Republic of Kazakhstan <http://adilet.zan.kz>

PART 2

MEDIA FOR PUBLICATION OF NOTICES

For the European Union:

Official Journal of the European Union <http://simap.europa.eu>

For the Republic of Kazakhstan:

Website of the Republic of Kazakhstan on government procurement <http://goszakup.gov.kz>

ANNEX V

**RULES OF PROCEDURE FOR ARBITRATION UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III
(TRADE AND BUSINESS)**

General provisions

1. In Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement and under these rules:
 - (a) 'adviser' means a person retained by a Party to the dispute to advise or assist that Party in connection with the arbitration panel proceeding;
 - (b) 'arbitrator' means a member of an arbitration panel established under Article 177 of this Agreement;
 - (c) 'assistant' means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to that arbitrator;
 - (d) 'complaining Party' means any Party that requests the establishment of an arbitration panel under Article 176 of this Agreement;
 - (e) 'Party complained against' means the Party that is alleged to be in violation of the provisions referred to in Article 173 of this Agreement;
 - (f) 'arbitration panel' means a panel established under Article 177 of this Agreement;
 - (g) 'representative of a Party' means an employee or any person appointed by a Party for the purposes of a dispute under this Agreement;
 - (h) 'day' means a calendar day;
 - (i) 'working day' means a day other than a public holiday, Saturday and Sunday.
2. The Parties shall share the expenses derived from organisational matters, including the remuneration and the expenses of the arbitrators.

Notifications

3. The request for consultations and the request for the establishment of an arbitration panel shall be delivered to the other Party by electronic communication, facsimile transmission, registered post, courier, or any other means of telecommunication that provides a record of the sending thereof.
4. Each Party to the dispute and the arbitration panel shall deliver any document other than the request for consultations and the request for the establishment of an arbitration panel by e-mail and by facsimile transmission, registered post, courier, or any other means of telecommunication that provides a record of the sending thereof to the other Party and, where relevant, to each of the arbitrators. Unless proven otherwise, an e-mail message shall be deemed to be delivered on the date of its sending. If any of the supporting documents is confidential or too big to be sent by e-mail, the Party sending the document may provide that document in another electronic format to the other Party and, where relevant, to each of the arbitrators within one day of the delivery of the e-mail. In those cases the Party delivering the document shall inform by e-mail the other Party and, where relevant, each of the arbitrators of the sending of the document and indicate its content.
5. All notifications shall be addressed to the Government of the Republic of Kazakhstan and to the Directorate-General for Trade of the European Commission, respectively. Within 30 days of the start of the application of Title III (Trade and Business) of this Agreement, the Parties shall exchange the details for the electronic communications pursuant to rules 3 and 4 of these Rules of Procedure. Any change of e-mail addresses or other electronic communications shall be notified without delay to the other Party and the arbitration panel, where applicable.
6. Minor errors of a clerical nature in any request, notice, written submission or other document related to the arbitration panel proceeding may be corrected by the prompt delivery of a new document clearly indicating the changes.

7. If the last date for delivery of a document falls on a Saturday, Sunday or a public holiday for the European Union or for the Republic of Kazakhstan, the last date for delivery shall be the next working day. When a document is delivered to a Party on a day which is a holiday for that Party, the document shall be deemed delivered on the next working day. The date of receipt of a document shall be deemed to be the same date as the date of its delivery.

Commencing the arbitration

8. (a) If pursuant to Article 177 of this Agreement or to rules 19, 20 or 47 of these Rules of Procedure, any member of the arbitration panel is selected by lot, the drawing of lots shall be carried out at a time and place decided by the complaining Party and promptly communicated to the Party complained against. The Party complained against may, if it so chooses, be present during the drawing of lots. In any event, the drawing of lots shall be carried out with whichever Party/Parties is/are present.
 - (b) If, pursuant to Article 177 of this Agreement or to rules 19, 20 or 47 of these Rules of Procedure, any member of the arbitration panel is selected by lot and there are two chairs of the Cooperation Committee, both chairs, or their delegates, or one chair alone in cases where the other chair or his delegate does not accept to participate in the drawing of lots, shall perform the selection by lot.
 - (c) The Parties shall notify the selected arbitrators of their appointment.
 - (d) An arbitrator who has been appointed according to the procedure established in Article 177 of this Agreement shall confirm his availability to serve as a member of the arbitration panel to the Cooperation Committee within five days of the date in which he was informed of his appointment.
 - (e) Unless the Parties to the dispute agree otherwise, the Parties shall hold a meeting with the arbitration panel in person or by other means of communication within seven days of the establishment of the arbitration panel. The Parties and the arbitration panel shall determine such matters that the Parties or the arbitration panel deem appropriate, including the remuneration and the expenses to be paid to the arbitrators. The remuneration and the expenses shall be in accordance with WTO standards.
9. (a) Unless the Parties agree otherwise within five days from the date of selection of the arbitrators, the terms of reference of the arbitration panel shall be:

'to examine, in the light of the relevant provisions of the Agreement invoked by the parties to the dispute, the matter referred to in the request for establishment of the arbitration panel, to rule on the compatibility of the measure in question with the provisions referred to in Article 173 and to deliver a report in accordance with Articles 180, 181, 182 and 195 of this Agreement.'
 - (b) The Parties must notify the agreed terms of reference to the arbitration panel within three days of their agreement.

Initial submissions

10. The complaining Party shall deliver its initial written submission no later than 20 days after the date of establishment of the arbitration panel. The Party complained against shall deliver its written counter-submission no later than 20 days after the date of receipt of the initial written submission.

Working of arbitration panels

11. The chairperson of the arbitration panel shall preside over all its meetings. An arbitration panel may delegate to the chairperson the authority to make administrative and procedural decisions.
12. Unless otherwise provided for in Chapter 14 (*Dispute Settlement*) of Title III (Trade and Business of this Agreement), the arbitration panel may conduct its activities by any means, including telephone, facsimile transmissions or computer links.
13. Only arbitrators may take part in the deliberations of the arbitration panel, but the arbitration panel may permit its assistants to be present at its deliberations.

14. The drafting of any report shall remain the exclusive responsibility of the arbitration panel and must not be delegated.
15. Where a procedural question arises that is not covered by the provisions of Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement and Annexes V to VII to this Agreement, the arbitration panel, after consulting the Parties, may adopt an appropriate procedure that is compatible with those provisions.
16. When the arbitration panel considers that there is a need to modify any of the time limits for its proceedings other than the time limits set out in Chapter 14 (*Dispute Settlement*) of Title III (Trade and Business) of this Agreement or to make any other procedural or administrative adjustment, it shall inform the Parties to the dispute in writing of the reasons for the change or adjustment and of the period of time or adjustment needed.

Replacement

17. If an arbitrator is unable to participate in an arbitration proceeding under Chapter 14 (*Dispute Settlement*) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, withdraws from it, or must be replaced because of non-compliance with the requirements of the Code of Conduct set out in Annex VI to this Agreement, a replacement shall be selected in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.
18. Where a Party to the dispute considers that an arbitrator does not comply with the requirements of the Code of Conduct and for this reason should be replaced, this Party shall deliver notification to the other Party to the dispute within 15 days of the date on which it obtained evidence of the circumstances underlying the arbitrator's material violation of the Code of Conduct.
19. Where a Party to the dispute considers that an arbitrator other than the chairperson does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties to the dispute shall consult and, if they agree on the need to replace the arbitrator, select a new arbitrator in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

If the Parties to the dispute fail to agree on the need to replace an arbitrator, any Party to the dispute may request that such matter be referred to the chairperson of the arbitration panel, whose decision shall be final.

If, pursuant to such a request, the chairperson finds that an arbitrator does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the new arbitrator shall be selected in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

20. Where a Party considers that the chairperson of the arbitration panel does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties shall consult and, if they agree on the need to replace the chairperson, select a new chairperson in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

If the Parties fail to agree on the need to replace the chairperson, either Party may request that such matter be referred to one of the remaining members of the pool of individuals from the sub-list of chairpersons referred to in Article 196(1) of this Agreement. His name shall be drawn by lot by the chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate. The decision by the so selected person on the need to replace the chairperson shall be final.

If the so selected person decides that the original chairperson does not comply with the requirements of the Code of Conduct, he shall select a new chairperson by lot among the remaining pool of individuals from the sub-list of chairpersons referred to under Article 196(1) of this Agreement. The selection of the new chairperson shall be carried out within five days of the date of the decision referred to in this paragraph.

21. The arbitration panel proceedings shall be suspended for the period taken to carry out the procedures provided for in rules 18, 19 and 20 of these Rules of Procedure.

Hearings

22. The chairperson of the arbitration panel shall fix the date and time of the hearing in consultation with the Parties to the dispute and the other members of the arbitration panel, and shall confirm this in writing to the Parties to the dispute. This information shall also be made publicly available by the Party in charge of the logistical administration of the proceedings, unless the hearing is closed to the public. Unless a Party disagrees, the arbitration panel may decide not to convene a hearing.

23. Unless the Parties agree otherwise, the hearing shall be held in Brussels if the complaining Party is the Republic of Kazakhstan and in Astana if the complaining Party is the European Union.
24. The arbitration panel may convene additional hearings if the Parties so agree.
25. All arbitrators shall be present during the entirety of any hearings.
26. The following persons may attend the hearing, irrespective of whether the proceedings are open to the public or not:
 - (a) representatives of the Parties to the dispute;
 - (b) advisers to the Parties to the dispute;
 - (c) administrative staff, interpreters, translators and court reporters; and
 - (d) arbitrators' assistants.Only the representatives and advisers of the Parties to the dispute may address the arbitration panel.
27. No later than five days before the date of a hearing, each Party to the dispute shall deliver to the arbitration panel a list of names of the persons who will make oral arguments or presentations at the hearing on behalf of that Party and of other representatives or advisers attending the hearing.
28. The arbitration panel shall conduct the hearing in the following manner, ensuring that the complaining Party and the Party complained against are afforded equal time:

Argument

- (a) argument of the complaining Party
- (b) argument of the Party complained against

Rebuttal Argument

- (a) argument of the complaining Party
- (b) counter-reply of the Party complained against

29. The arbitration panel may direct questions to either Party to the dispute at any time during the hearing.
30. The arbitration panel shall arrange for a transcript of each hearing to be prepared and delivered as soon as possible to the Parties to the dispute. The Parties to the dispute may comment on the transcript and the arbitration panel may consider those comments.
31. Each Party to the dispute may deliver a supplementary written submission concerning any matter that arose during the hearing within 10 days of the date of the hearing.

Questions in writing

32. The arbitration panel may, at any time during the proceedings, address questions in writing to one Party or both Parties to the dispute. Each Party to the dispute shall receive a copy of any questions put by the arbitration panel.
33. A Party to the dispute shall deliver a copy of its written response to the arbitration panel's questions to the other Party to the dispute. Each Party to the dispute shall have the opportunity to provide written comments on the other Party's reply, to be delivered within five days of the date of receipt of such reply.

Confidentiality

34. Each Party to the dispute and its advisers shall treat as confidential any information submitted to the arbitration panel by the other Party to the dispute which that Party has designated as confidential. Where a Party to the dispute submits a confidential version of its written submissions to the arbitration panel, the Party shall also, upon request of the other Party, and no later than 15 days after the date of either the request or the submission, whichever is later, deliver a non-confidential summary of the information contained in its submissions that could be disclosed to the public, and an explanation as to why the non-disclosed information is confidential. Nothing in these Rules of Procedure shall preclude a Party to the dispute from disclosing statements of its own positions to the public to the extent that, when making reference to information submitted by the other Party, it does not disclose any information designated by the other Party as confidential.

The arbitration panel shall meet in closed session when the submission and arguments of a Party contain confidential information. The Parties to the dispute and their advisers shall maintain the confidentiality of the arbitration panel hearings where the hearings are held in closed session.

Non-confidential version of the arbitration panel report

35. If the arbitration panel report contains information designated as confidential by a Party, the arbitration panel shall prepare a non-confidential version of the report. The Parties shall be given the opportunity to comment on the non-confidential version and the arbitration panel shall take their comments into account when producing the final non-confidential version of the report.

Ex parte contacts

36. The arbitration panel shall not meet or communicate with a Party in the absence of the other Party.
37. No member of the arbitration panel may discuss any aspect of the subject matter of the proceedings with one Party or both Parties to the dispute in the absence of the other arbitrators.

Amicus curiae submissions

38. Unless the Parties agree otherwise within three days of the date of the establishment of the arbitration panel, the arbitration panel may receive unsolicited written submissions from natural or legal persons established in the territory of a Party to the dispute who are independent from the governments of the Parties to the dispute, provided that they are delivered within 10 days of the date of the establishment of the arbitration panel, that they are concise and in no case longer than 15 pages typed at double space and that they are directly relevant to a factual or a legal issue under consideration by the arbitration panel.
39. The submission shall contain a description of the person making the submission, whether natural or legal, including its nationality or place of establishment, the nature of its activities, its legal status, general objectives and the source of its financing, and shall specify the nature of the interest that the person has in the arbitration panel proceeding. It shall be drafted in the languages chosen by the Parties to the dispute in accordance with rules 42 and 43 of these Rules of Procedure.
40. The arbitration panel shall list in its report all the submissions it has received that conform to rules 38 and 39 of these Rules of Procedure. The arbitration panel shall not be obliged to address in its report the arguments made in such submissions. Any such submission shall be delivered to the Parties to the dispute for their comments. The comments of the Parties to the dispute shall be delivered within 10 days of receipt of the submission, and any such comments shall be taken into consideration by the arbitration panel.

Urgent cases

41. In the cases of urgency referred to in Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, the arbitration panel, after consulting the Parties, shall adjust the time limits referred to in these Rules of Procedure as appropriate and shall notify the Parties of such adjustments.

Translation and interpretation

42. During the consultations referred to in Article 174 of this Agreement, and no later than the meeting referred to in rule 8(e) of these Rules of Procedure, the Parties to the dispute shall endeavour to agree on a common working language for the proceedings before the arbitration panel.
43. If the Parties to the dispute are unable to agree on a common working language, each Party shall make its written submissions in its chosen language. In such a case, that Party shall provide at the same time a translation in the language chosen by the other Party, unless its submissions are written in one of the working languages of the WTO. The Party complained against shall arrange for the interpretation of oral submissions into the languages chosen by the Parties.
44. Arbitration panel reports shall be issued in the language or languages chosen by the Parties to the dispute.
45. Any Party to the dispute may provide comments on the accuracy of the translation of any translated version of a document drawn up in accordance with these Rules of Procedure.
46. Each Party shall bear the costs of the translation of its written submissions. Any costs incurred in the translation of an arbitration panel report shall be borne equally by the Parties to the dispute.

Other procedures

47. These Rules of Procedure are also applicable to procedures established under Articles 174, 184(2), 185(2), 186(3) and 187(2) of this Agreement. However, the time limits laid down in these Rules of Procedure shall be adjusted by the arbitration panel in line with the special time limits provided for the adoption of a report by the arbitration panel in those other procedures.
-

ANNEX VI

**CODE OF CONDUCT FOR MEMBERS OF ARBITRATION PANELS AND MEDIATORS UNDER CHAPTER 14
(DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)**

Definitions

1. In this Code of Conduct:

- (a) 'arbitrator' means a member of an arbitration panel effectively established under Article 177 of this Agreement;
- (b) 'candidate' means an individual whose name is on the list of arbitrators referred to in Article 196 of this Agreement and who is under consideration for selection as a member of an arbitration panel under Article 177 of this Agreement;
- (c) 'assistant' means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to the arbitrator;
- (d) 'proceeding', unless otherwise specified, means an arbitration panel proceeding under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement;
- (e) 'staff', in respect of an arbitrator, means persons under the direction and control of the arbitrator, other than assistants;
- (f) 'mediator' means a person who conducts a mediation procedure in accordance with Annex VII to this Agreement.

Responsibilities to the process

- 2. Every candidate and arbitrator shall avoid impropriety and the appearance of impropriety, shall be independent and impartial, shall avoid direct and indirect conflicts of interest and shall observe high standards of conduct so that the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism is preserved. Former arbitrators must comply with the obligations established in rules 15, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.

Disclosure obligations

- 3. Prior to confirmation of his selection as an arbitrator under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, a candidate shall disclose any interest, relationship or matter that is likely to affect his independence or impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias in the proceedings. To that end, a candidate shall make all reasonable efforts to become aware of any such interests, relationships and matters.
- 4. A candidate or arbitrator shall communicate, in writing, matters concerning actual or potential violations of this Code of Conduct only to the Cooperation Committee for consideration by the Parties.
- 5. Once selected, an arbitrator shall continue to make all reasonable efforts to become aware of any interests, relationships or matters referred to in rule 3 of this Code of Conduct and shall disclose them. The disclosure obligation is a continuing duty which requires an arbitrator to disclose any such interests, relationships or matters that may arise during any stage of the proceedings. The arbitrator shall disclose such interests, relationships or matters by informing the Cooperation Committee, in writing, for consideration by the Parties.

Duties of arbitrators

- 6. Upon confirmation of his selection, an arbitrator shall be available to perform and shall perform his duties thoroughly and expeditiously throughout the course of the proceedings, with fairness and diligence.
- 7. An arbitrator shall consider only those issues raised in the proceeding and necessary for an arbitration panel report, and shall not delegate this duty to any other person.

8. An arbitrator shall take all appropriate steps to ensure that his assistant and staff are aware of, and comply with, rules 2, 3, 4, 5, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.
9. An arbitrator shall not engage in *ex parte* contacts concerning the proceedings.

Independence and impartiality of arbitrators

10. An arbitrator shall be independent and impartial, avoid creating an appearance of impropriety or bias, and shall not be influenced by self-interest, outside pressure, political considerations, public clamour and loyalty to a Party or fear of criticism.
11. An arbitrator shall not, directly or indirectly, incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere, or appear to interfere, with the proper performance of his duties.
12. An arbitrator shall not use his position on the arbitration panel to advance any personal or private interests. An arbitrator shall avoid actions that may create the impression that he is in a position to be influenced by others.
13. An arbitrator shall not allow financial, business, professional, personal, or social relationships or responsibilities to influence his conduct or judgement.
14. An arbitrator shall avoid entering into any relationship or acquiring any financial interest that is likely to affect his impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias.

Obligations of former arbitrators

15. All former arbitrators must avoid actions that may create the appearance that they were biased in carrying out their duties or derived advantage from the decision or report of the arbitration panel.

Confidentiality

16. No arbitrator or former arbitrator shall at any time disclose or use any non-public information concerning a proceeding or acquired during a proceeding except for the purposes of that proceeding and shall not, in any case, disclose or use any such information to gain personal advantage or advantage for others or to adversely affect the interests of others.
17. An arbitrator shall not disclose an arbitration panel report or parts thereof prior to its publication in accordance with Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement.
18. An arbitrator or a former arbitrator shall not disclose the deliberations of an arbitration panel, or any arbitrator's view at any time.

Expenses

19. Each arbitrator shall keep a record and render a final account of the time devoted to the procedure and of his expenses, as well as the time and expenses of his assistant and staff.

Mediators

20. The disciplines described in this Code of Conduct as applying to arbitrators or former arbitrators shall apply, *mutatis mutandis*, to mediators.

ANNEX VII

MEDIATION MECHANISM UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)*Article 1***Objective**

The objective of this Annex is to facilitate the finding of a mutually agreed solution through a comprehensive and expeditious procedure with the assistance of a mediator.

Section A

Procedure under the mediation mechanism*Article 2***Request for information**

1. At any time before the initiation of the mediation procedure, a Party may deliver a written request for information regarding a measure adversely affecting trade or investment between the Parties. The Party to which such request is made shall, within 20 days of receipt of the request, deliver a written response containing its comments on the information contained in the request.
2. When the responding Party considers it will not be able to deliver a response within 20 days of receipt of the request, it shall promptly notify the requesting Party, stating the reasons for the delay and providing an estimate of the shortest period within which it will be able to deliver its response.

*Article 3***Initiation of the procedure**

1. A Party may request that the Parties enter into a mediation procedure at any time, by means of a written request delivered to the other Party. The request shall be sufficiently detailed to present the concerns of the requesting Party clearly and shall:
 - (a) identify the specific measure at issue;
 - (b) provide a statement of the alleged adverse effects that the requesting Party believes the measure has, or will have, on trade or investment between the Parties; and
 - (c) explain how the requesting Party considers that those effects are linked to the measure.
2. The mediation procedure may only be initiated by mutual agreement of the Parties. When a request is made pursuant to paragraph 1, the Party to which the request is made shall accord sympathetic consideration to the request and deliver its written acceptance or rejection to the requesting Party within 10 days of its receipt.

*Article 4***Selection of the mediator**

1. The Parties shall endeavour to agree on a mediator within 15 days of the delivery of the acceptance referred to in Article 3(2) of this Annex.

2. In the event that the Parties are unable to agree on the mediator within the time frame laid down in paragraph 1 of this Article, either Party may request the chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, to select the mediator by lot from the list established under Article 196(1) of this Agreement. Representatives of both Parties shall be invited, with sufficient advance notice, to be present when the lots are drawn. In any event, the drawing of lots shall be carried out with the Party/Parties that is/are present.
3. The chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, shall select the mediator within five days of the request made pursuant to paragraph 2.
4. Should the list referred to in Article 196(1) of this Agreement not be established at the time a request is made pursuant to Article 3 of this Annex, the mediator shall be drawn by lot from the individuals who have been formally proposed by one or both of the Parties.
5. A mediator shall not be a citizen of either Party, unless the Parties agree otherwise.
6. The mediator shall, in an impartial and transparent manner, assist the Parties in bringing clarity to the measure and its possible effects on trade, and in reaching a mutually agreed solution.
7. The Code of Conduct for Members of Arbitration Panels and Mediators set out in Annex VI to this Agreement shall apply to mediators, *mutatis mutandis*.
8. Rules 3 to 7 (Notifications) and 42 to 46 (Translation and interpretation) of the Rules of Procedure for Arbitration set out in Annex V to this Agreement shall apply, *mutatis mutandis*.

Article 5

Rules of the Mediation Procedure

1. Within 10 days of the appointment of the mediator, the Party which invoked the mediation procedure shall deliver a detailed, written description of its concerns to the mediator and to the other Party, in particular of the operation of the measure at issue and its effects on trade. Within 20 days of the receipt of this description, the other Party may deliver written comments on the description. Either Party may include any information that it deems relevant in its description or comments.
2. The mediator may decide on the most appropriate way of bringing clarity to the measure concerned and its possible effects on trade. In particular, the mediator may organise meetings between the Parties, consult the Parties jointly or individually, seek the assistance of, or consult with, relevant experts and stakeholders and provide any additional support requested by the Parties. The mediator shall consult with the Parties before seeking the assistance of, or consulting with, relevant experts and stakeholders.
3. The mediator shall not advise or comment on the consistency of the measure at issue with this Agreement. The mediator may offer advice and propose a solution for the consideration of the Parties. The Parties may accept or reject the proposed solution, or agree on a different solution.
4. The mediation procedure shall take place in the territory of the Party to which the request was addressed, or by mutual agreement in any other location or by any other means.
5. The Parties shall endeavour to reach a mutually agreed solution within 60 days of the appointment of the mediator. Pending a final agreement, the Parties may consider possible interim solutions.
6. The mutually agreed solution or the interim solution may be adopted by means of a decision of the Cooperation Committee. Mutually agreed solutions shall be made publicly available. The version disclosed to the public shall not contain any information a Party has designated as confidential.
7. On request of the Parties, the mediator shall deliver a draft factual report to the Parties, providing a brief summary of: (i) the measure at issue; (ii) the procedures followed; and (iii) any mutually agreed solution reached, including possible interim solutions. The mediator shall allow the Parties 15 days to comment on the draft report. After considering the comments of the Parties received within that period, the mediator shall, within 15 days, deliver a final factual report to the Parties. The factual report shall not include any interpretation of this Agreement.

8. The procedure shall be terminated by:
- (a) the adoption of a mutually agreed solution by the Parties, on the date of the adoption thereof;
 - (b) mutual agreement of the Parties at any stage of the procedure, on the date of that agreement;
 - (c) a written declaration of the mediator, after consultation with the Parties, that further efforts at mediation would be to no avail, on the date of that declaration; or
 - (d) a written declaration of a Party after exploring mutually agreed solutions under the mediation procedure and after having considered any advice and proposed solutions by the mediator, on the date of that declaration.

Section B

Implementation

Article 6

Implementation of a mutually agreed solution

1. Where the Parties reach agreement on a solution, each Party shall take the measures necessary to implement the mutually agreed solution within the agreed timeframe.
2. The implementing Party shall notify the other Party, in writing, of any steps or measures taken to implement the mutually agreed solution.

Section C

General provisions

Article 7

Confidentiality and relationship to dispute settlement

1. Unless the Parties agree otherwise, and without prejudice to Article 5(6) of this Annex, all steps of the procedure, including any advice or proposed solution, are confidential. However, any Party may disclose to the public the fact that mediation is taking place.
2. The mediation procedure is without prejudice to the Parties' rights and obligations under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, or any other agreement.
3. Consultations under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement are not required before initiating the mediation procedure. However, a Party should normally avail itself of the other relevant cooperation or consultation provisions provided for in this Agreement before initiating the mediation procedure.
4. A Party shall not rely on, or introduce as evidence, in other dispute settlement procedures under this Agreement or any other agreement, nor shall a panel take into consideration:
 - (a) positions taken by the other Party in the course of the mediation procedure or information gathered under Article 5(2) of this Annex;
 - (b) the fact that the other Party has indicated its willingness to accept a solution to the measure subject to mediation; or
 - (c) advice given or proposals made by the mediator.
5. A mediator may not serve as a member of a panel in a dispute settlement proceeding under this Agreement or under the WTO Agreement involving the same matter for which he has been a mediator.

*Article 8***Time limits**

Any time limit referred to in this Annex may be modified by mutual agreement between the Parties.

*Article 9***Costs**

1. Each Party shall bear its own expenses derived from the participation in the mediation procedure.
 2. The Parties shall share jointly and equally the expenses derived from organisational matters, including the remuneration and expenses of the mediator. The remuneration of the mediator shall be in accordance with that provided for a chairperson of an arbitration panel in accordance with rule 8(e) of the Rules of Procedure set out in Annex V to this Agreement.
-

PROTOCOL**on mutual administrative assistance in customs matters***Article 1***Definitions**

For the purposes of this Protocol:

- (a) 'customs legislation' means the legal or regulatory provisions applicable in the territories of the Parties, governing the import, export and transit of goods and their placing under any other customs regime or procedure, including measures of prohibition, restriction and control thereof;
- (b) 'applicant authority' means a competent administrative authority which makes a request for assistance pursuant to this Protocol and which has been designated by a Party for that purpose;
- (c) 'requested authority' means a competent administrative authority which receives a request for assistance pursuant to this Protocol and which has been designated by a Party for that purpose;
- (d) 'personal data' means any information relating to an identified or identifiable individual;
- (e) 'operation in breach of customs legislation' means any violation or attempted violation of customs legislation.

*Article 2***Scope**

1. The Parties shall assist each other, in the areas of their competence, in the manner and under the conditions laid down in this Protocol, to ensure the correct application of their customs legislation by preventing, investigating and combating operations in breach of that legislation.
2. The assistance in customs matters, as provided for in this Protocol, shall apply to any administrative authority of the Parties which is competent for the application of this Protocol. It shall not prejudice the rules governing mutual assistance in criminal matters and shall not cover exchange of information obtained under powers exercised at the request of a judicial authority, except where the communication of such information is authorised by that authority.
3. The assistance to recover duties, taxes or fines is not covered by this Protocol.

*Article 3***Assistance on request**

1. At the request of the applicant authority, the requested authority shall provide the former with all relevant information which may enable it to ensure that customs legislation is correctly applied, including information regarding activities noted or planned which are or could be operations in breach of customs legislation.
2. At the request of the applicant authority, the requested authority shall inform the former of:
 - (a) circumstances (facts and conditions) of export of goods from the territory of a Party and import into the territory of the other Party, specifying, where appropriate, the customs procedure applied to the goods;
 - (b) circumstances (facts and conditions) of import of goods into the territory of a Party and export from the territory of the other Party, specifying, where appropriate, the customs procedure applied to the goods.
3. At the request of the applicant authority, the requested authority shall, within the framework of its legal or regulatory provisions, take the necessary steps to ensure special surveillance of:
 - (a) natural or legal persons in respect of whom there are reasonable grounds for believing that they are or have been involved in operations in breach of customs legislation;

- (b) places where goods are stocked in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place;
- (c) goods transported or intended for transportation in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place;
- (d) means of transport carrying goods in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place.

Article 4

Spontaneous assistance

The Parties shall assist each other, at their own initiative and in accordance with their legal or regulatory provisions, if they consider that to be necessary for the correct application of customs legislation, in particular by providing information pertaining to:

- (a) activities which are or appear to be operations in breach of customs legislation and which may be of interest to the other Party;
- (b) new means or methods employed in carrying out operations in breach of customs legislation;
- (c) goods known to be subject to operations in breach of customs legislation;
- (d) natural or legal persons in respect of whom there are reasonable grounds for believing that they are or have been involved in operations in breach of customs legislation;
- (e) means of transport in respect of which there are reasonable grounds for believing that they have been, are, or may be used in operations in breach of customs legislation.

Article 5

Delivery and notification

At the request of the applicant authority, the requested authority shall, in accordance with the legal or regulatory provisions applicable to the latter, take all necessary measures in order to deliver any documents or to notify any decisions, originating from the applicant authority and falling within the scope of this Protocol, to an addressee residing or established in the territory of the requested authority.

Requests for delivery of documents or notification of decisions shall be made in writing in an official language of the requested authority or in a language acceptable to that authority.

Article 6

Form and substance of requests for assistance

1. Requests pursuant to this Protocol shall be made in writing. They shall be accompanied by the documents necessary to enable compliance with the request. When required because of the urgency of the situation, oral requests may be accepted, but must be confirmed in writing immediately.
2. Requests pursuant to paragraph 1 shall include the following information:
 - (a) the applicant authority;
 - (b) the object of and the reason for the request;
 - (c) the requested measure;
 - (d) the legal or regulatory provisions and other legal elements involved;

- (e) indications as exact and comprehensive as possible on the natural or legal persons who are the target of the enquiries;
 - (f) a summary of the relevant facts and of the enquiries already carried out;
 - (g) any other relevant information that is needed to execute the request.
3. Requests shall be submitted in an official language of the requested authority or in a language acceptable to that authority. This requirement shall not apply to any documents that accompany the request under paragraph 1.
4. If a request does not meet the formal requirements set out in paragraphs 1 to 3, its correction or completion may be requested; in the meantime precautionary measures may be ordered.

Article 7

Execution of requests

1. In order to comply with a request for assistance, the requested authority shall proceed, within the limits of its competence and available resources, as though it were acting on its own account or at the request of other authorities of that same Party, by supplying information already in the authority's possession, by carrying out appropriate enquiries or by arranging for them to be carried out. This shall also apply to any other authority to which the request has been addressed by the requested authority when the latter cannot act on its own.
2. Requests for assistance shall be executed in accordance with the legal or regulatory provisions of the requested Party. In case the request cannot be executed, the requesting Party shall be informed of this without delay.
3. Duly authorised officials of a Party may, with the agreement of the other Party and subject to the conditions laid down by the latter, be present in the offices of the requested authority or any other concerned authority in accordance with paragraph 1 to obtain information relating to activities that are or may be operations in breach of customs legislation which the applicant authority needs for the purposes of this Protocol.
4. Duly authorised officials of a Party may, with the agreement of the other Party and subject to the conditions laid down by the latter, be present at enquiries carried out in the latter's territory.

Article 8

Form in which information is to be communicated

1. The requested authority shall communicate results of enquiries to the applicant authority in writing together with relevant documents, certified copies or other items.
2. This information may be in a computerised form.
3. Original documents shall be transmitted only upon request in cases where certified copies would be insufficient. These originals shall be returned at the earliest opportunity.

Article 9

Exceptions to the obligation to provide assistance

1. Assistance may be refused or may be subject to the satisfaction of certain conditions or requirements, in cases where a Party is of the opinion that assistance under this Protocol would:
- (a) be likely to prejudice the sovereignty of the Republic of Kazakhstan or that of a Member State of the European Union which has been requested to provide assistance under this Protocol; or

(b) be likely to prejudice public policy, security or other essential interests, in particular in the cases referred to under Article 10(2) of this Protocol; or

(c) violate an industrial, commercial or professional secret.

2. Assistance may be postponed by the requested authority on the grounds that it will interfere with an ongoing investigation, prosecution or proceeding. In such a case, the requested authority shall consult with the applicant authority to determine if assistance can be given subject to such terms or conditions as the requested authority may require.

3. Where the applicant authority seeks assistance which it would itself be unable to provide if so requested, it shall draw attention to that fact in its request. It shall then be for the requested authority to decide how to respond to such a request.

4. For the cases referred to in paragraphs 1 and 2, the decision of the requested authority and the reasons therefor must be communicated to the applicant authority without delay.

Article 10

Information exchange and confidentiality

1. Any information communicated in whatsoever form pursuant to this Protocol shall be of a confidential or restricted nature, depending on the rules applicable in each Party. It shall be covered by the obligation of official secrecy and shall enjoy the protection extended to similar information under the relevant laws of the Party that received it and the corresponding provisions applying to the institutions of the European Union.

2. Personal data may be exchanged only where the Party which may receive them undertakes to protect such data in a manner that is considered adequate by the Party that may supply them.

3. The use, in administrative or judicial proceedings instituted in respect of operations in breach of customs legislation, of information obtained under this Protocol is considered to be for the purposes of this Protocol. Therefore, the Parties may, in their records of evidence, reports and testimonies and in proceedings and charges brought before the courts, use as evidence information obtained and documents consulted in accordance with the provisions of this Protocol. The competent authority which supplied that information or gave access to those documents shall be notified of such use.

4. The information obtained under this Protocol shall be used solely for the purposes set out in this Protocol. Where a Party wishes to use such information for other purposes, it shall obtain the prior written consent of the authority which provided the information. Such use shall then be subject to any restrictions laid down by the latter authority.

Article 11

Experts and witnesses

An official of a requested authority may be authorised to appear, within the limitations of the authorisation granted, as an expert or a witness in administrative or judicial proceedings regarding matters covered by this Protocol, and may produce such objects, documents or certified copies thereof, as may be needed for the proceedings. The request to the official shall be made by the applicant authority and must indicate specifically before which administrative or judicial authority the official will have to appear, on what matters and in what capacity (title or qualification).

Article 12

Assistance expenses

The Parties shall waive all claims on each other for the reimbursement of expenses incurred pursuant to this Protocol, except, as appropriate, for expenses related to experts and witnesses, and those related to interpreters and translators who are not public service employees.

*Article 13***Implementation**

1. The implementation of this Protocol shall be entrusted, on the one hand, to the customs authorities of the Republic of Kazakhstan and, on the other hand, to the competent services of the European Commission and the customs authorities of the Member States of the European Union, as appropriate. They shall decide on all practical measures and arrangements necessary for its application, taking into consideration the rules in force in particular in the field of data protection.

2. The Parties shall consult each other and subsequently keep each other informed of the detailed rules of implementation which are adopted in accordance with the provisions of this Protocol.

*Article 14***Other agreements**

1. Taking into account the respective competencies of the European Union and of the Member States of the European Union, the provisions of this Protocol shall:

- (a) not affect the obligations of the Parties under any other international agreement or convention;
- (b) be deemed complementary to agreements on mutual assistance which have been or may be concluded between individual Member States of the European Union and the Republic of Kazakhstan; and
- (c) not affect the provisions of the European Union governing the communication between the competent services of the European Commission and the customs authorities of the Member States of the European Union of any information obtained under this Protocol which could be of interest to the European Union or to the Member States of the European Union.

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, the provisions of this Protocol shall take precedence over the provisions of any bilateral Agreement on mutual assistance which has been or may be concluded between individual Member States of the European Union and the Republic of Kazakhstan insofar as the provisions of the latter are incompatible with those of this Protocol.

3. In respect of questions relating to the applicability of this Protocol, the Parties shall consult each other in order to resolve the matter in the framework of a regular dialogue on customs matters between the Parties.